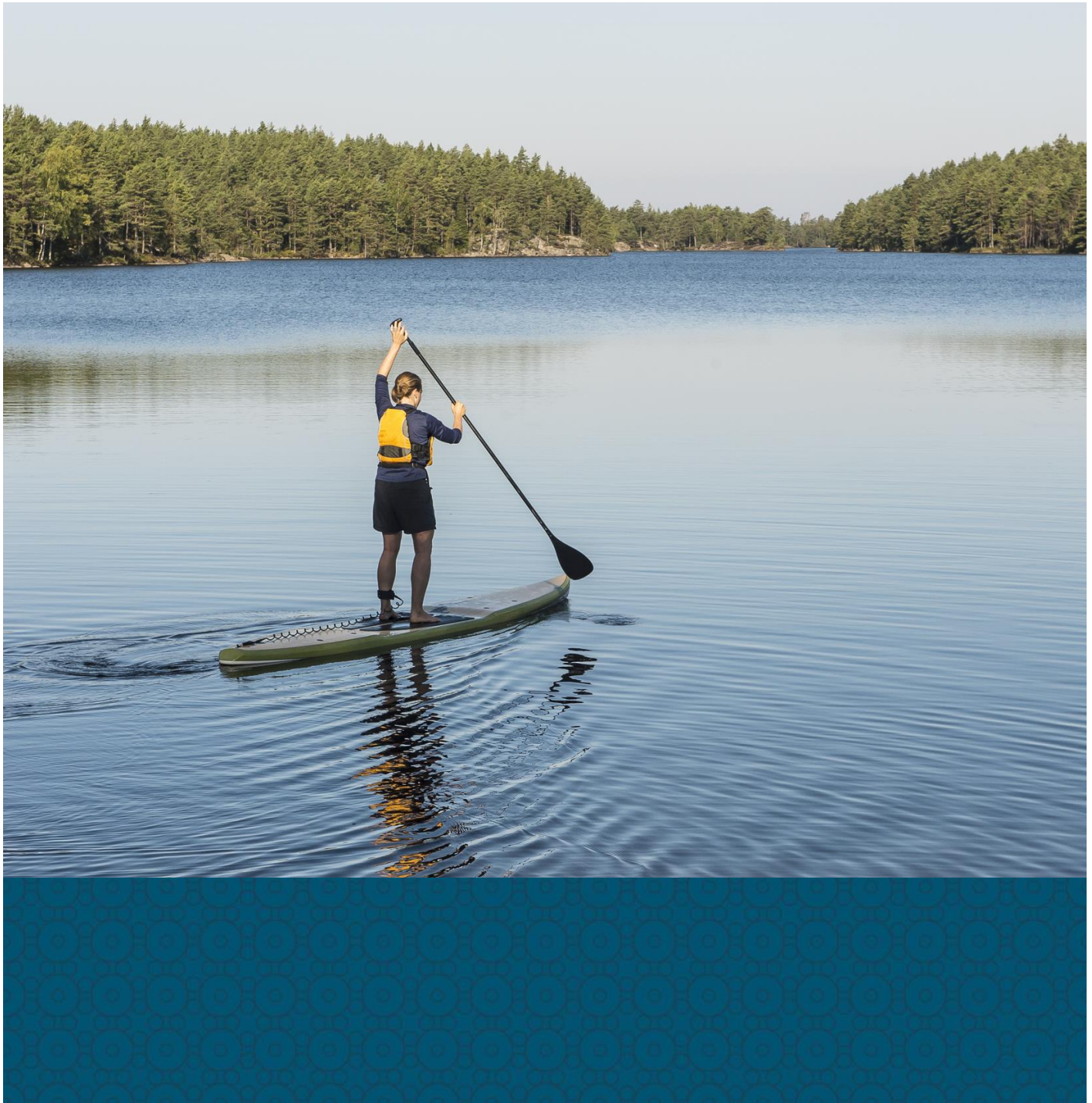

Länsstyrelsen Östergötland

Årsredovisning 2021

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Titel: Länsstyrelsen i Östergötlands län årsredovisning 2021

Utgivare: Länsstyrelsen Östergötland

Författare: Länsstyrelsen Östergötland

Rapportnummer: 2022:8

Diarienummer: 106-2642-2022

Foto framsida: Porträtt på en kvinna som paddlar SUP på en sjö, Fredrik Schlyter/Scandinav bildbyrå.

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet	1
Om årsredovisningen	2
Årsredovisningens kapitelindelning.....	2
Om resultatredovisningen	2
Om Länsstyrelsen	4
Om våra uppgifter, uppdrag och mål	4
Strategisk styrning och planering.....	4
Organisation.....	7
Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter	8
Resultatredovisning	11
Myndighetsövergripande redovisning	11
Redovisning av verksamhetsområden	34
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	35
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor.....	41
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	48
Hållbar samhällsplanering och boende.....	58
Energi och klimat.....	66
Kulturmiljö	72
Samhällsskydd och beredskap	81
Naturvård och miljöskydd.....	92
Areella näringar.....	113
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.....	122
Övrig redovisning	135
Året i siffror.....	143
Finansiell redovisning	157
Resultaträkning	157
Balansräkning	158
Anslagsredovisning.....	160
Tilläggsupplysningar och noter	163
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen	
Bilagor	

Landshövdingen har ordet

Året 2021 har likt 2020 präglats av coronapandemin. Arbetet med att hantera pandemin, dels inom Länsstyrelsens krishanteringsstab, dels med de pandemi-relaterade uppdragen och stöden har fortgått under året. I januari 2021 beslutade riksdagen om en tillfällig pandemilag för covid-19. Länsstyrelsen fick i samband med det i uppdrag att bedriva tillsyn i enlighet med lagen. Länsstyrelsen ställde snabbt om och inom några dagar fanns en ny enhet på plats.

Coronapandemin har inneburit en snabb omställning av verksamheten. Det har ställt höga krav på flexibilitet och kompetens hos många medarbetare som under en tid behövt ta sig an nya arbetsuppgifter. Som myndighetschef är jag stolt över hur vi lyckats prioritera om verksamheten och över den lojalitet och mångsidighet som medarbetarna visat under hela pandemin. Under året drabbades Länsstyrelsen också av det värsta utbrottet av fågelinfluensa någonsin i länet. Denna händelse föranledde att en parallell stab upprättades under en period.

Länsstyrelsen är en myndighet som i det dagliga arbetet samverkar med en mängd aktörer såsom kommuner, region, civilsamhället, näringsliv och andra myndigheter. Samverkan har stärkts ytterligare under pandemin och jag vill särskilt lyfta det goda samarbetet med Region Östergötland och länets kommuner. Jag upplever också att länsstyrelsens ställning och synlighet i samhället har stärkts liksom att nyttan med en statlig myndighet på regional nivå har blivit mer märkbar.

Under året har ett större antal skjutningar ägt rum i länet, främst i Linköping. I de flesta fall bedöms det kopplas till gängkriminella uppgörelser. Det är en allvarlig och djupt oroande utveckling som kräver en hög polisiär kapacitet och ett intensifierat brottsförebyggande arbete för att kunna brytas. Det är viktigt för att säkra människors trygghet. För att upprätthålla invånarnas tilltro till staten och dess förmåga att genom polis och övriga rättsvårdande myndigheter straffsanktionera de som begår brott, är det avgörande att denna brottsutveckling stoppas.

För att uppmärksamma friluftslivets år har jag tillsammans med mina landshövdingkollegor anordnat landshövdingestafetten, ett initiativ till att alla landshövdingar ska göra friluftaktiviteter under 2021. Under rådande samhällssituation har naturen blivit en naturlig mötesplats och intresset för friluftsliv har ökat. Det har blivit tydligare än någonsin att möjligheten till utevistelse och rekreation är viktigt för folkhälsan. Naturturismen bidrar till regional utveckling, ekonomisk tillväxt och skapar arbetstillfällen på landsbygden.

Länsstyrelsen Östergötland har stor erfarenhet av att samordna samhällsfrågor inom olika områden. Ett nytt uppdrag som tillkom under året var regeringsuppdraget att motverka aktiv medverkan till bosättning i annan kommun. Länsstyrelsen Östergötland fick i uppdrag att samordna det länsvisa arbetet samt bidra till informationsutbyte mellan länen.

Avslutningsvis vill jag lyfta fram alla medarbetare och deras förmåga att anpassa sig till ändrade förutsättningar. Många har fått ställa om under året för att hantera coronarelaterade arbetsuppgifter samtidigt som den ordinarie verksamheten och myndighetsutövningen ska upprätthållas. Det har krävt stor flexibilitet och ett prestigelöst förhållningssätt från både chefer och medarbetare.

Carl Fredrik Graf
Landshövding i Östergötlands län

Om årsredovisningen

Syftet med detta avsnitt är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp, mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper avseende finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken Tilläggsupplysningar och noter i avsnittet Finansiell redovisning.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av delarna:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Om Länsstyrelsen
- Resultatredovisning
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Avsnittet **Om Länsstyrelsen** beskriver länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutveckling samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna. **Resultatredovisningen** innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS). Den **finansiella redovisningen** innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. **Bilaga D** tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning.

Om resultatredovisningen

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag eller andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Därefter följer en redogörelse för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt en beskrivning av hur vi genomför verksamheten. Vi redovisar resultatet genom att beskriva prestationer och effekter för att slutligen göra en bedömning av resultatet, bland annat med stöd av indikatorer. Avsnittet innehåller även en tabell med verksamheten i siffror som visar årsarbetskrafter, viss ärendestatistik och uppgifter om kostnader, finansiering och transfereringar.

Förklaring av begrepp

Nedan förklarar och definierar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi i utförandet av våra uppgifter och uppdrag ska bidra till att nationella och mer övergripande **mål** får genomslag i länet och där länsstyrelsens insatser som enskild myndighet i olika grad påverkar måluppfyllelsen. Dessa mål kan alltså vara olika verksamhetsnära, dvs de kan ha varierande koppling till de egna arbetsinsatserna.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) har länsstyrelsen tagit fram **resultatindikatorer** som ska användas som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten inom respektive verksamhetsområde. Indikatorer är mått som används i bedömning av måluppfyllelse. En indikator mäter i regel en avgränsad del av ett mål. Under året har ett särskilt uppdrag genomförts som syftar till att ta fram länsstyrelsegemensamma indikatorer. I uppdraget att ta fram gemensamma indikatorer har fokus legat på prestationer/leveranser och sådana effekter i länet som till relativt hög grad beror på länsstyrelsens eget arbete. Vi har också fokuserat på att välja ut eller ta fram relativt få och relevanta indikatorer.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat:

- svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget
- att tid och/eller kostnad för att ta fram underlaget till resultatindikatorn är för stor, eller
- att länsstyrelserna i vissa fall kan behöva samordna sig och komma överens om vilka indikatorer som bör följas över tid.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av myndighetens insatser inom verksamheten, i förhållande till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Grunder för bedömningar

För varje verksamhetsområde bedöms resultatet av genomförda insatser i förhållande till verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål. Bedömningarna motiveras med stöd av indikatorer och övriga resultatbeskrivningar. De bedömningsnivåer som vi använder är:

- **Otillfredsställande:** Resultaten når inte upp till målen eller endast i begränsad omfattning når de uppsatta målen.
- **Utvecklingsbehov:** Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.
- **Gott:** Resultaten i all väsentlighet uppnår de uppsatta målen.
- **Utmärkt:** Resultaten i alla delar uppnår de uppsatta målen med god marginal.

Resultatbedömningen kan även innehålla en bedömning av **trend** och **riktning** i ett regionalt perspektiv.

Om Länsstyrelsen

I Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, i den utsträckning inte någon annan myndighet har ansvaret för särskilda förvaltningsuppgifter.

Om våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden Länsstyrelsen har uppgifter och hur länsstyrelsen ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordning eller beslut av regeringen, främst i vårt regleringsbrev. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet. Vi ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen får regionalt genomslag och vi samordnar den statliga verksamheten. Vi ska tillvarata såväl individens som samhällets intressen i utvecklingen av länet. Vi bedriver verksamhet inom flera olika samhällsområden och vi ska vara en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta tvärssektoriellt i många frågor.

Det saknas ett riksdagsbundet mål för länsstyrelserna. Övergripande ska dock länsstyrelserna verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knyter vi an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå. Resultaten vi redovisar kan bestå av såväl prestationer som effekter på kort, medellång eller lång sikt.

Strategisk styrning och planering

Övergripande mål och vision

Länsstyrelsens vision är ett livskraftigt Östergötland. Tillsammans med våra fyra övergripande mål; effektiv handläggning, hållbar tillväxt, kunniga medarbetare och professionell service sammanfattar det hur vi vill att vår verksamhet ska vara och uppfattas.

ORK

Länsstyrelsen Östergötland har tre värdeord som kompletterar den statliga värdegrunden. Våra värdeord är omtanke, respekt och kommunikation. Dessa värdeord beskriver både hur vi ska vara mot varandra och de som kommer i kontakt med Länsstyrelsen. Det handlar om värderingar som ledning och medarbetare alltid ska utgå ifrån vad vi än arbetar med.

Länsledningens medskick

Varje år gör länsledningen ett medskick i anvisningarna för verksamhetsplaneringen inför kommande år. Under 2021 har arbetet med hållbar organisation fortsatt. Chefer på alla nivåer ska bidra till och ges förutsättningar att leda en verksamhet där det är en rimlig balans mellan arbetsuppgifter, uppdrag, antal medarbetare och tillhörande

budget. Distansarbetets konsekvenser för hållbar organisation är också att betrakta som en del i detta.

Ärendehantering och handläggningstider har fortsatt prioriteras under 2021. Länsstyrelsens förmåga att på ett kommunikativt, transparent, förtroendefullt sätt och inom rimlig tid hantera inkomna ärenden bidrar både till högt förtroende från omgivningen och till en god och hållbar arbetssituation för medarbetare och chefer.

Under 2021 lade länsledningen därmed särskild vikt vid:

- handläggningstider och ärendeflöden.
- fokus på digitalisering, ärendeberedningen och tvärsektoriella bedömningar.
- ekonomi, bemanning och implementeringen av den hållbara organisationen.

Prioriteringsordning coronapandemin

Till följd av coronapandemin och dess påverkan på myndighetens verksamhet har länsledningen beslutat och kommunicerat en prioriteringsordning till stöd för cheferna när det finns behov av skarpa prioriteringar mellan olika verksamheter:

1. Stabsarbete – arbetet i krisledningsstaber, hantering av coronapandemin respektive länets hittills största utbrott av fågelinfluensa har under året haft högsta prioritet. Alla delar av verksamheten har bidragit med resurser vilket haft en påverkan på våra övriga uppdrag.
2. Coronarelaterade regeringsuppdrag – Länsstyrelsen har till följd av coronapandemin hanterat flera nya uppdrag, till exempel handläggning av omsättningsstöd till enskilda näringsidkare, stöd till lokalhyra för hyresgäster i utsatta branscher och tillsyn enligt covid-19-lagen. Det har både krävt intern omprioritering av resurser och nyrekrytering av medarbetare.
3. Ordinarie myndighetsutövning och ärendehandläggning.
4. Övriga arbetsuppgifter.

Insynsråd

Insynsrådets uppgift är att ge ett utifrånperspektiv på Länsstyrelsens arbete samt ge länsledningen råd och synpunkter som kan utveckla myndighetens verksamhet avseende styrning/ledning, pågående verksamhet och nya uppdrag. Vi lägger därför särskild vikt vid att våra möten ska ha utgångspunkt i en gemensam diskussion där var och en bidrar med sin personliga kompetens och erfarenhet. Vi har haft förmånen att ha ledamöter i rådet som aktivt delat med sig av synpunkter och erfarenheter. Den andan ser vi fram emot att upprätthålla och utveckla, till exempel genom att tillvara ledamöternas roll som ambassadörer för Länsstyrelsen.

Under de senare åren har vi utvecklat mötesformerna för att än bättre möta ovanstående förväntningar. Det har framför allt handlat om att lägga alltmer fokus på dialog och tematiska diskussioner, med frågor utskickade till rådets ledamöter i förväg.

Vi har lyft vår komplexa roll som tvärssektoriell avvägningsmyndighet och fått förslag från ledamöterna om hur framtidens länsstyrelse kan utformas sett till östgötarnas bästa. Temaområden har bland annat varit folkhälsa, informationssäkerhet och vindkraftsutveckling.

En ny intern rutin har inrättats där vi på halvårsbasis presenterar kommande insynsrådsmöten för ledningsgruppen, som därmed får möjlighet att komma med förslag ifrån respektive sakområde.

Vår framtida arbetsplats och nya flexibla arbetsätt

Under hösten 2021 startades ett projekt med namnet Vår framtida arbetsplats. Projektet har i uppdrag att utveckla Länsstyrelsens arbetsätt och skapa hållbara, verksamhetsanpassade lokaler. Länsstyrelsen Östergötland ska ständigt arbeta för att skapa bästa möjliga förutsättningar för verksamhetens genomförande och för att vara en god och attraktiv arbetsgivare. Länsledningen har därmed tagit fram en inriktning för utveckling av både arbetsätt och lokalnyttjande som ska bidra till långsiktig hållbarhet ur ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt perspektiv. Projektet syftar till att bidra till denna inriktning och skapa lokaler som bidrar till hållbarhetsmålen.

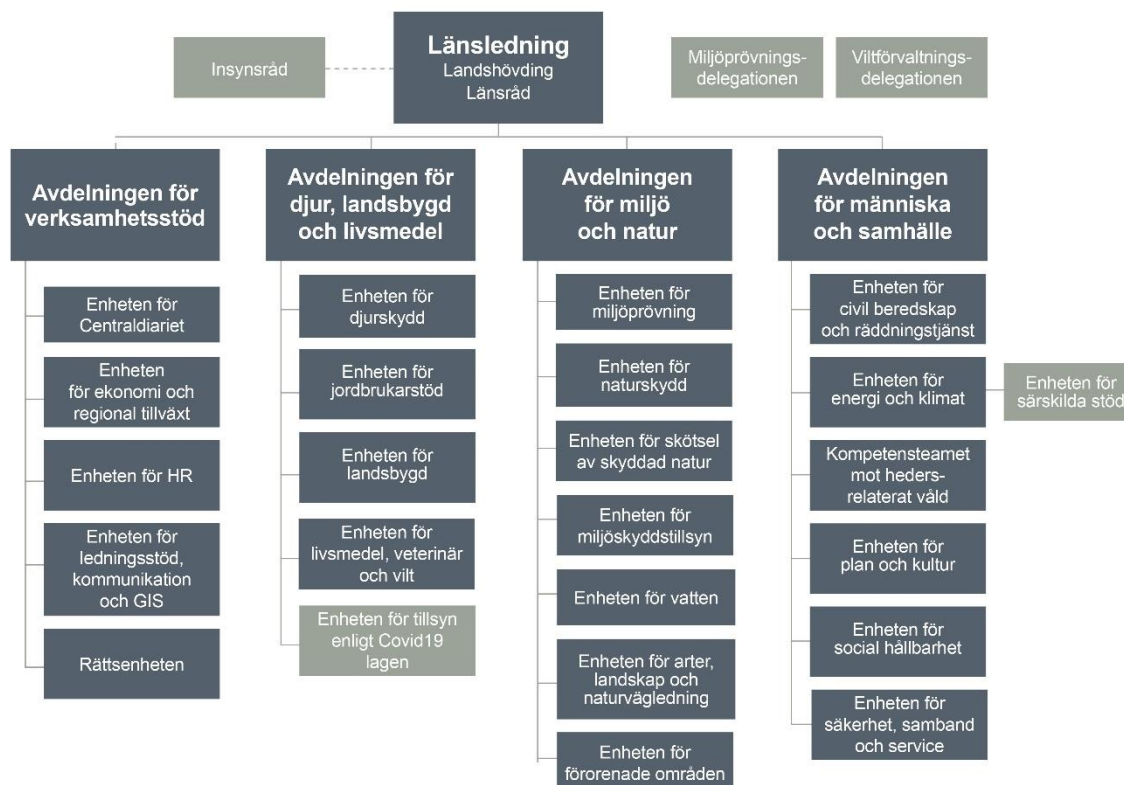
Coronapandemin har inneburit att medarbetare arbetat hemifrån i mycket hög utsträckning. Länsstyrelsen planerar för att en del av medarbetarna fortsatt kan arbeta på distans om det är möjligt för verksamheten och medarbetaren. Denna förändring i arbetsätt påverkar verksamhetens lokalbehov och i det nya normala får kontoret en tydligare roll som en mötesplats med fler ytor för samarbete, samverkan och social interaktion. Länsstyrelsens lokaler i Linköping är föråldrade och behöver renoveras. Det finns till exempel begränsningar i nuvarande rumsstruktur och ventilationens kapacitet som är underdimensionerad. Eftersom verksamheten ofta ställs inför förändringar finns det också större krav på flexibilitet i lokalerna.

Det pågående nationella arbetet med digitaliseringsstrategin som syftar till att göra länsstyrelserna mer digitala kommer sannolikt också att påverka lokalbehoven. Länsstyrelsen är på väg mot mer digitaliserad hantering av dokument vilket kommer att minska behovet av förvaring, både den i direktanslutning till arbetsplatsen samt i förråd och arkiv.

I mer flexibla lokaler som anpassas för att bättre stödja Länsstyrelsens arbetsätt finns möjligheter att mer kostnadseffektivt nyttja lokalerna. Verksamheten kommer kunna växa utan att större ombyggnationer behövs och utan att behöva utöka de förhyrda ytorna i takt med att verksamheten utökas. Lokalerna ska bidra till att kunna rekrytera framtidens medarbetare och de förväntningar de ställer på en modern och medveten myndighet.

Organisation

Länsstyrelsen Östergötlands organisation

Hållbar organisation

Länsstyrelsen Östergötland genomförde den 1 oktober 2019 en större omorganisation där ytterligare en organisatorisk nivå infördes och antalet enheter utökades.

Avdelningscheferna har sedan haft i uppdrag att utvärdera den egna avdelningens organisation. Utvärderingen har resulterat i en delning av större enheter för att minska antalet direkt underställda medarbetare för enhetscheferna. Vid årsskiftet 2020/2021 genomfördes delningar av enheter på avdelningen för djur, landsbygd och livsmedel och på avdelningen för miljö och natur.

Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter

Ett antal av Länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hänvisning till en länsstyrelse. Dessa är:

Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning

Funktionen har till uppgift att försörja samtliga länsstyrelser med IT. Former och inriktning samt ansvarsfördelning inom ramen för samverkan regleras via den gemensamma överenskommelsen. Vårdlän för IT-avdelningen är Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Tillfälligt hanterar Löneservice även lönerna för Brottförebyggande rådet, Brå. Den övergripande inriktningen för Löneservice är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för funktionen Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser och vidarebefordra samtalen till rätt person i rätt län. Den övergripande inriktningen för Telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för Telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Ekonomiadministration LstEA

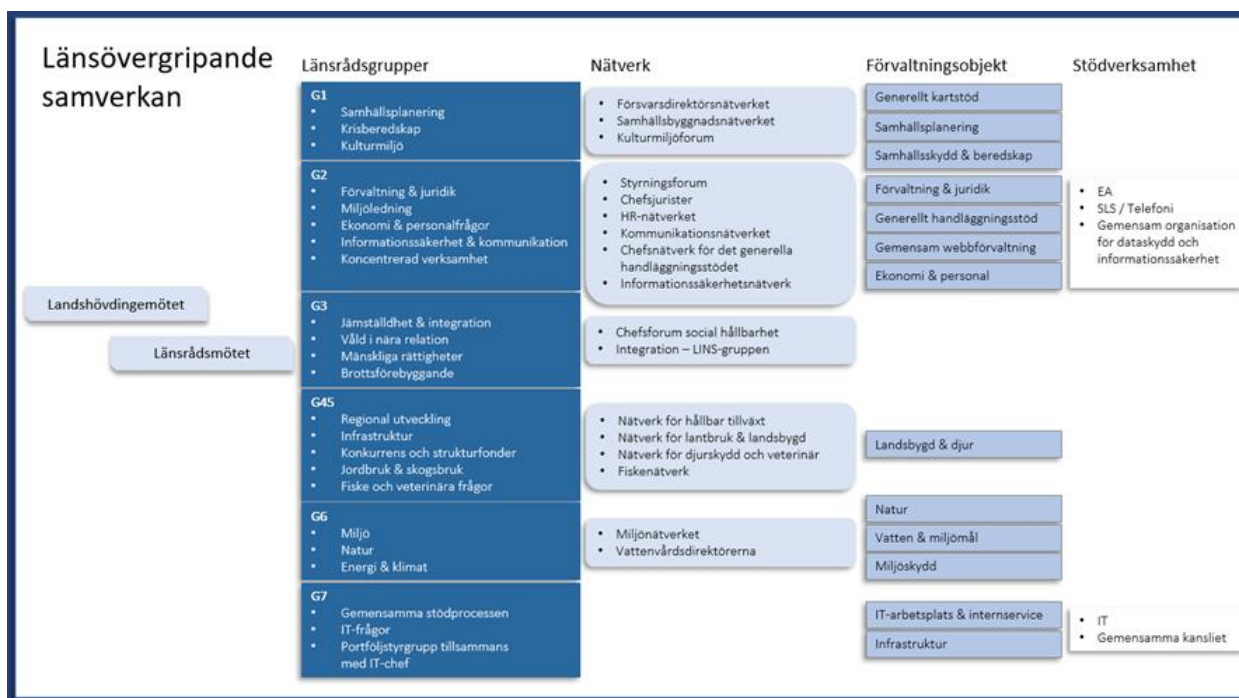
LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. LstEA äger länsstyrelsernas redovisningsmodell.

Dataskydd och informationssäkerhet

Funktionens uppdrag är att främja en god dataskyddskultur och informationssäkerhet både i det nationella perspektivet och inom varje länsstyrelse. Genom gemensam IT, gemensamma system och identiska uppdrag behöver de 21 länsstyrelserna hantera och lösa dessa frågor på samma sätt. I funktionen ingår befattningen dataskyddsombud, som är obligatorisk enligt förordningen. Vårdlän för funktionen för Dataskydd och informationssäkerhet är Länsstyrelsen i Stockholms län.

Gemensamma kansliet

Gemensamma kansliets ska i sitt övergripande uppdrag skapa förutsättningar för gemensam utveckling- och förvaltning och inom området stärka och effektivisera samarbetet. Detta genom att på länsrådets uppdrag arbeta med länsstyrelsegemensamma strukturer och styrning av utveckling och förvaltning. Vårdlän för det gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Figur 1 Länsövergripande samverkan

För att kunna hantera länsstyrelsernas bredd av verksamhetsområden har länsråden delat in sig i sex länsrådsgrupper och i respektive länsrådsgrupp deltar 5-7 länsråd. Varje länsrådsgrupp har ett antal nätverk knutna till sig vilka arbetar operativt på uppdrag från länsrådsgruppen. Alla nätverk har representation från samtliga 21 länsstyrelser.

Förvaltnings- och utvecklingsportfölj

För att åstadkomma en effektiv samverkan har länsstyrelserna sedan 2015 en etablerad portföljstyrning av sin utveckling och förvaltning. På en aggregerad nivå styrs den gemensamma utvecklings- respektive förvaltningsportföljen genom att planering, uppföljning och beredning m.m. sker hos Gemensamma kansliet som också utgör en portföljhanteringsfunktion. Beslut fattas därefter av länsrådsgrupp 7 som tillsammans med IT-chef utgör portföljstyrgrupp.

Förvaltningsportföljen har en förvaltningsmodell och 13 etablerade förvaltningsobjekt. Varje objekt styrs, inom ramen för sitt mandat, av en objektstyrgrupp med objektägare från såväl verksamheten som IT-avdelningen. Objekten är knutna till den länsrådsgrupp som ansvarar för verksamhetsområdet och har även koppling till ett eller flera av länsrådsgruppens nätverk.

Utvecklingsportföljens utvecklingsinsatser kopplas till en gemensam digital strategi samt en gemensam målkarta som bland annat omfattar nedanstående strategiska mål.

- Kontakten med länsstyrelserna är enkel och effektiv
- Länsstyrelserna främjar samarbete och innovation
- Länsstyrelsernas gemensamma förvaltning och utveckling är effektiv
- Förtroendet för länsstyrelserna är stort

Därutöver har länsstyrelserna alltid ett antal initiativ som måste genomföras utifrån beroenden till sektorsmyndigheters uppdrag. För 2021 är det exempelvis Samtjänst vattenbruk tillsammans med Tillväxtverket samt uppdrag samordnade av Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) såsom Single Digital Gateway. I övrigt anpassas innehållet i de båda portföljerna utifrån verksamheternas behov.

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning och året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I det här avsnittet redovisas resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	315,0	282,5	255,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	221,0	195,6	178,4
Antal årsarbetskrafter män	93,7	86,6	76,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	34 885	32 257	30 044
Antal beslutade ärenden	35 170	33 925	35 050
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4 202	4 134	4 720
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	336 523	302 941	282 308
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	235 559	324 418	330 129

Kommentar till tabellen Nyckeltal Verksamhetsöversikt

Antalet medarbetare och årsarbetskrafter har ökat de senaste åren och i jämförelse med 2020 är ökningen 32,5 årsarbetare (11,51 procent). Ökningen härrör främst till ökade uppdrag till följd av coronapandemin för verksamhet inom både tillsyn och handläggning av omsättningsstöd. Det har även gett ökning i antalet ärenden, inkomna och beslutade.

Myndighetens verksamhetskostnader har ökat i jämförelse med föregående år. Störst ökning har skett inom skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden där ökningen beror på fortsatt satsning av medel inom området. Vidare har större ökning skett inom jämställdhet där ökad anslagstilldelning skett för år 2021 samt ytterligare ökning beror på handläggning av omsättningsstöd och tillsyn till följd av coronapandemin.

Variationen mellan år av lämnade bidrag hör till stor del till verksamhetsområdet lönegaranti som minskat sedan föregående år. Beloppet varierar mellan åren till följd av antal och storlek på de företagskonkurser och rekonstruktioner där Länsstyrelsen utbetalar medel.

Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030

Mot bakgrund av regleringsbrevsuppdrag 1E1 återrapporteras här Länsstyrelsens verksamhet med utgångspunkt i uppgifterna enligt paragraf 2 länsstyrelseinstruktionen.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Följa tillståndet i länet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Agenda 2030	Regleringsbrev
1E1 Struktur för återrapportering enligt 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev

Nationella mål

Bostadsförsörjning och social hållbarhet

Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt för att stödja en socialt hållbar bostadsförsörjning genom att eftersträva tvärssektoriella arbetssätt hos både Länsstyrelsen och länets kommuner. Under 2021 har, förutom det årliga dialogmötet kring länets bostadsmarknadsanalys, två särskilda kunskapsförhöjande seminarier anordnats i samverkan mellan enheterna för plan och kultur respektive social hållbarhet. Utgångspunkt för seminarierna var regeringsuppdragen om att stödja kommunernas arbete med att förebygga vräkningar och de genomfördes tillsammans med Kronofogdemyndigheten, kommuner, bostadsbolag och intresseorganisationer. Vid det andra seminariet deltog även Socialstyrelsen och Stadsmissionen, som presenterade konceptet ”Bostad först”. Länsstyrelsens bedömning är att denna form av återkommande mötespunkter för gemensamt kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring tvärssektoriella arbetssätt har bidragit till ökad kunskap och förbättrade verktyg för samtliga deltagare.

Livsmedelsstrategin

I det tvärssektoriella arbetet som är kopplat till detaljplanering och översiktsplaner är det viktigt att regeringens livsmedelsstrategi vägs in i bedömningsgrunderna för vilken mark som exploateras inom kommunerna. Länsstyrelsen arbetar aktivt med det genom internremisser som berör de gröna näringarnas verksamhet och kontinuerlig dialog inom Länsstyrelsen, men också direkt med kommunerna vid till exempel länsamråd. Det övergripande målet är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen ska bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel och sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska. Ett samlat grepp där hela livsmedelskedjan ingår, med svensk livsmedelsproduktion i centrum, är viktigt för att nå livsmedelsstrategins mål.

Energi och klimat

Länsstyrelsen har tillsammans med Region Östergötland och flera aktörer i länet tagit fram en regional energi och klimatstrategi (2019). Arbetet enligt strategin fortgår och under året har särskilt arbetet med att ta fram handlingsplaner för respektive insatsområde i strategin prioriterats, och projekt har utformats utifrån de största behoven. Arbetet ligger i linje med den regionala utvecklingsstrategin och många av de åtgärder som behövs för att nå energi- och klimatmålen kan kombineras med åtgärder för att utveckla länets näringsliv. Inom Länsstyrelsen har arbetet med att säkerställa att kommunerna beaktar energi- och klimatperspektiven i den fysiska planeringen utvecklats under året. För att säkerställa att energi- och klimatperspektiven omhändertas löpande i den tillsyn enligt miljöbalken och tillsynsvägledning som Länsstyrelsen utövar har tillsynsplan och tillsynsvägledningsplan uppdaterats. Länsstyrelsen driver det nationella projektet ”Synergier och målkonflikter mellan biologisk mångfald och klimatpåverkan – fokus skog”. Syftet med projektet är att få en bättre helhetssyn i frågorna och samverka mellan olika enheter inom länsstyrelserna. Flera kunskaphöjande tillfällen på temat samt dialoger med andra myndigheter och aktörer har arrangerats inom projektet. Det har varit ett stort intresse för frågorna och behov av kunskap om dem vilket motiverar fortsatt arbete inom dessa frågor.

Länsstyrelsen har beslutat om en handlingsplan för klimatanpassning som innehåller de åtgärder som behöver genomföras för att minska påverkan från ett förändrat klimat. Det rör åtgärder inom flera av Länsstyrelsens verksamhetsområden.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Samverkan inom länet

Under året har Länsstyrelsen bjudit in till fyra möten med större företag i länet som har ett engagemang i länets utveckling. Vid dessa möten närvarar, utöver företagen, Region Östergötland, Arbetsförmedlingen och Linköpings universitet. Dessa organisationer informerar om vad som är aktuellt kopplat till företagen. Beroende på vad som efterfrågas och är aktuellt bjuds även andra organisationer in att delta och/eller informera. Under året har ett stort fokus varit pandemin, smittspridning och hur näringslivet har påverkats. Länets smittskyddsläkare har informerat och företagen har haft möjlighet att ställa frågor. Andra teman under året har varit trygghetsfrågan då Polismyndigheten medverkade och informerade, ett återuppbyggt civilt försvar, regional utvecklingsstrategi (RUS) och Linköpings universitets strategi för samverkan och livslångt lärande.

Länsledningen har under året bjudit in till regelbundna samverkansforum med länets riksdagsledamöter, statliga myndigheter, samtliga kommunstyrelseordföranden samt kommunchefer. Region Östergötland deltar som representant vid de två senare. Linköpings universitet och Arbetsförmedlingen deltar med lägesrapportering vid möten med statliga myndigheter samt kommunerna.

En medveten strategi har varit att utöka utrymmet för dialog och gemensamma diskussioner kring tematiska ämnen av gemensamt intresse. Detta för att undvika stående statiska punkter på agendan och istället skapa mer dynamik och utveckling. Inriktningen har uppskattats av deltagarna och även bidragit till utveckling av Länsstyrelsens verksamhet. Exempel på teman under året har varit civilt försvar,

brottsförebyggande arbete i länet, klimatanpassningsåtgärder samt arbetet med preventionspaketet kopplat till Agenda 2030.

En ny intern arbetsmodell har lanserats där myndighetens ledningsgrupp i högre grad involveras och förmedlar förslag till vad som prioriteras på ledningens samverkansforum, utifrån högaktuella frågor från respektive sakområde som skulle vara angeläget för kommunerna eller andra myndigheter att ta del av.

Landshövdingen har vid två tillfällen bjudit in till samverkansforum med fokus på internationella aktiviteter och utbyten. Vid dessa möten deltar bland annat kommunfullmäktige i de två största kommunerna, näringslivsdirektörer, Region Östergötland samt Linköpings universitet. Syftet är erfarenhetsutbyte samt kartläggning av kommande internationella besök, där länets aktörer gynnas av att arbeta tillsammans för att stärka presentationen av Östergötland och våra företag. Länsstyrelsen ser forumet och de internationella kontakterna som en viktig och integrerad länk i arbetet för hållbar utveckling.

Länsstyrelsens främjandearbete och samverkan med externa aktörer har i hög grad påverkats av coronapandemin och mycket har behövt ställas om till digitala möten eller skjutits fram. En försvårande omständighet i det externa arbetet har varit bristen på funktionella digitala verktyg vilket har gjort det svårt att genomföra och delta i digitala samverkansforum och aktiviteter.

Hantering av coronapandemin

Pandemin har inneburit en prövning för hela samhället, men Länsstyrelsen har som myndighet haft goda förutsättningar att hantera pandemin. Bredden i Länsstyrelsens uppdrag och olika kompetenser har gett en unik förståelse för olika perspektiv och för helheten. Länsstyrelsen roll att vara en länk mellan det lokala, regionala och nationella har varit en framgångsfaktor. Flera olika behov och åtgärder har kunnat fångas upp och omhändertas i dialog med regeringen, andra statliga myndigheter, kommuner, regionen, företag och civilsamhället. Det har handlat om allt från exempelvis barnens perspektiv till näringslivets situation eller upprätthållandet av samhällsviktiga funktioner. Det har handlat om nya regeringsuppdrag, stöd, utbetalningar, tillsyn, lägesrapportering, kommunikationssamordning, akut samordning av skyddsutrustning och mycket mer. Myndigheten har kunnat omprioritera i sina uppdrag och omfördela personal vilket skapat en flexibilitet och uthållighet som få hade trott var möjlig.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Under året har en fördjupad samverkan och dialog skett med de myndigheter och organisationer som Länsstyrelsen samverkar med inom verksamhetsområdet hedersrelaterat våld och förtryck. Detta har varit en del i förberedelserna inför inrättandet av ett permanent Nationellt kompetenscentrum inom området.

Tillgång till kemikalier för dricksvattenproduktion

I början av december 2021 fick länsstyrelserna ett nytt uppdrag för att förebygga störningar och minska sårbarheten gällande tillgång till kemikalier för dricksvattenproduktion och avloppsrening och stödja den regionala och lokala prioriteringsförmågan inom ramen för kommunernas kontinuitetsplanering.

Länsstyrelsen har under december 2021 anordnat möten med kommunledningar samt kommunernas VA-chefer och miljöchefer. Vidare har större företag som kan beröras av

en minskad tillgång på kemikalier informerats. Då uppdragets fokus är dricksvattenproduktion och avloppsrening har kontinuerliga avstämningar med VA-chefer anordnats angående deras kontinuitetsplanering. Internt på Länsstyrelsen har en arbetsgrupp med representation från fem enheter bildats och påbörjat arbetet med att sammanställa kunskapsunderlag för att göra den regionala analysen.

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

Under året har landshövdingen, tillsammans med Regionutvecklingsnämndens ordförande bjudit in företagsorganisationer och vissa branschorganisationer till möte vid sex tillfällen för informationsutbyte och ömsesidigt delande av lägesbilder. Detta var inledningsvis främst kopplat till pandemiläget samt påverkan på företag i länet. Dessa möten har visat sig vara till ömsesidig nytta och kommer därför permanentas för att även efter pandemin samverka om aktuella frågor för näringslivet.

Länsstyrelsen har samverkan med företagsorganisationer för att lyfta länets näringsliv och bidra till kontakter och utbyte. Det kan till exempel ske genom att företag bjuds in till lämpliga möten där Länsstyrelsen står värd och genom att driftiga företagare uppmärksammas. Ett exempel är Årets Företagare i länet. Länsstyrelsen samverkar kring att delta i juryarbete och vara regional värd för prisutdelning för innovationspriset Skapa i samverkan med Almi Företagspartner. Länsstyrelsen har en post som adjungerad i Almis styrelse vilket bidrar till mycket kontakter med näringslivet och bidrar till att främja samverkan i länet.

Under året har Länsstyrelsen, tillsammans med Skill, fortsatt leda den samverkan som initierades redan 2013, Industridag Östergötland. Det är ett strategiskt regionalt initiativ för att öka samverkan mellan skola och länets industri- och teknikföretag. I satsningen deltar samtliga länets kommuner, andra berörda offentliga organisationer, ett stort antal industriföretag, fackliga organisationer och arbetsgivarorganisationer. Vartannat år genomförs en dag med syfte att samverka för att attrahera framtida medarbetare till länets industri- och teknikföretag för att möjliggöra tillväxt.

I myndighetens regi har ambassadörsbesök samt webinarium i näringslivsfrämjande syfte anordnats med landshövdingen som värd. Målgruppen har varit utländska ambassadörer och innehållet i programmen anpassas efter länets starka affärsområden samt intressanta marknader och utvecklingsfrågor.

Länsstyrelsen deltar regelbundet vid möten med länets näringslivsrepresentanter för avstämning om aktuella utmaningar och synpunkter som vid behov kan lyftas till den nationella nivån.

Fågelinfluensa

En stor händelse i länet under 2021 var utbrottet av fågelinfluensa. Fem gårdar i Östergötland med slaktkyckling- och värphönsbesättningar drabbades av den allvarligaste fågelinfluenzasäsongen någonsin i Sverige våren 2021. Fågelinfluenzaviruset har blivit kvar och fortsatt att cirkulera i den vilda fågelpopulationen både i Östergötland, i Sverige och i våra grannländer.

Risken för fågelinfluensa bedömdes vara förhöjd i hela landet, men extra hög i bland annat Östergötlands län. I de områden där risken bedömdes som extra hög infördes höjda skyddsnivåer bland annat om att hålla fjäderfän inomhus. Länsveterinärerna på Länsstyrelsen arbetade i stab under utbrottet under våren och informerade fortsatt

under hösten om vikten av att alla fjäderfåhållare följer instruktionerna och höjer sin biosäkerhet för att förhindra att smittan åter tar sig in till tamfåglar.

De symptom som observerades på fåglarna var framför allt en ökad dödlighet. Fågelinfluensa av typen H5N8 som nu förekommer i Europa har hittills inte orsakat sjukdom hos människa.

Tillsyn

Länsstyrelsen bedriver ett verksamhetsutvecklande arbete vad gäller tillsyn i såväl länet som internt inom myndigheten. Nedan redovisas utvalda delar av arbetet som bedrivits under året.

Tillsynsakademin

Tillsynsakademin är en intern arbetsgrupp som arbetar på uppdrag av länsledningen. Gruppen ansvarar för den övergripande planeringen inför genomförandet av olika kompetensutvecklande insatser inom tillsynsområdet. Det kan vara erfarenhetsutbyte, utbildningstillfällen eller arbete med att ta fram riktlinjer och policys för Länsstyrelsens tillsynsarbete. Uppdraget är av tvärsektoriell karaktär och involverar samtliga avdelningar på Länsstyrelsen. Den huvudsakliga nyttan är att medarbetarna får en möjlighet till kompetensutveckling samtidigt som arbetet med Tillsynsakademin är ett led i att vara en attraktiv arbetsplats. Tillsynsakademinns arbete har startats upp under hösten 2021 efter att ha varit vilande under ett par år.

Utbildning i motiverande samtal

Länsstyrelsen har utbildat två coacher i motiverande samtal (MI). Motiverande samtal är en metod för att förbättra kommunikation, exempelvis vid tillsynsarbete. Samtliga djurskyddshandläggare har MI i sin obligatoriska grundutbildning. Målsättningen är att dessa coacher på olika sätt ska sprida sin kunskap inom Länsstyrelsen, i första hand till dem som arbetar med tillsyn.

Tillsyn enligt covid-19-lagen

Målsättningen med tillsynen har varit att minska smittspridningen i länet och ett aktivt arbete har bedrivits för att nå ut med information till så många verksamhetsutövare som möjligt. Ambitionen har varit att skapa en god dialog i tillsynen för att genom rådgivning, information och dialog hjälpa länets verksamheter att göra rätt. Detta fokus har varit ett effektivt verktyg och det har bidragit till att Länsstyrelsen snabbt har kunnat nå ut till många verksamheter och därmed kunnat få stor effekt på hur länets verksamheter har hanterat eventuell trängsel.

Dialog har också varit viktigt med andra aktörer i länet, exempelvis regionen, Polismyndigheten, civilsamhället, kommunerna och branschorganisationer. I denna dialog har Länsstyrelsens befintliga nätverk nyttjats för att skapa de samverkansformer som behövs för att nå ut med information och bedriva en effektiv tillsyn.

Arbetet med tillsyn enligt covid-19 lagen har krävt ett aktivt arbete med att identifiera tillsynsobjekt där risken för trängsel och smittspridning var hög. I takt med att tillsynen ökade i effektivitet var det en stor mängd data som behövde inhämtas, analyseras och användas för strategiska beslut. Länsstyrelsen har, för att möta detta, utvecklat sitt arbete med datainhämtning och dataanalys. Detta, liksom lokalkännedom, har varit

nycklar i att varje vecka kunna ta fram prioriteringar av var tillsynen gör mest effekt och hur tillsynen bör bedrivas.

Att starta upp en ny tillsynsverksamhet utifrån en helt ny lagstiftning så snabbt som Länsstyrelsen har gjort under 2021 är en stor utmaning. Genom god samverkan med övriga län och framförallt Länsstyrelsen i Dalarnas län, som har haft samordningsansvar i denna uppgift, har frågor kunnat hanteras mycket snabbt.

Miljöbalkstillsyn

Under 2021 gjordes ett omfattande arbete med den gemensamma tillsynsplanen för miljöbalkstillsyn. Syftet med omarbetningen av tillsynsplanen var att få synergieffekter av de olika verksamhetsområden där Länsstyrelsen utövar tillsyn enligt miljöbalken. Tillsynsplanen gjordes också mer riktad så att den enskilde handläggaren kan samordna sin tillsyn med handläggare inom andra verksamhetsområden.

Inom den regionala Miljösamverkan Östergötland (MÖTA) har flera projekt utförts under året för att likrikta och kvalitetssäkra tillsyn som utförs av Länsstyrelsen och kommunerna. Projekten har resulterat i både rapporter och mallar inom områden miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd och förorenade områden. Länsstyrelsen bedömer att projekten inom MÖTA har bidragit till en högre kvalitet på tillsyn både på Länsstyrelsen och i kommunerna.

Under 2021 har personer från Länsstyrelsen Östergötland deltagit i Naturvårdsverkets arbetsgrupper för att arbeta fram fokusområden och preciseringar till den nationella tillsynsstrategin. Den har också diskuterats med miljöchefer i alla kommuner för att få en gemensam uppfattning om hur den på bästa sätt kan implementeras under 2022. Att flera medarbetare varit representerade nationellt i arbetsgrupper kopplade till den nationella tillsynsstrategin har bidragit till ett strategiskt arbetssätt när det gäller planering av tillsyn enligt miljöbalken och i syfte att få mest miljönytta.

Länsstyrelsen har deltagit i REF-9, som är ett EU-gemensamt tillsynsprojekt som drevs av Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen där Arbetsmiljöverket samt länsstyrelser och kommuner utförde tillsyn. Inom ramen för projektet utförde Länsstyrelsen tillsammans med Linköpings kommun tillsyn och kontrollerade verksamheter som använder ämnen som kräver tillstånd enligt kemikalielagstiftningen REACH bilaga XIV.

Agenda 2030

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional huvudaktör i arbetet med de globala målen. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om de globala målens koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärspektoriella arbetssätt länsstyrelserna emellan, samt en bättre omvärldsbevakning. Samordningen har även bidragit och utvecklat länsstyrelsernas förmåga att på ett samlat sätt kunna möta och föra dialog med olika aktörer. Exempel på väsentliga insatser under året:

- Implementering av processtödet för länsstyrelsernas arbete med Agenda 2030; tre större workshoppar med kontaktpersoner för Agenda 2030 och andra medarbetare med intresse för Agenda 2030 från de olika länen har genomförts.
- Länsstyrelsegemensam konferens för länsledningar, länsstyrelsernas kontaktpersoner för Agenda 2030, chefer och strateger som berörs av arbetet med Agenda 2030. Medverkade gjorde bland annat civilministern, Sveriges kommuner och regioner (SKR), Nationella samordnaren för Agenda 2030 och Tillväxtverket.
- Tematiska föreläsningar utifrån fokusområdena i regeringens handlingsplan för Agenda 2030, bland annat utifrån temat kommun/region samt hållbara städer och samhällen.
- Kommunikationsinsatser, exempelvis nyhetsbrev om Agenda 2030 och utveckling av den gemensamma samverkansytan för Agenda 2030.
- Samverkan och dialog med andra aktörer såsom Nationella samordnaren för Agenda 2030, Lokala Sverige (projekt som drivs av FN-förbundet och SKR), Statistiska centralbyrån (SCB) och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Länsstyrelserna finns även representerade i GD-forum, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen, och dess operativa arbetsgrupp.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsens arbete med Agenda 2030

Under året har Länsstyrelsen Östergötland deltagit aktivt i det länsstyrelsegemensamma arbetet som beskrivs ovan.

Länsstyrelsen strävar efter att ständigt förbättra och effektivisera arbetet med Agenda 2030, samt att vara en drivande aktör i det regionala hållbarhetsarbetet. Agenda 2030 ska på sikt genomsyra hela Länsstyrelsens verksamhet. Under 2021 har en intern arbetsgrupp arbetat för en omfattande nystart av det interna arbetet med Agenda 2030. Det innebar bland annat kunskapshöjande insatser hos medarbetarna samt att effektivisera och förtydliga det interna tvärspektoriella arbetet. Detta ska i nästa steg leda till ökade möjligheter för våra medarbetare att vara pålästa och drivande och i samverkan med andra aktörer driva arbetet för Agenda 2030 framåt och nå ökad måluppfyllelse.

Exempel på aktiviteter som genomförts under året är:

- Genomgång av Hållbarhetsbarometern¹ vars resultat har legat till grund för att skapa en ny intern organisationsstruktur och en handlingsplan för Agenda 2030.
- Beslut om intern organisationsstruktur och handlingsplan för det interna Agenda 2030-arbete under 2022-23. Arbetet drivs internt av en arbetsgrupp som representerar alla dimensioner i hållbarhetsarbetet samt kommunikation. I organisationen finns även en stöd- och en styrgrupp. Den senare utgörs av Länsstyrelsens ledningsgrupp.
- Utvecklat länsledningens anvisningar för Agenda 2030-arbetet kommande år. I verksamhetsplaneringen 2022 finns en tydlig riktning mot att Länsstyrelsen ska

¹ Hållbarhetsbarometern är en del av processtödet för länsstyrelserna: Världens agenda-Länsstyrelsens agenda.

vara en betydande aktör inom Agenda 2030-arbetet i länet. För att kunna vara det behöver det interna arbetet och kopplingen till paragraf 5-6 i länsstyrelseinstruktionen utvecklas och förtydligas. I instruktionerna anges också att alla enheter under kommande år ska ta fram ett hållbarhetsbudskap med tillhörande åtgärder under 2022.

- Ett metodstöd för arbetet med enheternas hållbarhetsbudskapet har tagits fram. Stödet består av en film, i form av ett kunskapspass om Agenda 2030, som ska tydliggöra kopplingarna mellan agendans mål och Länsstyrelsens verksamhetsområden samt en process för att få fram lämpliga hållbarhetsbudskap.
- Kommunikation – Den interna kommunikationen har utvecklats genom information på intranätet och en kommunikationsplan för det fortsatta arbetet har påbörjats.
- Kartläggning av samtliga tvärssektoriella uppdrag, strategier och interna samverkansgrupper med syfte att förtydliga och integrera hållbarhetsperspektivet i alla processer har genomförts.

Samtliga interna insatser under året stärker dessutom möjligheterna till att utveckla samverkan i länet då de är av kompetenshöjande karaktär.

Samverkan i länet

Länsstyrelsen arbetar tillsammans med regionala aktörer i Regional plattform för Agenda 2030² där representanter för forskning, akademi, näringsliv, offentlighet och civila samhället ingår. Vi arbetar tillsammans med att lyfta fram och fördjupa kunskapen om hur samhällsutmaningar kan hanteras utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Samverkan i länet har fortskridit enligt plan med träffar cirka en gång i månaden. Arbetet i den regionala plattformen har under året utgått från den nya regionala utvecklingsstrategin (RUS) och utifrån den har tre samhällsutmaningar prioriterats som är väsentliga för regional utveckling – universell utformning, cirkulär ekonomi samt kompetens och kompetensbehov. Dessa tre områden var temat för årets regionala Agenda 2030-konferens. Den regionala plattformen för Agenda 2030 bidrar till en ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan aktörer i länet. Organisationerna bidrar med olika perspektiv vilket behövs för att uppnå målen i Agenda 2030.

Länsstyrelsen har under år 2021 drivit ett projekt vid namn Implementing Agenda 2030 in Organisations (IntAG2030). Projektet har som mål att identifiera goda exempel och metoder på hur privata och offentliga organisationer har och kan implementera Agenda 2030. Projektet har resulterat i tio goda exempel och metoder är under utveckling för att implementeras i länet. Projektet genomförs tillsammans med Estland och Lettland och finansieras av Svenska Institutet.

Länsstyrelsen deltar i det regionala hållbarhetsnätverket Glokala Östergötland. Nätverket riktar sig till kommuner och har som syfte att öka kunskapen och dela erfarenheter mellan kommuner, Länsstyrelsen Östergötland och Region Östergötland. Under 2021 har nätverket genomfört ett seminarium om hur en organisations hållbarhetsarbete kan följas upp och mätas samt en träff där politiker fick möjlighet att

² Arbetet i plattformen genomförs i samverkan med Region Östergötland, Östsvenska handelskammaren, Åtvidabergs kommun, Linköpings Universitet och Cleantech Östergötland och Funktionsrätt Östergötland.

berätta om sin kommuns arbete och lyssna till andra kommunpolitikernas erfarenheter. Deltagandet i nätverket bidrar till att Länsstyrelsen kan sprida information om vad som är aktuellt på Länsstyrelsen samt öka kunskapen i omställningen mot en hållbar utveckling.

Utvecklingen i länet

Agenda 2030 är högt prioriterad i många av länets tvärsektoriella regionala nätverk, exempelvis de som nämnts ovan. Även näringslivet har ett stort engagemang i hållbarhetsfrågor. Några exempel är inom energi- och klimatområdet, då flera företag är aktiva i Energieffektiviseringsnätverk samt den samling som gjorts inom läget inom hållbar masshantering. Det finns även ett stort engagemang från näringslivet inom det regionala jämställdhetsrådet.

Östergötlands län möter i stort sett samma framgångar och samma utmaningar som övriga län i vårt land. Det allmänna hälsotillståndet är gott och utvecklingen går åt rätt håll. I Östergötland finns dock tydliga skillnader i hälsa mellan grupper med olika socioekonomisk status. Skillnaderna i hälsa mellan människor med olika livsvillkor i form av utbildningsnivå och ekonomisk situation har ökat över tid. Hälsoläget är en bra värdeomätare på välbefinnandet. Förverkligad jämställdhet är avgörande för att bidra till att målen kan uppnås. Områden med koppling till social hållbarhet där läget försämrats, är inom områden som jämlikhet, kriminalitet samt mäns våld mot kvinnor. Även den psykiska ohälsan, i form av ångest, oro och depression ökar i Östergötland precis som i Sverige generellt, framför allt bland unga kvinnor. Utbildning och arbete är en viktig del för att uppnå välbefinnande hos befolkningen. Andelen invånare med eftergymnasial utbildning i länet har ökat de senaste åren, främst bland kvinnor. Likaså har andelen unga som lämnar årskurs 9 med godkända betyg ökat, även här är andelen störst hos flickor. Det visar att det finns en ojämlikhet i utbildningsläget i länet.

Arbetet med miljömålen fortskrider. Flertalet insatser och åtgärder har kunnat genomföras som planerat, trots pandemins begränsningar. De miljömål som bedöms som nära att nås till år 2030 i Östergötland är "Bara naturlig försurning" och "Frisk luft". För övriga miljömål är bedömningen att de inte kommer att nås till år 2030. Två viktiga utvecklingsområden är Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt djur och växtliv. Dessa mål bedöms ha en negativ trend trots det åtgärdsarbete som genomförs. Klimatförändringarna och hållbart resursanvändande är och kommer fortsatt vara dominerande frågor under många år framåt. Utbyggnaden av solceller ökar i länet, men från en låg nivå. År 2020 fanns 4 200 anläggningar med en installerad effekt på 84MW. Det är en ökning med 63 procent jämfört med året innan. I början av 2000-talet gjordes en kraftig utbyggnad av vindkraftsel fram till 2013. Därefter har utbyggnaden avstannat och den installerade effekten ligger på 169 MW.

Många insatser som görs i länet har fokus på att bidra till hållbara livsstilar i hållbara samhällen och ett hållbart arbetsliv och tillväxt. Östergötlands befolkning fortsätter att öka och allt fler människor väljer att bo i städer och många arbetspendlar mellan städerna, främst till Linköping. Under de senaste två åren har andelen kollektiva resor i länet minskat, från 21 till 15 procent av motordrivna trafik. Troligen är detta en effekt av coronapandemin. Cirkulär ekonomi och digitaliseringen av samhället förändrar samhällsbyggets förutsättningar. Digitaliseringen innebär utmaningar i Östergötland, liksom resten av landet, då andelen invånare som saknar infrastruktur, tekniska verktyg eller kunskap för att vara digitalt delaktiga ökar.

Överlag är engagemanget för hållbarhetsfrågor stort i Östergötland, och med ovan nämnda projekt, samarbeten och plattformar skapas arenor som präglas av samverkan, kunskap, och delaktighet där vi gemensamt strävar efter en hållbar utveckling i länet. Bedömningen är därmed att resultatet är gott.

Integrering av sektorsövergripande områden

Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) paragraf 5 tar upp ett antal sektorsövergripande områden som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Dessa omfattar bland annat jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa och förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
1C3 Förenkla för företag	Regleringsbrev

Övergripande strategiskt arbete

För att bedriva det interna arbetet med de sektorsövergripande perspektiven har Länsstyrelsen ett Råd för lika villkor. Rådet är ett myndighetsövergripande organ vilket hanterar frågor rörande paragraf 5 punkt 1-5 i länsstyrelseinstruktionen såväl som myndighetens likabehandlingsplan, den regionala strategin för jämställdhetsintegrering samt kopplar ihop detta arbete med myndighetens arbete med Agenda 2030.

Under 2021 har rådet fortsatt att vidareutveckla sitt arbete genom det årshjul och den handlingsplan som togs fram under 2020. Handlingsplanen har reviderats och uppdaterats och rådet har diskuterat hur Länsstyrelsen kan utveckla verksamhetsstyrningen i tvärspektoriella frågor, en diskussion och ett arbete som kommer att fortgå även under 2022. Den arbetsgrupp som rådet beslutat om som behandlar myndighetsövergripande frågor rörande paragraf 5-6 i länsstyrelseinstruktionen är en del i denna utveckling och har fortsatt att utveckla sitt arbete och infört nya arbetssätt. Exempelvis har nya instruktioner förts in i uppföljningssystemet LISA och drop-in möten har arrangerats för chefer att ställa frågor och få mer information kring hur de kan arbeta med paragraf 5-6. I verksamhetsplaneringsinstruktionen för 2022 hanteras sektorsövergripande frågor som en del av Länsledningens medskick inför 2022.

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Flera enheter och avdelningar arbetar med att få en jämnare könsfördelning bland myndighetens anställda, något som är ett uttalat mål i myndighetens likabehandlingsplan. Här arbetar HR för att stötta chefer bland annat vid rekrytering men även med utbildning i kompetensbaserad rekrytering. På myndigheten analyseras

rekryteringsannonser samt bildsättning av dessa för att tillse att annonserna tilltalar både män och kvinnor från olika målgrupper. Myndigheten gör årligen en lagstadgad lönekartläggning med syfte att upptäcka osakliga löneskillnader kopplat till kön. Den partsammansatta arbetsgruppen konstaterade i 2021 års kartläggning att de skillnader som finns i lön är sakligt motiverade. Lönekartläggningen har diskuterats i Råd för lika villkor med syfte att informera rådet men även för att få inspel till områden att utveckla.

Länsstyrelsens kommunikatörer arbetar löpande med att stötta hela myndigheten att utveckla en än mer jämställd och jämlik kommunikation. Det är en del av myndighetens nyligen reviderade kommunikationsstrategi att kommunikatörerna stöttar även vid bildval vid rekrytering och annan kommunikation för att tillse att myndighetens kommunikation inte skapar eller reproducerar stereotyper eller fördomar.

En av myndighetens fyra avdelningar och flera enskilda enheter har under året haft jämställd och jämlik kommunikation som fokus för arbetet med paragraf 5. Detta har inneburit kompetenshöjande insatser kring hur Länsstyrelsen arbetar med jämställd och jämlik kommunikation. Även olika insatser på enheterna såsom uppdatering av mallar, översyn av bildbanker inklusive inköp av nya bilder, genomgång av externa webbsidan och annan kommunikation samt framtagande av checklista och annat stöd.

Länsstyrelsen har under året följt upp flera beviljade projektmedel utifrån hur mottagarna arbetar med jämställdhetsperspektiv som en del av sin verksamhet. Även uppföljning via könsuppdelade indikatorer hur våra beslut gällande regionala utvecklingsmedel fördelas mellan könen för att uppnå en jämn fördelning.

Flera enheter har aktivt arbetat med ett gott bemötande samt med att rikta kommunikation till samtliga sakägare. Här finns dock mer utveckling att göra framför allt gällande hur ett gott bemötande kan mätas och följas upp. Några verksamheter har vid externa evenemang (oavsett om dessa skett digitalt eller fysiskt) haft en medvetenhet kring samt arbetat för att ha en jämn könsfördelning bland talare och experter som deltar.

Flera enheter har verkat normbrytande genom att aktivt arbetat för att lyfta fram ett underrepresenterat kön i sin verksamhet. Två exempel på detta är att lyfta jämställdhetsperspektivet och kvinnor inom skogsnäringen samt att särskilt belysa pojkers utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Under rådande pandemi har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats. Ett beslut har fattats om att Länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt system. Under året har ett underlag tagits fram för att ringa in frågeställningar för det fortsatta arbetet.

Barnrätt

En jämställd och jämlik kommunikation har varit ett fokusområde för flera av Länsstyrelsens verksamheter under 2020–2021 där barnperspektivet varit en viktig del. Detta har fått fortsatt genomslag i kommunikationen under coronapandemin, samt under arbetet med krisberedskapsveckan 2021. Myndigheten försöker att använda

lättförståelig svenska och använda bildspråk som lyfter barn när det är möjligt och lämpligt. Ungdomar har också varit en särskild målgrupp för kommunikationsinsatser kopplat till pandemin. Barnrättsperspektivet har inkluderats i framtagandet av en verksamhetskommunikationsplan för civil beredskap och räddningstjänst samt i rutinen för eldningsförbud.

Länsstyrelsen har arbetat för att integrera ett barnrättsperspektiv i annan verksamhet relaterad till coronapandemin, som exempelvis pandemitillsynen. I kommunikationen har vikten av barnidrott framhållits och kommunerna har uppmanats att öppna upp de barnidrottsaktiviteter som restriktionerna tillåter.

Under coronapandemin har utomhusaktiviteter kommit att spela en allt större roll i hur vi umgås och aktiverar oss i samhället. I länet finns en friluftstrategi och 2021 har varit friluftslivets år, vilket bland annat fått genomslag i verksamheten på Naturum Tåkern. Förutom att fokusera på aktiviteter där alla barn och familjer ska kunna delta, har verksamheten haft barn i årskurs 4–6 som en särskilt utvald målgrupp under friluftslivets år.

Barnperspektivet beaktas i Länsstyrelsens granskande och tillsynande verksamhet, exempelvis rörande riskbedömningar i miljöfrågor, detalj- och översiktsplaner med mera. I arbetet med djurskydd har en rutin för kontakt med socialtjänsten i ärenden som bland annat rör barn tagits fram. Barnperspektivet finns med vid beslut och Länsstyrelsen försöker kommunicera med barn som blir berörda av exempelvis omhändertaganden av djur, antingen direkt eller via en annan person såsom exempelvis en förälder som inte är berörd av ärendet.

Länsstyrelsen har en mängd uppdrag som på olika sätt berör barnets rättigheter. Under 2021 har Länsstyrelsen erbjudit länets kommuner utbildning i BRIS metod Expertgrupp barn. Ett samarbete med Söderköpings kommun är utvecklat för att öka möjligheterna för barns delaktighet och inflytande. På sikt är samarbetet också tänkt att ge en möjlighet för Länsstyrelsen att ta in barns synpunkter och behov i en för dem trygg och naturlig miljö. Barns rättigheter är även integrerat inom myndighetens främjande uppdrag ”Alla barn i Östergötland”, vilket syftar till att alla barn i Östergötland ska ha goda och jämlika uppväxtvillkor. Under 2021 har bland annat boost-dagar erbjudits till kommuner kring en aktiv fritid, måluppfyllelse i skolan och goda föräldrabarnrelationer. Inom verksamhetsområdet integration har en regional överenskommelse arbetats fram. Ett av två huvudmål är att måluppfyllelse för nyanlända elever ska öka i skolan. Utifrån det målet kommer en aktivitetsplan som beaktar barnperspektivet att tas fram under 2022.

Inom plan- och kulturområdet inleddes under 2021 en genomlysning av arbetet med barnets rättigheter. Detta har bland annat resulterat i att barnrättsperspektivet har implementerats i kulturmiljöbeslutsmallar. Länsstyrelsen kompletterar löpande skyltar i forn- och landskapsvård så att texter anpassas för barn. Under Plan- och bygglovsdagen den 25 november bjöds landskapsarkitekter från Uppsala in för att visa goda exempel på barnrättsperspektiv i planering.

En översyn av rutiner kring orosanmälan av barn som far illa är initierad av Länsstyrelsen Östergötland och kommer att fortlöpa i nationell samverkan mellan länsstyrelserna. Under 2022 kommer även det nya, länsstyrelsegemensamma metodstödet för prövningen av barnets bästa att implementeras på myndigheten.

Länsstyrelsen arbetar för att möjliggöra att kunna ha ett stimulerande och utmanande arbete samtidigt som man är förälder eller jobbar deltid. Därför finns flera förmåner och rutiner som syftar till att underlätta för att vår personal ska kunna kombinera arbete och fritid. Ett exempel är att merparten av våra möten ska läggas mellan kl. 08:30 och 15:00 för att skapa en så flexibel arbetsplats som möjligt. Regelbundna arbetsmöten ska alltså inte mer än i undantagsfall planeras in före eller efter dessa tider. Alla medarbetare erbjuds också en betald arbetstimme per vecka till friskvård.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

Som tidigare nämnts har flera verksamheter fokuserat på jämställd- och jämlik kommunikation som bland annat resulterat i utbildning i klarspråk, översyn av webbsidor och bilder samt övrigt kommunikationsmaterial. Med stöd av sakkunniga har flera enheter under hösten i workshopsform övat på att arbeta med att identifiera sina verksamheters målgrupper och göra sin kommunikation mer jämställd och jämlik.

Tillgänglighet samt barnperspektivet har varit i fokus på flera enheter. Några enheter har inom ramen för sitt främjandearbete tagit fram informationsmaterial på flera språk och anlitat tolkservice vid behov. Myndigheten använder i stor utsträckning dokumentmallar som leder till en bättre tillgänglighet.

Inom uppdraget att motverka rasism i arbetslivet har HR erbjudit alla enhetschefer en utbildning om rasism i arbetslivet samt ordnat en webinarium om aktiva åtgärder mot diskriminering för att motverka rasism. Som resultat har HR i samarbete med sakkunniga tagit fram verktyg i form av arbetsmaterial för enhetschefer som ska underlätta för alla verksamheter att arbeta med aktiva åtgärder mot diskriminering. Förväntade effekt av detta arbete är ökad förståelse och kunskap om mekanismer som leder till rasism.

Kopplat till länsstyrelsernas arbete med den statliga värdegrunden och demokrati har en presentation med tillhörande övningar från Statskontoret tagits fram. Resultatet är ett lättillgängligt material som cheferna kan använda på sina enheter. Förhoppningen är att effekterna ska bli en ökad förståelse för den demokratiska principen som en del i den statliga värdegrunden. Ett aktivt arbete med detta bedöms som viktigt för att behålla ett starkt förtroende för de statliga myndigheterna.

Enheten för social hållbarhet har organiserat flera utbildnings- och erfarenhetsutbytesdagar med länets kommuner i sitt arbetet med barnperspektivet som har tema Alla barn i Östergötland.

Enheten för plan och kultur gjorde för verksamhetsåret 2021 en ombudplan utifrån uppdragsmål paragraf 5 Länsstyrelseinstruktionen - mänskliga rättigheter. Fokus har varit att integrera de mänskliga rättigheterna i verksamheten genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten. Hela enheten har i november 2021 deltagit i en workshop ledd av myndighetens samordnare för mänskliga rättigheter. I workshopen introducerades metoden Ett rättighetsbaserat arbetssätt. Workshopen innebar även en repetition av andra delar av befintliga metodstöd på Länsstyrelsen bland annat punkterna om fyra viktiga steg för ett aktivt arbete med mänskliga rättigheter och grundläggande utbildning om mänskliga rättigheter. Inom kulturmiljö har en workshop genomförts utifrån metodverktyget Göra Sverige som framtagits för att skapa inkluderande perspektiv inom kulturmiljövården. Planfunktionen har under året uppmärksammat mänskliga rättigheter i samband med

samrådsyttranden över kommunernas översiktsplaner och i sammanfattande redogörelser över de gällande översiktsplanernas aktualitet. Plan och kultur har också implementerat detta i detaljplansyttranden i samverkan med sakkunniga på myndigheten. Enheten har under året kontinuerligt verkat för att yttranden och andra skrivelser ska bli mer lättförståeliga. Som ett led i detta har samtliga medarbetare på planfunktionen gått kursen Klarspråk och testat egna skrivelser i Klarspråkstestet som finns på Institutionen för språk och folkminnets hemsida. Resultat av utbildningar och det systematiska arbetet på enheten för plan och kultur är att medarbetarna lärt sig hur de ska arbeta för att verksamhetsintegrera perspektive mänskliga rättigheter. Effekten förväntas bli att kommunernas arbete påverkas av detta i samma riktning och slutligen kan komma kommunernas invånare till godo.

Tillgänglighet och delaktighet

Tillgänglighet och funktionshindersperspektivet har varit i fokus för Länsstyrelsens likabehandlingsplan 2021 och myndigheten arbetar för att vara en arbetsgivare som är tillgänglig för alla. Centraldiariet har valt att arbeta för att aktivt välkomna sökande personer med funktionsnedsättning för kommande uppdrag, och verkar för att anpassa uppdragets utformning utifrån de sökandes förmåga. Länsstyrelsen har valt att ändra policy kring friskvårdssubventioner, för att utvidga normen kring vad som är friskvård för olika personer.

Fokus på en jämställd och jämlik kommunikation under 2020–2021 har fått genomslag på flera enheter. Detta syns bland annat genom utbildningar i funktionsrätt med fokus på tillgänglig kommunikation på flera enheter. Ett antal verksamheter har också haft ett särskilt fokus på funktionshindersperspektivet under 2021. I detta har förutom kunskapshöjande insatser också genomlysningar av mallar, dokument och kommunikationssätt genomförts. Några enheter har haft workshops och diskussioner på enhetsmöten för att utveckla medarbetarnas kompetens i tillgänglighetsfrågor. Medarbetare har även uppmanats att särskilt utbilda sig i användandet av klarspråk.

Rätten att kunna ta del av och förstå myndighetens kommunikation har ställts på sin spets under coronapandemin. Länsstyrelsen bedriver ett aktivt arbete för att säkerställa alla invånares rätt till information. Mot bakgrund av de utmaningar som synliggjorts under pandemiåren har Länsstyrelsen arbetat för att texter och budskap relaterade till coronapandemin spridits på olika språk och format. Under året har arbetet med exempelvis syntolkning aktualiserats. Tillgänglighetsaspekten i myndighetens kommunikationsaktiviteter är fortsättningsvis av största vikt oavsett pandemin. Exempel finns inom arbetet med jordbrukarstöd, där Länsstyrelsen har arbetat fram standardtexter för den skrivna informationen i kontrollbrev för att säkra att de är tydliga och lättförstådda.

Juridiska frågor kan ofta uppfattas som särskilt svårbegripliga. Därför har Länsstyrelsens rättsenhet arbetat med att identifiera inom vilka sakområden det finns behov av att utveckla e-tjänster och/eller tillgänglighetsanpassade blanketter. Likaså har Länsstyrelsen börjat se över behov av att utveckla användningen av klarspråk i

skrivelser som kommuniceras från myndigheten, till exempel genom att klarspråksgranska texter med hjälp av LIX-räknare³.

Arbetet med myndighetens lokalplaneringsprogram fortgår och dimensionen social hållbarhet inklusive tillgänglighet har en framträdande plats i planeringen. Tillgänglighetsanpassningar i myndighetens reception och länsresidenset Linköpings slott har genomförts och fler planeras.

Länsstyrelsen bedriver ett främjande utvecklingsarbete ”Alla barn i Östergötland”, vilket syftar till att alla barn i Östergötland ska ha goda och jämlika uppväxtvillkor. Under 2020-2021 har sex kommuner ingått och Länsstyrelsen har påbörjat ett arbete för att inkludera tillgänglighetsperspektivet i kommunernas lokala arbete. På utbildningsdagar har tillgänglighetsperspektiv lyfts. Ett annat exempel på främjande uppdrag är det regionala uppdrag som länsstyrelsen har kring föräldraskapsstöd. Uppdraget ska beakta funktionshinderperspektivet och ett regionalt metodstöd har arbetats fram kring ett samordnat och strategiskt föräldraskapsstöd. Metodstödet omfattar funktionshinderperspektivet för att främja det lokala arbetet med funktionshindersområdet hos de deltagande kommunerna.

Folkhälsa

Länsstyrelsen arbetar för att ha en effektiv kommunikation vid kriser som kan utgöra fara för liv och hälsa. Under 2021 har Länsstyrelsen haft omfattande kommunikationsinsatser med anledning av coronapandemin. Kommunikationen har bland annat skett genom inlägg i sociala medier som har nått ut till allt mellan 2000 och 200 000 personer. Därutöver har Länsstyrelsen samordnat länets kriskommunikatörsnätverk, uppdaterat webbplatsen med aktuell information, gått ut med pressmeddelanden och nyhetsbrev, informerat internt och skapat annonskampanjer. Vidare har coronapandemin medfört förändringar i arbetssätt och metoder i syfte att minska smittspridning. Riktlinjer för hur kontrollarbete och fältbesök bedrivs har ändrats under året med hänsyn till pandemins utveckling där fysiska besök i högre utsträckning skett utomhus eller digitalt.

Vidare har det interna arbetssättet för främjande och förebyggande arbete kring barn och ungas goda och jämlika uppväxtvillkor fortsatt och fått ett namn; Alla barn i Östergötland. Syftet med arbetet är att samordna myndighetens kontakt med länets kommuner genom fokus på tre bärande skyddsfaktorer; goda föräldra-barnrelationer, måluppfyllelse i skolan och en meningsfull fritid. Som ett led i detta har även medarbetare på myndigheten kunnat delta i de utbildningssatsningar som erbjudits de kommuner som ingår i arbetet.

I strategiska dokument som Länsstyrelsen tar fram beaktas folkhälsomålen, vilket bidrar till att myndigheten på ett systematiskt sätt tar hänsyn till målen. Exempelvis i arbetet med en förnyad regional ANDTS-strategi och i regionala överenskommelsen (RÖK) inom integration.

I Länsstyrelsens brottsförebyggande uppdrag ingår att verka för trygghet i länet, vilket är en del av folkhälsopolitiken. Under året har samverkan mellan det

³ Läsbarhetsindex (LIX) och räknare av detta som ger uppfattning om hur lätt eller svår en text är att läsa.

brottsförebyggande uppdraget och samhällsplaneringen ökat internt i syfte att höja kunskapen på myndigheten om brottsförebyggande samhällsplanering. Folkhälsa beaktas också i yttranden över översiktsplaner. Även internt arbete med att samordna uppdragen brottsförebyggande, föräldraskapsstöd och våldsförebyggande har skett. En tätare intern samordning ökar förutsättningarna att främja ett effektivt folkhälsoarbete lokalt genom ett enat budskap och uppmaning till intern samverkan inom kommunerna.

I de statsbidrag som Länsstyrelsen utlyser och beviljar beaktas folkhälsoperspektiv där det är lämpligt. Exempelvis statsbidrag inom integrationsområdet där samtliga beviljade projekt på olika sätt kopplar an till folkhälsomålen. Insatserna verkar för ökad fysisk, psykisk och social hälsa exempelvis genom att sänka tröskeln till utbildning och arbete, föräldraskapsstödsinsatser, skapa meningsfull fritid och delaktighet i samhället med en ökad känsla av sammanhang. Insatserna följs upp kontinuerligt och resultaten tillvaratas och sprids i länet.

Miljösamverkan Östergötland, MÖTA, är ett samarbete mellan Länsstyrelsen och länets tretton kommuner. Samverkan sker inom områdena miljöskydd, hälsoskydd, livsmedel och avlopp. Den arbetsgrupp som bildades under år 2020 med anledning av restriktioner på serveringsställen och tillsyn utifrån covid-19 har under året haft regelbundna träffar för att fånga upp frågor och möjliggöra erfarenhetsutbyte.

I myndighetens systematiska arbetsmiljöarbete har det framkommit att distansarbete har lett till ökat stillasittande bland myndighetens medarbetare. Myndigheten har uppmuntrat medarbetare att nyttja friskvårdstimma och friskvårdbidrag som från och med år 2020 har ökat i omfattning gällande ersättning och godkända aktiviteter. Om det är möjligt förespråkas telefonmöten med möjlighet att samtidigt promenera (walk n talk) samt rörelsepauser vid digitala möten. Länsstyrelsen är en rökfri arbetsplats och medarbetare erbjuds hjälp till rökavvänjning.

Förenkla för företag

Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt för att förenkla för företag genom att sträva efter att ha ett brukarperspektiv och att vara lyhörda för företagens behov och förutsättningar, förkorta handläggningstider, förenkla ärendeprocesser och både förtydliga och förenkla företagets möte och arbete med Länsstyrelsen. Länsstyrelsen arbetar oavsett mottagare med förenklingar i beslut så att de ska kunna läsas och förstås av alla. Länsstyrelsens ambition är att det ska vara enkelt för företagen att göra rätt och hitta den information de söker.

Pandemin har påverkat Länsstyrelsens arbete år 2021, något som märks av i arbetet riktat mot företag. Bland annat har informationsinsatser riktade mot näringsliv och företag hållits med anledning av pandemin. Informationsmaterial har tagits fram, både på lätt svenska och på flera olika språk, till allmänhet och företag i synnerhet kring vilka regler som gällt under året kopplat till tillsyn enligt covid-19-lagen. Även arbetssätt har anpassats för att bli mer flexibelt och tillsyn har utförts digitalt för en underlättad hantering. Svarstider har ibland förlängts efter uttryckt önskan av företag. Förändringar i arbetssätt har lett till att tillsynsarbetet har kunnat upprätthållas även vid pandemirestriktioner, i exempelvis frågor gällande miljöskydd. Länsstyrelsen har under året även drivit ett arbete med fokus på att göra det enkelt att göra rätt för bland annat företag inom jordbruksstöd.

Ett annat fokusområde inom att förenkla för företag är vårt arbete med ökad digitalisering. Alla Länsstyrelsens enheter arbetar med att undersöka vilka delar av deras arbete som kan digitaliseras. När myndigheten digitaliserar så effektiviseras samtidigt arbetet, och kan även bidra till en minskad pappersförbrukning då formulär kan fyllas i online. Genom att arbeta med informationsinsatser och att hänvisa till digitala kanaler och e-tjänster för exempelvis inlämning av handlingar i diverse ärenden, kan vi steg för steg närma oss ett mer digitaliserat arbetssätt som underlättar vid kontakter mellan Länsstyrelsen och företagaren. Länsstyrelsen ser återkommande över information som finns på Länsstyrelsens hemsida så den ska finnas lättillgänglig för företag. Sociala kanaler såsom Instagram och LinkedIn, ska presentera utvald samhällsinformation anpassad till en bredare publik. Inlägg som har publicerats på sociala medier handlar bland annat om covid-restriktioner, hur personer kan komplettera ett ärende eller registrera en stiftelse via e-tjänster och viktiga ansökningsdagar för bidrag till näringsidkare. Utöver exempel som nämns ovan, har myndigheten under 2021 bland annat arbetat med att:

- Prioritera utbetalning av stöd till lantbruksföretag för att stötta företag på landsbygden
- Genom workshops arbeta fram bästa sätt att informera om möjliga stöd till landsbygden
- Ha en tydlighet i arbetsinstruktioner att ständigt reflektera över ”hur skulle denna process kunna bli enklare för företagare” för att kunna genomgående underlätta för företagare.
- Erbjud vägledning för miljökonsekvensbeskrivning (MKB). I beslut och meddelande vid samråd erbjuds vägledning om vad en liten MKB och en standard MKB ska innehålla och belyser vissa viktiga frågor.
- Driva förenklingsfrågor i samarbete med andra samhällsaktörer både inom och utanför statliga myndigheter eller organisationer. Bland annat gällande det nya landsbygdsprogrammet som ska lanseras 2023 där företag anses ha ett nyckelvärde.
- Samordna tillsyn med andra former av insatser. Målet är att exempelvis 90 procent av kontrollerna inom områdena för kontroll av tuberkulos hos hjort, allmänna hygienregler, läkemedel på gård, livsmedel och foder ska kunna samordnas med en annan form av tillsyn eller kontroll.

Arbetet med att förenkla för företag presenteras i Länsstyrelsens verksamhetsplan och tertiärrapporter, och alla enheter rapporterar in vad de har bidragit med i sitt arbete för att förenkla för företag. Arbetet med att förenkla för företag är på så sätt en del av alla delar av myndighetens verksamhet och alla enheter arbetar aktivt med att anpassa sina tjänster för att underlätta för företagens arbeten och där möten sker med Länsstyrelsen.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Under 2021 har hemarbete varit fortsatt dominerande utifrån pandemiläget. Under 2020 togs många nya rutiner och arbetssätt fram för att skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö vid hemarbete. Dessa rutiner har fortsatt gälla under 2021 och har förfinats och kompletterats vid behov. Utifrån hur pandemin har utvecklats har riskreducerande åtgärder vidtagits för den fysiska arbetsmiljön såsom exempelvis riktlinjer för möten och resor, anvisningar om avstånd i våra lokaler och möjlighet att hyra möbler till hemarbetsplatsen.

Pandemin har fört med sig nya perspektiv och nya förutsättningar för vårt framtida arbetsliv. På myndigheten pågår flera förändringar och utvecklingsarbeten som påverkar hur arbetsplatsen kommer att användas och utformas både på kort och lång sikt. Det har på kort sikt inneburit förändringar med en övergång till mer flexibla kontor, med huvudinriktningen att gemensamt dela på arbetsplatserna. Den fysiska arbetsmiljön har varit i fokus där enheterna arbetat för att flytta om, hantera frågeställningar, kassera och arkivera material och utrusta arbetsplatser.

I februari och oktober genomfördes pulsmätningar som är en form av medarbetarundersökning som sker två gånger per år. Svarsfrekvensen var 96 procent respektive 94 procent och gav ett mycket bra underlag att arbeta vidare med.

Resultatet från undersökningarna ligger till grund för löpande utvecklingsarbete, både på enhets-, avdelnings- och myndighetsnivå. Det används som diskussionsunderlag på enheterna, i avdelningarnas arbetsmiljögrupper och i länsledningens ledningsgrupp angående vilka utvecklingsområden som finns när det gäller arbetsmiljön och vilka åtgärder som är relevanta. Pulsmätningen är en viktig del i vårt arbete med den sociala och organisatoriska arbetsmiljön.

Mätningen har fem olika mätområden som är: arbetssituation, balans, medarbetarskap, ledarskap samt ledning och styrning. Utöver det har ett par frågor kopplat till hemarbete lagts till. Resultatet visar att vi generellt upplever oss ha en god arbetssituation, där vi anger att vi har ett gott stöd och samarbete med våra kollegor. Vi upplever att vi i hög utsträckning behandlar varandra med respekt och att vi själva bidrar till ett gott medarbetarskap och arbetsklimat. Inom samtliga områden har medelvärdet ökat sedan den första mätningen som gjordes i oktober 2020.

Utöver pulsmätningen har Länsstyrelsen enligt etablerade rutiner genomfört en uppföljning av de uppsatta målen kopplat till organisatorisk och social arbetsmiljö. Resultatet har presenterats för cheferna och resulterat i goda dialoger och ytterligare underlag till enheternas fortsatta arbete med riskbedömningar och åtgärder för att förbättra eller bibehålla en god arbetsmiljö. En årlig genomgång av risker kopplat till fysisk, organisatorisk och psykosocial arbetsmiljö genomfördes enligt rutin på varje

enhet under våren och riskbedömning och eventuella åtgärder dokumenterades i LISA-systemet.

Ett nytt digitalt incidentrapporteringssystem för arbetsmiljörelaterade avvikelser (IA-systemet) infördes från och med 1 oktober. Att systematiskt hantera oönskade händelser är en viktig del i Länsstyrelsens risk-och sårbarhetsarbete och i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Arbetsmiljöarbetet sker i samverkan och frågorna diskuteras verksamhetsnära och regelbundet i avdelningarnas arbetsmiljögrupper där skyddsombuden deltar, samt på CESAM (central samverkansgrupp).

Kompetensförsörjning

År	Avgångna tillsvidare %	Nyanställda tillsvidare %
2021	10,9	20,8
2020	7,9	13,9
2019	9,5	15,4
2018	8,5	19,3
2017	8,3	12,5

Tabellen är manuellt bearbetad för åren 2017-2020.

För 2021 är uppgifterna hämtade från verksamhetssystemet LISA.

Personalomsättningen i form av avgångna tillsvidare har ökat jämfört med 2020. För nyanställda tillsvidare blir det en markant ökning jämfört med föregående år. Länsstyrelsens har de senaste åren haft fler nyanställda än avgångar vilket bland annat visar på att Länsstyrelsens verksamhet har expanderats de senaste tre åren. Även om det är en hög andel som slutat så är Länsstyrelsen Östergötland en myndighet som växer och får flera nya medarbetare.

Länsstyrelsen arbetar med ARUBA-modellen (Attrahera, Rekrytera, Utveckla, Behålla, Avveckla) för kompetensförsörjning och metoden Rätt kompetens för kompetensanalys. Myndigheten har i samband med verksamhetsplaneringen genomfört en kompetensanalys av alla Länsstyrelsens verksamheter. Den har klargjort vilka kompetenser som anses vara av avgörande betydelse för att Länsstyrelsen ska lyckas med sitt uppdrag. Individuella utvecklingsplaner har utformats för alla medarbetare. För att klara kompetensförsörjningen på sikt arbetar Länsstyrelsen med utveckling av befintlig kompetens, nyrekryteringar och ibland viss avveckling av kompetens.

En del utbildningar och utvecklingsinsatser har bedrivits under året, en del digitalt med anledning av coronapandemin, där några av de mest omfattande har varit introduktionsutbildningar för nyanställda. Vad gäller central kompetensutveckling har medarbetare fått utbildning i excel, distansarbete och mediaträning. Medarbetare och chefer har under året fått utbildning i digitala möten samt att hantera förändringar. Cheferna har dessutom fått utbildning i förändringsledarskap, länsstyrelsernas gemensamma verktyg för planering och uppföljning (LISA-verktyget), nytt incidentrapporteringssystem (IA), hållbart distansarbete, effektivt ledarskap, kompetensbaserad rekrytering, lönerevisionsprocessen, medarbetarsamtal samt grundutbildning i arbetsmiljö. Några chefer har under året haft mentorer.

Länsstyrelsens koordinators har fått en särskild utbildningsinsats kring koordinatorsrollen som sträcker sig över en längre tid, utbildningen påbörjades 2020.

Myndigheten har påbörjat ett arbete för mer strategisk kompetensförsörjning. Arbetet med kompetensförsörjning är långsiktigt och det arbete som genomförs ger inte omedelbar effekt. Myndigheten fortsätter arbeta kontinuerligt för att ha rätt kompetens för framtida arbete. Detta är högt prioriterat av länsledningen och arbetet kommer på sikt resultera i att resurser behöver prioriteras till personalkostnader i högre utsträckning. Ett exempel är att karriärssidorna på webbplatsen utvecklats samt att filmer producerats för att öka kunskapen om Länsstyrelsen Östergötland som arbetsgivare och bidragit till att myndigheten upplevs som en attraktiv arbetsgivare.

Sammanfattningsvis konstateras att kompetensen vid Länsstyrelsen är hög och anpassad till verksamhetens mål, krav och förutsättningar.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	År 2021: Antal anställda *	År 2021: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2021: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2020: Antal anställda *	År 2020: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2020: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2019: Antal anställda *	År 2019: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2019: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år ¹	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Män 30–49 år	52,7	1,5	-	47,4	1,8	-	41,5	0,9	-
Män 50 år ≥	33,4	3,1	70,2	34,1	2,4	93,8	34,3	1,7	-
Män totalt	96,9	2,1	49,3	89,9	2,0	60,8	81,4	1,4	-
Kvinnor ≤ 29 år	22,5	3,0	83,9	22,4	2,0	60,9	20,0	4,9	72,3
Kvinnor 30–49 år	152,6	4,3	74,8	131,7	3,5	64,4	132,1	6,5	72,4
Kvinnor 50 år ≥	69,2	5,6	80,3	59,0	4,9	70,5	51,9	2,0	30,2
Kvinnor totalt	244,3	4,5	77,5	213,1	3,7	66,0	203,9	5,1	68,8
Samtliga ≤ 29 år	33,3	2,6	74,2	30,9	2,0	48,7	25,6	4,3	67,6
Samtliga 30–49 år	205,3	3,6	69,6	179,0	3,0	58,4	173,5	5,1	70,5
Samtliga 50 år ≥	102,6	4,7	77,8	93,1	4,0	78,4	86,2	1,9	19,4
Samtliga totalt	341,2	3,8	73,4	303	3,2	65,0	285,3	4,1	64,1

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

1) Enligt 7 kap. 3 § FÅB (2000:605) framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

²) Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid har ökat men inte till samma nivå som 2019. Sjukfrånvaron 2021 var 3,8 procent, det vill säga en ökning om 0,6 procentenheter. Den hamnar under vårt målvärde på max 4,0 procent.

Sjukfrånvaron har ökat marginellt bland män från 2,0 procent till 2,1 procent. Bland kvinnor har den ökat kraftigt från 3,7 procent till 4,5 procent, men inte lika högt som 2019 5,1 procent. Sjukfrånvaron ökat i samtliga åldersgrupper med 0,6-0,7 procentenheter.

Om bara sjukfrånvaro mer än 60 dagar analyseras går det att se att den också har ökat jämfört med 2020, där ökningen återfinns bland de kvinnliga anställda.

Troligen har coronapandemin och omställningen till hemarbete medfört att fler kan ha arbetat hemifrån trots att de har förkylningssymtom jämfört med om de hade varit på plats. Då hade de troligen sjukanmält sig. Likaså att hemarbetet har medfört att vanliga influensan och magsjuka inte har smittat i den utsträckning som den hade gjort om vi hade varit på plats.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Östergötlands län bedriver följande verksamheter.

Verksamhet (VÄS)	Benämning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende
42	Energi och klimat
43	Kulturmiljö
45	Samhällsskydd och beredskap
50–58	Naturvård och miljöskydd
60-62	Areella näringar
70, 80-85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1B4 Regionalt arbete med vilt- och rovdjursförvaltning	Regleringsbrev
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i landstings- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden som exempelvis borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd till tävling på väg, skyltar och andra anordningar längs väg samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skyddsjakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktsamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, vilken också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Under året har länsstyrelserna hanterat nya uppdrag. Dessa omfattar tillsynen enligt lag (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (tillfälliga covid-19-lagen) och förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (begränsningsförordningen).

Det övergripande nationella målet för *viltförvaltningen* är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn över kommunernas överförmyndarverksamhet inom Östergötlands, Kalmars och Jönköpings län. När det gäller överförmyndarverksamheten är målet att Länsstyrelsen ska granska verksamheten årligen.

Länsstyrelsen ansvarar för registerhållning av och tillsyn över stiftelser.

Länsstyrelsen hanterar uppdrag gentemot näringslivet där vi ger tillstånd till och har tillsyn över bevaknings- och delgivningsföretag. Det finns en lagstadgad tid om 14 dagar för handläggning av en ansökan om godkännande för personal i bevakningsföretag samt bestämmelser om att bevakningsföretagen ska inspekteras en gång vartannat år.

Länsstyrelsen hanterar lönegarantiärenden för Östergötlands, Kalmars och Jönköpings län.

Länsstyrelsen prövar anmälan för den som är nordisk medborgare och som vill bli svensk medborgare.

Länsstyrelsen fick i november 2020 ett uppdrag av regeringen att identifiera områden som var lämpliga att flytta genetiskt viktiga vargar till samt att föreslå hur en eventuell flytt skulle kunna förankras lokalt.

Länsstyrelsen har inom ramen för vildsvinspaketet fått i uppdrag av regeringen att revidera Östergötlands vildsvinsförvaltningsplan.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	23,9	15,4	16,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	16,2	12,9	13,2
Antal årsarbetskrafter män	7,7	2,4	3,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	8 055	6 029	6 803
Antal beslutade ärenden	7 992	5 835	6 777
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	225	100	85
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	26 816	16 842	16 418
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	112 864	213 341	180 857

Antalet ärenden rörande allmänna val ökade under 2021 som ett led i förberedelserna inför de allmänna valen som äger rum under 2022.

Ökningen i antal ärenden och antal årsarbetskrafter beror till stor del på det nytillkomna uppdraget om tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen.

Antal ej beslutade ärenden äldre än två år består av lönegarantiärenden som ännu inte kunnat avslutas.

Lämnade bidrag där Länsstyrelsen har betalat ut avser till största delen lönegaranti med 111,8 mnkr (212,5 mnkr föregående år). Beloppet varierar mellan åren till följd av storleken på de företagskonkurser och rekonstruktioner där Länsstyrelsen får beslut om att utbetala lönegaranti.

Resultatindikatorer

De nationella målen och indikatorerna som berör verksamhetsområdet är övergripande och har i regel svag koppling till länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag. Nedan tar vi

upp några indikatorer som kan bidra till att bedöma resultatet för delar av jakt- och viltvårdsområdet.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde*)	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾		88,5%	90%	87,9%
Antal beslut om skydds jakt på rovdjur som överklagats och slutligt ändrats i högre instans under året i relation till det sammanlagda antalet fattade skydds jaktbeslut under året*)	Rättssäkerhet	Jakt och viltvård (218)	Platina ²⁾		0/1	1/3	0/2

1) Administrationssystem, Länsstyrelsen

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

*) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Resultatet angående jaktareal som ingår i älgskötselområden är osäkert då JaktAdm i vissa fall saknat koppling till Lantmäteriet. Detta har resulterat i att areal försvunnit i samband med ändringar av jaktområden.

Under 2019 och 2021 fattades enbart beslut om avslag på ansökan om skydds jakt på rovdjur. 2020 togs två beslut om skydds jakt på varg och ett om skydds jakt på lo. Ett av besluten gällande varg ändrades delvis av förvaltningsrätten i Luleå men skydds jakten kunde fortsatt genomföras. Förvaltningsrättens dom överklagades till Kammarrätten i Sundsvall som upphävde Länsstyrelsens beslut.

Prestationer och effekter

Länsstyrelsen har gemensamt med de så kallade koncentrationslänsstyrelserna tagit fram underlag till yttranden över ett antal statliga utredningar. Det handlar om förslag till ändringar som gäller länsstyrelsernas uppdrag inom bland annat begravningsområdet, prövning inför anställning i bevakningsföretag, tillsyn av överförmyndare, utbetalning av statlig lönegaranti samt nordiska medborgarskapsärenden.

Under året har Länsstyrelsen påbörjat det förberedande arbetet inför valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige 2022. Detta arbete har bland annat inneburit att Länsstyrelsen granskat och fastställt ändringar i valdistrikts- och valkretsindelningar inom länets kommuner. Arbetet i övrigt har till största delen bestått av efterträdarval.

Länsstyrelsens beslut om trafikföreskrifter har under året präglats av behov av anpassningar utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer, vilket har lett till förändringar i hantering och bedömning av aktuella ärenden och behov av samordning och samsyn mellan länsstyrelserna.

Tillsyn enligt covid-19-lagen

Den 11 januari 2021 upprättade Länsstyrelsen i Östergötland en ny enhet för att hantera uppgifterna som omfattar tillsynen enligt lag (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (tillfälliga covid-19-lagen) och

förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (begränsningsförordningen).

Lagen var då endast tre dagar gammal och den har dessutom under året förändrats vid flertalet tillfällen för att möta förändringar i smittspridningen av covid-19 i samhället. Detta har ställt stora krav på Länsstyrelsens förmåga att tolka och implementera lagtexterna och som en följd av det har flera jurister involverats i arbetet. Stödet har inneburit hjälp till enheten att tolka vad olika ändringar av lagstiftningen har haft för betydelse för tillsynen, identifiera vilka verksamheter som berörs av restriktionerna och vilka restriktioner som gäller för vilken verksamhet. Utöver det har de även gett stöd i de tillsynsprocesser som har lett till föreläggande.

Målsättningen med tillsynen har varit att minska smittspridningen i länet och ett aktivt arbete har bedrivits för att nå ut med information till så många verksamhetsutövare som möjligt. Ambitionen har också varit att skapa en god dialog i tillsynen för att genom rådgivning, information och dialog hjälpa länets verksamheter att göra rätt. Detta fokus på dialog har varit ett effektivt verktyg och har bidragit till en ännu bättre kontakt med länets aktörer och en ökad vilja att göra rätt som följd. Det har också lett till att Länsstyrelsen snabbt har kunnat nå ut till många verksamheter och under 2021 genomförde Länsstyrelsen 1 939 tillsyner enligt den tillfälliga covid-19 lagen. Dessa har i huvudsak skett genom fältbesök, närmare bestämt 1 648 stycken, och övriga har skett genom tillsyn via telefon.

Dialogen har varit viktig med andra aktörer i länet, såsom till exempel regionen, Polismyndigheten, civilsamhället, kommunerna och branschorganisationer. Länsstyrelsens befintliga nätverk och mötesplattformar har nyttjats för att skapa de samverkansformer som har behövts för att kunna nå ut med information och bedriva en effektiv tillsyn.

För att uppnå största möjliga effekt för att minska smittspridningen har Länsstyrelsen bedrivit ett aktivt kommunikationsarbete, där bland annat tillsynen har haft ett stort fokus och det har fått stort genomslag i samhället. Under 2021 har Länsstyrelsens tillsynsarbete haft 182 omnämmanden i media och myndigheten har publicerat 88 inlägg på sociala medier.

Arbetet med tillsyn enligt covid-19 lagen har krävt ett aktivt arbete med att identifiera tillsynsobjekt där risken för trängsel och smittspridning var hög och i takt med att tillsynen ökade i effektivitet så var det också en stor mängd data som behövde inhämtas, analyseras och användas för strategiska beslut. Länsstyrelsen har, för att möta detta, utvecklat sitt arbete med datainhämtning och dataanalys. Detta, liksom god lokalkännedom, har varit nycklar i att varje vecka kunna ta fram prioriteringar kring vart vår tillsyn gör mest effekt och hur tillsynen bör bedrivas.

Tillsynsarbetet har krävt en bred samverkan inom Länsstyrelsen och myndighetens kompetens och bredd i uppdrag har varit till stor nytta i denna uppgift. Arbetet har internt organiserats med en strategigrupp som har varit aktiv i de strategiska frågorna som rör arbetet med tillsynen. Där har länsrådet, HR-chef, kommunikationschef, avdelningschef, ekonomichef, rättschef och enhetschef deltagit. Arbetet har krävt att medarbetare från andra delar av Länsstyrelsen fått i uppgift att bemanna upp enheten, utöver de som har rekryterats speciellt för uppdraget. Enheten har på det sättet verkat som ett informations- och kunskapsutbyte mellan flera av Länsstyrelsens

tillsynsområden. Totalt har 43 personer arbetat med uppdraget varav 36 personer var inlånade eller hade stödjande funktioner från andra delar av Länsstyrelsen.

Tillsynen bedrevs aktivt under månaderna januari till och med september för att sedan gå in i en beredskapsfas under oktober till november. I december aktiverades enheten igen och tillsynen kunde komma igång med aktiva tillsynsbesök den tredje december.

Lönegaranti

Lämnade bidrag minskar inom verksamhetsområdet lönegaranti. Totalt har 1 171 personer fått lönegarantiersättning under 2021, vilket är en markant minskning jämfört med 2020 (1 951 personer). Även antalet företag som gått i konkurs har minskat från 215 till 172, medan rekonstruktionerna har minskat från 25 till 15. Anledningen till att de lämnade lönegarantibidragen minskat i jämförelse med föregående år är de ökade konkurserna och rekonstruktionerna under våren 2020 till följd av coronapandemin.

Konkurserna och rekonstruktionerna har sedan juni 2020 minskat kraftigt jämfört med ett vanligt år. Regeringens åtgärder för att underlätta för företagare på olika sätt och den pågående högkonjunkturen har bidragit till att företagen generellt överlevt efter spåren av coronapandemin. Prognosen för utvecklingen av konkurser och rekonstruktioner i framtiden är osäker. Utvecklingen kommer främst påverkas av eventuellt nya restriktioner utifrån covid-19 och eventuella förlängningar med uppskov av skatt och arbetsgivaravgifter till Skatteverket.

Jakt och viltvård

Under 2021 har tre protokollförda möten med viltförvaltningsdelegationen genomförts, två digitala och ett fysiskt. Ett utbildningstillfälle har anordnats för älgförvaltningsgrupperna. Samråd med älgförvaltningsgrupper har under rådande omständigheter hållits digitalt. Under 2021 har merparten av viltskadeanslaget använts till förebyggande åtgärder. Totalt har 66 ansökningar om bidrag för att förebygga skador orsakade av rovdjur på tamdjur och hundar hanterats. Bland annat har flera bidrag till skyddsväst med vargstål och röjning under rovdjursavvisande stängsel beviljats. Flera ansökningar om ersättning för skador på gröda har inkommit och beviljats, merparten av skadorna har förorsakats av trana. Sju ansökningar om ersättning för skador på tamdjur har inkommit, två där varg angivits som skadeorsak och fem där skadeorsaken angivits till lodjur. Sex har beviljats och en har ej beslutats. Totalt 147 ansökningar om skyddsjakt har inkommit under 2021, 110 av dessa avsåg dovhjort. Licensjakt på lodjur, för att balansera stammen till förvaltningsmålet, har genomförts under mars 2021. Den totala tilldelningen för licensjakten var fem lodjur. Totalt fälldes fyra lodjur, ett blev påskjutet och avräknat från tilldelningen. I samråd med övriga länsstyrelser, berörda enheter och Viltförvaltningsdelegationen, identifierades inga lämpliga områden att flytta varg till. Ett utkast till en reviderad vildsvinsförvaltningsplan har tagits fram och är skickad på remiss.

Resultatbedömning

Arbetet med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19 lagen bedöms ha haft ett utmärkt resultat under år 2021. Tillsynen har inte bedrivits mot några fastställda målvärden, men bedömningen grundar sig i att Länsstyrelsen under 2021 har kunnat upprätta en ny enhet, bemanna den, skapa de rutiner och den organisation som krävdes samt påbörja tillsyn enligt en helt ny lagstiftning och allt innan lagen var en vecka gammal. Att desutom ha haft ett fortsatt högt tempo och kunnat bedriva en tillsyn med hög

effektivitet och ett kommunikationsarbete med en stor räckvidd gör att arbetet bedöms ha fungerat mycket väl. Länsstyrelsen ser också att omstarten av arbetet under december månad har fungerat väl.

Vi har ett mycket gott resultat då det gäller att klara handlägningsmål gällande lönegaranti, och trenden för resultatet för denna del av verksamheten har kunnat hållas oförändrad under året utan påverkan från pandemin. Undantaget är avslut av äldre ärenden då dessa ärenden inte är digitaliserade i samma utsträckning och därför inte kunnat hanteras i samma takt som normalt på grund av pandemin.

Älgförvaltningsgruppernas förvaltningsplaner harmonierar med länets Förvaltningsplan för klövviltet i Östergötlands län 2019–2023. Av beslutad avskjutning i älgförvaltningsplanerna har 98 procent fällts under jaktåret 2020/2021. Målet att färskas betesskador för årsskada på tall ska vara maximalt 5 procent per år i genomsnitt per älgförvaltningsområde, enligt Älgbetesinventering år 2022 har ännu inte uppnåtts. Antalet skyddsjaktsansökningar gällande dovhjort har ökat med nästan 500 procent sedan 2019 och hanteringen av dessa förväntas bli mycket resurskrävande även under 2022. Viltskadeanslaget har till stor del använts till förebyggande åtgärder enligt anslaget syfte. Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att resultat inom området jakt och viltvård är gott.

Det sammantagna resultatet för verksamhetsområdet övrig förvaltning och trafikföreskrifter bedöms som gott då handläggningen inom ärendegrupperna i stort har kunnat upprätthållas enligt plan.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev
1D2 Kontroll av livsmedel och foder i primärproduktionen	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter och tillsyn av hund och katt. Tillstånd och prövning, tillsyn och kontroll, samverkan och samordning samt information är de arbetsmetoder som används för genomförande av uppdragen.

Inom delområdet livsmedelskontroll genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel samt revision av kommunal livsmedelskontroll.

Djurskyddsverksamheten omfattar planerade kontroller som anmälningskontroller, riktade både till verksamheter där djur ingår och till privatpersoner som håller djur. Även förprovning av djurstallar samt handläggning av tillståndsärenden ingår.

Delområdet smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagens sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet.

Inom delområdet allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Inom delområdet foder och animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av foder samt till verksamheter där animaliska biprodukter hanteras.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av *Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan* (NKP). Samtliga myndigheter som verkar i livsmedelskedjan omfattas av NKPn och målen anger hur bland andra länsstyrelserna ska arbeta för att bidra till att de övergripande mål och uppdrag som fastställts av riksdag och regering. I NKPn finns mål för olika områden. För *djurskydd* finns bland andra mål beträffande riskbaserad kontroll, resurseffektivitet och effekt av kontroll, och service. För *foder och livsmedel inom primärproduktionen* finns bland andra mål beträffande kontroll av primärproduktion.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	16,0	13,9	14,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	15,0	13,5	13,4
Antal årsarbetskrafter män	1,0	0,4	0,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 580	2 276	2 397
Antal beslutade ärenden	2 620	2 217	2 416
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4	9	1
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	18 744	16 185	16 358
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Antalet årsarbetskrafter har ökat med 15 procent inom verksamhetsområdet 2021 jämfört med föregående år och antal beslutade ärenden har ökat med 18 procent. Anledningarna till dessa ökningsar är dels att Länsstyrelsen har arbetat mer inom området, bland annat med ärenden som rör överklagan av beslut inom livsmedelskontrollen, dels att en minskad kontrollfrekvens inom tvärvillkorskontrollen har medgett en omfördelning av resurser till området och dels att utbrottet av fågelinfluensa involverade personal som vanligtvis inte arbetar inom verksamhetsområdet. En omorganisation under 2021 då verksamhetsområdet delades upp på två enheter resulterade även i en ökning av antal årsarbetskrafter.

Ej beslutade ärenden äldre än två år avser en överklagan av en kommuns beslut inom livsmedelskontrollen samt en förprovning och ett tillstånd under handläggning, där vi väntat på åtgärder från djurhållaren. Det fjärde är en uppskjuten uppföljande kontroll där djurhållaren avvaktat att ta emot Länsstyrelsen på grund av pandemin.

Resultatindikatorer

I nedanstående tabell listar vi några relevanta indikatorer som är kopplade till länsstyrelsernas uppgifter, uppdrag och mål inom verksamhetsområdet.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Hur många normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) som har genomförts i förhållande till antalet anmälningskontroller	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	≥1	1,42	1,38	2,02
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	10 %	4%	3,9%	11,3%
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (Mål 100 %)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ²⁾	100 %	100%	68%	100%
Andel anmälningsärenden avslutade inom tre månader (90 dagar)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	Platina ³⁾	90 %	94,6%	96,1%	95%
Andel kontrollrapporter för djurskyddskontroller som är meddelade inom 21 dagar	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	Platina ³⁾	90 %	88,3%	87,7%	94,8%

1) Register, Jordbruksverket

2) Register, Länsstyrelsen

3) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

Livsmedelskontroll

Siffran för livsmedelskontroll 2019 är baserade på ett uttag om 30 kontroller. Under åren 2020 och 2021 har det gjorts uttag efter en nationell kontrollplanering och Länsstyrelsen Östergötland har då tilldelats 65 kontroller. Livsmedelskontrollen har prioriterats under året, vilket har resulterat i 100 procent måluppfyllelse under 2021.

Djurskydd

Uttaget för planerad kontroll 2021 baseras på tio procent av de i djurskyddskontrollregistret (DSK) registrerade platser med livsmedelsproducerande djurbesättningar. Med anledning av att antalet kontrollplatser i DSK under 2021 inte är tillförlitligt, på grund av införandet av krav på registrering enligt Animal Health Law (AHL) baseras siffran på senast kända antal (mars 2021) innan införandet av AHL. Antalet är då 2 320 kontrollobjekt.

Den planerade kontrollen prioriterades ned under de första åtta månaderna av 2021 på grund av stor spridning av covid-19. Under året sattes ett regionalt mål om tre procent då Länsstyrelsen bedömde att planerade kontroller skulle kunna utföras under sista tertialen. Resultatet för året blev fyra procent.

RB 1D2 Länsstyrelsernas arbete med livsmedels- och foderkontroll

Inför verksamhetsåren 2020–2022 har länsstyrelserna tilldelats 10 miljoner kronor per år i riktade medel för kontroll inom området primärproduktion av livsmedel och foder. Nationellt har målet satts att kontrollera 1 000 företag inom primärproduktionen. Länsstyrelserna ska utföra kontroller i primärproduktionen av livsmedel. Livsmedelsverket gör ett riskbaserat urval av 1 000 kontrollobjekt utifrån branscherna och fördelar ut per län.

Länsstyrelserna gör utifrån tilldelningen ett riskbaserat urval av företag inom respektive bransch i Primör för sitt län. Kontrollerna utförs utifrån framtagna branschspecifika checklistor. Efter utförd kontroll registreras resultatet i Primör. Under 2021 har registret över foderföretag flyttats från Jordbruksverket till Primör. Primör är länsstyrelsernas IT-stöd för registrering av livsmedels- och foderföretag samt för registrering av kontroll. Kontrollen innebär att företagare inom primärproduktionen blir uppmärksammade på krav som ställs inom produktionen. Kontrollen är viktig för att upprätthålla en produktion som ger säkra livsmedel och foder för människor och djur.

Det är mycket stor variation i hur många kontroller länen har gjort av de kontroller som de har tilldelats enligt den nationella kontrollplanen. Vissa län har kunnat utföra kontroller som normalt medan andra län har påverkats kraftigt av pandemin på olika sätt. En del län har fått avsätta personella resurser för pandemitillsynen och andra län har begränsat sina kontroller med hänsyn till smittspridning.

Flytten av foderregistret från Jordbruksverket har i stor omfattning inneburit ett omfattande arbete med registervård då många företag har uppstått som dubletter, både livsmedelsföretag och foderföretag. I samband med rättning av dubletter har många län även gjort annan registervård. Tillförlitligheten i registret är begränsad och det är vanligt att företag som har upphört inte blivit avregistrerade. Flera län har prioriterat registervården framför utförande av kontroll för att på sikt få ett tillförlitligt register för uttag av kontrollgårdar.

Sammantaget har länsstyrelserna inte kunnat uppnå 1 000 kontroller för 2021 med anledning av pandemin och arbete med registervård av Primör.

Länsstyrelsen Östergötland har dock genomfört samtliga 65 tilldelade kontroller.

Prestationer och effekter

Livsmedelskontroll

Länsstyrelsen har under året anordnat två samverkansmöten med livsmedelsinspektörer i länets kommuner. Dessa möten har bidragit till ökat samarbete mellan kommunerna samt kunskapsutbyte.

Arbetet med kontroller inom primärproduktionen har prioriterats och samtliga 65 tilldelade kontroller har genomförts. Enligt operativt mål nr. 20 ska offentlig kontroll ha utförts vid 250 anläggningar i landet som torkar spannmål för livsmedelsändamål senast den 31 december 2022. Under 2021 har Länsstyrelsen bidragit till detta mål genom att genomföra kontroll av 18 anläggningar som torkar spannmål. Länsstyrelsen har också prioriterat registervård av Primör, vilket har resulterat i effektivare handläggning vid kontroller samt bättre uttag av kontrollobjekt.

Under 2021 har Länsstyrelsen haft som mål att genomföra revisioner av livsmedelskontrollen i två kommuner och uppföljande revision i en kommun. Länsstyrelsen har genomfört dessa, vilket därmed innebär att målet är uppfyllt. Vid den uppföljande revisionen har brister från föregående revision följts upp. Den uppföljande revisionen har visat att Länsstyrelsens arbete haft god effekt.

Djurskydd

Det nationella målet är att tio procent av lantbruken med animalieproduktion ska få rutinkontroll varje år, men precis som under 2020 så har Länsstyrelsen varit tvungen att prioritera ned planerade kontroller under 2021 på grund av hög samhällsmitta av covid-19. Medarbetare har också lånats ut till covid-19 tillsynen. I Östergötland finns 2 320 livsmedelsproducerande djurbesättningar. Av dessa har 93 kontrollerats, andelen är fyra procent. Detta överskred det regionala mål Länsstyrelsen satt upp under 2021 om tre procent. Kontroller har till största delen utförts under den tredje tertialen då smittspridningen lättat.

När det kommer till övriga nationella nyckeltal gällande djurskyddskontrollen har Länsstyrelsen uppnått ett utmärkt resultat. Kvoten var under året 1,42, där Länsstyrelsen utförde 98 planerade kontroller och 69 kontroller efter anmälan. Andelen anmälningsärenden avslutade inom 90 dagar var 95 procent. Andelen tillstånd enligt djurskyddslagen beslutade inom 90 dagar var 93 procent.

Det förebyggande arbetet är viktigt för en god kommunikation med länets lantbruk och för att skapa förtroende hos konsumenterna. Länsstyrelsen ska också ha en hög beredskap för att kunna hantera akuta ärenden. Förprovning av djurstallar är en viktig del av det förebyggande arbetet och har prioriterats. Länsstyrelsen ser en tydlig återgång till nivåerna före pandemin genom en ökning av förprovningsärenden under 2021. Från 49 ärenden 2020 till 71 ärenden 2021. Detta kan till del kopplas samman med ansökningar om investeringsstöd, men också utveckling av hästverksamheter och är mycket positivt för länets lantbruksutveckling. Utöver detta görs kontroller av försöksdjursverksamhet, transportbesiktningar och slakterier. Länsstyrelsens förprovningsärenden har till 97 procent beslutats inom 56 dagar.

Ett annat förebyggande arbete är utfärdande av tillstånd för verksamhet enligt djurskyddslagen och tillstånd för offentlig förevisning. Länsstyrelsen har sedan sommaren 2021 ett avtal med Länsstyrelsen Stockholm att utföra kontroller och tillstånd av offentlig förevisning på Skansen.

Antalet anmälningar till Länsstyrelsen avseende djurskydd har ökat från 629 stycken år 2020 till 683 stycken år 2021.

Länsstyrelsen kan också konstatera öknings på andra områden som exempelvis förprovning där antalet inkomna ansökningar har ökat med 45 procent under 2021 från 49 inkomna ansökningar 2020 till 71 inkomna ansökningar 2021. Detta till trots har handläggningstiderna hållits.

En ytterligare viktig del av djurskyddsarbetet, som är händelsestyrd, är verkställighet av Länsstyrelsens beslut om omhändertagande av djur. Verkställigheterna omfattar både beslut enligt djurskyddslagen (2018:1192) och beslut om omhändertagande av hundar enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

Totalt har 59 omhändertaganden verkställt av Länsstyrelsen under året, vilket är en minskning från 2020 då 66 omhändertaganden utfördes. Under 2021 har det däremot varit flera omfattande omhändertaganden av nötkreatur och hästar, som kräver merarbete. Omhändertaganden av stora djur medför mycket för- och efterarbete i form av hantering av registreringar i relevanta register som Centrala djurdatabasen, hästpass och annan dokumenthantering samt mer komplex och tidskrävande försäljning eller överlåtelse. De flesta djur som omhändertas av djurskyddsskäl är dock övergivna sällskapsdjur. Katter, som är det vanligaste djurslaget, överläts i majoriteten av fallen till katthem för vidare förmedling medan försäljning av djur oftast sker efter annonsering på Länsstyrelsens egen webbsida och egna sociala mediekanaler. Kostnaderna för omhändertaganden under 2021 var 795 511 kr varav 471 590 kr begärts ur den gemensamma Örebro-potten.

Djurhälsa och smittskydd – ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Under början av 2021 drabbades Östergötland hårt av Sveriges hittills värsta utbrott av fågelinfluensa. Smitta konstaterades på fem gårdar i länet och för att hantera utbrottet upprättades en förstärkt stab på Länsstyrelsen. Totalt gick 0,35 årsarbetskrafter åt till arbete med fågelinfluensa under 2021. Även en total omarbetning av epizootiberedningsplanen som genomfördes under året var resurskrävande. Länsstyrelsen har under året fått in 121 anmälning av anmälningspliktiga sjukdomar fördelade på 67 ärenden, varav fyra fall av salmonella hos nöt vilket är ovanligt många.

En av länsveterinärerna har medverkat vid ett informationsmöte arrangerat av Svenska jägareförbundet och informerat om åtgärder för att förebygga spridning av afrikansk svinpest. Länsstyrelsen har även genomfört informationsinsatser avseende afrikansk svinpest via inlägg på sociala medier och Länsstyrelsens webbsida.

Sveriges fleråriga kontrollplan har inte innefattat några aktiviteter för länsstyrelserna avseende kontroll av seminverksamheter. Länsstyrelsen Östergötlands eget mål inom området var att sammanställa länets kontrollobjekt. Denna aktivitet har genomförts.

Allmänna veterinära frågor

Tillsyn av djurhälsopersonal enligt de intervall som anges i Sveriges fleråriga kontrollplan är inte möjligt att genomföra med befintliga resurser. Den regionala målsättningen avseende tillsyn av djurhälsopersonal var att kontrollera 30 veterinärer. Detta mål uppnåddes till 90 procent. Veterinärer som beviljar villkorad läkemedelsanvändning prioriterades och samtliga av dessa kontrollerades under året. Tillsynen genomfördes som dokumentkontroller av veterinärer i samband med anmälan om villkorad läkemedelsanvändning. Hanteringen av dessa ärenden har varit resurskrävande, vilket har bidragit till att målet inte nåtts fullt ut. Länsstyrelsen har sett en ökning i antal ärenden med 24 procent jämfört med föregående år.

Övriga mål som berör allmänna veterinära frågor har uppnåtts. Länsstyrelsen har tagit fram ett nyhetsbrev för djurhälsopersonal och genomfört ett samverkansmöte för länets veterinärer. Information om antibiotikaresistens har spridits via tidningen Grödan, nyhetsbrevet Livskraftig landsbygd och sociala medier. Information om hygienregler har också gått ut till verksamhetsutövare som bedriver besöksverksamhet. Dokumentkontroller av hygienplaner hos samtliga veterinära verksamheter där de ska finnas har genomförts.

Foder och animaliska biprodukter

Både inom området kontroll av foder i primärproduktionen och kontroll av transport av animaliska biprodukter har uppsatta mål nåtts genom att planerade kontroller har genomförts. Information om regelverk har delgetts verksamhetsutövarna i samband med kontrollerna.

Tillsyn av hund och katt

Under 2021 har Länsstyrelsen fått in 165 ärenden enligt lag om tillsyn över hund och katt och beslutat 166 ärenden, varav fyra har omfattat omhändertagande av hund. Detta är en ökning från 2020 då 132 inkom och 126 beslutades.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen har inom området kontroll av livsmedel och foder i primärproduktionen uppnått ett utmärkt resultat. Detta visar på en positiv utveckling i jämförelse med föregående år då cirka två tredjedelar av tilldelade kontroller genomfördes. Även samordning inom livsmedelskontrollen samt revisioner av kommunernas livsmedelskontroll har genomförts enligt plan.

Inom djurskydd har Länsstyrelsen ett utvecklingsområde avseende de planerade djurskyddskontrollerna som nedprioriterats under stora delar av året på grund av tidvis hög smittspridning i länet och prioritering av andra arbetsuppgifter kopplade till coronapandemin. Anmälningssärenden med allvarliga djurskyddsbrister samt planerad kontroll av livsmedel i primärproduktionen har dock prioriterats. Länsstyrelsen har ändå uppnått sitt regionalt uppsatta mål att utföra en tredjedel av de planerade djurskyddskontrollerna i livsmedelskedjan. Resultaten når delvis upp till de uppsatta nationella målen men inte i tillräcklig omfattning. Därför bedöms resultatet för djurskyddskontrollen, utifrån rådande läge med hänsyn till att tillsynen varit nedprioriterad delar av året under pandemin, vara utvecklingsbehov.

Inom områdena djurhälsa och smittskydd samt veterinärmedicinska preparat har de nationella och regionala målen nåtts i hög grad och resultatet bedöms vara gott. Kontroller av transporter av animaliska biprodukter har genomförts enligt Länsstyrelsens planering och resultatet även inom detta område bedöms vara gott. Resultaten för kontroll av djurhälsopersonal, hästpass och kontroll av läkemedel på gård når delvis upp till de uppsatta nationella målen men inte i tillräcklig omfattning och resultatet bedöms för dessa områden vara utvecklingsbehov.

Länsstyrelsen kan se en trend att ärenden avseende lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter ökar. Det är möjligt att denna ökning kommer att fortsätta under 2022 då det skett en pandemieffekt på införskaffande av hundar. Länsstyrelsen ser också en effekt av den ökade psykiska ohälsan i samhället avseende både djurskyddsärenden samt i ärenden enligt i lag om tillsyn över hundar och katter.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Regionalt tillväxtarbetet och samverkan med regionerna	Regleringsbrev
1C2 Mål i regionala utvecklingsstrategin	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen på verksamhetsområdet.

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet såsom statliga myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv, föreningar och andra frivilligorganisationer, för att skapa tillväxt i länet. Samverkan är inte minst viktig när regionala strategier tas fram för hur länet ska utvecklas.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsåtgärder i länet.
- Bevilja ekonomiskt omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag vars omsättning har minskat i större omfattning till följd av coronapandemin.
- Fysisk planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, samverka med sökanden i processen, besluta om tillstånd enligt miljöbalken och tillsyn över kommunala detaljplaner.

Målet för den *regionala utvecklingspolitiken* är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. En viktig bedömningsgrund för den regionala utvecklingspolitiken är statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till att nå andra mål:

- Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.
- Den regionala utvecklingspolitiken har en geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därför ska den bidra till att uppnå landsbygdspolitikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa.

Målet för *politiken för de grundläggande betaltjänsterna* är att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	13,5	7,5	5,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	9,4	5,1	3,5
Antal årsarbetskrafter män	4,1	2,4	2,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 090	581	69
Antal beslutade ärenden	2 150	450	33
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	5	6
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	13 708	8 176	7 737
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	3 422	2 563	4 592

Omsättningsstöd till näringsidkare infördes 9 november 2020 och har varit igång under hela året 2021 därav den stora skillnaden i ärendeflödet och fattade beslut mellan 2020 och 2021. Av de 2 090 ärenden under 2021 utgörs 1 997 ärenden av inkomna ansökningar om stöd från näringsidkare. För år 2020 gäller det inkomna ansökningar från november och ej ett helt år.

Även ökningen av verksamhetskostnader och årsarbetskrafter i tabellen är främst kopplade till Länsstyrelsens uppdrag med omsättningsstöd till näringsidkare.

Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalning avser främst projekt beviljade via anslag 1: 1 regionala tillväxtåtgärder inom utgiftsområde 19. Länsstyrelsen verkställer endast redan fattade beslut då anslaget är under utfasning. Bidrag inom regional tillväxt avser projektbidrag 3 347 tkr (2 477 tkr år 2020) samt bidrag 75 tkr inom infrastrukturplanering (86 tkr år 2020) härrör från grundläggande betaltjänstverksamheten. För omsättningsstödet är inte Länsstyrelsen utbetalade myndighet.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har valt att inte ha några resultatindikatorer för verksamhetsområdet i årsredovisningen 2021.

Prestationer och effekter

Verksamheten har under 2021 fortsatt påverkats av coronapandemin vad gäller samordning och samverkan med relevanta regionala tillväxtaktörer i länet. Det har krävt nytänkande och kreativitet för att hitta justeringar och ändrade upplägg så att arbetet i möjligaste mån kunnat fortgå och uppsatta mål nås. De kontakter och möten som tidigare har skett i fysisk form har i huvudsak ställts om och skett i digital form.

Förutsättningarna under året med rådande pandemi har ökat fokus på samverkan med aktörer inom näringslivsfrågor och regionala tillväxtfrågor och har inneburit ett behov av fler möten och en kontinuerlig dialog. Det har överlag bidragit till stärkt samverkan i länet på ett positivt sätt.

Länsstyrelsens arbete för att nationella och regionala strategier ska få genomslag i länet märks tydligt genom effekter och resultat i de anslagsfinansierande projekten inom regional tillväxt där den regionala utvecklingsstrategin, livsmedelsstrategin och

skogsstrategin samt smart industri – industrialiseringsstrategin har varit i fokus. Länsstyrelsens projektmedel har bidragit till att aktiviteter och insatser i linje med gällande strategier genomförts i länet. Länsstyrelsen har genom sitt arbete bidragit till att samordna aktiviteter, möjliggöra för fler aktörer att aktivt bidra till den regionala utvecklingen och till kunskapsfrämjande i länet. Totalt har ett drygt 10-tal olika projekt, enligt tidigare beslut, bedrivits i länet under året.

Regional utveckling i Östergötland utgår i första hand från insatser som bygger på samverkan, dialog, samordning och kunskapsfrämjande. Arbetet i länet bedrivs genom nätverkande och regionala möten för att följa och bidra till den regionala utvecklingen. I Östergötland sker samverkan via ESBR-plattformen (East Sweden Business Region) som leds av Region Östergötland. Där hanteras frågor inom regional tillväxt, innovation, företagande och kompetensförsörjning.

För att vara en part i den regionala samverkan krävs både resurser och verktyg. Utifrån det perspektivet har Länsstyrelsen använt pågående projekt inom anslag 1:1 regionala tillväxtåtgärder för att uppfylla de regionala förväntningarna på engagemang från Länsstyrelsen. Att aktivt samverka och vara delaktig med sakområdeskompetens, att bidra till att nå nationella målsättningar på regional men också ge staten tillträde till viktiga regionala samverkansarenor visar på ett behov av någon form av finansieringsmedel för Länsstyrelsen som regional aktör.

Samverkan Region och andra regionala aktörer

Samverkan med Region Östergötland utgår från den avsiktsförklaring rörande regional utveckling som tecknats mellan organisationerna. Under 2021 träffades läns- och regionledning kring denna samverkanprocess vid fyra tillfällen.

Länsstyrelsen har arbetat nära Region Östergötland på flera områden för att hantera den påverkan pandemin har inneburit. Tillsammans med Regionen, näringslivs- och branschorganisationer, större företag i länet och länets kommuner har Länsstyrelsen haft återkommande möten och stämt av läget i länet med särskilt fokus på näringslivet. Det har bland annat resulterat i en gemensam lägesbild av händelseutvecklingen, ett identifierat behov av stödåtgärder för näringslivet samt utgjort ett forum för att dela goda exempel. Det har givit en gemensam förståelse för insatser och behov i näringslivet kopplat till pandemin. Länsstyrelsen har varit sammankallande för dessa möten. Mötena har arrangerats mer frekvent än ett normalt år, för att följa pandemisituationen, att delge varandra information och föra dialog både med näringslivets parter och näringslivets representanter i länet. De har också bidragit till utökade kontaktytor och ett värdefullt forum för samverkan då Länsstyrelsen, tillsammans med Region Östergötland även framgent kommer att träffa branschorganisationerna eftersom dessa möten upplevs som ömsesidigt givande.

Under året har Länsstyrelsen aktivt deltagit i Region Östergötlands arbete med att arbeta fram en ny regional utvecklingsstrategi (RUS). I mars 2021 genomförde Region Östergötland ett digitalt seminarium med Länsstyrelsens medverkan där utgångspunkten var att diskutera RUS, som då var ute på remiss, och lyfta hur vi gemensamt kan bidra till utvecklingen i länet. Länsstyrelsens skriftliga yttrande konstaterar att strategin är bred och inkluderar flera relevanta perspektiv som kommer vara till gagn för länet utveckling. Den slutliga strategin antogs av regionfullmäktige i oktober.

Under 2021 har två medarbetare på Länsstyrelsen deltagit i East Sweden Business Region ambassadörsutbildning som syftar till att öka kännedom om aktörer i stödsystemet och underlätta kontaktvägar mellan olika organisationer. Den årliga fysiska aktörskonferensen som brukar hållas inom ESBR har inte kunnat genomföras utan har ersatts av flera digitala samverkanstillfällen.

East Sweden Innovation Week (ESIW) är en återkommande vecka i länet för entreprenörer, innovatörer, studenter och övriga som vill vara med och bygga ett starkt företagsklimat och god tillväxt i Östergötland. Veckan brukar samfinansieras tillsammans med flera regionala aktörer. Under 2021 har inte medfinansiering från Länsstyrelsens sida varit möjlig. Istället har Länsstyrelsen bidragit med tid och sakkunskap utifrån erfarenheterna från 2018-2020 då Länsstyrelsen ansvarade för projektledning av veckan. År 2021 hade veckan som helhet drygt 2 000 deltagare.

Länsstyrelsen samverkar aktivt inom det Regionala exportcentrat som leds av ALMI Företagspartner och där aktörer som Region Östergötland, Linköpings universitet, Business Sweden, Östsvenska Handelskammaren, Exportkreditnämnden (EKN) och Enterprise Europe Network (EEN) ingår. För att lyfta verksamheter som bidrar till näringslivs- och regional utveckling samverkar Länsstyrelsen också i juryarbete för årets företagare i Östergötland, Skapaprisets innovationsstipendium och årets hållbara UF-företag (Ung Företagsamhet), det UF-företag som bygger både affärsidé och verksamhet på hållbarhetstänkande. I dessa sammanhang är Länsstyrelsen prisutdelare.

Inom regionala och internationella samarbeten har både Länsstyrelsen och Region Östergötland en historik i att samverka och bidra med kompetens i gemensamma projekt. Projekt under året har haft fokus på miljödrivna affärer och koldioxidnsål ekonomi och har finansierats gemensamt.

Framtidens solel fas 2 är ett gott exempel på projektetsamarbete med aktörer i de fem län som ingår i Östra Mellansverigesamarbetet. Projektet är ett samverkansprojekt som arbetar för att främja investeringar i solel bland små och medelstora företag. Flera utredningar har genomförts och ett samarbete med Almi har inletts där man arbetat fram en arbetsmodell för företagsbesök tillsammans med kommunernas energi- och klimatrådgivare. Tolv företagsbesök har genomförts under perioden. På grund av pandemin så har möten varit digitala, bland annat har sex digitala föreläsningar samt en solturné med 130 deltagare arrangerats. Under hösten genomfördes ett solsafari som var en heldagskonferens med fokus att inspirera och motivera solcellsintresserade genom digitala föreläsningar. Det var ett högt deltagarantal med ca 2 000 personer som hade möjlighet att ta del av olika teman inom området solel.

I Östergötland finns en regionalt antagen skogsnärlingsstrategi som bidrar till delar av det nationella skogsstrategiarbetet och det regionala tillväxtarbetet. Länsstyrelsen har under året beslutat att skapa en grupp med olika kompetenser för att driva det som en bred tvärssektoriell fråga på myndigheten. Arbetet genomförs i samarbete med Region Östergötland, Linköpings universitet, Skogsstyrelsen och Vreta Kluster AB. I arbetet med att höja kompetensen inom skogliga frågor har vi tagit fram ett antal seminarier kopplade till strategin och målbilderna. Ett av seminarierna som genomfördes under hösten handlade om att bygga klimatsmart med trähus. Under projektperioden har verksamheten skapat kontakter med andra regioner och tillsammans med dessa utvecklat samverkan kring skogen.

Länsstyrelsens arbete med grundläggande betaltjänster sker i samverkan med Region Östergötland som en del av det Regionala serviceprogrammet. Tillsammans diskuteras behov och insatser med kommuner i länet. I likhet med föregående år, bedömer Länsstyrelsen tillgången till betaltjänster som tillfredsställande. Arbetet med uppdraget har under året påverkats i hög grad av pandemin och det har inte funnits möjlighet till fysiska aktiviteter. Under året har det visat sig att den digitala klyftan mellan de som befinner sig i digitalt utanförskap och övriga blir större och större. Pandemin har gett denna utveckling en extra skjuts. Liksom tidigare år har föreningar problem med deponering av dagskassor. Veldig få banker erbjuder kompletta bankkassatjänster. I länet är det endast sju stycken vilket är en minskning med 600 procent sedan 2011.

Insatser via anslaget för Regionala tillväxtåtgärder

Under året har Länsstyrelsen finansierat tolv projektinsatser via medel från anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder i enlighet med tidigare tagna beslut. Projekten handlar om insatser inom olika områden såsom livsmedel, besöksnäring, innovationer kopplad till miljödriven utveckling, kompetensförsörjning, globalisering och internationalisering samt främjande av länets utveckling i samverkan i enlighet med gällande regionalt utvecklingsprogram. Flera projekt omfattar också internationell samverkan och bidrar till genomförandet av EU:s Östersjöstrategi.

På östgötaslätten finns goda möjligheter för matproduktion och förädling av livsmedel. Den regionala livsmedelsstrategin, som leds av Länsstyrelsen i samverkan med Region Östergötland, med syfte att stärka livsmedelsproduktionen och öka samverkan mellan aktörer i länet ligger till grund för beslutade insatser. Fem projekt har fått bidrag från Länsstyrelsen för att på olika sätt arbeta med fokusområdena inom livsmedelsstrategin.

- Projektet Östgötska vegetabiliska råvaror är framtiden, har arbetat med vegetabiliskt protein till exempelvis skolkök.
- Projektet Affärsmodeller hållbar grönsaksodling, har arbetat med att ta fram en affärsmodell för en biogasanläggning kopplad till grönsaksodling.
- LYKKOTräff 1 Ydre är ett projekt där kommunen i samverkan med näringslivet, uppdaterat en handlingsplan i enlighet med regional och nationell livsmedelsstrategi.
- Föredragsserie grönsaksodling som haft seminarier om grönsaksodling, specialgrödor, hållbara bekämpningsmedel med mera.
- Matcentrum Kinda som utlyst en recepttävling där målet var att koppla samman livsmedel och kulturella aspekter.

Alla projekt är nu avslutade och har, på grund av pandemin i olika hög grad lyckats nå sina projektmål. Vissa av projekten har fått ytterligare spridning då Tillväxtverket har publicerat om LYKKOTräff 1 Ydre och Länsstyrelsens publicerade ett inlägg på sociala medier om Föredragsserie grönsaksodling.

Ytterligare projekt som fått bidrag från Länsstyrelsen är:

- Kinda kanal AB som inför 150-årsjubileet anordnat ett antal event öppna för allmänheten under sommaren 2021.
- Löfstad slott som arbetar med besöksnäring genom att rusta upp Emelie Pipers borggård med tidsenliga växter.

- Möjligheternas Söderköping som med fokusområde landsbygd och skärgård ska finna fler, helst yngre, eldsjälar som brinner för utveckling samt öka attraktiviteten att bo och verka i dessa områden.

Projektens resultat har spritts i diverse medier såsom Kinda kanals jubileum som publicerades som ett inlägg på Länsstyrelsens sociala medier och Möjligheternas Söderköping bland annat genom reportage i SVT Öst.

Länsstyrelsen har tillsammans med Region Östergötland en gemensam regional bygdepeng, som kan sökas av lokala utvecklingsgrupper i länet och bidra till attraktiva och livskraftiga miljöer. En förutsättning för den regionala bygdepengen är att kommunal bygdepeng beviljas och bidrar till att ge en grund för gruppernas utvecklingsverksamhet. Genom detta grundläggande stöd är tanken att bygdens invånare stimuleras till gemensamma insatser, som kan leda till ökat engagemang i bygdens utveckling. Under 2021 beviljades 78 lokala utvecklingsgrupper bygdepengsstöd. Det sammanlagda stödet uppgick till 486 tkr där Länsstyrelsen finansierat 156 tkr med medel från regionala tillväxtanslaget.

Ett led i att nå det nationella målet, att industrins kompetensförsörjning måste stärkas, är initiativet med Industridag Östergötland. Arbetet leds av Länsstyrelsen via landshövdingen. Initiativet samlar samtliga kommuner, ett stort antal industri- och teknikföretag, fackliga organisationer och andra offentliga aktörer för att stärka samverkan mellan näringslivet och skolan. Syftet är att göra gemensamma aktiviteter och därmed öka intresset för att arbeta i industri- och teknikbranschen. Varannat år arrangeras en regional industridag i Östergötland. Under året genomfördes en digital ”Smygstart - Industridag Östergötland”. Detta som en försmak och en framåtblick inför det fysiska arrangemanget i Finspång som skulle genomförts under hösten men har flyttats fram till 2022. I programmet medverkade landshövdingen med gäster från både utbildningsvärlden och industri- och teknikföretagen samt en föreläsare på temat livslångt lärande.

Länsstyrelsen har under året fortsatt samarbeta internationellt med organisationer i främst Östersjöregionen. Projektet Climate Adaptation Support for Enterprises in the Baltic Sea Region (CASES BSR) har varit en förstudie som syftar till att undersöka hur klimatförändringarna påverkar små och medelstora företag. Genom att kartlägga de största riskerna för små och medelstora företag i Östersjöregionen har projektet ökat kunskapen för hur dessa ska riskminimeras. Kartläggningen visar på de främsta behoven och vilken typ av stöd företagen behöver för att klimatanpassa sina verksamheter. Samarbetspartners i projektet har varit Länsstyrelsen i Östergötland, Högskolan på Åland och Vidzeme Planning Region i Lettland.

Open data for growth har haft syftet att skapa nätverk, utbyta kompetens och erfarenheter med regioner kring Östersjön om behovsstyrd öppna data. Projektet har identifierat brist på resurser och metoder för att systematiskt identifiera företagens och allmänhetens behov av öppna data. Projekts resultat är en färdplan för gemensamt arbete med öppna data, driven av efterfrågan, på ett sätt som säkerställer relevans och tillförlitlighet för att skapa möjligheter för företag. Samarbetspartners i projektet är Länsstyrelsen i Östergötland och Linköpings universitet i Sverige, Estlands regionala och lokala utvecklingsbyrå (ERKAS) samt Centrum för regional utveckling i Moldavien.

Det internationella Interreg projektet SUPER – supporting eco-innovations towards international markets, skulle ha avslutats i mars 2021 men har förlängts till mars 2023 på grund av coronapandemin. I projektet har tio regioner i Europa utbytt erfarenheter kring hur de regionala stödsystemen på bästa sätt kan stötta små- och medelstora företag i att bli mer eko-innovativa och cirkulära. I november hölls en digital kick-off för förlängningen av projektet. I Östergötland har projektet resulterat i att Länsstyrelsen tillsammans med Linköpings universitet, som också deltar i SUPER-projektet, har fortsatt att på regional nivå arbeta vidare i projektet Dynamisk miljödriven affärsutveckling.

Dynamisk miljödriven affärsutveckling 2.0 (DMA) arbetar med att sprida och utveckla stödverktyg för att fler små och medelstora företag ska kunna implementera cirkulära affärsmodeller och erbjuda hållbara produkter utifrån ett cirkulärt perspektiv. Målet är att öka kunskapen om cirkulära affärsmodeller inom stödsystemet och hos små och medelstora företag i Östergötland. Under 2021 har företagsbesök genomförts via stödsystemen för att skapa en bild av behoven av stödverktyg och en metod har testats för att hitta former för att initiera cirkulär ekonomi hos företag.

Omsättningsstöd

Länsstyrelsen Östergötland har samordnat länsstyrelsernas arbete med omsättningsstöden för enskilda näringsidkare och handelsbolag. Det har inneburit löpande kontakter med flera nationella myndigheter och ansvar för kommunikation av stöden. Inom ramen för samordningen har checklistor för handläggning tagits fram och regelbundna möten med chefer och handläggare genomförts.

Under året har åtta ansökningsomgångar som omfattar stödperioder mars 2020 till september 2021 hanterats. Totalt har 1 997 ansökningar om stöd inkommit från näringsidkare i Östergötland, Jönköping och Kalmar. Alla inkomna ärenden är hanterade och beslut har fattats i 99,7 procent av ansökningarna. Sammantaget har cirka 141 miljoner kronor i stöd beslutats om under året.

Infrastrukturplanering

Länsstyrelsens uppdrag inom infrastrukturplanering omfattar kunskapsöverföring, samordning och handläggning av infrastrukturprojekt i länet. En stor del av Länsstyrelsens insats handlar om att tvärsektoriellt samordna och avväga berörda intressen vilket innebär att ett flertal sakområden inom Länsstyrelsen är inkluderade i dessa arbetsprocesser. Länsstyrelsen Östergötland har samordningsansvar för länsstyrelsernas insatser med planeringen kring byggandet av järnvägssträckan Ostlänken (Järna – Linköping).

Arbetet utförs genom löpande ärendehandläggning och fortlöpande dialog med Trafikverket och andra infrastrukturhållare. Förutom handläggning av ärenden enligt väglagen och lagen om byggande av järnväg behöver Länsstyrelsens handläggning av ärenden enligt speciallagstiftning såsom miljöbalken och kulturmiljölagen koordineras med varandra inom respektive infrastrukturprojekt. Ett flertal olika enheter och sakområden inom Länsstyrelsen medverkar därmed i hanteringen.

Insatser med planläggning av en del övriga större infrastrukturprojekt har genomförts, bland annat ombyggnad av väg E22 förbi Söderköping, ombyggnad av riksväg 50 Nykyrka-Brattebro backe och ombyggnad av delsträckor på riksväg 35 mellan Linköping och Åtvidaberg. Planläggningen av ny förbifart vid Finspång för riksväg 51 har

påbörjats. Dessa projekt har stor betydelse för att stödja både regional och lokal utveckling.

Länsstyrelsen har under året yttrat sig över länstransportplanen och Trafikverkets förslag till riksintressen för kommunikation genom länet.

Övrig beredning av infrastrukturärenden sker under sedvanliga former för ärendehandläggning inom Länsstyrelsen. Övergripande samordningsmöten sker regelbundet samt efter behov. Resultaten är goda i den mening att samtal kring utmaningar och gemensam planering ges utrymme för i processerna.

Planering av IT-infrastruktur

Länsstyrelsen följer upp hur kommunerna tar hand om elektronisk kommunikation i sin planering. Uppföljningen visar att kommunerna har god kännedom om de statliga målen och att frågan, särskilt i glesbygdskommuner, är högt prioriterad i kommunens strategiska planering.

Länsstyrelsen uppmantrar genom rådgivning kommunerna att förnya sina översiktsplaner och att tillhandahålla kunskapsunderlag. Vid översyner av översiktsplanens aktualitet eller när konkret planeringsarbete påbörjas påminner Länsstyrelsen om statens mål och gällande regelverk för utveckling av IT-infrastruktur och uppmantrar kommunerna att ha med dessa frågor i bebyggelseplaneringen. Länsstyrelsen hänvisar till kunskapsmaterial som finns hos Post- och telestyrelsen och regionen samt till Boverkets allmänna vägledningsmaterial.

Ostlänken

Ostlänken är ett strategiskt mycket betydelsefullt projekt nationellt och i synnerhet för Östergötlands, Södermanlands och Stockholms län. Planläggning pågår för samtliga deletapper inom Ostlänkenprojektet i Östergötland och den första av dessa etapper bedöms kunna påbörjas tidigast om 1,5 – 2 år.

Ansträngningar görs för att länsstyrelsernas uppgifter ska samordnas på ett sätt som bidrar till god kvalitet och effektivitet. I arbetet är målet för Länsstyrelsen att koordinera behövliga insatser för en korrekt och effektiv planläggningsprocess. För hanteringen av Ostlänken finns en särskild organisation med styrgrupp och arbetsgrupp där alla berörda sakområden deltar. Arbetsgruppen omhändertar på ett ändamålsenligt vis den tvärssektoriella beredningen av alla ärenden som gäller Ostlänken. Regelbundna avstämningsmöten sker med Trafikverket. Under året har till exempel frågor om klimatanpassning, masshantering och artskydd avhandlats särskilt. Vidare har ett flertal dialoger skett rörande känsliga passager för korridorval för Ostlänkens sträckning genom Linköping. Det löpande arbetet utförs i tvärssektoriell anda av en permanent arbetsgrupp bestående av handläggare för miljöskydd, naturvård, kulturmiljövård, lantbruk, riskhantering/räddningstjänst, klimatanpassning och samhällsplanering. Under hösten genomfördes ett gemensamt möte med alla tre länens arbetsgrupper i syfte att bidra till kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan länen. Arbetssättet bedöms vara konstruktivt, effektivt, ändamålsenligt och har lett till god samordning.

Fortlöpande dialog sker med berörda kommuner kring planläggning av Ostlänken. Insatserna bedöms medverka till en korrekt och effektiv planläggning. Länsstyrelsen deltar i samverkan med övriga län och Trafikverket i gemensamt arbete för att utveckla samverkansformerna för planläggningsprocessen inom infrastrukturplaneringen.

Arbetet ger goda kunskaper och erfarenheter om hur länsstyrelsernas och Trafikverkets arbetsprocesser bör utvecklas för ett bra resultat i infrastrukturplaneringen.

Godstransportråd

Godstransportrådet, som leds av landshövdingen, är viktigt för att samla de regionala insatserna kring utveckling av godstransportsektorn. Rådet samlar intressenter från myndigheter, Region Östergötland, Linköpings universitet och näringslivet. Samhällsbyggnadsdirektören administrerar och planerar rådets återkommande möten i samverkan med Trafikverket. Under 2021 har flera möten i godstransportrådet genomförts.

Nationell och regional plan för transportinfrastruktur

Samråd pågår om den nationella och de regionala planerna (länstransportplaner) för transportinfrastruktur. Länsstyrelsen har varit delaktig i kunskapsuppbyggnaden och i samråd kring planernas miljöbedömningar och har även lämnat yttrande över inriktningsunderlaget till den nationella planen. Länsstyrelsen deltar i regional arbetsgrupp för uppföljning av länstransportplanen.

Resultatbedömning

Regional tillväxt

Länsstyrelsen har varit en aktiv part vad gäller samverkan och samordning i länet under året. Samarbetet inom regionala tillväxtarbetet med regionalt tillväxtansvarig, länets kommuner och näringslivets branschorganisationer har under 2021 varit intensivt för att tillsammans möta de utmaningar som näringslivet och länet som helhet har ställts inför. Det finns en tydlig regional förväntan på staten som en aktiv och närvarande aktör som komplement till den regionalt utvecklingsansvarige i olika sammanhang. Både samverkan och samordning samt flera av de insatser som lyfts under prestationer och effekter är exempel på aktiviteter som sker gemensamt med ett flertal organisationer i länet där övriga aktörer förväntar sig Länsstyrelsens engagemang. Tyvärr har Länsstyrelsen inte möjlighet att till fullo motsvara förväntan om medfinansiering och har inte heller resurser att medverka i allt som efterfrågas. Sammantaget, under givna förutsättningar för regionala tillväxtprojekt har Länsstyrelsen kunnat genomföra arbetet enligt plan. Insatser har i många fall kunnat utföras efter justerade, och i vissa fall nya, arbetsformer. I vissa fall har projektarbetet krävt ytterligare tid för genomförande.

Engagemanget och samverkansviljan i länet upplevs överlag som positiv och god. Det har krävts mycket god samverkan för att hantera det rådande pandemiläget. Detta parallellt med att fortsätta driva övrigt arbete gör att Länsstyrelsen bedömer att verksamheten i huvudsak har åstadkommit ett gott resultat under året. Verksamheten har varit flexibel och anpassat sig efter rådande förutsättningar. Länsstyrelsen upplever dock att det är allt svårare att möta de förväntningar och behov som ställs på Länsstyrelsens roll inom regional utveckling utifrån minskade resurser. Trenden för Länsstyrelsens arbete inom regional tillväxt bedöms därmed som negativ.

Omsättningsstöd

Arbetet med omsättningsstöden för näringsidkare har särskilt prioriterats för att så långt som möjligt bidra till att statens stöd ska ge de effekter som efterfrågats. Resultatet bedöms som utmärkt.

Infrastrukturplanering

Länsstyrelsen har vid samråd och beslut lämnat väl samordnade besked inom rimlig tid. Det har bidragit till att vägplaner och järnvägsplaner får en lämplig utformning. Verksamheten har sammantaget uppfyllt målen med ett gott resultat, både för Ostlänken och övriga infrastrukturprojekt. Arbetsmetoderna och resultaten därav, som beskrivits ovan, pekar på en positiv trend.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm)	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Samordna länsstyrelsernas uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla länsstyrelsernas arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den kommunala översiktsplaneringen och vid detaljplaner och områdesbestämmelser. Länsstyrelsernas uppdrag gäller följande områden: riksintressen, miljökvalitetsnormer, områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, mellankommunal samordning, människors hälsa eller säkerhet, risken för olyckor, översvämning eller erosion
- Prövning enligt plan- och bygglagen (översikts- och regionplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser, överklagande av kommuns beslut, tillsyn, vägledning och uppföljning)
- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet. Vi stödjer även kommunerna i att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning. I uppdraget ingår även att årligen ta fram en regional bostadsmarknadsanalys, säkerställa kommunernas medverkan i Boverkets årliga bostadsmarknadsenkät och att sammanställa uppgifter om värdeöverföringar i kommunala bostadsbolag.
- Stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.
- Hantera överklaganden av kommunala beslut och uppföljning av tillsynsarbetet i kommunernas byggnadsnämnder.
- Handläggning och prövning av lokalhyresstöd för hyresvärdar som gett rabatt på lokalhyran till utsatta branscher under coronapandemin.
- Samverkan och samordning inom ramen för uppdraget om Rådet för hållbara städer.

Det övergripande målet för området *samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande* och lantmåterverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. För området

bostadsmarknad är målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av nationella mål, såsom gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	18,6	18,5	11,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	11,5	10,8	7,0
Antal årsarbetskrafter män	7,2	7,7	4,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 517	4 573	2 038
Antal beslutade ärenden	2 938	5 068	1 864
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	30	17	4
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	18 838	19 424	12 708
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Minskning av antalet inkommande ärenden beror främst på färre ansökningar inom lokalhyresstöd. Anledningen till att antalet årsarbetskrafter inte har minskat i motsvarande grad är en utökad bemanning inom övriga stöd och de stöden har längre handläggningstider per ärende.

Resultatindikatorer

Detta är ett komplext verksamhetsområde och det är svårt att mäta länsstyrelsernas bidrag till det övergripande nationella målet. Några indikatorer listas nedan.

Resultat-indikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Antal påbörjade bostäder ³⁾)	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾		2 459	1 634	2 470
Antal färdigställda bostäder ³⁾)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾			2 160	2 112
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	LISA ²⁾	75%	29%	27%	35%
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	LISA ²⁾	90%	29%	53%	69%

1) Statistiska centralbyråns (SCB) statistik som den är redovisad i länets bostadsmarknadsanalys.

2) Länsstyrelsernas gemensamma verktyg för planering och uppföljning.

3) Statistik för år 2021 publiceras av SCB först i maj 2022. För antal påbörjade bostäder är därför siffrorna för 2021 preliminära, för färdigställda bostäder finns ingen publicerad statistik för år 2021.

*) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

År 2019 hade ovanligt många byggstarter vilket förklarar den stora differensen mot 2020. I snitt påbörjas ca 2 000 bostäder per år.

Måluppfyllelsen för Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov har minskat de senaste åren, främst vad gäller uppfyllelsen för mål med 120 dagar. De senaste åren har den generella måluppfyllelsen varit låg. En avgörande orsak till att måluppfyllelsen minskat de senaste åren och bedöms som fortsatt låg är att jurister som arbetat med dessa frågor i hög grad tagits i anspråk för arbetsuppgifter kopplade till coronapandemin. Det har även inneburit synergieffekter eftersom övriga jurister behövt

täcka upp. Eftersom balansen av ifrågavarande ärenden ökat under denna tid och blivit förhållandevis hög kommer måluppfyllelsen sannolikt fortsatt att vara låg till dess att beslutstakten återhämtat sig.

Länsstyrelsernas arbete med att bistå Rådet för hållbara städer (M2017/03235/Mm)

Länsstyrelserna ingår som en av 13 medlemmar i Regeringens Råd för hållbara städer. I februari 2021 lämnade Rådet sin årliga rapportering av uppdraget till Regeringskansliet. Rådets medlemmar har under år 2021 samverkat kring ett trettiotal åtgärder. Ett totalt samverkansåtgärder har avslutats under året och övriga fortsätter under 2022. Länsstyrelserna har haft drivansvar för tre av åtgärderna, bland annat anordnat ett kompetensutvecklingsseminarium för länsstyrelsens tjänstepersoner om hållbar stadsutveckling.

Fyra möten har hållits i Rådet och åtta möten har hållits i Rådets expertnätverk. Ett gemensamt möte har hållits för Rådets samtliga referensgrupper: Kommungruppen, Forsknings- och innovationsgruppen och Näringslivsgruppen. Ett stormöte har hållits för Rådet, expertnätverket och referensgrupperna. Rådet har blivit partner i EU-satsningen New European Bauhaus (NEB). Boverket, Sveriges nationella centrum för arkitektur och design (ArkDes), Energimyndigheten, Formas och Vinnova har arrangerat workshoppar om NEB, som dokumenterats i en rapport som skickats till EU. Rådet har också samverkat med bland annat satsningarna Viable Cities och Horisont Europa.

Rådets ordförande har tillsammans med landshövdingar i fem län, Kalmar, Västernorrland, Stockholm, Örebro och Kronoberg, anordnat länsträffar för kommunerna i respektive län med syfte att föra dialog kring kommunernas arbete med hållbar stadsutveckling.

Rådets gemensamma webbplats www.hallbarstad.se, som nylanserades i december 2020, har under året fyllts på och vidareutvecklats i syfte att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta aktuellt material inom hållbar stadsutveckling. Rådet har låtit ta fram en rapport om pandemins påverkan på hållbar stads- och samhällsutveckling. Rapporten har presenterats för berörda sakområden på länsstyrelserna. En förstudie om nationell samordning av finansiering och kunskap inom hållbara städer och samhällen har tagits fram inom en av samverkansåtgärderna.

Regeringskansliet har gjort en utvärdering av Rådet för hållbara städernas verksamhet. Utvärderingen bedömer att Rådet uppfyller sitt syfte.

Prestationer och effekter

Länsstyrelsen lyfter fram boende och bostadsbyggande som en strategiskt viktig fråga men tar också initiativ för hur en hållbar bostadsförsörjning ska samordnas med övriga statliga mål. Kunskapsöverföring och successivt förbättrade planeringsunderlag är viktiga delar av detta.

Huvudsaklig verksamhet i området är hantering av kommunala översikts- och detaljplaner samt annan förekommande samhällsplanering till exempel inom infrastrukturplanering, prövning av överklagade bygglov, stöd till kommunernas bostadsplanering samt lantmäterisamråd avseende tillämpningen av 3 kap. fastighetsbildningslagen. Arbetet består till stor del i att samordna och avväga

synpunkter inom myndighetens olika sakområden. Länsstyrelsen underhåller för detta den digitala Planeringskatalogen som redovisar planeringsunderlag och annan samhällsplaneringsinformation för kommuner, myndigheter och medborgare.

Länsstyrelsen prioriterar att utveckla en effektiv handläggning och god koordinering av alla slags ärenden som gäller bostadsbyggande och boende. För att ett bostadsprojekt ska kunna genomföras krävs en rad olika kontakter och myndighetsinsatser från Länsstyrelsen.

Kommuner och företag som initierar byggande eller andra förändringar av bostadsbeståndet är beroende av att Länsstyrelsen ger snabba svar, både om regler och rutiner för ansökningar och att de ansökningar eller samråd som skickas in besvaras korrekt och inom utsatt tid. Under året har flera kunskapsseminarier ordnats i länet kring bostadsrelaterade frågor. Länsstyrelsens insatser för att analysera och sprida information kring bostadsmarknaden i länet har betydelse för de enskilda kommunernas bostadsplanering. Under året har en internutbildning arrangerats med syfte att öka och bredda kunskaperna om bostadsförsörjning inom Länsstyrelsens olika enheter.

Under året har arbetet prioriterats med handläggning och rådgivning inom kommunala detaljplaner, översiktsplaner och sedan länge upparbetade nätverk för dialog och rådgivning. Det sker till exempel via regelbundna samråd som Länsstyrelsen genomför med kommunledningarna och de kommunala samhällsbyggnadsförvaltningarna.

I den interna hanteringen av yttranden eller beslut i samhällsbyggnadsärenden bereds större ärenden regelbundet i en tvärssektoriell planberedning. Syftet med beredningen är att den ska bidra till att Länsstyrelsens besked i plan- och bostadsbyggnadsärenden får en tvärssektoriell genomlysning.

Utifrån ett tvärssektoriellt perspektiv utgör samhällsplaneringsperspektivet viktiga parametrar också i andra enheters ärenden, såsom handläggning av strandskydds- eller biotopskyddsdispenser, Natura 2000-tillstånd, anmälningar eller tillstånd om vattenverksamhet eller andra miljöprövningar.

Under våren genomfördes en serie utbildningsseminarier om hur kulturmiljöfrågor bör beaktas vid tillämpningen av plan- och bygglagen (PBL). Seminarierna har höjt kunskapsnivån i ämnet hos ett 70-tal kommunala handläggare. I april arrangerades det årliga dialogmötet kring länets bostadsmarknadssituation där resultatet av årets bostadsmarknadsanalys diskuterades. Två särskilda kunskapsseminarier har genomförts i samverkan mellan enheterna för plan och kultur respektive social hållbarhet med anledning av regeringsuppdragen om att stödja kommunernas arbete med att motverka vräkningar. Dessa seminarier genomfördes tillsammans med Kronofogden, kommuner, bostadsbolag och intresseorganisationer. Vid det andra seminariet, där bland annat konceptet "Bostad först" uppmärksammades, deltog även Socialstyrelsen. Insatserna är ett led i Länsstyrelsens arbete med att verka för en socialt hållbar boendeplanering, och syftar till att stödja ökad kunskapsuppbyggnad och utvecklade metoder för kommunernas kontinuerliga arbete med bostadsförsörjning.

Utöver dessa insatser har Länsstyrelsen arbetat med ett flertal övriga uppdrag med koppling till bostadsfrågorna, bland annat kartläggning av kommuners insatser med att stödja våldsutsatta personer utan barn att hitta stadigvarande boende och regeringsuppdraget att motverka aktiv medverkan till bosättning i annan kommun.

Erfarenheterna från sistnämnda uppdraget är att bostadsbrist är en viktig faktor och att dessa frågor måste inkluderas i en hållbar kommunal bostadsplanering. Inom ramen för den regionala överenskommelsen på integrationsområdet finns ett delmål om bostäder som bearbetas fortlöpande. Länsstyrelsen genomför också samverkansinsatser med berörda aktörer för att ordna boenden till personer som befinner sig i en hederskontext (skyddat boende).

I november genomfördes en PBL-dag, riktad till länets kommuner, med ett brett innehåll på temat hållbart samhällsbyggande. Bedömningen är att denna form av återkommande mötespunkter för gemensamt kunskaps- och erfarenhetsutbyte om bostadsfrågor har bidragit till ett ökat engagemang och att fler initiativ tas till goda boendelösningar i länets olika delar.

Bostadsmarknadsanalysen har genomförts i tvärsektoriell samverkan mellan enheterna för plan och kultur, social hållbarhet och energi och klimat för att säkerställa att bostadsfrågorna hanteras med en tvärsektoriell ansats. Länsstyrelsens ambition är att successivt utveckla bostadsmarknadsanalysen till ett viktigt kunskapsunderlag som kommer till användning i kommunernas och andra aktörers planering av bostäder i Östergötland. Förankring av analysens resultat sker via omsorgsfull dialog med framförallt kommuner men också näringsliv och intresseorganisationer. Arbetsmetoden bidrar i sig till ökad medvetenhet om behoven av samverkan mellan berörda parter.

Sedan flera år tillbaka har Länsstyrelsen arbetat med fördjupade riksintressebeskrivningar för kulturmiljö och eftersträvar att göra kommunerna delaktiga när statliga myndigheter tar initiativ till riksintresseöversyner. En omfattande regional dialog har till exempel skett i samband med Trafikverkets pågående riksintresserevidering. Genomförandet av regeringsuppdraget Fi2021/02423 till länsstyrelserna om att *identifiera riksintresseområden för naturvård och kulturmiljövård som behöver aktualitetsprövas* har gett ökade insikter om behoven av myndighetssamarbete vid kommande riksintresseöversyner.

Länsstyrelsen uppmuntrar och stödjer kommunala initiativ för att ta fram lokala program för bland annat kulturmiljö, friluftsliv och avloppshantering. Målet med dessa insatser är att skapa bättre förutsägbarhet i den konkreta bostadsplaneringen, vilket vi också bedömer att det gör. De statliga målen lyfts fram av Länsstyrelsen i planprocessens tidiga skeden. Genom att ha ett brett tvärsektoriellt deltagande i dialogen med kommunerna är målet att så tidigt som möjligt förmedla viktiga planeringsförutsättningar till kommunerna, vilket gynnar effektiviteten i den fortsatta planeringsprocessen.

Förvaltningsarbetet kring Planeringskatalogen ger resultat i form av att Länsstyrelsens medarbetare får en ökad medvetenhet om planeringsunderlag och att planeringskatalogen.se får en höjd relevans i samhället och bättre kvalitet. Detta kommer kommunala planerare som till exempel ska ta fram en ny översiktsplan till godo och det underlättar för Länsstyrelsens uppdrag att tillhandahålla planeringsunderlag.

Länsstyrelsen har medverkat i övergripande projekt och uppdrag så som EU-projektet OptiWaMag (optimization of waste management in urban spaces and in households) som syftar till att ge nya kunskaper som utvecklar den fysiska planeringen för att bättre möta samhällets behov av en hållbar avfallshantering.

Länsstyrelsens arbete har bidragit till att den kommunala samhällsplaneringen via till exempel detalj- och översiktsplaner har fått högre kvalitet och att statliga målbilder implementerats i den kommunala och privata planeringen.

Lokalhyresstöd och investeringsstöd

Under 2021 har det varit två ansökningsomgångar inom Lokalhyresstödet som omfattar stödperioder januari till september 2021. Stödet handlar om stöd för sänkta hyror i utsatta branscher under coronapandemin. Totalt har 1 627 ansökningar om stöd från hyresvärdar i Östergötland, Jönköping och Kalmar inkommit. Alla inkomna ärenden har hanterats och samtliga ärenden har beslutats. Sammantaget har cirka 87 miljoner kronor beslutats om i stöd under 2021. Efter årets slut kommer stödet att upphöra.

När det gäller de övriga stöd som Länsstyrelsen handlägger har näst intill alla ansökningar som varit möjliga att hantera utifrån fördelade medel från Boverket och Energimyndigheten hanterats. Det gäller både radon, solceller, lagring av egenproducerad el, energieffektivisering, äldre-, hyres- och studentbostäder. Totalt utbetalda medel är 294,6 miljoner kronor. Länsstyrelsen har genom resursförstärkning arbetat ikapp den kö som fanns i början av året inom framför allt bostadsstöden som uppstått på grund av omprioriteringar med hänvisning till pandemin under 2020. För stödet till hyresbostäder och studentbostäder väntar Länsstyrelsen fortfarande på fördelning av medel från Boverket för att kunna bevilja stöd.

Som en konsekvens av riksdagens budget för 2022, som medförde att sista ansökningsdag för stödet för hyresbostäder och studentbostäder samt energieffektiviseringsstöd till flerbostadshus är 31 december 2021, har det under slutet av december 2021 kommit in ett hundratal nya ansökningar inom dessa stöd som ska hanteras kommande år.

Resultatbedömning

Goda och utmärkta resultat har nåtts inom områdena handläggning, samråd och rådgivning gentemot kommuner och andra statliga myndigheter i olika samhällsplaneringsfrågor. Verksamheter som har prioriterats under året.

Den övergripande bedömningen är att Länsstyrelsen kan leva upp till målen för effektiv handläggning inom de flesta områden. Eftersläpning av svarstiderna förekommer dock inom vissa ärendegrupper, vilket kan förbättras genom särskilda initiativ. Härutöver kan kvalitet och snabbhet förbättras inom de flesta ärendegrupper där det under 2022 kommer att satsas på ökad digitalisering för att uppnå bättre effektivitet.

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten lever upp gott till målen för planberedningen och anser att beredningen också bidrar till bättre samordning och ökad effektivitet i ärendehandläggningen.

Utvecklingsbehov föreligger huvudsakligen inom de proaktiva arbetsfälten som till exempel bostadsförsörjningsfrågorna, fördjupat arbete med Planeringaskatalogen, havsplanering och miljömålsarbetet.

Trend och riktning för 2022 går i positiv riktning mot ökad implementering av paragraf 5-6 länsstyrelseinstruktionen, Agenda 2030 och miljökvalitetsmålen i samhällsplaneringen. Särskilda insatser planeras för det inför 2022. Fortsatta initiativ

kommer att tas för att internt öka kunskapen om förutsättningarna för bostadsbyggande.

Lokalhyresstöd och investeringsstöd

Sammanfattningsvis har det har skett flera förändringar för stöden under 2021 som har påverkat prioriteringar och arbetssätt på olika sätt. Arbetet med lokalhyresstödet har särskilt prioriterats för att så långt som möjligt bidra till att statens stöd ska ge de effekter som efterfrågats. Förutsättningarna för att kunna bevilja stöd till vissa bostäder har förändrats med en tydligare prioritering mot storstäder. Genom resursförstärkning, såväl internt som från av andra länsstyrelser och nyanställning, har Länsstyrelsen kommit ikapp i handläggningen gällande bostadsstöd och solel där vi gick in i året med en stor ärendevolym. Vi har hanterat alla de ärenden som vi kan hantera. Resultatet bedöms som utmärkt.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter.

- Leda och samordna det regionala arbetet mot de energi- och klimatpolitiska målen. Uppdraget omfattar att tillsammans med andra aktörer genomföra den regionala energi- och klimatstrategin och att verka för att energi och klimat ska bli en integrerad del i alla ansvarsområden. Detta innebär att förmedla kunskap, ge inspiration samt att driva och samordna regionala insatser som stärker genomförandet av uppdraget. Dessutom ingår att främja effektiva klimatinvesteringar.
- Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordning om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) samt målen i den nationella strategin för klimatanpassning. Uppdraget omfattar samverkan, samordning och kunskapsfrämjande insatser om hur länet påverkas av ett förändrat klimat och vilka åtgärder som kan vidtas för att minska länets sårbarheter, främst till målgruppen kommuner och regionala sektorsmyndigheter. Dessutom ska detta utvärderas och följas upp.

Nedan sammanfattar vi några mål som rör länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet.

Preciseringen av miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan ligger i linje med Parisavtalets temperaturmål, som är att hålla den globala uppvärmningen under två grader, men helst under 1,5 grader. Det långsiktiga målet är att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium senast år 2045 ska ha minskat med minst 85 procent, jämfört med år 1990.

Etappmålen på vägen mot det långsiktiga målet omfattar utsläpp av växthusgaser i den så kallade icke-handlande sektorn. I icke-handlande sektorn ingår framförallt utsläpp från inrikes transporter, byggnader och jordbruk.

Mål för *energi politiken* handlar om att skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle.

Regeringens mål för samhällets *anpassning till ett förändrat klimat* är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter. Målsättningarna om klimatanpassning i

Parisavtalet och Agenda 2030 med de globala målen för hållbar utveckling ska också uppnås.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, t ex under generationsmålet i miljömålssystemet. I årsredovisningen redovisar vi information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	7,8	7,4	5,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	5,9	4,9	2,9
Antal årsarbetskrafter män	1,9	2,5	2,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	120	83	99
Antal beslutade ärenden	160	70	97
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	25	59	14
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	8 022	7 524	8 198
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	636	863	151

Under året har antalet ansökningar inom klimatklivet ökat. Klimatklivet är ett stöd till investeringar som minskar utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser. Länsstyrelsen har under året också satsat på att följa upp flera ansökningar inom klimatklivet vilket har ökat antalet beslutade ärenden avsevärt samt minskat antalet ej beslutade ärenden äldre än två år.

Årets utbetalda bidrag består till största delen av bidrag till kommuner för klimatanpassningsåtgärder.

Resultatindikatorer

SCB:s statistik för energi på länsnivå är förknippad med sekretess för vissa län, vilket gör att datan är svår att använda för att mäta utfall och effekter. Vi har valt att ta med en indikator i tabellen nedan.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare*	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾		1,88	1,25	1,63

1) Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

*) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) är samverkansorgan för det regionala arbetet med minskad klimatpåverkan och energiomställning. Med målet att länsstyrelserna ska bidra till att de nationella energi- och klimatmålen uppfylls bidrar LEKS till att utveckla samverkan mellan länsstyrelserna, mellan länsstyrelsernas olika sakområden samt med berörda myndigheter, departement med flera. LEKS verkar även för att identifiera synergier mellan olika styrmedel och samhällsmål som sedan kan användas som hävstänger i det regionala arbetet. Exempel på väsentliga insatser under året är:

- Fyra samverkansledare, inom områdena Klimatklivet, transporter, energisystem och regionala energi- och klimatstrategier.
- Projekt inom olika sak- och ämnesområden, till exempel samhällsplanering, regional utveckling, lantbruk, naturvård och länstransportplanering.
- Samordnade insatser för ett tiotal remisser.
- Samordning av synpunkter från länsstyrelserna till arbetet med de nationella strategierna för elektrifiering och bioekonomi.
- Arrangerande av två digitala nätverkskonferenser för länsstyrelserna.

Flera av insatserna sker i samverkan med RUS (Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet) och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målen för det länsstyrelsernas gemensamma arbetet med energi- och klimatomställning.

Prestationer och effekter

Klimatanpassning

Länsstyrelsen har under året påbörjat arbetet med att genomföra handlingsplanen för klimatanpassning som sträcker sig över perioden 2021-2025. Några exempel på genomförda aktiviteter:

- Med stöd från Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) har studiecirkel ordnats om SMHIs lathund för klimatanpassning för kommunerna Motala, Vadstena, Ydre och Söderköping.
- En broschyr riktad till lantbrukare har tagits fram som tar upp frågan om dagvatten från tätorter som släpps ut i åkermarksdiken och påverkar odlingen negativt. Broschyren ger tips om hur problem kan undvikas.
- Inventering av informationsmaterial för klimatanpassningsåtgärder inom byggnadsvården har genomförts.
- Regelbundna möten har hållits med dricksvattenproducenter under året för att dela kunskap, erfarenheter och verka för mer mellankommunal samverkan.
- Totalt 18 nya fredningsområden beslutades under 2021 i syfte att minska störningen på fisk inför och under lek, vilket förbättrar förutsättningarna för en framgångsrik reproduktion.
- Några förorenade områden som är utpekade att vara i riskzonen för översvämning, skred, erosion eller ras har utretts.
- Tillsyn har genomförts på några förorenade områden som är utpekade att vara i riskzonen för översvämning, erosion, skred eller ras.

Hur Länsstyrelsen har tagit sig an uppdragen enligt förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete exemplifieras på följande sätt:

1. Initiera, stödja och följa upp kommunernas klimatanpassningsarbete

Löpande dialog med kommunerna sker genom ett kommunnätverk, som träffas några gånger per år. Ett nytt arbetssätt i nätverket, som går ut på att fler personer bjuds in att delta på mötena utifrån ett specifikt tema, har skapat ett större och bredare engagemang för klimatanpassningsfrågorna hos kommunerna.

Länets kommuner har under hösten kunnat ansöka om medel hos Länsstyrelsen för att genomföra kunskapshöjande insatser inom områden med särskilda behov av klimatanpassning. Totalt inkom sex ansökningar från fyra kommuner. Alla ansökningar har godkänts till en total summa av 629 tkr.

2. Analysera hur länet och vid behov angränsande län påverkas av klimatförändringarna

En klimat- och sårbarhetsanalys genomfördes under 2020. Inget behov av en förnyad analys har identifierats under 2021.

3. Stödja och följa upp regionala sektorsmyndigheters klimatanpassningsarbete

Under denna punkt råder oklarhet om hur regionala sektorsmyndigheters verksamhet ska följas upp i relation till hur de centrala delarna av samma myndigheter följs upp.

4. Bidra till och ta fram underlag för ökad kunskap och planering

Klimatanpassningsperspektivet finns med i granskningen av kommunala planer inom fysisk planering samt planerna för Ostlänken. En checklista för hantering av vattenfrågor i fysisk planering har tagits fram, där klimatanpassningsperspektivet tydligast märks relaterat till översvämningrisker från hav, sjöar, vattendrag och extrema regn.

5. Stödja arbete i älvgrupper.

Klimatanpassningsfunktionen är med som en integrerad del i älvgruppen för Motala Ström.

Energi- och klimatomställning

Nedan listas exempel på genomförda aktiviteter inom vårt energi- och klimatuppdrag. Mer utförlig redovisning finns i Länsstyrelsens rapportering till LEKS.

Energi- och klimatarbetet har bedrivits enligt prioriteringar i länets energi och klimatstrategi. Viktiga samverkansaktörer i arbetet är Region Östergötland, länets kommuner, Östergötlands Energi- och klimatråd samt länets näringslivsaktörer. Dessa träffar Länsstyrelsen på exempelvis rådsmöten, träffar med kommunernas energi- och klimatstrategier, branschträffar med näringslivet samt i den löpande samverkan med Region Östergötland.

Genom projektet ”Plattform för energi- och klimatstrategiskt arbete”, som drivs av Länsstyrelsen Östergötland i samverkan med Region Östergötland, byggs en struktur för regional samverkan som ger effektivitet i implementeringen av den regionala energi- och klimatstrategin. Handlingsplaner för strategins sex insatsområden har tagits fram under året och dessa förtydligar vilka åtgärder som bör prioriteras för att nå målen. För

varje insatsområde finns en koordinator från antingen Länsstyrelsen eller regionen som ansvarar för att driva utvecklingen framåt genom samverkan och samordning med regionala aktörer för att nå uppsatta mål. Nu är fokus att få till konkreta aktiviteter från åtgärderna i insatsområdenas handlingsplaner. Detta sker genom bland annat ökad samverkan inom både befintliga och nya områden samt projektutveckling. Flera projektansökningar har lämnats in.

Utöver de uppdrag som följer direkt av regleringsbrevet har Länsstyrelsen genomfört flera egeninitierade aktiviteter. Nedan följer en kortfattad sammanställning av dessa;

- Incitament för energieffektivisering (IEE), projektet syftar till att lyfta in energifrågor i miljötillsynen i små och medelstora företag.
- Tillsammans med Region Östergötland har Länsstyrelsen drivit ett Energieffektiviseringsnätverk (EEnet, fas 2) där nätverksformen bidragit till att företag inom näringslivet bedriver ett mer aktivt energi- och klimatarbete.
- Fossilfria transporter i Östra Mellansverige, ett projekt som omfattar 17 kommuner i tre län. Syftet är att stödja kommunerna i omställning till fossilfria transporter i den egna verksamheten, men också att effektivisera transportarbetet. I projektet bidrar Länsstyrelsen bland annat med kunskapshöjande insatser till medarbetare på kommunerna.
- Framtidens Solel 2.0, med syfte att få små- och medelstora företag att installera solel.
- Zero Emission Hydrogen Turbine Center (ZEHTC) handlar om användande av vätgas i samverkan med näringsliv och kommun.
- OptiWaMag som syftar till att ta fram en regional avfallsstrategi för länet.
- Drivit frågan att ta fram ett elektrifieringslöfte i länet.
- Genomfört E-day, en seminariedag med temat elektrifiering av godstransporter.

Nedan ges några exempel på aktiviteter som genomförts under året för att öka integreringen av energi- och klimatfrågorna i våra övriga sakområden:

- Drivit ett nationellt projekt ”Synergier och målkonflikter mellan biologisk mångfald och klimatpåverkan – fokus skog” som syftar till att få en bättre helhetssyn i frågorna och samverkan mellan olika enheter internt inom länsstyrelserna.
- Utökat granskningen av kommunala planer ur ett energi- och klimatperspektiv för att på så sätt stärka betydelsen av kommunernas planering för att nå energi och klimatmålen i länet.
- Deltagit i projektet Fossilfria länsstyrelser.
- Intern samordning för att på sikt minska transporter av schaktmassor.

Länsstyrelsen har under året satsat särskilt på kommunikation kring Klimatklivet riktat till jordbrukssektorn. Det har skett genom att deltagande på träffar med målgruppen, ökad samverkan internt och annonsering i utskick till målgruppen.

Resultatbedömning

Klimatanpassning

Inom klimatanpassningsområdet har det främsta fokuset under året varit att komma igång med genomförande och uppföljning av den nyligen antagna handlingsplanen för klimatanpassning. Klimatanpassningsperspektivet har också genomsyrat arbetet med

att ta fram en riskhanteringsplan för översvämning i Norrköping. Det sammantagna resultatet bedöms som gott.

Trenden för arbetet med klimatanpassning är positiv då Länsstyrelsen ser ett ökat engagemang från flera aktörer i länet för frågan. Länsstyrelsen vill särskilt lyfta fram ett ökat engagemang från fler kommuner vilket visat sig i ökat intresse för de aktiviteter som genomförs.

Energi och klimatomställning

Trenden för arbetet med energi och klimatomställning är positiv. Länsstyrelsen har sett en ökad trend gällande ansökningar till klimatklivet under året. Samverkan med Region Östergötland har utvecklats och det finns en bättre struktur för gemensamma projektansökningar, projektprioritering samt vår samverkan i stort vilket får stort genomslag i det gemensamma arbetet.

Det sammantagna resultatet bedöms som utmärkt då Länsstyrelsen kunnat hålla en hög takt i arbetet och kontinuerligt utvecklat det i och med arbetet med flera projekt. Resultatet i form av utsläppsminskningar går inte att utvärdera under pågående år. I ett av projekten som Länsstyrelsen har drivit har energieffektiviseringen ökat med 14 procent.

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion
1A5 Nationella målen för kulturmiljöarbetet	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Kärnverksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetssatsningar. Kulturmiljöhänsyn tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Tvärsektoriell samverkan upptar därmed en betydande del av verksamheten både internt och externt i samrådsärenden, framförallt enligt miljöbalken och plan- och bygglagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Styrande och vägledande för den löpande verksamheten är riksdagens kulturmiljöpolitiska mål. Dessa är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

samt några prioriterade miljö kvalitetsmål:

- God bebyggd miljö
- Levande sjöar och vattendrag
- Ett rikt odlingslandskap
- Levande skogar
- Hav i balans samt levande kust och skärgård

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030 som också är en intern prioriterad myndighetsverksamhet.

Vidare tar länets kulturmiljöarbete sin utgångspunkt i Riksantikvarieämbetets samlade vision 2030 att "Alla, oavsett bakgrund, upplever att de kan göra anspråk på det kulturarv som format Sverige".

Ovanstående kallas fortsättningsvis samlat för kulturmiljömålen i redovisningen.

Länsstyrelserna ska enligt regleringsbrev 1.A.5 redovisa hur vi inom respektive myndighets ansvarsområde bidragit till att uppnå de nationella målen för kulturmiljöarbetet (prop. 2012/13:96, bet. 2012/13:KrU9, 2012/13:273) respektive målen för arkitektur-, form-, och designpolitiken (prop. 2017/18:110, bet. 2017/18:CKrU1, rskr. 2017/18:316), samt vilka utvecklingsmöjligheter som finns för arbetet. Länsstyrelsen redovisar uppdraget integrerat i följande kapitel.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	8,9	8,9	8,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,2	5,4	4,3
Antal årsarbetskrafter män	1,7	3,5	4,1
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 143	1 383	1 241
Antal beslutade ärenden	1 148	1 336	1 385
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	28	43	47
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	11 232	14 223	13 578
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	7 125	9 576	7 292

Myndigheten upplevde under året en vikande ärendeingång med -17 procent inom kulturmiljöområdet. Det ska jämföras med ökningen av antalet inkommande ärenden mellan åren 2019 och 2020 som motsvarade plus cirka 11 procent. Den långsiktiga trenden har varit ökande under lång tid dessförinnan varför vi misstänker att pandemin påverkat statistiken.

Satsningar (bland annat tillfälliga anställningar och fokusdagar) gjordes under året för att minska ärendebalansen inom gruppen skogsbruksärenden avseende samråd och tillstånd inför föryngringsåtgärder såsom markberedning och plantering intill fornlämning samt väckt fråga om byggnadsminnesförklaring och kyrkotillståndsprövning. Antalet inkomna ärenden och beslutade ärenden är därför i balans, ytterligare effekter av ärendeinsatserna är att antalet ärenden äldre än två år minskat med 35 procent. I huvudsak kvarstår ärenden rörande väckt fråga om byggnadsminnesförklaring som är tidskrävande till sin karaktär.

Länsstyrelsen har under året gjort särskilda insatser för att minska handläggningstiderna av tillståndsansökningar för kyrkliga kulturminnen. Arbetet har varit framgångsrikt, Under 2021 inkom 105 ärenden och 119 beslutades. Den 31 december 2021 fanns 68 öppna ärenden. Det kan jämföras med den 31 januari 2020 då 114 ärenden var öppna, under 2020 avslutades 203 ärenden och 180 inkom.

Under året har en satsning inletts i syfte att avluta den stora mängd öppna frågor om byggnadsminnesförklaring som varje år renderar ett flertal förklaringar till Justitiekanslern. Vid årets start fanns 37 öppna ärenden. Under året har sex nya väckta frågor om byggnadsminnesförklaring inkommit till myndigheten. Under 2021 har 18 ärenden avslutats. Vid årsslutet fanns 25 obehandlade ärenden om väckt fråga om byggnadsminnesförklaring vilket motsvarar ca 1,5 års arbete för en handläggare.

Det av Kulturmiljövårdsforum nationellt initierade projektet Golvläggning av byggnadsminnesuppgifter till fastighetsdatasystemet som hanterat grundregistrering av administrativa uppgifter har avslutats.

Under året har två personer varit extraanställda via medel från Riksantikvarieämbetet i olika omfattning för att arbeta med publikationsprojektet Hus på landet. Likaså har vi under året haft tre korttidsanställningar inom ramen för satsningar inom specifika ärendegrupper i syfte att avarbeta ärendebalanser. Ökningen av lämnade bidrag 2020 som Länsstyrelsen utbetalar var ett resultat av att vi under föregående år utbetalat extraanslag från Riksantikvarieämbetet.

Förutom ovan redovisade antal ärenden har ca 1 020 internremisser hanterats (inklusive miljöbalks-, plan- och bygglags- och infraremiss, jämfört ca 900 år 2020). Tillsynsinsatser har byggt på händelsestyrd tillsyn. Under året dock i mindre omfattning på grund av coronapandemin.

Genom effektiv handläggning klaras samhällsbygget men prognosticerade fortsatta ökningar av antalet tillståndsansökningar år 2022, bland annat på grund av Ostlänkens byggande, väntas medföra handläggningsutmaningar.

Resultatindikatorer

Detta är ett komplext verksamhetsområde och det är svårt att mäta länsstyrelsernas bidrag till det övergripande nationella målet. Några indikatorer listas nedan.

Resultat-indikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Antal registrerade fornlämningar (exkl marina lämningar ¹⁾)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kulturhistoriska information.	Fornreg ¹⁾		18 555	18 445	18 149
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap kulturmiljölagen ¹⁾	Se mål ovan.	Skydd av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, miljöer och anläggningar	Bebyggelseregistret (BeBR) ²⁾		137	136	136
Antal kulturresevat enligt miljöbalken	Se mål ovan.	Skydd och vård av kulturhistoriskt värdefulla kulturpräglade landskap.	GIS-skikt ³⁾	2	2	2	2
Antal riksintresseområden för kulturmiljövården ¹⁾	Se mål ovan.	Tillgodose och kunskapsförsörja riksintressen för kulturmiljövården	Riksintressebeskrivningar ⁴⁾		91	91	91

1) Register, Riksantikvarieämbetet.

2) Register, Riksantikvarieämbetet.

3) Stödsystem, Länsstyrelsen.

4) Förteckning, Riksantikvarieämbetet.

*) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Enligt direktiv från Riksantikvarieämbetet räknas varje fornlämnings huvudobjekt, det vill säga ett (1) gravfält som en (1) lämning.

Ökningen av antalet registrerade fornlämningar kan i huvudsak tillskrivas nyregistreringar i skogsmark gjorda av Skogsstyrelsen samt i samband med olika arkeologiska åtgärder till exempel arkeologiska utredningar.

Under året har ett nytt byggnadsminne bildats.

Prestationer och effekter

Myndighetens arbete spänner över ett flertal samhällsområden. Kärn- och profilverksamheter är kyrkoantikvarisk verksamhet, samråd och tillståndsprövning runt arkeologiska åtgärder, forn- och kulturlandskapsvård, skydd och vård av historisk bebyggelse, förmedlingsuppgifter, samhällsplanering genom PBL-beredning (plan- och bygglagen) och samråd och tillståndsprövning i skog och runt vattendrag.

Förutom ovan nämnda löpande arbete prioriterar Länsstyrelsen utåtriktade insatser som till exempel vård- och tillgängliggörandeinsatser, kunskapsspridning runt byggnadsvård, kulturresevat och besöksfornlämningar, strategiskt arbete, metodutveckling, utbildning samt publicering och kommunikationsinsatser.

En bred verksamhet bedrivs inom flera andra områden tack vare det statliga kulturmiljövårdsanslaget som används för både bidragsgivning externt till byggnadsvårdsbidrag samt för Länsstyrelsens egeninitierade verksamheter.

Länsstyrelsen ser trots coronapandemin ett generellt ökat intresse och uppmärksammande av kulturmiljöfrågor i länet, ofta i samband med att allmänheten har synpunkter på olika typer av planerade exploateringar. Det kan mätas genom ökat medialt intresse samt en över flera år långsamt ökande efterfrågan på Länsstyrelsens kulturmiljökompetens genom ökande ärendeingång från år till år samt efterfrågan på medverkan från externa parter. Under 2021 ökade antalet internremisser som en följd av ökande antal internremitterade ärenden från andra sakområden.

Myndighetens arbete för att uppnå de nationella kulturmiljöpolitiska målen genom förmedling och tillgängliggörande genomförs genom till exempel markvård och informationsspridning för ett flertal kulturmiljöer som sköts som besöksobjekt samt genom bland annat publikationsstöd. Under året har vårdinsatserna pågått i vanlig intensitet utan pandemistörningar.

För att kunna implementera miljö kvalitetsmål, Agenda 2030:s målbilder och kulturmiljömål i naturreservatsbildningen behöver den tvärspektoriella samverkan utvecklas. Resultatet skulle bli hävdvunna naturreservat som ligger bra i linje med riksdagens målbilder för både naturvården och kulturmiljövården. Nationella direktiv för reservatsnybildning behöver därför ses över. Bildande av kulturresevat utgör inte en ersättning för naturreservatsbildning utan en komplettering.

Lagskyddad bebyggelse i länet (byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturmiljölagen) har bevakats genom tillståndsprövning. Ett nytt byggnadsminne har tillskapats, sjömärket Arkö båk. Annan kulturhistoriskt värdefull bebyggelse har uppmärksammas via hantering av kommunala detaljplaner inom myndigheten. Bidrag har lämnats för vård av viktigare kulturhistoriska byggnader och anläggningar, företrädesvis lagskyddad bebyggelse till exempel, byggnader inom Borghamns hamn och kalkbrott i Vadstena kommun, Östergötlands museums museibygnad och Ljungs slottsanläggning i Linköpings kommun. Stort lokalt engagemang i restaureringsprojekt har visats vid Bersbo gruvområde i Åtvidabergs kommun samt vid Häfla hammarsmedja, Finspångs

kommun. Det lokala engagemanget är en viktig del i förverkligandet av kulturmiljömålen - samordning har också kunnat ske internt med landsbygdsutvecklingsmedel bland annat för båda dessa objekt. De ekonomiska stöden genom anslaget 7:2 för bidrag till vård av kulturmiljöer samt framtagande av kunskapsunderlag och Länsstyrelsens arbete med översyn av riksintressen för kulturmiljövården är helt centrala verktyg för att nå goda kulturmiljövårdseffekter.

Riksantikvarieämbetet avsatte 2 396 tkr för arkeologiska insatser vid Ströja i Norrköpings kommun. Detta efter beslut från Länsstyrelsen enligt 2 kap. KML (kulturmiljölagen) om kostnadsbefrielse för de sökande. Medlen säkrar arkeologisk dokumentation.

Kulturmiljömålen implementeras i varierande grad i delar av myndighetens övriga verksamhet. Några exempel är allmänna gårdsstöd till lantbrukare för drift av lantbruk, landsbygdsutvecklingsstöd, arbete kring tillämpningen av plan- och bygglagen (PBL), samråd och informationsframtagande vad gäller vattentillsynen av dammar och i miljöskyddssaneringar. Myndigheten upplever att hänsynstagandet till kulturmiljömålen kan utvecklas ytterligare kopplat till olika sektoriella målbilder och uppdrag. Arbetet med målimplementering skulle förutom det kunna effektiviseras om andra sakområdets regleringsbrev kompletterades med varsamhetsbeaktande rörande kulturhistoriska miljöer.

Ökad nationell medelstildelning inom miljöskydd, naturvård och landsbygdsutveckling ökar efterfrågan internt på antikvarisk sakkunskap. Finansiering från nationell nivå kommer ofta inte kulturmiljövården till del regionalt. Det kan till exempel noteras att den interna efterfrågan på kulturmiljökompetens ökat inom naturvården, miljöskyddet och landsbygdsutvecklingsverksamheterna i samband med att medelstildelning från nationell nivå ökat. Detta försvårar i realiteten samordningen inom myndigheten.

Linköpings kommuns referensgrupp för projektet Framtidens stadskärna syftande till att utveckla Linköpings centrum utifrån en bred situationsanalys där bland annat kulturmiljövårderna utgör väsentliga parametrar är ett exempel på rådgivningssamverkan vi bedriver. Liknande samtal sker regelbundet i de så kallade länsråden då Länsstyrelsens sakområdesrepresentanter och länsledningen möter de större kommunernas politiska- och tjänstemannaorganisationer i samhällsbyggnadsfrågor.

Länsstyrelsens ärendearbete med stöd, rådgivning och tillsyn gentemot det kommunala samhällsplaneringsväsendet är en väsentlig beståndsdel i att nå måluppfyllelse. Länsstyrelsen har som ett led i främjandearbetet fortsatt bevilja kulturmiljövårdsanslag till framtagande av kommunala kulturmiljövårdsprogram. Under 2021 har Mjölby kommun arbetat med ett som avses antas som planeringsunderlag i kommunen. Länsstyrelsen bedömer att kulturmiljövården kommer att tillmätas större betydelse, förstås bättre och väcka intresse och delaktighet efter dessa insatser.

Arkitektur och gestaltad livsmiljö uppmärksammas löpande i Länsstyrelsens samrådsyttranden över detaljplaner och översiktsplaner, liksom i tidiga dialoger med kommunerna. Målen för politik för en gestaltad livsmiljö har också redovisats vid de utbildningsseminarier kring kulturmiljöfrågor vid tillämpning av PBL som anordnades under våren 2021. Under Länsstyrelsens PBL-dag i november, medverkade ArkDes (Sveriges nationella centrum för arkitektur och design) för att sprida ytterligare kunskap

om arkitekturfrågor i planeringen. Länsarkitekten deltar i Boverkets referensgrupp för stöd till länsstyrelser och kommuner i frågor om hur politik för gestaltad livsmiljö kan inarbetas i samhällsplaneringen. Insatserna har bidragit till att lyfta arkitektur- och gestaltungsfrågorna regionalt i den mening att ett bredare samtal och en högre medvetenhet skapats för frågorna. Det är svårt att påtala några direkta effekter vilket inte ska marginalisera arbetsinsatsen utan pekar på vikten av att arkitektur- och gestaltungsfrågorna tillåts vara väsentliga delar av den löpande samhällsplaneringen.

Kompetensutveckling för medarbetare och bevakning av ämnet har gjorts genom deltagande i Boverkets dialogmöten. Enheten för plan och kulturs samlade personal har specifikt utbildats i frågan vilket medfört att till exempel även arkeologiska ärenden kopplas till frågan om Gestaltad livsmiljö.

Länsstyrelsen bedömer att fortsatt arbete med att ta fram regionala planeringsunderlag skulle vara lämpliga fortsatta steg för att stärka arkitektur- och gestaltungsfrågorna i länets samhällsplanering. Länsstyrelsen skulle kunna bidra mer aktivt med framtagande och spridning av ett regionalt rådgivningsmaterial kopplat till arkitektur-, form-, och designmålen. Det skulle kunna göras digitalt och innehålla regionalt anpassade policys, exempelsamlingar och nätverksfunktioner.

Vårt externa samarbete med Region Östergötland och Östergötlands museum är mycket gott och manifesteras i det av Kulturrådet delfinansierade projektet Agenda 2030 och kulturarv.

Byggnadsvård i länet

Länets kulturhistoriskt mest värdefulla bebyggelse värnas genom till exempel byggnadsminnesförklaringar som skapar juridiskt skydd och byggnadsvårdsbidrag som skapar ekonomiska möjligheter för att täcka kostnader för fördyrande restaureringar.

Arkeologi och fornlämningskydd

Skydd av fornlämningar genom samråd och tillståndsprövning samt prövning av uppdragsarkeologisk verksamhet är en av de mer omfattande verksamheterna i länet som är mycket fornlämningstätt. Även ett stort antal ansökningar för skogsbruk kring fornlämningar har hanterats. Fornlämningarnas starka skydd enligt kulturmiljölagen ställer krav på effektiv handläggning för att samhällsbygget ska fortgå utan förseningar. Ett flertal arkeologiska insatser kan kopplas till Linköping och Norrköping med närområden där det råder ett högt exploateringsstryck, till exempel som en konsekvens av infrastrukturprojekt som Ostlänken. Även byggnation av såväl bostäder, nya centrumområden som industritomter påverkar.

Under året har väntetiden för arkeologiska tillstånd ökat som en effekt av personalomsättning vilket föranlett prioriteringar och särskilda bemanningssatsningar. Den omfattande mängd arkeologiska undersökningar som ofta uppmärksammas medialt i kombination med Länsstyrelsens aktiva arbete med förmedling (nätpublicering och skyltprogram) av utvalda besöksfornlämningar och kulturresevat ger bra effekter i linje med kulturmiljömålen. Länsstyrelsen har även genomfört en riktad satsning i syfte att minska balansen av fornlämningsärenden i skogsmark kopplade till skogsbruk. Länsstyrelsen har stöttat Skogsstyrelsen ekonomiskt i dess granskning av forn- och kulturlämningar i skogsmark och eventuell registrering av dessa i kulturmiljöregistret Fornsök. Hänsynsuppföljningar avseende skador på forn-

och kulturlämningar i skogen visar dock på att mer än var fjärde lämning skadas i samband med skogsbruksåtgärder.

En vattenantikvarisk tjänst kopplad till NAP (nationell plan för omprövning av Sveriges vattenkraft) arbetar löpande med framtagande av kunskapsunderlag och ärendeberedning. Effekterna av detta är goda och kan tjäna som modell för framtida skogsärendeatgärder.

Kulturmiljöanslaget

Arbetet med kulturmiljöanslaget ger mycket bra effekter i länet både i form av restaureringar av den mest värdefulla bebyggelsen men även som stöd i framtagande av olika typer av kunskapsunderlag. Det mest populära hos allmänheten är finansieringen av den årliga publikationen Arkeologi i Östergötland. Det nationella bidragssystemet "Allmänt handläggarstöd kulturmiljö" (ASK-bidrag) har i sammanhanget inneburit en modernisering, men inte alltid en rationalisering, av bidragshanteringen.

Samverkansformer

Kulturmiljöfrågor bereds regelbundet till exempel vid interna myndighetsplansamråd med flera enheter. Ett exempel är interna samrådsgruppen för Ostlänkssamordning som leds av samhällsbyggnadsdirektören vari ett stort antal kulturmiljöfrågor bland annat bereds av deltagande antikvarier. Effekten blir generellt breda avvägningar som resultat. Länsstyrelsen har medverkat i flera nationella och regionala nätverk till exempel länsstyrelsernas Kulturmiljöforum, Samrådsgrupp för Vadstena stad bestående av bland andra Statens fastighetsverk (SFV) och Vadstena kommun, Samrådsgrupp för Domkyrko- och slottsområdet i Linköping bestående av SFV, Linköpings kommun och Domkyrkoförsamlingen, samrådsgrupp kring före detta fängelset i Norrköping samt samrådsgrupp för ny bro vid Femöresbron, Norrköping. Länsstyrelsen samverkar med Skogsstyrelsen på flera sätt vad gäller kulturmiljöhänsyn i skogen och ingår i strategiska nätverksgrupper både lokalt, regionalt och nationellt i syfte att minska skogsbrukets skador på forn- och kulturlämningar. Myndigheten har varit aktiv i Östergötlands museums styrelse samt styrgrupp för Kulturarv Östergötland. Inom ramen för Ostlänkenprojektet har det också genomförts en arkeologisk branschträff i syfte att hålla aktörerna underrättade om det kommande största arkeologiska projektet i landet.

Samverkan har skett med Kulturmiljöforums RUS-grupp (Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet) som internutbildar och förmedlar värdefull omvärldsinformation om bland annat miljömåluppfyllelse och tvärsektorielt arbete som kulturmiljömålen. Funktionen är mycket viktig att upprätthålla och bör stärkas ytterligare då den utgör ett utmärkt stöd i måluppfyllelsearbetet.

Deltagande i dessa grupper eller styrelser ger ömsesidig strategisk information och möjlighet till påverkan på tunga institutioners kulturmiljövårdsarbete i linje med kulturmiljömålen.

Gestaltat livsmiljö, PBL-hantering och byggt kulturarv

Rådgivning har utförts i form av kursverksamhet och informationsspridning genom ett pågående arbete med en byggnadsvårdspublikation för länet i samverkan med Östergötlands museum. Syftet är att ge ut en bok till allmänheten om regional byggnadskultur och byggnadsvårdsrådgivning för att stärka denna.

Ett annat väsentligt arbete för att uppnå regleringsbrev 1.A.5 är insatser inom plan- och byggnadsväsendet enligt plan- och bygglagen. Länsstyrelsen har fortlopande

uppmärksammat målen för arkitektur-, form- och designpolitiken i planeringsdialogen med kommuner och andra berörda aktörer. Frågan har lyfts i samrådsyttranden över översiktsplaner och detaljplaner och även i mer informella kontakter med kommunala tjänstemän och politiker.

Myndighetens ordinarie översikts- och detaljplanearbete är en kärnuppgift för att implementera kulturmiljömålen i de kommunala samhällsplaneringsprocesserna och få effekt fysiskt i kommunerna. Välbevarade brukade kulturmiljöer nära människors vardagliga livsmiljöer medverkar till kulturmiljömålen uppfyllelse. Länsstyrelsen har arbetat aktivt för att öka den lokala kompetensen i plan-, bygg- och bostadsprocesser kopplad till kulturmiljömålen, plan- och bygglagen, miljöbalken och kulturmiljölagen via utbildning och samråd. Boverkets och länsstyrelsernas centrala utbildning för kommunerna har genomförts. Ett 90-tal kommunala tjänstepersoner och politiker har därmed utbildats.

Förmågan hos länets kommuner att hantera arkitekturfrågor är mycket ojämn. De större kommunerna, Linköping och Norrköping, har sedan länge utvecklade strategier för hur en medveten gestaltning ska användas för att skapa mervärden i sina stadsutvecklingsprocesser. Linköping har exempelvis antagit en prisvinnande tematisk översiktsplan för arkitektur i Linköpings innerstad som ligger väl i linje med målen enligt propositionen 2017/18:110. Norrköping har arbetat med liknande styrdokument kopplade till större samhällsbyggnadsinitiativ, till exempel för Industrilandskapet och inre hamnen i Norrköping.

Flera av de mindre kommunerna saknar möjlighet att bedriva ett strukturerat arbete med gestaltungsfrågor på grund av brist på kompetens och resurser. Länsstyrelsens insatser för att stödja särskilt de mindre kommunernas arbete skulle behöva förstärkas. Flertalet kommuners möjligheter är begränsade att via planprocesserna och enskild bygglovsprövning fullt ut påverka ny bebyggelses slutgiltiga utformning. Det gäller även möjligheterna att kunna påverka ombyggnation av befintlig bebyggelse så dess kvaliteter hanteras varsamt och kompletteringar görs med hög verkshöjd. Orsakerna kan sökas dels i byggprocessen, dels i den komplexa lagstiftning som styr utformningsfrågor, hänsyn till kulturmiljövärden samt i prejudicerande domar rörande tolkning av varsamhetsbestämmelser och nybyggnation.

Länsstyrelsen efterlyser en samlad nationell analys och bedömning kring funktionaliteten i gällande lagstiftning samt de processer som styr gestaltungs- och bevarandefrågor i den kommunala hanteringen. Sannolikt skulle regelverksöversyner vara positivt likväl som riktade rådgivningsinsatser till enskilda kommuner. Länsstyrelsen ser stor potential i att på ett tydligare sätt inkludera de arkitekturpolitiska målen i länets Agenda 2030-arbete. Det är Länsstyrelsens avsikt att söka lösningar för att i samverkan med kommuner och andra regionala aktörer åstadkomma sådana underlag.

Riksintressen

Länsstyrelsen och kommunerna är i behov av aktuella beskrivningar för att i sin samhällsplanering kunna beakta de värden som utgör riksintresse för kulturmiljövärden. Med anledning av detta bedrivs ett regionalt riksintresserevideringsprojekt sedan ett par år.

Länsstyrelsen arbetar sedan tre år aktivt med revideringar av alla länets riksintresseområden. Länsstyrelsen har tagit fram manus till 15 reviderade riksintressebeskrivningar under året. Det kvarstår cirka 30 riksintressebeskrivningar att revidera. Materialet har stor betydelse för den kommunala och statliga samhällsplaneringen i till exempel infrastruktursammanhang, detaljplanering och översiktsplanering.

Projektet Agenda 2030 och kulturarv

Efter ett framgångsrikt samarbetsprojekt år 2019 runt Agenda 2030 och kulturarvet sökte Länsstyrelsen i samarbete med Region Östergötland och Östergötlands museum medel från Kulturrådet till ett flerårigt projekt för åren 2020-23 kallat Agenda 2030 och kulturarv. Medlen beviljades och Länsstyrelsen medfinansierar projektet som leds av Region Östergötland. Projektet syftar till att uppmärksamma och implementera kulturmiljöns värden och betydelse i kommunal samhällsplanering och pedagogisk verksamhet i respektive kommun. Regionala och kommunala parter ska samverka för att bevara och utveckla väsentliga delar av länets fysiska kulturarv för innevånare och turister.

Kyrkligt kulturarv

Länsstyrelsen tillståndsprövar ansökningar om ändring av kyrkliga anläggningar enligt 4 kap. kulturmiljölagen och samverkar enligt paragraf 2 förordningen (1988:1188) om kulturminnen med de kulturminnesvårdande kyrkliga organen i länet. Det sker genom deltagande i Linköpings stifts regionala och lokala samrådsgrupper. Länsstyrelsen medverkar i processen då Svenska kyrkan beslutar om fördelningen av det statliga stödet till kyrkliga kulturminnen, KAE (kyrkoantikvarisk ersättning).

Linköpings stift erhöll 27 952 tkr för Östergötlands läns kyrkoanläggningar (ca 68 procent av Linköpings stifts ramanslag 41 079 tkr) som fördelades av staten för restaurering och underhåll till de kyrkoanläggningar som ligger i länet. Länsstyrelsen yttrar sig över fördelningen i länet enligt kulturmiljölagen. Flertalet av församlingarnas beviljade ersättningar går till hos Länsstyrelsen tillståndspliktiga åtgärder enligt 4 kap. kulturmiljölagen. Länsstyrelsen kan därför bilda sig en generell översiktlig bild av det kyrkliga kulturarvets underhållsstatus i länet. Slutsatsen är att KAE gör god nytta och medför god underhållsstatus. Länsstyrelsen kan konstatera att en del församlingar har svårt att komplettera med egenfinansiering för nödvändiga underhållsåtgärder. Svenska kyrkans lokalförsörjningsprogram kommer att påverka det kyrkliga kulturarvet under överskådlig tid.

Ärendekategorin ”tillstånd till ändring av det kyrkliga kulturarvet” har minskande ärendeinströmning men dras på grund av antalet inneliggande ansökningar med generellt lång handläggningstid trots särskilda insatser. Köbildningen bidrar till försenade underhållsåtgärder på Svenska kyrkans anläggningar och att tillsynsverksamheten bedrivits minimalt.

Vattenanknutna kulturmiljöer

Under 2020 beslutade regeringen om en nationell plan för omprövning av Sveriges vattenkraft (NAP) för att förse den med moderna miljövillkor. Länsstyrelsen har ansvar för samverkansprocessen inför omprövningarna och med anledning av detta är behovet av kulturhistoriska utredningar och kunskapsunderlag för kulturmiljöer knutna till vattenkraftsanläggningar betydande. Det tvärsaktoriella arbetet bedrivs sedan förra året av en vattenantikvarie med fokus på NAP.

Kulturhistoriska värden inom vattentillsynsverksamheten har svårt att hävda sig med anledning av formuleringar i miljöbalken. Centralt stöd från sektorsmyndigheterna behövs samt förändrad lagstiftning som villkorar att de kulturhistoriskt värdefulla vattenmiljöerna ska utgöra juridisk bedömningsgrund. Bedömning av dammarna, vars tillstånd saknas trots att många anläggningar varit i drift flera hundra år, sker idag utifrån ett absolut utrivningskrav reglerat i miljöbalken. I dagsläget rivs och förvanskas omfattande bitvis mycket värdefulla kulturmiljöer i våra vattendrag med statligt stöd. De regelverksförändringar som genomfördes 2018 och 2021 för befintliga dammar vid kraftverk är positiva i sammanhanget men otillräckliga. Att tillgängliggöra information om värden i vattenmiljöerna bidrar till att exempelvis verksamhetsutövare, kommuner och allmänhet kan beakta värden vid vattendrag i större utsträckning. Kunskapstillgängliggörande behöver kompletteras med ytterligare juridiska redskap.

Kulturlandskapsvård och turism

Kulturlandskapsvården medför att allmänheten kan ta del av länets fysiska kulturarv i landskapet. Den har utgjort ett väsentligt verksamhetsdelmål under rådande pandemi i syfte att erbjuda meningsfull fritid och bättre folkhälsa genom förebyggande utomhusvistelse, engagemang för äldre samhällsförhållanden och allmänhetens ökade delaktighet. Ett 60-tal så kallade besöksfornlämningar, två kulturreseervat samt ett avtalsreseervat har markvårdats genom skötselavtal med markägare, berörda kommuner och entreprenörer. På grund av pandemin har inga guidningar genomförts under året vid länets besöksfornlämningar. Digitalisering av information gällande besöksfornlämningarna pågår och har delvis publicerats på Länsstyrelsens hemsida som besöksmål. 36 besöksmiljöer är publicerade hitintills. Arbetet kan utvecklas vidare genom kvalitetssäkring av urvalet besöksobjekt, bättre platsskyltning samt interaktiva informationsmetoder och medveten marknadsföring till exempel i turism- och friluftssammanhang.

Som nämnts är en väsentlig del av myndighetens arbete kopplat till insatser inom skötseln av länets besöksvärda fornlämningar och kulturreseervat och information runt dessa. Det utgör även en tung del för att uppnå regleringsbrev 1.A.5:s del och för uppfyllandet av övriga kulturmiljömål.

Resultatbedömning

Myndigheten upplever stor och ökande extern och intern efterfrågan av tjänster inom kulturmiljöområdet, exempelvis inom samrådsförfrågningar, tillståndsärenden och bidragsansökningar.

Målsättning för vissa handläggningstider är beslutade nationellt av länsråden. I de flesta kärnområden av verksamheten uppfylls målsättningarna. Undantagen är nybildning av byggnadsminnen, lång handläggningstid för vissa samråd om fornlämningar och skogsbruksåtgärder intill fornlämningar, kyrkotillståndsfrågor samt tillsyn av riksintresseområden. Handläggning för att kunna hantera ärendebalansen i tid i dessa verksamheter har till stor del lösts genom korta projektanställningar genom extraordinära resurser som omfördelats från andra verksamhetsområden.

Länsstyrelsen bedömer att kulturmiljömålen i stort sett är uppfyllda inom områdena: tillståndsprövning avseende arkeologi, kyrkligt kulturarv och byggnadsminnen, byggnadsvårdsbidrag, forn- och kulturlandskapsvård med därtill anknuten

förmedlingsverksamhet samt inom samhällsplanering med exempelvis planhantering och Ostlänkenprojektet.

Mångårigt samarbete med ett flertal externa och interna parter ger relativt goda resultat på totalen. Myndigheten bedömer ändå att vissa utvecklingsbehov för att nå kulturmiljömålen föreligger inom verksamheterna kyrkliga kulturarvet, nybildning av byggnadsminnen, och vattentillsyn.

Vad gäller handläggningstider föreligger utvecklingsbehov för att korta dessa rörande: arkeologiska tillståndsansökningar, samråd och tillståndsprövningar inför skogsbruksåtgärder intill fornlämning, nybildning av byggnadsminnen och riksintressen kulturmiljö. Myndigheten upplever bristande finansiering för handläggning och saknar förutsättningar att i längden klara ärendehantering inom dessa områden kopplat till befintligt ärendetryck och den prognosticerade ökande mängden arkeologi- och fornlämningsärenden. Här påverkar både externt inkommande ärenden och ökande antal internremisser.

Flera interna processer har bidragit till den positiva trenden, till exempel har olika styr- och rutindokument framarbetats som underlättar handläggning och arbetsfördelning. Länsstyrelsens sammanfattande bedömning av kulturmiljöområdet är därför att trenden är positiv. Arbete kvarstår dock.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar enligt förordningen (2015:1052)	Länsstyrelseinstruktion
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Regleringsbrev
3E4 Kompetensinsats riskbaserat informationssäkerhetsarbete	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. Uppgifterna och uppdragen följer dels av lagar och förordningar, dels särskilda uppdrag från regeringen. De viktigaste uppgifterna och uppdragen är:

- Geografiskt områdesansvar för krisberedskapen på regional nivå. Det innebär att vi ska sammanställa regionala risk- och sårbarhetsanalyser, samordna planering inför fredstida kriser och samordna hantering under fredstida kriser, samt ansvara för samlade lägesbilder under fredstida kriser.
- Högsta civila totalförsvarsmyndighet i länet. Det innebär att vi ska verka för samordning av planering och för att det civila försvaret agerar samordnat under höjd beredskap.
- Ansvar för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.
- Vid behov överta ansvaret för kommunal räddningstjänst.
- Ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation.
- Uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- Bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.

Till följd av den pågående coronapandemin har länsstyrelserna därutöver fått ytterligare ett antal särskilda regeringsuppdrag att hantera inom ramen för detta verksamhetsområde. Dessa uppdrag har redovisats fortlöpande. Länsstyrelsernas övergripande arbete med dessa uppdrag redovisas under rubriken Övrig redovisning i årsredovisningen. I övrigt redovisas i detta verksamhetsområde information av väsentlig betydelse när det gäller dessa uppdrag.

De övergripande målen för samhällets säkerhet är att värna samhällets funktionalitet och att värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

Målet för *skydd mot olyckor* är att i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett – med hänsyn till de lokala förhållandena – tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Mål för Seveso-tillsyn är att:

- värna civilbefolkningen från allvarlig skada och dödsfall
- förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor
- säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt

- uppmärksamma ledning och personer som ansvarar för säkerheten om vikten av att kontinuitetsplanera verksamheter
- säkerställa att anmälan och handlingsprogram (lägre kravnivå) respektive tillstånd och säkerhetsrapporter (högre kravnivå) upprättas samt att information till allmänheter finns tillgänglig via kommunens hemsida
- säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor

Målen för samhällets *krisberedskap* är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet
- värna människors liv och hälsa och grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för det *civila försvaret* är att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	15,4	18,7	11,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	8,7	10,5	5,7
Antal årsarbetskrafter män	6,6	8,2	5,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	219	305	289
Antal beslutade ärenden	253	250	276
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	15	14	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	21 323	25 431	17 201
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Minskning i årsarbetskrafter och kostnad från år 2020 beror på minskat arbete med krishantering av pandemin under år 2021 jämfört med när pandemin startade under år 2020.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har valt att inte ha några resultatindikatorer för verksamhetsområdet i årsredovisningen 2021.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med riskbaserat informationssäkerhetsarbete

Syftet med uppdraget är att genomföra en särskild kompetenshöjande insats för att stödja varje länsstyrelse i arbetet med att leda ett riskbaserat systematiskt arbete med informationssäkerhetsarbete. Viktiga utgångspunkter är en gemensam policy för informationssäkerhet och ansvarsförhållandena i länsstyrelsernas gemensamma samverkan. Målgruppen är länsstyrelsernas högsta ledning och insatsen består av en teoretisk del och en praktisk övning som involverar respektive myndighets informationssäkerhetsorganisation. Arbetet startade efter regeringsbeslut under november och kommer att avslutas under 2022 i nära anslutning till att förslaget till en gemensam informationssäkerhetspolicy lyfts till landshövdingemötet i början av 2022.

Länsstyrelsernas organisation och system för säkerhets- och signalskydd

Länsstyrelserna har under de senaste åren arbetat intensivt såväl internt på de egna myndigheterna, som genom gemensamma insatser för att snabbt öka vår förmåga inom civilt försvar, signalskydd, och säkerhetsskydd. Inom ramen för totalförsvarsplaneringen har kravet på länsstyrelsernas förmåga att skydda säkerhetskänslig verksamhet ökat högst väsentligt. Länsstyrelserna har med anledning av detta skapat en stabil organisation och ett system för säkerhets- och signalskydd och en utvecklingsplan som sträcker sig mellan 2021-2025. Väsentliga utvecklingsaktiviteter av informationssystem för att skapa förmåga att hantera och skydda säkerhetsskyddsklassificerad information har dock inte kunnat prioriteras under 2021.

Prestationer och effekter

Skydd mot olyckor och räddningstjänst

Skogsbrandsrisk

I Länsstyrelsens plan för skogsbrandflyg beskrivs hur uppdraget att utföra skogsbrandsbevakning med flyg ska utföras i länet. Under sommaren 2021 genomfördes 103 flygningar (den första 3:e maj och den sista 15:e augusti) och sex bränder upptäcktes. Länsstyrelsen utfärdade beslut om eldningsförbud vid ett tillfälle. Det blev ingen stor skogsbrand sommaren 2021. Länsstyrelsen upplever en ökad medvetenhet bland allmänheten kring risken för skogsbrand.

Räddningstjänst och sanering

Länsstyrelsen har påbörjat revidering av plan samt genomfört utbildning och övning avseende räddningstjänst och sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning. Arbetet med de nya beredskapszonerna vid en kärnenergiolycka har slutförts. En ökad förmåga har under året uppnåtts för såväl egen myndighet som i länet att hantera en situation med radioaktivt nedfall vid en kärnteknisk olycka.

Farliga verksamheter som omfattas av särskilda skyldigheter

Beslut om att dammanläggningar som ska omfattas av bestämmelserna för farlig verksamhet enligt 2 kap. 3 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor och 2 kap. 4 § lag (2003:778) om skydd mot olyckor har fattats för tre dammanläggningar. Det har gett en ökad medvetenhet och minskad sannolikhet att allvarliga skador på människor eller miljön kan uppstå vid ett dammbrott.

Seveso-tillsyn

Under 2021 har Seveso-tillsyn utförts enligt beslutad planering det vill säga enligt tillsynsplan och tillsynsprogram. Tillsynen har under 2021 varit en blandning mellan fysiska besök och digital tillsyn och räddningstjänsten har medverkat vid i stort sett all tillsyn.

Som tillsynsutveckling under 2021 vill Länsstyrelsen särskilt lyfta arbete mellan länsstyrelser för samsyn av handlingsprogram för de företag som har verksamheter i flera län.

I tillsynsplanen ingår alla tillsynsobjekt och en prioritering och fokusområde mellan tillsynsobjekt görs för att på det viset säkerställa bästa effekt av utförd tillsyn. I tillsynsprogrammen, som är per tillsynsobjekt, säkerställs att alla delar av en verksamhet blir granskande enligt Sevesolagstiftning under några årsintervall, vilket också kvalitetssäkrar tillsyn. Det ska dock poängteras att det tillsynsintervall som utifrån riskbedömning bestämts för varje tillsynsobjekt inte frångås i någon prioritering.

Det goda samarbetet med räddningstjänsten är en förutsättning för god effekt av tillsynen, då ansvaret för lagen om skydd mot olyckor är gemensamt.

Under 2020 framtogs nya rutiner och arbetssätt på Länsstyrelsen för ett mer systematiskt och kvalitetssäkrat arbete med Sevesotillsyn. Detta har gett effekt under 2021, då den planerade tillsynen har utförts och även utveckling av tillsynen.

Övning och utbildning (internt och externt)

Krishanteringsorganisationen har varit igång stora delar av 2021 och i samband med det har många medarbetare utbildats och deltagit i stabsarbetet. Externt har det genomförts stabschefsutbildningar för flera aktörer i länet. Internt är effekten en väsentligt ökad förmåga att bemanna och hantera samhällsstörningar. Externt har utbildningarna bidragit till ökad förmåga hos aktörerna att hantera samhällsstörningar. Flera utbildningar och övningar både internt och externt har ställts in på grund av coronapandemin.

Civilt försvar och folkrätt

Krigsorganisation och krigsplacering

Identifiering och dokumentation av Länsstyrelsens organisation och uppgifter under höjd beredskap är genomförd. Tidigare genomförda krigsplaceringar har förvaltats och vid behov uppdaterats. Tillsammans med hanteringen av pandemin har detta ökat förmågan att ställa om verksamheten till höjd beredskap.

Beredskapsplanering

Inriktning för framtagande av beredskapsplaner har förankrats på myndigheten, och ett nationellt länsstyrelseövergripande arbete har resulterat i en arbetsplan för myndighetens arbete med beredskapsplaner och länsstyrelsegemensamma mallar för beredskapsplaner.

Resultatet är ökad kunskap om åtgärdsbehoven för myndighetens uppgifter vid höjd beredskap samt en plan för att omhänderta dessa.

Säkerhetsskydd

Länsstyrelsen har arbetat mycket aktivt med struktur, rutiner och uppföljning av interna säkerhetsprövningar vilket lett till en kraftigt ökad kontroll över äldre säkerhetsprövningar. Löpande utbildning av säkerhetsprövad personal har genomförts.

Den fysiska säkerheten har löpande anpassats efter verksamheten men vissa lokaler för säkerhetskänslig verksamhet har utvecklingsbehov. Dessa utvecklingsbehov kommer hanteras i planerad ombyggnation.

Länsstyrelsen har arbetat med att utöka antalet säkerhetsskyddsavtal med leverantörer samt genomfört utbildning av leverantörer vilket lett till en stor kunskaphöjning.

Säkerhetsskyddanalys har genomförts vilket bedöms ge en ökad struktur över säkerhetsskyddsarbetet men även en ökad förståelse inom myndigheten för säkerhetsskyddsarbete.

RB 1B1 Regional och nationell ledning och samverkan inom civilt försvar samt stöd till kommuner inom civilt försvar

Den 21 oktober 2021 arrangerade Länsstyrelsen och Helikopterflottiljen en totalförsvarskonferens i syfte att öka kunskapen om totalförsvaret och stärka samverkan mellan det civila och militära. Temat för årets konferens var demokrati och folkförankring i totalförvarsplaneringen. Resultatet är en ökad kunskap om civilt försvar och möjligheter till kontaktskapande hos en bred målgrupp, bland annat samtliga länets kommuner, Region Östergötland, frivilliga försvarsorganisationer, representanter från näringslivet, andra länsstyrelser, andra myndigheter samt kommuner i andra län.

Länsstyrelsen har deltagit i utrednings- och planeringsarbete inom Försvarsmaktens södra militärregion och nationella forum och arbetsgrupper. Exempelvis utarbetande av en handlings- och aktivitetsplan fram till 2025, försvarsdirektörernas strategiska styrning av samhällsskydd och beredskap och samordning av länsstyrelsernas remissvar kring Struktur för ökad motståndskraft (SOU 2021:25). Effekten bedöms vara en ökad kunskap och perspektivförståelse hos flera aktörer kring behov och förutsättningar på lokal, regional och nationell nivå.

Arbetet med att implementera säkra kommunikationer i form av kryptot Signe har fortsatt i länet och det har bildats ett säkerhetsskydds- samt incidentnätverk för stöd och samordning av säkerhetsskyddsfrågor. Resultatet är att samtliga av länets kommuner nu kan hantera och delge säkerhetsskyddsklassad information. Det sker även en ökad samverkan i dessa frågor med kringliggande län, Säkerhetspolisen, Försvarsmakten och Polismyndigheten.

Arbetet med civilt försvar har närmare återrapporterats i särskild ordning till ansvarigt departement och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap den 1 oktober 2021 i enlighet med regeringens anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021–2025.

Krisberedskap, riskhantering och säkerhet

Robusthet i samhället och teknisk infrastruktur

Verksamhetsområdet har deltagit i fysisk planering i översiktsplaner och detaljplaner samt i arbetet med Ostlänken för att säkerställa att riskfrågor och riskperspektiv beaktas. I förlängningen förväntas detta leda till en lägre sannolikhet för olyckor i samhället.

Länsstyrelsen har i enlighet med översvämningsförordningen ansvarat för, och har tillsammans med Norrköpings kommun arbetat fram en Riskhanteringsplan för översvämning i Norrköpings kommun. Åtgärden ska i förlängningen minska eller eliminera negativa konsekvenser av översvämnings- och höga flöden.

Funktion för tjänsteman i beredskap och krisledningsfunktion

Under året har tjänsteman i beredskap (TiB)-funktionen upprätthållits. Kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte har genomförts för samtliga personer som bemannar funktionen. Inom ramen för Samverkan Östergötland har TiB hållit i sex möten med Östgöta-TiB-gruppen och tre möten med inriktnings- och samordningsfunktionen (ISF) för andra händelser än covid-19-hanteringen. Det har säkerställt ett proaktivt agerande hos berörda aktörer i länet vid varje händelse och en effektiv samordning av coronapandemin och fågelinfluensa.

Krisledningsförmågan har säkerställts då krisledningsfunktionen har hanterat coronapandemin under hela året. Funktionen har även hanterat en parallell händelse genom utbrott av fågelinfluensa under våren och det har funnits beredskap för hantering av andra hot och risker.

Under året har två tester genomförts av de larmrutiner som finns för Samverkan Östergötland. Den interna larmrutinen för Länsstyrelsen Östergötlands chefer har också testats vid två tillfällen.

Regional och nationell ledning och samverkan inom krisberedskap samt stöd till kommuner inom krisberedskap

I länet finns en fastställd strategi för samverkan före, under och efter en samhällsstörning som benämns Samverkan Östergötland. Länsstyrelsen har under året kontinuerligt genomfört möten med krisberedskapsaktörerna i länet inom ramen för denna struktur. Det regionala rådet har genomfört två möten under året och den regionala samordningsfunktionen har träffats vid sex tillfällen. Inom Samverkan Östergötland finns även ett antal arbetsgrupper och nätverk som tillsätts på uppdrag av den regionala samordningsfunktionen. Dessa arbetsgrupper och nätverk har bedrivit arbete under året i olika omfattning.

I länet finns en aktörsgemensam inriktning och plan för utveckling av krisberedskap och civilt försvar för perioden 2019–2022. Planen har förankrats och beslutats med berörda aktörer i länet genom samverkansstrukturen Samverkan Östergötland. Planen

innehåller övergripande inriktning, tidsatta mål med tillhörande aktiviteter för det arbete som görs gemensamt i länet, inklusive Länsstyrelsens stöd till kommunerna. Arbetet i länet har fortskridit och utvecklats i enlighet med denna plan. Dock har den pågående pandemin påverkat takten på genomförandet av vissa åtgärder. Ett exempel från planen är att Regionala samordningsfunktionen inom Samverkan Östergötland i början av året fastställde en regional inriktning för trygghetspunkter. Ett arbete enligt inriktningen har påbörjats och trygghetspunkter ska finnas på plats i samtliga kommuner senast innan utgången av år 2022.

Nämnda samverkan har resulterat i goda planeringsförutsättningar för samtliga berörda aktörer i länet. De finns en gemensam överenskommelse om vad som ska prioriteras och hur gemensamma åtgärdsbehov ska samordnas. I förlängningen stärker detta krisberedskapsförmågan.

Uppföljning av kommunernas uppgifter i krishanteringssystemet

Länsstyrelsen bedriver uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar. Under året har uppföljning genomförts i sju av länets tretton kommuner. I arbetet med uppföljning har Länsstyrelsen även på olika sätt gett stöd till kommunerna genom separata dialoger.

Länsstyrelsen ser flera positiva effekter av uppföljningen genom bland annat en ökad kvalitet i kommunernas framtagna dokument inom området. Majoriteten av länets kommuner har en etablerad samverkan med aktörer inom sitt geografiska område. Kommunerna bedöms även i stort ha en förmåga att ta fram en samlad lägesbild vid en händelse samt kunna samordna information till allmänheten vid en händelse. En tydlig process och plan finns för uppföljningen vilket ger en förutsägbarhet och en transparens i arbetet.

En återkoppling och dialog kring utvecklingen i länet och Länsstyrelsens bedömning efter genomförda uppföljningar sker även i samband med de erfarenhetsträffar med beredskapssamordnare eller motsvarande i kommunerna som genomförs två gånger per år.

Resultatbedömning

Skydd mot olyckor

Förmågan att hantera bränder i skog och mark har förbättrats under året och är kanske bättre än den någonsin har varit tidigare såväl lokalt som regionalt och nationellt. Skogsbrandflyg, luftburna släckresurser, samordnad information till allmänheten, aktiv dialog om eldningsförbud och ökad samverkan mellan räddningstjänsterna är faktorer som stödjer detta. Resultatet bedöms som gott med en positiv trend.

Arbetet med de nya lagkraven i lag om skydd mot olyckor avseende kärnenergi-beredskap har skapat förutsättningar för en bättre länsövergripande samordning kring beredskap och planverk vilket i sin tur kommer att medföra en ökad förmåga att hantera radioaktivt nedfall vid en kärnteknisk olycka. Trenden är positiv men det finns fortsatt utvecklingsbehov inom området, exempelvis i arbetet med mätning och analys av resultat, logistik kring jodtabletter, sanering samt planering och övning för utrymning och inkvartering.

Införandet av konsekvensbaserade vädervarningar har medfört att samverkan mellan länets aktörer sker i ett tidigare skede och förmågan att tillsammans hantera inkommande oväder har förbättrats. Resultatet är gott och del i en positiv trend att hantera naturolyckor.

Bedömningen är att Seveso-tillsynen har utförts enligt plan och med gott resultat. Länsstyrelsen har arbetat systematiskt och kvalitetssäkrat införandet av Seveso-tillsynen.

Övning och utbildning

Utvecklingen är i stort oförändrad då Länsstyrelsen haft en skarp långvarig hantering av coronapandemin. Resultatet bedöms som gott givet förutsättningarna, men det finns utvecklingsbehov för förmågor som inte stärkts i samband med hanteringen av pandemin. Bedömningen är att förmågor kopplat till andra typer av händelser än pandemin inte har stärkts i önskvärd omfattning. Ett exempel är aktörsgemensam förmåga i länet att hantera snabba händelseförlopp med antagonistiska hot.

Civilt försvar och folkrätt samt stöd till kommuner

Det finns utvecklingsbehov i arbetet med myndighetens krigsorganisation och beredskapsplanering. Arbetet har inte kommit så långt som planerat inför 2021. Grundförmågan till krisledning bedöms dock som utmärkt och det finns både planering och avsatta resurser för fortsatt arbete inför 2022. Nivån av det interna säkerhetsskyddet är gott, gällande personalsäkerhet utmärkt. Det finns utvecklingsbehov gällande framtagande av rutiner och till viss del inom fysisk säkerhet.

Det finns utvecklingsbehov inom regional och nationell ledning och samverkan. Fördjupad samverkan och förutsättningar för planering på en mer konkret nivå inom Södra militärregionen signalerar dock en positiv trend inom exempelvis mobiliserings- och krigsförberedelser samt förmåga att dela säkerhetsskyddsklassad information. Fortfarande är en stor del av planering inom exempelvis försörjningsberedskap beroende av en mer effektiv och nationellt sammanhållen planering, samt incitament för privata företag att delta. Här är resultatet otillfredsställande.

Stödet till kommunerna bedöms som otillfredsställande. En förklaring är coronapandemin och att det generellt sett är en utmaning att anpassa stödet till vilken mottagarkapacitet som finns i länets olika kommuner. Resurstillgången är ofta kritisk och bedömningen är att åtgärdsbehoven är underfinansierade utifrån gällande sårbarheter och lagkrav. Det finns också oklarheter hur investeringar i kommuner för ökad motståndskraft och robusthet ska finansieras på lång sikt. En annan förklaring är utmaningar i rekrytering och kompetensförsörjning.

Krisberedskap

TiB-funktionens och krisledningsförmågan är fortsatt god. Under året har bekräftats att tjänsteman i beredskap (TiB) och krisledningsfunktionen kan omhänderta alla typer av händelser inklusive parallella och långvariga sådana. Förbättringsområden finns fortsatt vilket tas om hand genom pågående revidering av krisledningsplan med tillhörande stöddokument.

Länsstyrelsen bedömer arbetet med krisberedskap i länet som gott. Arbetet i kommunerna har under året utvecklas på ett fortsatt positivt sätt. Detta trots att kommunerna under året varit hårt belastade utifrån hanteringen av pandemin har det

ändå bidragit till en positiv utveckling och ett ökat intresse av krisberedskapen i stort. Exempel på detta är att kommunerna stärkt sin förmåga till lägesrapportering och samverkan, inte minst genom regelbundet deltagande på chefsnivå motsvarande kommun- och regiondirektör. Många av länets kommuner har även genomfört utvärderingar av sin pandemihantering och erfarenheterna av detta tas löpande omhand i organisation och planer. Trenden är positiv avseende samverkan med andra statliga myndigheter, länets större företag samt civilsamhället. Trenden riskerar dock att brytas om samverkansaktiviteter inte kan genomföras fysiskt i önskad omfattning på grund av rådande restriktioner.

Resultatet utifrån uppföljning av kommunerna visar även fortsatt på att kvaliteten på framtagna risk- och sårbarhetsanalyser och styrdokument inom området har ökat. Detta har i sin tur bidragit till ett mera systematiskt arbete med att identifiera risker och att i styrdokument omhänderta de åtgärder som har identifierats.

Fortfarande finns vissa förbättringsbehov hos flera kommuner kopplat till kommunernas uppgifter utifrån det geografiska områdesansvaret. Det handlar då om att skapa tydliga strukturer för hur samverkan med externa aktörer ska ske samt att dokumentera och implementera detta.

Generellt finns även ett behov i länets kommuner att utveckla arbetet med WIS (webbaserat informationssystem) och Rakel (kommunikationssystem). Detta handlar bland annat om att skapa en redundans i organisationen genom att rätt funktioner och tillräckligt antal personer har förmåga att hantera dessa verktyg samt att kontinuerligt utbilda och öva dessa personer.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
14§ Miljöprövningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1A4 Handlingsplan för grön infrastruktur	Regleringsbrev
1A6 Föreerade områden	Regleringsbrev
1A7 Cirkulär ekonomi	Regleringsbrev
1A8 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A9 Nationella planen för moderna miljövillkor	Regleringsbrev
1B3 Invasiva främmande arter	Regleringsbrev
1B4 Naturvård, artbevarande m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Nedanstående punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.

- Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. Utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt.
- Skydda områden och arter genom kunskapsuppbyggnad, informationsspridning, samverkan, bekämpning av invasiva främmande arter, beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Bevara och förvalta naturvärden i skyddade områden samt stimulera och underlätta för friluftslivets nyttjande genom information, anläggningar och leder.
- Besluta om tillstånd och dispenser avseende naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Ansvara för tillsyn av områdesskydd, 12:6-samråd, dispenser och tillstånd, skydd av djur, inklusive rovdjur, och växtarter, terrängkörning och vilthägn.
- Ansvara för prövning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning, genomföra utredningar om allmänt fiskeintresse samt utarbeta regionala vattenförsörjningsplaner och medverka till beslut om vattenskyddsområden.
- Genom de fem vattenmyndigheterna samordna vattenförvaltningsarbetet samt utarbeta och besluta om förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljö kvalitetsnormer för vatten i respektive vattendistrikt.
- Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd gällande mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.
- Planera och genomföra tillsyn, granska miljörapporter och besluta om miljö sanktionsavgifter och åtalansmälan avseende miljöfarlig verksamhet, kemiska

produkter och avfall. Planera och genomföra tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter. Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.

- Kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden. Regional samordning och tillsynsvägledning. Vidareförmedling av statliga bidrag för undersökning och sanering.
- Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.
- Ansvara för tillsynsvägledning inom naturvård, vattenverksamhet och miljöskydd.

Generationsmålet är det övergripande målet för *miljöpolitiken* och beskriver att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver *miljömålen* och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med äldre tillstånd enligt miljöskyddslagen vara omprövade enligt miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljö tillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitiken är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under en 20-årsperiod räknat från 2022.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Enligt länsstyrelseinstruktionen paragraf 14 ska Länsstyrelsen Östergötland ha ett särskilt beslutsorgan rörande ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet kallad miljöprövningsdelegation. Miljöprövningsdelegationens tillståndsprövning sker självständigt från Länsstyrelsen, där Länsstyrelsen har en beredande roll och företräder miljöintressen och andra allmänna intressen utifrån miljöbalken samt EU:s förordningar och direktiv inom miljöområdet. Prövningsområdet för Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Östergötlands län omfattar både Östergötlands och Jönköpings län.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	98,6	89,4	84,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	60,4	54,4	53,5
Antal årsarbetskrafter män	38,0	34,6	30,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	3 274	3 269	3 160
Antal beslutade ärenden	3 029	3 145	3 293
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	206	222	163
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	134 583	121 974	113 136
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	94 843	89 450	118 553

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har omfattande uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet. Indikatorerna i tabellen nedan är framtagna för att i årsredovisningen följa upp relevanta nationella mål inom naturvård och miljöskydd. Indikatorerna i tabellen har tydliga kopplingar till länsstyrelsernas uppdrag och bidrar till att ge information av väsentlig betydelse till regeringen.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen, dvs tillståndet är äldre än 20 år ³⁾)	Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprövning	NikITA ¹⁾		42	-	-
Areal strikt skyddad natur (ha nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) totalt i länet ^{*)}	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾		63 907 ha	63 745 ha	63 544 ha
Tillkommande areal skyddad natur för året ^{*)}	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾		162,4	201,4	585,2
Varav hav ^{*)}	Hav i balans och levande kust och skärgård, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾		0	0	0
Varav skog	Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	300	152,9	181,1	504,1
Varav sjö och vattendrag ^{*)}	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾		1,9	1,4	13,7
Varav våtmark/myr ^{*)}	Myllrande våtmarker, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾		0,3	14,5	10,2

1) Ärendesystem Länsstyrelsen

2) Naturvårdsverkets system

3) Första året med denna indikator varför uppgifter från tidigare år saknas.

*) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Kommentar till indikatorer om skyddad natur: Trenden har under 2019-2021 varit positiv tack vare ökad tilldelning av pengar till länet för markersättningar, som successivt ökat under perioden. Ökningen framgår inte av rapporterad areal då det finns en eftersläpning på cirka ett år mellan frivillig överenskommelse om ersättning och beslut om naturreservat.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) är samverkansorgan för det regionala miljömålsarbetet. Utifrån visionen, att miljömålen är uppnådda genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030, bidrar RUS till en tydligare uppföljning av miljömålen och till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp. Vidare förstärker och tydliggör RUS länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå i miljömålsarbetet.

Exempel på väsentliga insatser under året är:

- Samordning och utveckling av miljömålsuppföljningen och insatser inom miljöinformationsförsörjning.
- Projekt inom olika sakområden, särskilt strategisk samhällsplanering, målkonflikter synergier skog, cirkulär ekonomi, länstransportplanering och hållbar konsumtion.
- Vägledning åtgärdsprogram, miljömålsintegrering och genomförande av förändringsledningskurser för olika verksamheter. Fortsatt implementering av uppföljningsverktyget Åtgärdswebb för miljömålen.
- Samordning av arbetet i Miljömålsrådet och med Agenda 2030.
- Kommunnätverk med vägledning och workshop om näringslivets miljömålsarbete.
- Medarrangör av digitala miljömålsdagar och två regionala miljömålskonferenser.

Flera av insatserna sker i samverkan med LEKS (länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning) och olika chefsnätverk. Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår uppsatta mål för 2019-2021.

Prestationer och effekter

RB 1B4 Samordna och leda det regionala naturvårdsarbetet

Under 2021 har Länsstyrelsens arbete med friluftslivsuppdraget utgått från den regionala friluftslivsstrategin samt Friluftslivets år och dess målgrupper. Fokus har legat på att länets beslutsfattare ska få en ökad förståelse kring friluftslivets värden samt vikten av tillgänglig natur för folkhälsan. Detta har gjorts genom Landshövdingestafetten, där landshövdingen har träffat kommunala politiker och regionens politiker. I och med projektet Friluftslivets år har Länsstyrelsen samverkat med Naturvårdsverket och Svenskt friluftsliv. Länsstyrelsen har genomfört flera olika informationsinsatser, främst på sociala medier, för att inspirera fler människor ut i naturen.

Länsstyrelsen har fortsatt samverkan med Region Östergötland, Skogsstyrelsen och länets kommuner och aktörer verksamma inom friluftsliv genom det regionala friluftsnätverket. Det har varit två digitala möten samt en fysisk träff under hösten. Länsstyrelsen deltar även i flera lokala, regionala och nationella nätverk och råd. Bland annat Natur- och friluftslivsrådet som leds av Region Östergötland, Sätt Norrköping i Rörelse som leds av Norrköpings kommun samt det nationella myndighetsfriluftsnätverket som leds av Naturvårdsverket.

Länsstyrelsen träffar regelbundet kommunala tjänstemän och beslutsfattare för en löpande dialog och samverkan kring naturvårdsfrågor. Under året har bland annat Finspångs kommun besökts för att diskutera områdesskydd och strandskydd. Regelbundna samverkansmöten genomförs med länets större skogsägare (Sveaskog, Boxholms skogar, Svenska kyrkan) med syfte att diskutera skötsel och åtgärder som kan bevara och öka den biologiska mångfalden. En annan viktig aspekt är samverkan med andra myndigheter för att säkerställa samsyn och en långsiktighet i naturvårdsarbetet.

Arbetet med LONA (Lokala Naturvårdsprojekt) innebär att Länsstyrelsen informerar och erbjuder stöd och hjälp inför projektansökningar och under projektens genomförande. Länsstyrelsen stöttar både administrativt genom projektansökningsprocessen och med biologisk kompetens kring olika projektidéer.

En förutsättning för en bra och effektiv naturvård är god kunskap om vilka områden som har höga naturvärden som bör skyddas och bevaras. Länsstyrelsen arbetar därför kontinuerligt med inventering av värdefull natur och under 2021 har ca 40 områden inventerats. Flera av dessa områden visade sig innehålla skyddsvärd skog och kommer att bli en del i Länsstyrelsens framtida skyddsarbete.

I våra landmiljöer har skötsel- och restaureringsinsatser, för hotade arter och vilda pollinatörer, fokuserats på ädellövsmiljöer, sandmarker och gräsmarker. I fokus för åtgärderna står ofta en art som Östergötland har ett särskilt ansvar för, till exempel dårgräsfjäril, silvergökbi och finnögkontröst, men många andra arter gynnas också av insatserna. Åtgärderna genomförs i samverkan med markägare och andra viktiga aktörer. Den generella kunskapen om hotade arter är ofta bristfällig, och för att öka kunskapen kring dessa arter har Länsstyrelsen inlett ett samarbete med Linköpings universitet som bland annat genomför genetiska analyser.

För att öka kunskapen och engagemanget för länets natur och ge allmänheten möjlighet att komma ut i naturen samordnar Länsstyrelsen länets natur- och kulturguidningar samt friluftslivsevenemang i naturen. Länsstyrelsen har skapat en ny webbsida, www.naturguidning.se med en digital kalender för länets offentliga guidningar där information lätt ska hittas. För att möta det ökande antalet besökare i naturen under pandemin har Länsstyrelsen provat ett guide på vift-koncept med uppsökande naturvägledning i välbesökta naturområden.

Under året har fyra nya områden i länet fått formellt skydd som naturreservat. Markägare har inträngsersatts för ytterligare 781 hektar skogsmark och tillsammans med några genomförda köp innebär det att den sammanlagda ersättningen till markägare omfattat cirka 157 miljoner kronor fördelat på 17 objekt under året vilket bidrar till ökad mängd skyddad skog.

Länsstyrelsen har även förbättrat livsmiljöerna för hotade arter på ca 75 olika platser. Det har genomförts informationsinsatser i form av medverkan i media och via föredrag, till exempel föredrag om vilda pollinatörer för länets biodlare och vid dialogforumet "Vad ska vi med naturen till?". Informationsinsatserna har lett till ökad kunskap hos allmänheten, vilket i sin tur innebär att fler aktörer kan bidra till att själva göra insatser för den biologiska mångfalden.

Under 2021 beslutades om totalt 8,167 miljoner kronor till 39 nya LONA-projekt i nio av länets 13 kommuner. Projekten berör bland annat inventeringar, revideringar av naturvårdsprogram, förbättringar för pollinatörer, förstudier inför restaurering av

våtmarker, framtagande av material för reservatsbildning, anläggande av våtmarker och tillgängliggörande av natur för allmänheter.

Totalt har 566 natur- och kulturguidningar med 5 216 deltagare genomförts i länet. Verksamheten vid naturum Tåkern tog under perioden juni-november emot 29 326 besökare. Inom guide-på-vift-konceptet har Länsstyrelsen vid 49 olika tillfällen, hel- eller halvdagar, naturväglett 1 790 besökare, främst på olika platser på Omberg. Dessa tillfällen var helt oannonserade och inga traditionella guidningar erbjöds på grund av pandemin. Att fler människor kommer ut i naturen och får mer kunskap bidrar till att nå våra miljö- och friluftsmål.

Under rovdjursinventeringen 2021 dokumenterades 15 lodjursföryngringar som helt eller delvis ligger inom länet. Det har även dokumenterats en föryngring av varg i Långbogenreviret. Länsstyrelsen anordnade i början av året en digital informationsträff om varg för tamdjursägare, jägare och allmänhet som bor eller verkar inom Långbogenreviret. Utöver detta har Länsstyrelsen deltagit i en fältexkursion tillsammans med politiker i Långbogenreviret, där tamdjursägare och boende i reviret besöktes och fick förklara sin vardagssituation samt ställa frågor kopplade till Länsstyrelsens arbete med rovdjursförvaltningen och aktuell rovdjurspolitik.

RB 1B3 Invasiva främmande arter

Länsstyrelsen har under 2021 fortsatt arbetet med att förebygga och förhindra spridning av invasiva främmande arter. Länsstyrelsen har deltagit i Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens informationssatsning med temat "farligare än du tror". Länsstyrelsens har delat inlägg med information om 13 olika invasiva främmande arter på sociala medier.

En handlingsplan för Länsstyrelsens arbete med invasiva främmande arter i Östergötlands län har tagits fram under året, men är dock inte beslutad än. I handlingsplanen framgår bland annat hur Länsstyrelsen ska arbeta med invasiva främmande arter, vad syfte och mål är samt hur insatser ska prioriteras för att skapa en tydlig riktning i arbetet och för att kunna minska problemen med invasiva främmande arter, på både kort och lång sikt.

Ett flertal land- och vattenlevande invasiva främmande arter har inventerats under året. Kunskap om arternas utbredning och spridningspotential är ett viktigt verktyg för att kunna planera och prioritera åtgärdsinsatser samt för att informera mark- respektive vattenägare om eventuell förekomst av invasiva främmande arter.

För att underlätta och förbättra samordning av insatser och informationsspridning har Länsstyrelsen fortsatt att samverka med representanter från länets kommuner samt utvecklat den externa samverkansytan för att främja kunskapsutbyte och dialog mellan alla parter.

År 2021 skapades en samverkansgrupp för samordnare i Götalands län. Länsstyrelsen har deltagit aktivt i samverkan och utbytt erfarenheter, informationsmaterial och tips för att få mer effekt av arbetet i länet. Ur gruppen har andra nätverk bildats, dels kustvatten IAS som är ett kustlänsnätverk och dels ett nätverk som ska samverka kring bekämpning av svarthuvad snigel. Länsstyrelsen medverkar fortsatt i befintliga nätverk.

För att sprida kunskap om invasiva främmande arter internt och öka möjligheter till samverkan har samordnare deltagit på ca tio enhetsmöten, interna utbildningar och

träffar under 2021. Ett fältblad har tagits fram med information om invasiva främmande arter på land som fältpersonal kan ha med sig.

Den svarthuvade snigeln skapar problem i Norrköpings kommun. Länsstyrelsen har genomfört en informationskampanj samt arbetat med förebyggande tillsyn genom informationsutskick om svarthuvad snigel samt tillsynsbesök på plantskolor och jordterminaler.

Länsstyrelsen har under året omhändertagit en gulbukig vattensköldpadda. Efter omhändertagandet avlivades djuret.

Ingen kommun har hittills meddelat att de vill överta ansvaret för att vidta åtgärder mot invasiva främmande arter.

Informationsinläggen Länsstyrelsen spred i sina sociala medier inom den nationella informationskampanjen resulterade i flera tidningsartiklar, radiointervjuer och två nyhetsinslag.

Informationsskyltar om sjögull i sjön Sommen bidrar till att öka allmänhetens kunskap och medvetenhet om förekomst. Det har skapat engagemang hos vattenägare, fiskevårdsområdesföreningar och andra intressenter.

RB 1A4 Grön infrastruktur

Under året har Länsstyrelsen fortsatt arbeta för att öka förståelsen och etableringen av begreppet grön infrastruktur genom kommunikationsinsatser internt på Länsstyrelsen och externt med kommuner, skogliga aktörer, markägare och markägarorganisationer samt intresseorganisationer. Detta har skett genom dialog och workshops. För att underlätta prioritering av insatser framöver, både internt och externt har en intressentanalys genomförts.

Länsstyrelsen har bidragit till att starta upp projekt/samverkan för att visa på goda exempel inom grön infrastruktur.

Kommunikationsinsatser kring grön infrastruktur ger på kort sikt få synliga resultat i naturen men lägger grunden till resultat på lång sikt. Genom olika workshops och dialoger som myndigheten genomfört ser Länsstyrelsen en ökad kunskap om grön infrastruktur och kan även notera ett ökat engagemang kring att arbeta med frågorna. Detta har även visat sig genom ett ökat intresse för att starta upp projekt med grön infrastruktur.

Åtgärderna i handlingsplanen bygger på frivillighet och samverkan mellan olika aktörer. De kunskapsunderlag som tagits fram ska underlätta för landskapets aktörer att själva jobba med grön infrastruktur. Äganderätten är skyddad enligt grundlag och detta påverkas inte av arbetet med en grön infrastruktur.

Åtgärdssamordning mot övergödning

Östergötland har stora problem med övergödning i länets sjöar, vattendrag och kustvatten. Åtgärdsarbetet för att motverka övergödningen i Östergötlands län är en stor utmaning och det finns ett stort behov av samordning av olika regionala och lokala åtgärdsinsatser, som genomförs utifrån en mängd överlappande mål och uppdrag och av olika aktörer.

Under 2021 har Länsstyrelsen utvecklat myndighetens tvärssektoriella samarbete för att minska övergödningen. Genom LEVA-projektet (lokalt engagemang för vatten) och Länsstyrelsens tvärssektoriella grupp ”Actiongruppen” (referensgrupp för övergödning) har samordningen mellan avdelningar och enheter förbättrats och underlättats.

Actiongruppen har haft månatliga möten för att diskutera projekt, finansieringsmöjligheter och former för operativt samarbete. I Actiongruppen ingår medarbetare som arbetar med vattenförvaltning, miljöövervakning, vattenverksamhet, dricksvatten, tillsyn och prövning inom miljöskydd och Greppa Näringen.

Samarbetet mellan Greppa Näringen och LEVA-projektet har utvecklats genom gemensamma vattendragsgrupper i prioriterade områden. Här har även det nära samarbetet mellan LEVA-projektet och LOVA-stödet (lokala vattenåtgärder) kunnat samordnas med projekt som inte passar in i Greppa Näringen.

Länsstyrelsen har arbetat med att förbättra det lokala åtgärdsarbetet tillsammans med kommuner och andra lokala aktörer i länet. Insatserna har genomförts i utvalda avrinningsområden. De utvalda avrinningsområdena har hög belastning av näringsämnen och är intensiva jordbruksområden. I hög utsträckning har projekten fullföljts genom aktiviteter med stöd av Havs- och vattenmyndighetens 1:11 anslag. Länsstyrelsen bidrar även till att åtgärder genomförs genom att aktivt söka extra projektmedel från olika håll för att driva eller delta i åtgärdsprojekt (internationella, nationella, regionala och lokala) för riktade insatser i länet. Arbetet har bland annat resulterat i att:

- Länsstyrelsen har delat ut 13,7 miljoner kronor i LOVA-stöd till olika lokala projekt. Stödet är fördelat på 15 nya projekt, där sex av projekten är kopplade till våtmarker och fosfordammar i jordbrukslandskapet i de utvalda avrinningsområdena. Åtgärdena förväntas minska näringsbelastningen och bidra till att god ekologisk status uppnås.
- Nio av LOVA-projekten har initierats eller fått hjälp av LEVA-gruppen. Totalt har LEVA haft kontakt med cirka 100 lantbrukare som efterfrågat råd om åtgärder, vilket visar att projektet har fått stort genomslag hos länets lantbrukare.
- Det har startats upp två nya vattendragsgrupper med lantbrukare i områden med stora övergödningproblem.
- Fyra nya åtgärdsplaner har färdigställts för de vattenförekomster som har sämst ekologisk status med avseende på näringsämnen.
- Länsstyrelsen arbetar vidare med de två nya åtgärdsprojekt (Lillån resp. Vikbolandet) som kommer att genomföras tillsammans med lokala aktörer under 2021-22.
- Under året har Länsstyrelsen tillsammans med flera andra län arbetat med internbelastningsprojektet som syftar till att kartlägga sjöar med förhöjd internbelastning av näringsämnen. Länsstyrelsen är även med i de internationella EU-projekten SEABASED, som fokuserar på åtgärder i kusten, och AGRIFUTURE som handlar om vattenhantering inom jordbruket.
- Utökad miljöövervakning, vattenprovtagning och provfisken har genomförts i en rad vattenförekomster för att följa upp genomförda åtgärdsinsatser och för att få ett bättre kunskapsunderlag för planeringen av framtida åtgärder.

RB 1A9 Nationella planen för vattenkraft

Svensk vattenkraft ska förses med moderna miljövillkor genom omprövningar i mark- och miljödomstolarna enligt en nationell plan. Länsstyrelsen har bland annat i uppdrag att initiera samverkan inom respektive prövningsgrupp med verksamhetsutövare, intresseorganisationer samt berörda kommuner och myndigheter. Länsstyrelsen har under 2021 bedrivit samverkan inom prövningsgrupperna Söderköpingsån, Norr Bråviken, Kustområde mellan Söderköping och Valdemarsvik samt Vindån. Verksamhetsutövare i dessa prövningsgrupper ska lämna in ansökan om omprövning till mark- och miljödomstolen senast 1 februari 2023. Länsstyrelsen har även deltagit i samverkan i prövningsgrupperna Nyköpingsån (1 feb 2023) och Kilaån (1 feb 2022) som leds av Länsstyrelsen i Södermanlands län. Utöver detta har Länsstyrelsen tagit fram kulturmiljöunderlag för prövningsgruppen Söderköpingsån, Nyköpingsån. Länsstyrelsens beredningssekretariat har bidragit med underlag till Vattenmyndighetens arbete med att ta fram förslag till miljökvalitetsnormer, undantag och kraftigt modifierade vatten. Miljökvalitetsnormerna beslutades under december 2021.

RB 1A8 Bevarandeplaner för Natura 2000 kopplat till omprövning av vattenkraft

Länsstyrelsen har under 2021 reviderat bevarandeplanen för Natura 2000-området Dammhultean. Natura 2000-området berörs av vattenverksamheter som ska omprövas enligt den nationella planen för vattenkraft. Bevarandeplanen kommer fastställas under januari 2022. Verksamhetsutövarna till vattenverksamheterna ska lämna in ansökan om omprövning under februari 2022.

Skydd av dricksvatten

Östergötland har under de senaste åren drabbats av perioder med torka där vattenbrist har uppstått under vissa perioder i olika områden med stora konsekvenser för samhället. Det har inneburit att vattnet inte räckt till för samhällets alla olika behov.

En god tillgång till vattenresurser av hög kvalitet är väsentligt för hela länets utveckling. Vatten behövs för våra ekosystems funktion, energiproduktion, gröna näringar och industri och hushåll. Vattenbrist och översvämningar förväntas öka i framtiden beroende på klimatförändringar och den rådande samhällsutvecklingen. Den samlade bilden för länet visar att flera kommuner står inför stora utmaningar när det gäller vattenförsörjningen under de kommande åren, framförallt kopplat till förändringar i klimatet. Länsstyrelsen arbetar tvärsektorielt för att fokusera på användningen av våra vattenresurser och dess kvalitet samt hur vi kan bygga upp en långsiktigt hållbar vattenresursförvaltning i länet. Länsstyrelsen har under året:

- Granskat fysiska planer med den regionala vattenförsörjningsplanen som stöd.
- Varit sammankallande till styrgruppsmöte med kommunala VA-chefer som påbörjat ett projekt med att utreda möjligheten till regional vattenförsörjning i framtiden.
- Sammankallat till månadsvisa möten om vattensituationen i länet med de kommunala vattenproducenterna och Lantbrukarnas riksförbund (LRF).
- Tagit fram ett nytt regionalt miljöövervakningsprogram för grundvatten.
- Arbetat med en checklista för vatten i samhällsplanering.
- Arbetat med bildande av nya och reviderade vattenskyddsområden.
- Fordelat ca 4,3 miljoner kronor i stöd till kommunala projekt med åtgärder för en tryggad tillgång till dricksvatten.

- Genomfört en informationssatsning om ”Hållbar vattenanvändning” på sociala medier.

Länsstyrelsen har haft regelbundna möten med dricksvattenproducenter angående dricksvattensituationen i länet för att i ett tidigt skede fånga upp problem kopplat till dricksvattenproduktionen. Detta har lett till en bättre bild av dricksvattensituationen i länet.

Vidare bedriver Länsstyrelsen ett fortlöpande arbete med att granska översiktsplaner ur ett dricksvattenperspektiv, där vattenbehov och skydd av viktiga vattentillgångar beaktas. Myndigheten har under året arbetat fram en checklista för vatten i samhällsplanering vilket sammantaget innebär en kontinuerlig och effektiv tillståndsprövning och händelsestyrd tillsyn av verksamheter inom vattenskyddsområde.

Länsstyrelsen Östergötland gick ihop med Svenskt Vatten och över 100 kommuner och vatten- och avloppsorganisationer (VA) i Sverige för att kommunicera vattnets värde och ge tips för en mer hållbar vattenanvändning.

Miljöövervakning

Miljöövervakning utgör en viktig del inom många områden. Insamlandet av data gör att Länsstyrelsen kan följa upp miljömål, bedöma tillståndet och se trender i miljön. Övervakningen bidrar med viktigt kunskapsunderlag för att bedöma påverkan på miljön, som underlag för åtgärdsinsatser och för att se dess effekt.

Den löpande regionala miljöövervakningen följer planen för 2021-2026, och 2021 har övervakning inom 24 delprogram på land och i vatten genomförts. Redovisning av genomförda insatser görs i den länsstyrelsegemensamma regionala miljöövervakning (RMÖ)-databasen, till DiVa-portalen och genom att skicka insamlat data till utsedda nationella datavärddar.

Precis som under 2020 har Länsstyrelsen under 2021 betydande kunnat utöka länets vattenövervakning med extramedel från Havs- och vattenmyndigheten. Länsstyrelsen har med detta bättre kunnat täcka behovet enligt EU:s vattendirektiv. Länsstyrelsen har under 2021 även fått ytterligare medel från Havs- och vattenmyndigheten för att provta miljögifter i sediment som en förtätning av ett regeringsuppdrag som Sveriges geologiska undersökning (SGU) driver. Dessutom fick Länsstyrelsen medel för att tillsammans med andra län starta upp gemensamma delprogram för fiskrekrytering och vegetation samt för tumlare. Den extra övervakningen har samordnats med den regionala miljöövervakningen där det har varit möjligt.

Tvärsektoriellt arbete med miljögifter

Länsstyrelsen har under 2021 arbetat med miljögiftsfrågor i ett enhetsövergripande team. Målet har varit att bidra till en giftfri miljö och en god status i länets vattenmiljöer. Teamets arbete har utgått från identifierade fokusområden där det finns ett tydligt behov av ökad kunskap och samverkan för att bättre hantera de miljöutmaningar vi ställs inför. Under 2021 fokuserade teamets arbete på (1) PFAS, (2) masshantering och deponier, (3) förorenade sediment, (4) läkemedel och antibiotikaresistens, (5) dricksvatten fritt från miljögifter samt (5) mikroplaster. De utvalda fokusområdena har lyfts inom det ordinarie myndighetsarbetet med miljöövervakning, miljöprövning, tillsyn, förorenade områden och kommunikation.

Länsstyrelsen söker dessutom kontinuerligt projektmedel för att lösa identifierade miljöproblem.

Nya miljögiftsutmaningar

Länsstyrelsen har under året aktivt deltagit i olika nätverk som till exempel Toxikologiska rådet, Renare mark och PFAS-nätverket. I nätverken fångas nya miljögiftsutmaningar upp, samt diskuterar åtgärdsbehov och lösningar. En fråga som uppmärksammats under 2021 har varit potentiella miljö- och hälsorisker i anslutning till PFAS-förorenade områden. Fokus har framför allt varit på spridning av PFAS från brandövningsplatser och deponier. Länsstyrelsen Östergötland har tillsammans med Kemikalieinspektionen (KEMI) och Toxikologiska rådet arrangerat ett seminarium om upptag av PFAS i grödor. Länsstyrelsen har även deltagit i ett Miljösamverkan Sverige-projekt som tar fram ett handläggarstöd för tillsynsmyndigheter av deponier. Läckage av PFAS och andra miljögifter från deponier har även uppmärksammats i ett projekt som leds av Länsstyrelsen Östergötland och utförs i samarbete med andra östersjöländer. I ett annat Östersjöprojekt har Länsstyrelsen lagt grunden för ett EU-projekt om spridningen av veterinärmedicinska läkemedel i miljön samt antimikrobiell resistens.

Övervakning av miljögifter

Under 2021 har den regionala miljögiftsövervakningen utökats med hjälp av bidrag från Havs- och vattenmyndigheten. Länsstyrelsen har bland annat samlat in vattenprover nedströms pappersbruk och deponier för analys av PFAS. Länsstyrelsen har deltagit i ett utvecklingsprojekt i samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) där vi satt ut tidsintegrerade provtagare som ger ett mått på miljögiftsbelastningen över en längre tid. Länsstyrelsen har i samarbete med Naturhistoriska museet analyserat PFAS och läkemedelsrester i uttrar. Miljögiftsövervakningen i övrigt har fokuserat på vattenförekomster där det tidigare saknats data eller där påverkan från mänskliga aktiviteter misstänks. Data utgör viktigt underlag för att bedöma status och behov av åtgärder. Länsstyrelsen har även haft dialog med Motala ströms vattenvårdsförbund som resulterat i utökade analyser av bland annat PFAS och läkemedelsrester i recipienter.

Regeringsuppdrag om förorenande sediment

Länsstyrelserna har tillsammans med Naturvårdsverket, Sveriges geologiska undersökning, Sveriges geotekniska institut och Havs- och vattenmyndigheten fått i uppdrag att förbättra kunskapen om förorenade sediment i sjöar och kustområden. Länsstyrelsen har under 2021 deltagit i dialogmöten och genomfört sedimentprovtagning. Arbetet fortsätter under 2022.

RB 1A6 Förorenade områden

Länsstyrelsen jobbar mot att uppnå de regionala mål som är formulerade utifrån det nationella miljö kvalitetsmålet för giftfri miljö.

Tillsynsarbete vid pågående verksamheter har resulterat i att det har arbetats med att ta fram handlingsplaner, upprätta statusrapporter, planera och genomföra provtagningar samt upprätta riskbedömning. Ett resultat av operativa tillsynsinsatser vid nedlagda verksamheter är att privatfinansierade saneringsåtgärder genomförts vid objekt i Mjölby och Motala. Vidare har privatfinansierade provtagningar genomförts i samband med avveckling av verksamhet i Finspång och flera undersökningar har genomförts i

samband med exploateringar till exempel i Norrköping. Länsstyrelsen har jobbat med att vidareutveckla och effektivisera tillsynsarbetet vid objekt med klorerade alifater tillsammans med Statens Geotekniska Institut. Kunskaper om klorerade alifater har även förmedlats till kommunerna vid en handläggarring.

I bidragsarbetet har Länsstyrelsen jobbat aktivt med objekt inom alla skeden i efterbehandlingsprocessen. Länsstyrelsen har till exempel varit huvudman och genomfört två MIFO-fas 2 utredningar, en förstudie samt varit huvudman vid två pågående huvudstudier som avslutas 2022. Länsstyrelsen har medverkat aktivt i två pågående huvudstudier där Åtvidabergs kommun respektive Norrköpings kommun varit huvudman. Länsstyrelsen har även medverkat aktivt i pågående förberedelseskeden i objekt som drivs av Åtvidaberg, Norrköping, Linköping respektive Finspångs kommun. Saneringsåtgärder har slutförts vid Brandsnäs såg i Ydre kommun och vid förre detta Norrköpings gasverk i Norrköpings kommun som ett resultat av bidragsarbetet. Länsstyrelsen har även arbetat med att återbetala oförbrukade medel i projekt som är i slutskedet till exempel vid förre detta Norrköpings gasverk och sökt om omförelse av medel mellan år i utrednings- och åtgärdsprojekt. Länsstyrelsen jobbar även aktivt för att få kommunerna att rekvirera pengar.

Länsstyrelsen har ökat fokus på PFAS-föroreningar. Tillgängliga data om platser med PFAS har sammanställts. Detta kommer att mynna ut i en Storymap som kommer att tillgängliggöras för kommuner och allmänhet för att sprida information om var det finns kända föroreningar av PFAS. Under året har Länsstyrelsen även arbetat med att följa upp ett tidigare miljösamverkansprojekt om inventering av kommunala brandövningsplatser. Syftet med uppföljningen var att ta reda på om kommunerna ställt krav på undersökningar men också för att undersöka vilket vägledningsbehov som finns kring PFAS. Tillsynsarbete har bidragit till att utredningar av PFAS genomförts vid till exempel en flygplats i Norrköping och att saneringsåtgärder utförts i samband med exploatering av landningsbanan i Linköping.

Sedan ett par år samarbetar Länsstyrelsen med Jönköpings, Kronoberg och Kalmar län och genomför tillsynsvägledning inom ramen för tillsynsvägledningsprojektet TVL cykeln Syd. Genom denna samverkan har Länsstyrelsen möjlighet att på ett systematiskt och effektivt sätt tillsynsvägleda kommunerna och det skapas möjligheter för inspektörerna att knyta nya kontakter. Länsstyrelsen har under året ansvarat för och genomfört en tvådagarsutbildning med fokus mot åtgärder av förorenade områden ur ett tillsynsperspektiv. Länsstyrelsen har även genomfört en workshop kring ansvarsutredningar för länets kommuner och genomfört ett handlingsplansprojekt tillsammans med kommunerna i syfte att stärka deras tillsynsarbete framåt.

Länsstyrelsen har ett regionalt mål för arbetet med tillsynsvägledning. Det kopplar an till strategipaketet och samtliga kommuner ska ha haft ett möte med Länsstyrelsen till 2023. Under 2021 har möten genomförts med Valdemarsviks kommun och Motala kommun.

Övrig redovisning enligt regleringsbrevsuppdrag 1.A.6 genomförelse via Länsstyrelsen i Västerbottens läns samlade redovisning i februari 2022.

Miljöprövning

År 2021 har liksom året innan präglats av distansläge för tillståndsprövningar enligt paragraf 9 miljöbalken. Processen för miljöprövning har under året debatterats både politiskt och massmedialt och flera utredningar har offentliggjorts utifrån viljan att snabba på den svenska tillståndsprocessen, och Länsstyrelsen har under året bidragit som remissinstans vid ett flertal tillfällen, bland annat i remissen Klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden SOU 2021:21. Ärendeströmningen under 2021 har varit i nivå med 2019-års ärendeinflöde i Östergötlands län. Jämfört med de andra miljöprövningsdelegationer (MPD)-länen så ligger ärendeströmningen i Östergötland bland de tre högsta med 49 inkomna prövningsärenden under 2021, där endast Västra Götaland och Dalarna har fler inkomna ärenden under 2021.

Under andra halvan av 2021 ökade antalet öppna ärenden i Östergötland beroende bland annat på underbemanning. Trenden med ett ökat antal öppna ärenden märks även på nationell nivå. Under 2021 har antalet ärenden äldre än ett år haft en sjunkande trend. Förstärkningen av medel för miljöprövning för 2021 har möjliggjort nyrekrytering. Den reella ökningen av personalstyrkan skedde först sent på året 2021 varför faktiska effekter på till exempel ärendebalans inte syns på verksamhetsåret 2021. Fördelningen av förstärkningen gjordes med 5-parameternyckeln till samtliga länsstyrelser vilket medför att län med miljöprövningsdelegationer i förhållande till arbetsuppgifternas omfattning fått mindre andel av förstärkningen.

Länsstyrelsen har under 2021 deltagit i ett projekt inom Miljösamverkan Sverige benämnt "Att leva med BAT-slutsatser". I referensgruppen har bland annat Naturvårdsverket och Jordbruksverket deltagit. Syftet med projektet har varit att underlätta arbetet med tillsyn av industriutsläppsverksamheter med parallella regelverk i form av både villkor i miljöbalkstillstånd och BAT-slutsatser för såväl kommunala tillsynsmyndigheter som länsstyrelserna. Projektet resulterade i ett handläggarstöd som finns tillgängligt på Miljösamverkan Sveriges webbplats och som lanserades vid ett webinarium.

En ytterligare resurs har till cirka 20 procent deltagit i en översyn av BREF och BAT-slutsatser för slakterier och anläggningar som hanterar animaliska biprodukter. Projektet har genomförts under ledning av Naturvårdsverket och planeras fortsätta under 2022.

Länsstyrelseinstruktion 6 § Miljömålsarbetet

År 2021 är första gången som miljömålen bedöms till år 2030. Det innebär inte någon större skillnad i uppföljningen jämfört med tidigare år. Ett intensivt miljöarbete pågår i Östergötland, där flera åtgärder genomförs i samverkan mellan aktörer på regional och kommunal nivå, samt nationellt och på EU-nivå genom flera projekt. Den rådande pandemin har påverkat åtgärdsarbetet, men många åtgärder har ändå kunnat genomföras under året, om än delvis i anpassade former. Av de tolv mål som bedöms på regional nivå bedöms två som nära att nås till 2030 med befintliga styrmedel och resurser.

Bara naturlig försurning och *Frisk luft* är de miljömål som i Östergötland bedöms som nära att nås till år 2030. För *Bara naturlig försurning* beror det bland annat på att nederbördsmängderna i Östergötland är relativt små och det finns kalkrika jordar. Därtill har kväve- och svavelnedfallet minskat under de senaste årtiondena.

Bedömningen för *Frisk luft* har ändrats från Nej till Nära i 2021 års uppföljning. Utvecklingen i miljön är till stora delar positiv, men förekomsten av luftföroreningar i tätortsluften är fortfarande ett problem.

För övriga miljömål är bedömningen att de inte kommer att nås till år 2030. För miljömålen *Hav i balans* samt *Levande kust och skärgård* samt *Myllrande våtmarker* har utvecklingen i miljön ändrats från negativ till neutral.

Ett förändrat klimat förväntas ge konsekvenser för samtliga miljö kvalitetsmål. Det är viktigt att dessa aspekter vägs in vid samhällsplanering och genomförande av åtgärder.

Övergödning är ett stort problem i länet och under året har Länsstyrelsen tagit fram fyra åtgärdsplaner för övergödning påverkade områden. Ytterligare tre håller på att tas fram. Finansiering krävs för att genomföra effektiva åtgärder så att övergödningen minskar men det kommer ta tid innan åtgärderna visar effekt.

Många insatser för biologisk mångfald sker i länet, men inte tillräckligt för att vända den negativa trenden i ett större perspektiv. Arter förväntas försvinna och artrikedomen per ytenhet sjunka. Faktorer som ändå bromsar den negativa utvecklingen är till exempel ekonomiska stöd för betesdrift i naturbetesmarker samt frivilligt och statligt skydd och skötsel av värdefulla skogsområden.

Handlingsplaner för den regionala energi- och klimatstrategins sex insatsområden har tagits fram under året. Dessa förtydligar de åtgärder som bör prioriteras för att bidra till de regionala energi- och klimatmålen.

Miljöarbetet behöver integreras mer i andra verksamheter, som exempelvis fysisk planering. Diskussioner har kommit igång om hur kommunerna i samarbete med Länsstyrelsen kan arbeta med åtgärdsplanering i översikts- och detaljplan för att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten. Dessutom har tolv av 13 kommuner i länet ett naturvårdsprogram som används som underlag vid bland annat översiktsplanering. Det krävs även fortsatt kunskapsuppbyggnad för ett effektivt miljöarbete och miljöövervakningen är ett viktigt verktyg för att följa miljö tillståndet och upptäcka förändringar i miljön.

Det finns ett stort intresse för Agenda 2030 och en ökad samordning kan ge stora vinster för åtgärdsarbetet och miljömålen, men flera mindre kommuner saknar resurser för att arbeta strategiskt med miljö- och hållbarhet.

Länsstyrelsens miljö mÅlsarbete utgår från fyra uppdrag, dessa presenteras nedan tillsammans med exempel på hur Länsstyrelsen genomfört uppdragen.

1. *Samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet,*

Länsstyrelsen följer årligen upp miljö mÅlsarbetet både internt på Länsstyrelsen och regionalt. Uppföljningen för miljö mÅlen i Östergötland genomfördes år 2021 med ett brett deltagande från många enheter. I år har resultatet kommunicerats mer än under tidigare år genom pressmeddelande och särskild information till kommunerna samt utökad intern information.

Den interna samordningen inom miljö området sker inom miljö- och klimatberedningen där frågor kopplat till miljö mål, energi och klimat, vatten, naturvård samt klimatanpassning hanteras. Därtill finns en intern samverkansgrupp för de sektorsövergripande områden inom paragraf 5 och 6 länsstyrelseinstruktionen där det

under året tittats ytterligare på hur vi kan öka integreringen av dessa uppdrag i den övriga verksamheten genom en så kallad CMR, Community Readiness Model.

2. *Utveckla, samordna och genomföra regionala åtgärdsprogram med bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen,*

Det tidigare samlade åtgärdsprogrammet "Östergötlands åtgärdsprogram för miljömålen 2014-2020" är inte längre aktuellt utan åtgärdsarbetet utgår nu istället från mer ämnesspecifika åtgärdsprogram. Exempel på områden som har styrande dokument där åtgärder anges är energi och klimat, vattenförvaltning, livsmedel, friluftsliv, grön infrastruktur, skogsnäring, miljöövervakning, förorenade områden, regional utveckling och klimatanpassning. Länsstyrelsen har påbörjat en översyn av dessa strategier/program för att säkerställa att åtgärder genomförs inom de för länet viktigaste miljömålen. Uppföljning av genomförda åtgärder sker löpande och sammanfattas i den årliga uppföljningen av miljö kvalitetsmålen.

3. *Stödja kommunerna med underlag i deras arbete med generationsmålet och miljö kvalitetsmålen,*

Länsstyrelsen anordnar flera seminarier, workshops och sprider information och publikationer där kommunerna är en av huvudmålgrupperna. Utbyte av kunskap och erfarenheter mellan kommuner och Länsstyrelsen samt andra aktörer i länet sker även genom olika samarbetsytor och nätverksträffar.

Länsstyrelsen tillhandahåller ett kartverktyg med samlad kunskap om geografiska områden med särskild betydelse för biologisk mångfald i länet. Verktyget underlättar i arbetet med att skapa Grön infrastruktur.

Under Friluftslivets år 2021 har Länsstyrelsen deltagit i det nationella samverkansprojektet "Luften är fri", vars mål är att öka medvetenheten om friluftsliv och att få fler att testa det. Länsstyrelsen har inspirerat allmänheten till utevistelse och friluftsutövande, bland annat via informationskampanjer på sociala medier som exempelvis fototävlingar, friluftsbingo, tips om naturreservat, grillplatser och eldningsförbud. Under våren lanserades en hemsida med ett kalendarium över länets Natur- och kulturguidningar och friluftaktiviteter. Därefter lanserades ett antal filmer med syftet att informera om vad allemansrätten innebär.

Länsstyrelsen samverkar tillsammans med berörda kommuner, statliga myndigheter och näringslivsrepresentanter inom ramen för älvgrupp Motala Ström. Samarbetet har som mål att genom förebyggande åtgärder minska eller eliminera risken för att samhällsstörning uppkommer på grund av torka eller stora mängder vatten. Samverkan berör flera miljömål, men främst *God bebyggd miljö* och *Giftfri miljö*.

Länsstyrelsen driver det EU-finansierade projektet OptiWaMag där vi stöttar kommunerna i deras arbete med att förebygga avfall och främja resurshushållning.

Inom projektet Fossilfritt 2030 har Länsstyrelsen under året arbetat med ett nätverk för upphandling av transporter med länets kommuner, med mål om att ta fram och implementera gemensamma krav samt stöttat kommunerna i arbetet med att främja nya beteenden och förändrade resmönster. Dessa underlag kommer underlätta för kommunerna att nå målen inom *Begränsad klimatpåverkan*.

4. *Verka för att generationsmålet och miljökvalitetsmålen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen och i det regionala tillväxtarbetet.*

Under 2021 har Länsstyrelsen deltagit i och drivit flera EU-projekt och ett flertal nationellt finansierade åtgärdsprojekt som innebär att myndigheten kan fördjupa och bredda Länsstyrelsens kompetens samt att fler miljöåtgärder genomförs. Det är ett effektivt sätt att växla upp begränsade resurser och uppnå resultat i miljön i snabbare takt. I flertalet av dessa projekt deltar Linköpings universitet, kommuner och/eller företag i Östergötland, vilket även bidrar till en utveckling av miljöperspektivet i den regionala samhällsplaneringen och tillväxtarbetet. Från Länsstyrelsens håll sker projektarbeten i de flesta fall tvärsektorielt där såväl kompetenser från bland andra plan och kultur, energi- och klimat som jordbruk samverkar.

Länsstyrelsen har under året deltagit i Regionens arbete med att ta fram en ny Regional utvecklingsstrategi där Länsstyrelsen påtalat vikten av att länets miljöutmaningar finns med som viktiga aspekter i utvecklingsarbetet. Samverkan med regionen har utvecklats för att än mer träffsäkert kunna synka åtgärder inom energi och klimatarbetet med regionens arbete med regional utveckling.

Länsstyrelsen utvecklar löpande det interna arbetet för att säkerställa att kommunerna tar hänsyn till miljömålen i sin samhällsplanering genom granskning av bland annat översikts- och detaljplaner.

RB 1A7 Cirkulär ekonomi

Cirkulär ekonomi kommer in i många av Länsstyrelsens verksamhetsområden och under året har bland annat nedanstående insatser genomförts i Östergötland:

- Deltagit och tagit del av Cleantech Östergötlands seminarieserie ”Massor av möjligheter med massor”. Träffarna har genererat ett större engagemang och kunskapslyft på Länsstyrelsen och hos andra externa aktörer inom kommuner och branschen. Träffarna har även resulterat i att Länsstyrelsen under kommande år kommer att driva ett regionalt nätverk för hållbar masshantering.
- Startat en intern masshanteringsgrupp på Länsstyrelsen med representanter från berörda enheter som kommer i kontakt med masshanteringsfrågan på olika sätt. Gruppen bidrar till ökad kompetens och engagemang och effektivare handläggning av ärenden som rör masshantering.
- Deltagit i det nationella projektet Cirkulär ekonomi – kartläggning, kunskap, vägledning. Deltagandet har bidragit till en ökad kunskap om vad andra länsstyrelser gör kopplat till cirkulär ekonomi och ökad kunskap om den nationella handlingsplanen för cirkulär ekonomi.
- Deltagit i framtagandet av den regionala handlingsplanen för en cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion. Handlingsplanerna pekar ut vilka insatser som är prioriterade för Länsstyrelsen och Region Östergötland samt vad andra externa aktörer kan arbeta med för att nå energi och klimatmålen i länet.
- Anordnat ett kunskapshöjande pass om hur Östergötland ger plasten nytt liv tillsammans med bland annat Svensk plaståtervinning och Linköpings universitet.

- Drivit projektet Dynamisk miljödriven affärsutveckling med målet att få fler företag i Östergötland att utveckla cirkulära affärsmodeller för ökad konkurrenskraft.
- Deltagit i nätverket "Miljönytta som affär". Nätverket består av representanter från offentlig sektor, näringslivet och akademien och bidrar till samordning och kunskapshöjning gällande Regionens arbete inom smart specialisering samt information om näringslivet och akademins aktuella arbete inom området cirkulär ekonomi.
- Deltagit i den Tillväxverksfinansierade utbildningen om cirkulär ekonomi inom områdena Regionfokus och Industriell och urban symbios.
- Använt tillsynskanalen inom bland annat djurhälsområdet för att minska användningen av onödiga läkemedel (antibiotika).
- Drivit projektet OptiWaMag som syftar till att ta fram en regional avfallsplan.

Resultatbedömning

RB 1B4 Samordna och leda det regionala naturvårdsarbetet

Resultatet av årets arbete bedöms som gott. Samverkan sker med många aktörer i länet och bidrar till ett gott resultat av arbetet inom området. Initiativ till samverkan för åtgärder och informationsinsatser sker både från Länsstyrelsen och andra aktörer.

Friluftslivsfrågorna har både lyfts strategiskt på beslutsfattarnivå och hos allmänheten. Intresset är stort för dessa frågor och en positiv utveckling inom området förväntas.

Läget för den biologiska mångfalden i länet är som i resten av landet och världen på nedåtgående. Arbetet som genomförts under året förbättrar statusen i mindre områden men för att få en effekt i hela landskapet krävs en uppväxling för att vända den nedåtgående trenden. Storskaliga åtgärder från många aktörer krävs och arbetet med grön infrastruktur är en väg i rätt riktning liksom de satsningar som sker på pollination och områdesskydd.

Verksamheten har krävt stora insatser avseende rovdjur. Under 2022 kommer ytterligare informationsinsatser vara nödvändiga då lodjuren i Östergötland har en ökande trend och minst sex vargar fortfarande finns kvar inom reviret i länets norra del. Länsstyrelsen bedömer att arbetet med rovdjur fortsatt kommer att vara resurskrävande och viktigt för att skapa förtroende både hos näringsidkare, allmänhet och organisationer. Rovdjursförvaltningen har under året omfattat rådgivning, samverkansmöten och hantering av ärenden kopplat till konflikten mellan olika intressegrupper. Trots att arbetet med rovdjursförvaltningen krävt stora insatser bedömer Länsstyrelsen att arbetet bedrivits med gott resultat.

RB 1B3 Invasiva främmande arter

Länsstyrelsen har byggt upp en intern organisation för arbetet med invasiva främmande arter och en handlingsplan har tagits fram för det fortsatta arbetet. Kunskapen om invasiva främmande arter växer för varje år, nya bekämpningsmetoder prövas och tas fram, samarbeten mellan olika myndigheter och aktörer bildas och förstärks. Trenden visar att allmänhetens och verksamhetsutövares kunskap om invasiva främmande arter ökar. Kontinuerlig kommunikation är fortsatt viktig för att öka kunskapsnivån. Arbetsområdet är fortfarande tämligen nytt och i vissa delar finns fortsatt utvecklingsbehov. Samordning både regionalt och nationellt krävs för att få en mätbar

effekt. Den samlade bedömningen är att årets verksamhet genomförts med ett samlat gott resultat.

RB 1A4 Grön infrastruktur

Generellt bedöms relativt goda resultat ha uppnåtts då grön infrastruktur börjar nämnas och ta plats i allt fler sammanhang samt fler aktörer visar intresse för frågorna. Uppdraget är viktigt för att uppnå våra miljömål.

Grön infrastruktur som begrepp och arbetsmetod är dock långt ifrån fullständigt förankrat internt och externt och det återstår fortfarande arbete för att implementera tankesättet som grön infrastruktur innebär hos länets aktörer. Även inom det tvärssektoriella samarbetet internt inom Länsstyrelsen kvarstår ett stort arbete för att få till mer samverkan kring dessa frågor.

För att kunna ta arbetet med grön infrastruktur framåt samt se till att handlingsplanen och dess underlag utvecklas samt är lättillgängligt och användbart för länets aktörer, krävs att uppdraget hålls levande och inte tappar fart. För att uppnå detta behövs ett fortsatt uppdrag i regleringsbrevet att genomföra handlingsplanerna för grön infrastruktur.

Utan uppdrag och resurser är risken stor att arbetet prioriteras ner och perspektivet grön infrastruktur bleknar även inom andra arbetsområden.

Vatten

Länsstyrelsen bedömer resultatet för verksamhetsområdena inom vatten som gott. Det motiveras genom både att handläggningstider för anmälan av vattenverksamhet till största delen görs inom målsatta tider, att Länsstyrelsen förmedlat tilldelat belopp för LOVA samt haft mycket samverkan inom områden som miljögifter, nationell plan för vattenkraft samt hållbar vattenhushållning.

Länsstyrelsen har under året handlagt flera ansökningar av dricksvattenstödet, enligt förordning (2019:556) om statligt stöd för bättre vattenhushållning. Allt stöd som tilldelats Länsstyrelsen har kunnat delas ut till kommunala åtgärder med bland annat bidrag till arbete med inrättande eller revidering av vattenskyddsområden vilket sammantaget har bidragit till en bättre vattenhushållning och bättre dricksvattentillgång.

Länsstyrelsen har kunnat lägga mer tid till förberedande möten om nya eller reviderade vattenskyddsområden och bidra med underlag inför ansökningar för att förbättra kvaliteten på ansökningar i tidigt skede. Länsstyrelsen har även haft större möjlighet att ta emot ansökningar för beslut om vattenskyddsområde som ligger inom en kommun och inte enbart kommunöverskridande vattenskyddsområden.

Förstärkningen har under slutet av 2021 lett till att fler personer jobbar med vattenskyddsområden. Tillsyn, tillståndsprövning och tillsynsvägledning genomförs framöver av resurser som lånas från enheten för miljöskyddstillsyn. Förändringen skapar mer robusthet, ökad möjlighet till proaktiva insatser och större möjligheter för bredare samarbeten.

Trenden för Länsstyrelsens arbete bedöms vara oförändrad men samtidigt bedöms att fler insatser krävs för att se tydligare effekter på övergripande nivå för miljömålen.

RB 1A9 Nationella planen för vattenkraft

Länsstyrelsen har drivit samverkansprocessen för de fyra prövningsgrupper i länet med anläggningar som ska ansöka om omprövning senast 1 februari 2023. I dessa prövningsgrupper har Länsstyrelsen Östergötland huvudansvar för samverkansprocessen. Länsstyrelsen har också deltagit i samverkansprocessen för Kilaån (1 feb 2022), Nyköpingsån (1 feb 2023) och Vättern (1 feb 2025). I dessa prövningsgrupper har andra länsstyrelser huvudansvar för samverkansprocessen. Arbetet har bedrivits enligt den vägledning som tagits fram av Havs- och vattenmyndigheten. Resultatet bedöms som gott.

RB 1A8 Bevarandeplaner för Natura 2000 kopplat till omprövning av vattenkraft

Länsstyrelsen har reviderat bevarandeplanen för Natura 2000-området Dammhulteån som berörs av omprövningar i Kilaåns prövningsgrupp. Arbetet går enligt plan och resultatet bedöms som gott.

RB 1A6 Förorenade områden

Länsstyrelsen bedömer att resultatet är gott då både bidragsarbetet och den operativa tillsynen resulterat i att flera utredningar och åtgärder vidtagits och att mängden oförbrukade bidrag minskat.

Länsstyrelsen bedömer att den operativa tillsynen och tillsynsvägledning har en positiv utveckling då ökade resurser tillförts.

Miljöprövning

Då mål nås för handläggningstider för ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet i mindre än 50 procent av beslutade ärenden samt att den totala ärendebalansen har ökat under 2021 bedöms resultatet otillfredsställande.

Bedömning av trend görs med bakgrund av att fler ärenden äldre än ett år avgjorts 2021 samt förstärkning av personalstyrkan under senare delen av 2021. Länsstyrelsen ser möjligheter till något positiv trend för 2022.

Miljömål

Resultatsbedömningen för Länsstyrelsens arbete år 2021 inom miljömålsarbete bedöms som gott. Många åtgärder och insatser sker såväl i den löpande verksamheten som i enskilda projekt. I ärendehandläggning, tillsynsarbete, remissvar, bemötande och utredningar tas hänsyn till miljömålen och de ligger till grund för prioriteringar och beslut. Utöver uppföljningen av miljömålen stöttar Länsstyrelsen kommunerna och andra aktörer i länet med kunskapsunderlag vid översiktsplanering, i yttranden, genom framtagande av handlingsplaner och genom att anordna kunskaphöjande seminarier och workshops. Under året har delar av åtgärdsarbetet inte genomförts som planerat på grund av coronapandemin. Inte heller har Länsstyrelsen kunnat prioritera utvecklingen av den interna strukturen för miljömålsarbetet till ett mer strategiskt arbetssätt där planering av verksamheten i stort görs med hänsyn till miljömålen och då får ett sammanhang i genomförande och uppföljning.

Den årliga uppföljningen av miljömålen visar att endast två av målen som följs upp på regional nivå bedöms som nära att nås år 2030. Ett intensivt åtgärdsarbete pågår i länet men ekosystemen har i många fall lång återhämtningstid och parallellt genomförs

miljöövervakning som ger nya data att förhålla sig till. Sammantaget betyder detta att det tar tid innan vi kan se tydliga effekter av åtgärderna i miljön.

RB 1A7 Cirkulär ekonomi

Under året har många aktiviteter genomförts som ligger i linje med regeringens nationella strategi för omställningen till cirkulär ekonomi i Sverige och Länsstyrelsen ser en positiv utveckling inom området. Resultatet bedöms som gott eftersom den interna samverkan ökat i flera processer som skapar förutsättningar för fler cirkulära åtgärder i länet samt ökat informationsspridningen externt om vikten av att ställa om till ett mer cirkulärt samhälle. Länsstyrelsen ser att engagemanget från regionala aktörer har ökat under året. Resultat i form av mindre utsläpp av växthusgaser eller fler giftfria och cirkulära kretslopp går att se först om flera år.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Regleringsbrev
1A3 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Regleringsbrev
1A10 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Regleringsbrev
1A11 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Regleringsbrev
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Nedanstående punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.

- Jordbrukarstöd till jordbruksföretagare som direktstöd (gårdsstöd, förgröningsstöd, nötkreatursstöd, stöd till unga).
- Jordbrukarstöd till jordbruksföretagare inom landsbygdsprogrammet (kompensationsstöd, ersättning för ekologisk produktion eller till omställning, miljöersättning till betesmarker och slätterängar, skötsel av våtmark).
- Kontrollera alla ovanstående stödformer i fält samt även vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.
- Handläggning av olika landsbygdsstöd: miljöinvesteringar inom jordbruk; investeringar inom jordbruk eller trädgård; jordbruks- och affärsutveckling; service, infrastruktur och attraktiv landsbygd.
- Inom ramen för landsbygdsprogrammet: arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin för att skapa nya jobb inom livsmedelskedjan; erbjuda kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.
- Ängs- och betesmarksinventering.
- Behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus i t ex jordbruk, trädgård eller i växthus.
- Tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.
- Jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.
- Ansvara regionalt för genomförandet av de fiskeripolitiska målen inkluderande yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.
- Förordna fisketillsynspersoner och ansvarar för olika fiskevårdsåtgärder.
- Dela ut fiskevårdsbidrag för till exempel biotopvård i rinnande vatten med mänsklig påverkan, utsättning av fisk, fiskevårdsplaner och fiskvägar.
- Hantera ersättning för sälskador på fisk och fiskeredskap samt investeringsstöd till fiskerinäringen för bland annat yrkesfiske.
- Handläggning av stöd inom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för *livsmedelskedjan* samt mål för tre strategiska områden – Regler och villkor, Konsument och marknad samt Kunskap och Innovation.

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för *fiskepolitiken* är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka måluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen ansvarar för bitillsynen i Östergötland, Jönköping och Kalmar län.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	32,7	30,9	36,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	22,4	22,5	26,1
Antal årsarbetskrafter män	10,3	8,4	9,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	12 856	13 017	13 258
Antal beslutade ärenden	13 229	14 835	18 287
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3 651	3 655	4 386
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	33 158	32 626	38 803
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	982	519	150

En ökad komplexitet i stödsystemet samt behovet av hårda prioriteringar i Jordbruksverkets utveckling av IT-systemen har under innevarande programperiod inneburit en ökad resursåtgång i Länsstyrelsens handläggnings- och kontrollarbete. IT-systemet för handläggning har under 2021 utvecklats ytterligare vilket gjort att fler ärenden har kunnat handläggas klart. Emellertid kvarstår vissa moment som Länsstyrelsen tvingats hantera manuellt utanför IT-systemet, vilket varit resurskrävande och ökat risken för fel.

Länsstyrelsen i Östergötlands län tog 2021 emot 3125 SAM-ansökningar. En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera

omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Inför 2021 kvarstod delar av handläggningen från 2015-2020 års jordbrukarstödsansökningar vilket inneburit ökade kostnader. Under 2021 har Länsstyrelsen fattat 12 320 utbetalningsbeslut för stödår 2015-2019.

Regeringen beslutade den 24 september 2020 om att ställa Jordbruksverkets godkännande som utbetalande organ för utgifter från Europeiska garantifonden för jordbruket och Europeiska jordbruksfonden under prövning. Anledningen var att EU-kommissionen och Ekonomistyrningsverket hade konstaterat brister hos Jordbruksverket när det gäller resultat av kontroller på plats. Kontrollresultat har efter kontroll på plats inte överförts till utbetalningarna via IT-systemet utan det har krävts manuellt hanterade avdragsmallar. Avdragsmallarna har konstaterats vara bristfälliga vilket bland annat berott på brister i indata och handläggningsrutiner. En annan konstaterad brist som lett till prövningen är att återkrav från och med stödår 2015 ännu inte hade kunnat hanteras.

Länsstyrelsen har under 2021 lagt resurser på att förbättra kvaliteten på avdragsmallarna. Detta arbete har skett i samarbete med Jordbruksverket. Under senare delen av 2020 öppnade Jordbruksverket upp funktionalitet i IT-systemet för att göra återkrav på tidigare felaktiga utbetalningar. Länsstyrelsen har lagt stora resurser på att klara målet om att 100 procent av uppkomna återkrav för stödåren 2015-2019 ska vara beslutade senast den 5 september 2021 vilket var en förutsättning för att klara prövningen av Jordbruksverkets godkännande som utbetalande organ. Länsstyrelsen har under 2021 beslutat om återkrav för 927 ärenden och beslutat om nedsättning av återkrav för 523 ärenden. Måluppfyllelsen för andelen beslutade återkrav för Länsstyrelsen är 97 procent.

Genom ett gott samarbete mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna har prövningen lyfts. Den 23 september 2021 avslutades prövningen för återkraven och den 25 november 2021 avslutades prövningen för avdragsmallarna.

Resultatindikatorer

De indikatorer som är framtagna för att mäta de nationella målen inom verksamhetsområdet har tydliga kopplingar till länsstyrelsernas verksamhet. Relevanta indikatorer listas nedan.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Andel ekologisk brukad jordbruksmark**	En konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾		*	27%	27%
Areal betesmarker och slätterängar**	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ²⁾		43 213	42 959	43 139
Antal vattenbruk/fiskodlingar**	Bidra med ökad produktionen av odlad fisk inom ramen för Livsmedelsstrategin	Tillstånd för och stöd till vattenbruk/fiskodling	Centrala vattenbruksregistret ³⁾		9	8	7

* Den här rutan är tom eftersom det inte finns färdig statistik för 2021 när det gäller ekologiskt brukad mark. ** Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

- 1) Jordbruksverkets statistikdatabas.
- 2) Jordbruksverkets statistikdatabas.
- 3) Jordbruksverkets register.

Prestationer och effekter

RB 1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete

Länsstyrelsen arbetar mot målen i Livsmedelsstrategin på flera sätt för att uppnå en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, boende, arbete och välfärd som leder till hållbar utveckling. Genom att besluta om och betala ut stöd till primärproduktion och livsmedelsförädling inom landsbygdsprogrammet stöttar Länsstyrelsen den regionala livsmedelsproduktionen och ger incitament till en mer hållbar produktion.

Den nationella livsmedelsstrategins fokusområden är regler och villkor, konsument och marknad samt kunskap och innovation. Det är tre fokusområden som har tydlig förankring och koppling till många av Länsstyrelsens verksamhetsområden.

Östergötlands regionala livsmedelsstrategi utgör en gemensam arbetsplattform och samtliga av den nationella livsmedelsstrategins fokusområden är inkluderade i den regionala livsmedelsstrategin. Utöver dessa har Östergötlands regionala livsmedelsstrategi ytterligare ett fokusområde, trygghet, som innefattar både beredskap för länets livsmedelsförsörjning och livsmedelssäkerhet. Under coronapandemin har förståelsen för livsmedelsförsörjningens betydelse ur ett krisberedningsperspektiv ökat.

Länsstyrelsen samordnar en livsmedelsstrategigrupp som landshövdingen leder med representanter från olika verksamheter och myndigheter som träffas tre gånger per år där olika insatser som genomförs inom myndigheter och organisationer lyfts fram. Länsstyrelsen arbetar tvärsektorielt med att implementera medvetenhet kring livsmedelsstrategins mål och kopplingar till berörda verksamhetsområden inom Länsstyrelsen. Länsstyrelsen har regelbundna möten med Region Östergötland med fokus på informationsspridning och pågående åtgärder och insatser samt hur myndigheten ska använda tillgängliga medel och hur effekt ska nås i våra organisationer och i länet. Länsstyrelsen deltar i länssamråd där vikten av att förvalta ett landskap lyfts liksom vilka konsekvenserna blir när jordbruksmarken exploateras. För att implementera och öka kunskaperna inom livsmedelsstrategins olika mål krävs ett kontinuerligt tvärsektorielt arbete mellan Länsstyrelsens olika sakområden för att identifiera eventuella målkonflikter. Livsmedelsstrategins mål lyfts fram i tvärsektorIELLA interna diskussioner som till exempel remisser, beredningar och beslut på Länsstyrelsen. En gemensam text kring att få in livsmedelsstrategiperspektivet i yttranden har under 2021 tagits fram på Länsstyrelsen. Den används till exempel inom samhällsplaneringen. Länsstyrelsen genomför flera projekt med syftet att stärka den regionala livsmedelsproduktionen främst inom delmålet ”regler och villkor” varav ett är länsövergripande (med grannlän). Under året har arbetet inom projekten bromsats upp på grund av coronapandemin då aktiviteter innebär fysiska möten i form av studieresor inom olika verksamhetsinriktningar inom jordbruket.

RB 1A3 Administrationen av landsbygdsstöden

När det gäller administrationen av landsbygdsstöden har Östergötland i ett tidigt skede av nuvarande/pågående landsbygdsprogram lagt en strategisk budgetplan som är framtung för att möta upp det uppdämda söktrycket. När budget har varit slut har inkommande ansökningar avslagits på grund av medelsbrist. Inga äldre landsbygdsstödsansökningar har belastat ärendebalansen utan det är helt nyinkomna ansökningar från 2021. Det största söktrycket finns inom företagsstöden för ökad

konkurrenskraft inom de gröna näringarna. Fokus har varit att prioritera utbetalningar av landsbygdsstöden företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar även under 2021.

Förenkling för företagen

Länsstyrelsen har arbetat proaktivt med nyhetsbrev ut till länets målgrupper; konsulter, företagare och boende på landsbygdsen, om de stöd och möjligheter som finns under övergångsperioden. Varje företagare har även fått en påminnelse inför slutdatum av sina projekt för att förenkla för företagaren. I samband med handlägningsprocessen skickas kompletteringsbrev med en tydlig hänvisning till kontaktpersoner som kan stödja och förtydliga vilka uppgifter som efterfrågas för att underlätta för den sökande. Länsstyrelsen har fokuserat och prioriterat utbetalningar av företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar även under 2021. Målet med vårt arbete är att ge lantbruks- och landsbygdsföretag ekonomiska förutsättningar att bedriva miljö- och klimatmässigt hållbar verksamhet vilket bidrar till ökad konkurrenskraft för svensk livsmedelsproduktion.

Jordbrukarstöd

Även under 2021 har Länsstyrelsens hantering av jordbrukarstöden påverkats av pandemin. Kontrollfrekvenserna halverades på samma sätt som de gjort under 2020, vilket gjorde att behovet av säsonganställd personal var mindre än tidigare år. Personalresurser har också kunnat prioriteras om för att stödja Länsstyrelsens stabsarbete i samband med pandemin och arbetet med tillsynen av covid-19 lagen.

Återkravshanteringen har också varit en prioriterad uppgift under året på grund av ackrediteringsprövningen, vilket har fått konsekvenser på den ordinarie handläggningen. Konsekvenserna har inte varit så stora men Länsstyrelsen har inte kunnat avsluta tidigare års handläggning inom framförallt vallstödet i den utsträckning som planerats i verksamhetsplanen regionalt. I och med att Länsstyrelsen ändå har klarat av handläggningen av årets ärenden relativt bra är påverkan på länets lantbrukare inte så stor, utan drygt 758 miljoner kronor har kunnat betalas ut innan årsskiftet 2021/2022. Majoriteten av lantbrukarna har fått sina stöd utbetalda i tid då 98 procent av direktstöden och 92 procent av miljöstödsersättningarna är färdighanterade för stödår 2021. Av de ärenden som är kvar finns det en del som inte kan göras klart på grund av IT-stöd som ännu inte är utvecklat, såsom avskrivningar och avvisningar av ärenden, men det är ärenden som inte skall ha några pengar utbetalade.

RB 1A10 EU:s gemensamma jordbrukspolitik 2021–2027

Sedan 2018 finns ett länsrådsuppdrag om en länsstyrelsegemensam och sektorsövergripande arbetsgrupp för att samordna regleringsbrevsuppdraget om att bistå i Sveriges förberedelsearbete för den nya gemensamma jordbrukspolitiken 2021-2027 (CAP). Gruppen arbetar i samverkan med Jordbruksverket och Näringsdepartementet. Arbetet har fortlöpt planenligt om än med korta planeringshorisonter. En del av arbetet har varit att tillsätta resurser till Jordbruksverkets uppdrag, men också att förankra förslag och sammanställa synpunkter knutet till övergångsåren och till förberedelsearbetet inför CAP 2023. Arbetsgruppen har informerat om det löpande arbetet, tillhandahållit informationsmaterial, samt producerat åtta interna nyhetsbrev som länsstyrelsemedarbetare kan prenumerera på.

Från och med augusti har länsstyrelserna ingått i Jordbruksverkets nya reformorganisation med medarbetare i arbetsgrupper, tvärfunktionella stödgrupper samt i en strategisk beredningsgrupp på chefsnivå. Under våren och sommaren har länsstyrelserna arbetat med att ta fram en egen ny organisation för sitt gemensamma arbete med införandet av den gemensamma jordbrukspolitiken. Genom det arbetet har länsstyrelserna gemensamt tillsatt en reformledare från och med slutet av oktober för att hålla ihop länsstyrelsernas arbete, samt tillsatt sju medarbetare till de tvärfunktionella stödgrupperna. I och med uppstarten av denna nya organisation har den tidigare länsstyrelsegemensamma och sektorsövergripande arbetsgruppen avslutat sitt arbete och lagts ned.

Under hösten har länsstyrelserna resurssatt 25 uppdrag på Jordbruksverket som ska vara aktiva under 2022 för arbetet med införandet. Under 2021 har länsstyrelserna gemensamt varit aktiva i 36 uppdrag på Jordbruksverket.

Arbetet med att ta fram nästa landsbygdsprogram har intensifierats under året och Länsstyrelsen Östergötland har deltagit i remisser, referensgrupper och nationella chefsgrupper för att stödja i det arbetet. Länsstyrelsen har också bidragit med en medarbetare i en av de tvärfunktionella grupper som Jordbruksverket och länsstyrelserna upprättat för att underlätta reformarbetet samt ytterligare resurser i två arbetsgrupper som startat upp sitt arbete under sista delen av året.

RB 1A11 Landsbygdsprogrammet

Kontinuerlig information och dialog har skett under året inom Länsstyrelsen och gentemot externa aktörer om den sammahållna landsbygdspolitikens innebörd och vikten av att jobba med ett helhetsperspektiv i olika typer av ärenden. Det är viktigt att skapa lösningar med helhetsperspektiv i länet för att ge berörda aktörer god möjlighet att göra sammanvägda bedömningar som kan påverka regionens livsmedelsproduktion. Landsbygdsprogrammets olika åtgärder skall bidra till en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, boende, arbete och välfärd som leder till ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Länsstyrelsen samordnar ett forum, "Partnerskapet för landsbygdsprogrammet", med fokus på landsbygdsprogrammets olika åtgärder med representanter från de gröna näringarna. Partnerskapet träffas fyra gånger per år och leds av landshövdingen.

Den nya jordbrukspolitiken övergångsår 2021-2022 har försenat införandet av det nya landsbygdsprogrammet och skapat tidskrävande övergångslösningar. Även Jordbruksverkets förenklingsresa har under 2021 fått konsekvenser för länsstyrelsernas handläggning, då vissa rutiner nu återigen kommer att bli komplicerade och ge tidskrävande faser i handlägningsprocessen. Detta har genererat en kostnadsökning av administrationen av företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar för länsstyrelserna från och med november 2021 och framåt.

Landsbygdsprogrammets projekt inom kompetensutveckling, rådgivning och information

Kompetensutvecklingsprojekten ökar kunskapsnivån hos länets landsbygdsföretagare. Genom årets rådgivning, kurser, studieresor och webinarium har kunskapsnivån hos länets landsbygdsföretagare ökat. Detta har genererat ökad effektivitet och förbättrat måluppfyllelsen för de investeringar, miljöstöd och övriga insatser som har beviljats stöd inom landsbygdsprogrammet. Det i sin tur ökar möjligheterna att nå målen inom

livsmedelsstrategin, Agenda 2030, miljömålen och andra strategier inom länet. Verksamhet bedrivs inom Greppa Näringen, Ett rikt odlingslandskap, Ångsprojekt för samverkan och Ekologisk produktion samt Skapa nya jobb. Informationskanaler ut till målgrupperna är via tidningen Grödan, Nyhetsbrev Livskraftig Landsbygd samt Östgötska landsbygden, instagram landbygd_ostergotland. Samtliga informationskanaler hjälper till att visualisera möjligheter som finns inom landsbygdsprogrammet olika stöd samt lyfta fram aktörer som arbetar med att utveckla landsbygden. Under pandemin har Länsstyrelsen utvecklat möjligheterna och hittat nya kreativa lösningar för att nå målgrupper och utvecklingen har lett till lösningar som till exempel digital rådgivning, föreläsningar, webinarium, att nå ut med information via korta filmer etc.

Ångs- och betesmarksinventering

Syftet med ångs- och betesmarksinventering är att besöka/inventera marker som saknar miljöersättning som har inventerats tidigare, marker som har åtaganden med särskilda värden som inte har inventerats tidigare samt marker som inte har haft åtagande besök på många år. Under 2021 har 267 objekt som omfattar 781 hektar inventerats och material är inlagt i Jordbruksverkets databas TUVA. Efter varje fältsäsong kommunicerar Länsstyrelsen med de kommuner som är färdiginventerade, vilket uppskattas hos kommunekologerna som då har bra underlag tillgängligt för arbete i till exempel kommunala naturvårdsplaner och arbetet med Grön infrastruktur. De marker och trakter som indikerar att många marker saknar hävde eller har högt restuareringsvärde följs upp och tas med i uppsökande verksamhet inom andra landsbygdsprogramsprojekt.

Behörighetsutbildningar för bekämpningsmedel

Syftet med behörighetsutbildningar för bekämpningsmedel är att erbjuda utbildningar för säker användning av bekämpningsmedel. Under 2021 har Länsstyrelsen genomfört en grundkurs med 38 deltagare, samt tre repetitionsutbildningar digitalt med 88 deltagare.

Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap 7 § ärvdabalken

Länsstyrelsens uppdrag är att bedriva tillsyn över att lantbruksfastigheterna avvecklats inom förskrivna tid enligt ärvdabalken. Det innebär att ett dödsbo med fast egenom som är taxerade som lantbruksfastighet skall avvecklas senast fyra år efter dödsfallet. Länsstyrelsen tog 2020 fram nya arbetsrutiner som utvecklat arbetsprocessen och även aktualiserat ärenden genom att de numera ingår i diarieföringssystemet Platina. Successivt kommer det äldre hanteringsförfarande fasas ut. Nu följs ärenden upp några gånger per år då berörda dödsbon får informationsbrev, påminnelser och föreläggande. Genom översynen av arbetssättet bidrar det till att minska komplexa ägarförhållande av jordbruksfastigheter.

Förvärv av lantbruksfastigheter

Totalt har 51 jordförvärsärenden beslutats och samtliga 48 inkomna ärenden under 2021 är beslutade, varav 32 har gällt fysiska personers förvärv och 19 juridiska personer.

Samordning av bitillsynen i Kalmar, Jönköping och Östergötlands län

Länsstyrelsen ansvarar för den regionala bitillsynen. Uppdraget innebär löpande dialog med Jordbruksverket. Länsstyrelsen har bland annat i uppgift att meddela utbrott av smittsamma bisjukdomar och hålla hemsidan uppdaterad med information gällande

biodling. Länsstyrelsen ser till att bemanning finns tillgänglig i respektive län och förordnar bitillsynsmän samt samordnar information till bitillsynsmännen, insamling av uppställningsplatser och bistår bitillsynsmännen med underlag och information samt administrerar deras arvoden. Uppdraget är väl genomfört under året.

Fiske

Länsstyrelsen har i uppdrag att utveckla och förvalta fisket som resurs. Det innefattar såväl yrkesfiske, fritidsfiske och sportfiske. Länsstyrelsen hanterar ärenden enligt fiskerilagstiftningen. Det rör sig oftast om ansökningar om utsättning eller förflyttning av fisk. Länsstyrelsen handlägger även ärenden rörande fiskodling respektive kräftodling, tillstånd för inventering eller flyttning av hotade limniska arter samt tillstånd för fiske med elektrisk ström. Länsstyrelsen hanterar även ärenden enligt lagen om fiskevårdsområden.

Länsstyrelsen förordnar fisketillsynspersoner. Merparten av dessa tillsynspersoner har fiskevårdsområdesföreningar som uppdragsgivare och verkar i länets sjöar och vattendrag. Länsstyrelsen har inget uttalat uppdrag att utföra tillsyn på kusten men har uppdragsavtal med tillsynspersoner som utför tillsyn i länets kustområden. I Vättern samordnas tillsynen med övriga län runt sjön.

Länsstyrelsen har sedan 2018 tillsammans med länsstyrelserna i Gävleborgs, Uppsala, Stockholms och Södermanlands län i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten och Sveriges lantbruksuniversitet medverkat i projektet Refisk vilket avslutades 2020. Projektet syftade till att revidera fiskeregler samt utse fredningsområden för lekande rovfisk i det gemensamma kustområdet.

För att säkra det fortsatta arbetet med att skapa bättre förutsättningar för rovfiskar i kustområdet startade Länsstyrelsen projektet "Rädda vår gädda" under 2021. Syftet med projektet är att ta vid där Refisk avslutades, och att fortsätta arbetet med att stärka bestånden av rovfisk och då främst gäddan i Östergötlands skärgård. Många åtgärder görs redan i skärgården och tanken är att det ska bli lättare att få en översikt av dessa åtgärder om man samlar dem under samma projekt. Namnet på projektet syftar på att gäddan är Östergötlands landskapsfisk. Flera åtgärder har gjorts under året, bland annat har provfisket efter gädda med båtelfiske utförts under två perioder. Det genomfördes även yngelinventeringar i form av sprängfiske i nio lokaler i Gryts skärgård.

Länsstyrelsen har under året producerat informationsskyltar för områdena och påbörjat uppsättningen av dessa. Dessutom har en ny informationsfolder på svenska och engelska tagits fram med uppdaterade kustfiskeregler.

Länsstyrelsen organiserar fisketillsyn inom kustområdet med stöd av Havs- och vattenmyndighetens anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljön. Länsstyrelsen har under året ansvarat för och genomfört fisketillsyn inom kustområdet och kustmynnande vattendrag.

Länsstyrelsen omförordnade 33 tillsynsmän vilka bevakar fisket, främst i länets fiskevårdsområden. De som var tvungna att förnya sin utbildning för att få förlängt förordnande kunde under 2021 gå en digital kurs som anordnades av studiefrämjandet.

Arbetet med att ta fram en ny förvaltningsplan för skarv i länet fortlöpte under 2021 och ett utkast var klart i oktober. Planen ska ut på remiss under våren 2022.

Länsstyrelsen har medverkat i flera samverkansgrupper under året. Samarbetet med olika grupper runt Vättern är omfattande och myndigheten har medverkat i samordning Vättern, samförvaltning Vättern och LEADER-Vättern. Länsstyrelsen har även medverkat i tre beredningsgrupper, Stora sjöarna, beredningsgrupp Öst och beredningsgrupp Östersjön utsjö. Syftet med grupperna är att få till ett ökat samarbete mellan länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten. Under året har även länsrådet tillträtt som ordförande i Vätternvårdsförbundet. Vätternvårdsförbundet arbetar med att bevara sjöns unika egenart och samordna åtgärder, övervakningsprogram och forskning i och omkring Vättern. Förbundet bevakar också olika intressen i och runt Vättern. Arbetet finansieras av medlemmarna vilka utgörs av företag, myndigheter och organisationer runt Vättern samt övriga som har intresse av miljön i Vättern.

Mycket av verksamhetens arbete är en pågående process där det är svårt att peka på effekten av enskilda prestationer. Länsstyrelsen har tillsammans med Länsstyrelsen Stockholm varit drivande i frågan om Östersjöns mående de senaste åren och har under 2021 även medverkat medialt i frågan vilket fick stor spridning.

Länsstyrelsen har under 2021 hanterat fyra ansökningar om ersättning för skador på fiske och fiskeredskap orsakade av säl. Ersättning har beviljats enligt de villkor som angetts i Havs- och vattenmyndighetens beslut den 14 juli 2021.

Resultatbedömning

Den samlade bedömningen är att arbetet med de areella näringarna utförs med fokus på att göra rätt åtgärder vid rätt tillfälle och att Länsstyrelsen levererar ett gott resultat. Under flera år har vi haft en positiv trend med att kunna leverera enligt regleringsbrevsuppdragens måluppfyllelse trots att förutsättningarna förändras över tid och av pandemieffekter. De områden som levererar gott men har potential att kunna utvecklas än mer är projekt inom landsbygdsprogrammet som har koppling till livsmedelsstrategin.

Under 2021 har Länsstyrelsen prioriterat ned ordinarie handläggning i förmån för arbete med Jordbruksverkets ackrediteringsprövning. Detta har i sin tur påverkat övrig handläggning främst genom att handläggning av tidigare års ansökningar inte har kunnat hanteras i den utsträckning Länsstyrelsen initialt planerat för. Vad gäller årets handläggning har målen i SUSS-planen (SUSS = Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan) trots det uppnåtts.

Vad gäller kontrollverksamheten har kontrollfrekvenserna från EU även 2021 halverats och samtliga kontroller har genomförts i tid, trots att den arbetsgruppen under senare delen av året hade en relativt hög sjukfrånvaro med anledning av covid-restriktionerna och den höga smittspridningen i länet delar av året. Sammantaget är bedömningen av jordbrukarstöds resultat för 2021 gott, men trenden är däremot mycket svår att förutse.

Länsstyrelsens arbete med fiske har med utgångspunkt i verksamhetens mål och uppdrag uppnått ett gott resultat. Samarbetet internt på både enhets- och avdelningsnivå har ökat och detta öppnar upp för utveckling av fisket vilket gör att framtiden ser lovande ut.

Den sammantagna bedömningen av resultatet för de areella näringarna bedöms, utifrån rådande förutsättningar, vara gott.

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
1C5 Förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck m.m.	Regleringsbrev
3B22 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen.

- Övergripande inom de ovan nämnda områdena stärka samverkan mellan myndigheter, kommuner, regioner, civilsamhällets organisationer och andra aktörer.
- Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Vi har också ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
- Samarbeta och samverka med kommuner, regioner och andra aktörer i arbetet med att utveckla föräldraskapsstöd.
- Samordning och stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet, skapa kunskapsunderlag (som till exempel könsuppdelad statistik) samt stödja kommuner, myndigheter, föreningar och andra organisationer i deras jämställdhetsarbete.
- Ansvar för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
- Samverka och samordning om mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet.
- Samordning och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser, vilket omfattar insatser för ensamkommande barn, mottagande och etablering av nyanlända, samhällsorientering för nyanlända, tidiga insatser för asylsökande, bidrag för att utveckla kapacitet och beredskap i mottagandet av nyanlända samt bidrag för flyktingguider och familjekontakter.
- Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
- Ansvar för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Nedanstående punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.

- Det övergripande målet för *folkhälsopolitiken* är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.
- Målet för *alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT)* är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk. Den nationella ANDT-strategin är vägledande i detta arbete.
- Målet för *jämställdhetspolitiken* är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för *mänskliga rättigheter* är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.
- Det nationella målet för *funktionshinderspolitiken* är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.
- Målet för *politik mot diskriminering* är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för *integrationspolitiken* är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot *spelberoende* är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för *kriminalpolitiken* är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet och verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Inom ramen för uppdraget att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck har ett arbete pågått med att,

- förbereda inrättandet av ett nationellt kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (A2020/02708/JÄM),
- fortsatt utveckla regionala resurscentrum, och
- stärka statliga och kommunala verksamheters förmåga att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck, barnnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning.

Under 2021 har Länsstyrelsen även fått i uppdrag av regeringen att,

- samordna de gemensamma myndighetsinsatser som beskrivs i ”Myndighetsgemensamt uppdrag om information och vägledning i arbetet mot hedersrelaterad brottslighet” (A2020/02649/JÄM) för att främja tillämpningen av de nya bestämmelser mot hedersrelaterad brottslighet som trädde ikraft den 1 juli 2020, och
- förebygga och bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor (A2020/01029).

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	33,6	28,2	25,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	30,3	23,8	21,3
Antal årsarbetskrafter män	3,3	4,4	3,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	251	161	200
Antal beslutade ärenden	126	162	166
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	17	8	9
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	47 202	38 611	35 923
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	13 054	5 518	16 200

Av 33,6 årsarbetskrafter avser 18,11 de regionala uppdragen inom social hållbarhet. Resterande del avser Länsstyrelsen Östergötlands nationella kompetensteam mot hedersrelaterat våld och förtryck. Antal årsarbetskrafter har ökat. Det beror på ökade satsningar inom området mäns våld mot kvinnor och Länsstyrelsen Östergötlands nationella kompetensteam.

Av 251 ärenden avser 206 stycken uppdragen inom social hållbarhet. Resterande del avser Länsstyrelsen Östergötlands nationella kompetensteam. De högre siffrorna från föregående år beror främst på ökat antal ärenden kopplat till det nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck, samt ärenden kopplat till alkohol och tobakstillsyn. Antal ärenden äldre än två år beror bland annat på längre projekt inom integrationsområdet som inte är slutredovisade.

Verksamhetskostnaden är högre än tidigare år. Det beror bland annat på ökade satsningar, särskilt inom området mäns våld mot kvinnor. Gällande lämnade bidrag avser drygt 4,8 miljoner kronor enheten för social hållbarhet och rör uppdrag inom personligt ombud, integration samt mäns våld mot kvinnor. Resterande summa för lämnade bidrag, drygt 8,2 miljoner kronor avser Länsstyrelsen Östergötlands nationella kompetensteam mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har valt att inte ha några resultatindikatorer för verksamhetsområdet i årsredovisningen 2021.

Prestationer och effekter

Folkhälsa

Länsstyrelsen samverkar med olika aktörer i länet i syfte att uppnå det nationella folkhälsomålet. Myndigheten deltar i de regionala folkhälsonätverken för politiker och tjänstepersoner där det pågår olika processer i syfte att öka jämlikhet i hälsa. Exempelvis pågår framtagande av en ny regional folkhälsostrategi. Länsstyrelsen har bland annat verkat för att strategin ska utgå från de nationella målen och att lärdomarna från de så kallade folkhälsopiloterna som länsstyrelserna i Stockholm och Västerbotten ska tillvaratas.

Centralt i Länsstyrelsens arbete är att föra ut den nationella folkhälsopolitiken och de nationella strategierna i länet genom olika forum som Länsstyrelsen sammankallar, exempelvis länets ANDT-råd, det nätverk som finns för lokala ANDT-samordnare, det regionala brottsförebyggande rådet (Regbrå), MÖTA, och Östergötlands friluftsnätverk.

Under året har arbete pågått med att ta fram en förnyad ANDTS-strategi. Den utgår från det nationella folkhälsomålet och alla insatser inom området görs för att uppnå målet. Det sker bland annat genom utbildningar och seminarier för olika målgrupper. Som exempelvis risk- och skyddsfaktorer kopplat till spel om pengar, alkohol och barns hälsa, dopning och maskulinitet och seminarieserierna Fredagsfika med ANDTS samt Fredagar för folkhälsa. Seminarierna har haft mellan ca 70-300 anmälda deltagare. Vidare belyses folkhälsoperspektivet i årliga rapporter och kartläggningar såsom mätningar av narkotikaspår i avloppsvatten som sammanställts i en rapport och presenterades på ett seminarium med 110 anmälda deltagare. Länsstyrelsen deltar även i arbetet med ungdomsenkäten Om mig vars resultat används i rapporter och kartläggningar samt sprids i olika forum.

Länsstyrelsen har även genomfört kommunikationsinsatser som kopplar an till folkhälsa riktat till olika målgrupper såsom skärmtid, digitala spel och spel om pengar, antilångningskampanjen Tänk Om och rökfria miljöer. Räckvidden på kommunikationsinsatserna i sociala medier har varierat från 13 346 personer nådda till 47 102 personer nådda.

Under året har Länsstyrelserna haft uppdrag att initiera samverkan mellan kommuner för att motverka aktiv medverkan till bosättning i någon annan kommun. Ett uppdrag där Östergötland samordnat, gett stöd till övriga länsstyrelser samt sammanställt en nationell rapport. Rätten till bostad är ett livsvillkor som är avgörande för hälsoutvecklingen och dessutom ett delmål i den nationella folkhälsopolitiken. Länsstyrelsen deltar även i framtagandet av en regional suicidpreventiv strategi för ökad jämlikhet i hälsa.

Jämställda och jämlika villkor är en viktig del av folkhälsoarbetet. Exempelvis har uttag av föräldradagar lyfts i kommunikationsinsatser. Vidare undertecknade jämställdhetsrådet en debattartikel gällande mäns hälsa vilken publicerades i flera av länets tidningar. Även skillnader i hälsa i arbetet med vaccinationstäckning i länet har lyfts. Länsstyrelsen har i samverkan med andra aktörer arbetat med kunskapshöjande insatser kring könsstymning inom hälso- och sjukvården samt hedersrelaterat våld och förtryck, och hur detta kan identifieras på ett tidigt stadium, inom skola och fritidsverksamhet. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att främja alla individers möjlighet till kontroll, inflytande och delaktighet i samhället och i det dagliga livet. Likaväl som tillgången till god och jämlik vård.

Under året har en regional överenskommelse (RÖK) inom integration tecknats mellan Länsstyrelsen, länets kommuner, Migrationsverket, Region Östergötland och Arbetsförmedlingen. Ett av överenskommelsens delmål är hälsa. Delmålet mynnar ut i aktiviteter som beaktar folkhälsoperspektivet.

Hälsoaspekter beaktas i riskbedömningar av förorenade områden och värderas vid val av åtgärd. Under året har bedömningar bland annat gjorts i ärenden kopplat till Brandsnäs såg, kemtvätt i Motala och bygglovsärende vid busfabriken i Linköping. Närmiljön har en påverkan på folkhälsan. I myndighetens tillsyn enligt Miljöbalken av

miljöfarliga verksamheter kontrolleras att villkor för exempelvis buller och utsläpp av organiska lösningsmedel efterföljs.

Myndigheten arbetar med One health som är ett tvärvetenskapligt arbete med målsättningen att begränsa sjukdomsspridning och antimikrobiell resistens. Under året har Länsstyrelsen medverkat vid antibiotikaforum arrangerat av Jordbruksverket och ett webinarium om One health och tjänstehundar, arrangerat av Sveriges lantbruksuniversitet. Under antibiotikaveckan i november publicerades en film om One Health i sociala medier. Filmen visades även på ett samverkansmöte för veterinärer i länet i december. Myndigheten har skrivit en artikel om antibiotikaresistens i tidningen Grödan som går ut till 3 300 lansbrukshushåll i länet och haft inlägg om detsamma i nyhetsbrevet Livskraftig landsbygd som har 2 178 registrerade mottagare.

Ett av målen med samordningen av friluftsliv i länet är ökad folkhälsa. En del av arbetet under året har riktats till beslutsfattare för ökad acceptans och förståelse för friluftslivets värden och bidrag till ökad folkhälsa. Kommunikationsinsatser, information och guidningar gällande friluftsliv och länets naturreservat har genomförts i syfte att nå ut till olika målgrupper. År 2021 har varit friluftslivets år där Länsstyrelsen aktivt deltagit med bland annat Landshövdingestafetten.

Under året har två projekt, inom ramen för LONA (Lokala Naturvårdsprojekt), delfinansierats. ”Hitta ut i Finspång 2021-2023” som är ett koncept där olika platser nås via en karta i en app i syfte att få fler att ta del av friluftsliv. Samt ”Friluftslivets år” som drivs av Motala kommun i samverkan med bland annat Friluftsförbundet, studiefrämjandet och Naturskyddsföreningen. Syftet med projektet är att skapa en god grund för framtiden gällande friluftsliv, naturvistelse och integration.

Länsstyrelsen deltar i ett projekt inom Fossilfritt 2030, Rena resan, som handlar om att främja cykling i länet för att minska utsläppen av växthusgaser i städerna. En effekt av det är också ökad rörelse vilket främjar folkhälsan. Inom projektet har ett flertal kompetenshöjande aktiviteter genomförts i kommunerna såsom seminarier och nyhetsbrev.

Jämställdhet

Länsstyrelsen har ett övergripande uppdrag att verka för att de jämställdhetspolitiska målen får genomslag i länet samt att stärka samverkan mellan myndigheter, kommuner, regioner och andra aktörer. För att genomföra detta uppdrag har Länsstyrelsen ett Jämställdhetsråd som leds av landshövdingen och där ledamöterna representerar offentlig, privat och ideell sektor. Jämställdhetsrådet är en viktig del i att förverkliga länets jämställdhetsstrategi och arbetar utifrån en fastslagen plan.

Länsstyrelsen leder även ett nätverk för jämställdhetsfrågor med regionen och länets kommuner. I detta nätverk arbetar myndigheten för att skapa ett forum för kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte, arbetar med utbildning samt lägger fram och skapar kunskapsunderlag. Det är Länsstyrelsens bedömning att kommunernas och regionens jämställdhetsarbete i större utsträckning kanaliseras via CEMR-deklarationen och lokalt satta jämställdhetsmål än via de nationella jämställdhetspolitiska målen. Här ser Länsstyrelsen att vi har en viktig roll att fylla för att lyfta dessa mål och arbetet kring dem och i detta arbete är strategin ledande. Nätverket är ett viktigt led i att lyfta och väva samma CEMR samt de jämställdhetspolitiska målen. Under året har regelbundet möte hållits där kompetensutveckling varit ett av flera element. Detta har skett i

samverkan med kommunerna, Linköpings universitet och Region Östergötland. Under året har ett arbete med att se över nätverket påbörjats. Syftet med detta är att ytterligare underlätta för nätverkets deltagare att kunna delta samt att öka nätverkets relevans för deltagarna. Detta arbete kommer att fortgå under 2022.

Utöver detta arbetar Länsstyrelsen även med att informera och kommunicera om jämställdhet, de jämställdhetspolitiska målen samt om jämställdhetsintegrering på olika sätt exempelvis genom media och sociala medier.

Länsstyrelsen har under året tagit fram och genomfört en jämställdhetsutbildning för chefer och ledare. Utbildningen hade fler sökande än vad som togs in vilket visar att det finns en efterfrågan och ett behov av den här typen av utbildningar i länet. Utbildningen blandar deltagare från offentlig och privat sektor (ideell sektor var inbjudna men inga ansökte, något som får analyseras och ses över till en eventuell nästa omgång). Sjutton deltagare (chefer inom privat och offentlig sektor) kommer vara färdiga med utbildningen i januari 2022. Utbildningen består av fyra halvdagar och syftet med utbildningen är att öka deras jämställdhetskompetens samt att de i sin tur ska kunna verka för en ökad jämställdhet i sina respektive organisationer. Fördelningen bland deltagarna är nära nog 50 procent vardera av män/kvinnor.

Länsstyrelsen har genomfört ett antal kommunikativa satsningar under året som berört kvinnlig rösträtt, jämställt uttag av föräldradagar i länet, samt kommunikativa satsningar i sociala medier samt i nyhetsmedia i samband med internationella kvinnodagen 8 mars samt internationella mansdagen 19 november. Syftet med detta var att lyfta jämställdhetsfrågan och jämställdhetspolitiska delmål bland allmänhet och beslutsfattare i länet.

Länsstyrelsen har genomfört utbildningstillfällen både externt samt med jämställdhetsrådet. Länsstyrelsen har även annordnat externa events både för allmänhet och för tjänstepersoner inom kommun och region.

En väsentlig del av Länsstyrelsens arbete inom sakområde jämställdhet utgörs av uppdraget Mäns våld mot kvinnor, vilket redovisas i särskild ordning till Arbetsmarknadsdepartementet. Länsstyrelsen ser att ett brett arbete med jämställdhet är nödvändigt för att komma till rätta med målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Integration

Under året har Länsstyrelsen fortsatt att arbeta genom den regionala samverkansstrukturen där Östergötlands Integrationsråd och beredningsgrupp är centrala, i syfte att bibehålla och vidareutveckla ett systematiskt arbetssätt på regional nivå. Arbetet har genomförts som planerat under året, med hänsyn till rådande restriktioner på grund av coronapandemin där samtliga möten har genomförts digitalt.

I början av året fattades beslut om en reviderad regional överenskommelse – ”Hållbar integration i Östergötland 2021 - 2025”, som är vägledande för integrationsarbetet i länet. Överenskommelsen strävar efter utveckling i enlighet med den regionala utvecklingsstrategin (RUS) och Agenda 2030. Den primära målgruppen är utrikesfödda personer som befinner sig i eller riskerar att hamna i utanförskap. De samverkande parterna är länets 13 kommuner, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Region

Östergötland och Länsstyrelsen Östergötland. Parterna har utifrån en gemensam behovsanalys enats om två övergripande mål i överenskommelsen:

1. Det ska ta kortare tid att bli självförsörjande i Östergötland.
2. Måluppfyllelsen i skolan ska öka för nyanlända elever.

Utifrån målen har fem utvecklingsområden identifierats (bostad, hälsa, utbildning, normer och attityder, arbetsmarknad och kompetens). Ett arbete pågår nu med att ta fram delmål, indikatorer och en aktivitetsplan med konkretisering av lämpliga insatser.

Tre kommuner i Östergötland har haft möjlighet att lämna in anmälan till Migrationsverket om områdesbegränsningar av asylsökandes eget boende. Under våren fick berörda kommuner skriftlig information om processen, vilket resulterade i att en kommun kom in med anmälan till Länsstyrelsen. En kommun har sedan tidigare en områdesbegränsning av asylsökandes eget boende, som löper utan förändringar under nästa år.

Länsstyrelsen har under året tagit fram en länsrapport för uppföljning av arbetet 2020 inom ramen för den tidigare regionala överenskommelsen. Rapporten berör huvudsakligen tre områden: uppföljning av det övergripande målet om nyanlända i länet som efter avslutad etablering är självförsörjande, arbetet med prioriterade områden för 2020, parternas upplevelse av den regionala samverkan. I rapporten framkommer bland annat fortsatta utmaningar med självförsörjningsgraden hos de personer som avslutar sin etableringsperiod, även om etableringsgraden i Östergötland och riket har närmats sig varandra. Utmaningen kvarstår med att få fler nyanlända kvinnor i självförsörjning. Ett huvudmål i den regionala överenskommelsen är att det ska ta kortare tid att bli självförsörjande, vilket Länsstyrelsen tillsammans med de samverkande parterna kommer att arbeta vidare med under de närmaste åren. Rapporten visar också att de aktörer som deltar i den regionala samverkan överlag är nöjda med hur samverkan fungerar och att samverkan kring integrationsfrågor har utvecklats på ett positivt sätt under de senaste åren. Vinsterna har framförallt varit i utbyte av erfarenheter samt att gemensamma insatser har identifierats och genomförts utifrån den kunskapsdelning som har skett mellan de samverkande parterna.

Under året har Migrationsverket avvecklat samtliga tillfälliga platser i länet dock kvarstår behovet av tidiga insatser för asylsökande (TIA), men på andra geografiska platser. Under året har sju TIA-insatser beviljats.

Länsstyrelsen har under 2021 beviljat statsbidrag för att utveckla kapacitet och beredskap i mottagandet av nyanlända samt för att underlätta etablering i samhället för asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn. Totalt har sex insatser beviljats till kommuner, och dessa bedöms vara viktiga för utvecklingen av integrationsarbetet i Östergötland. Coronapandemin har även under detta år påverkat pågående projekt, deltagare och aktörer, som på olika sätt fått ställa om sina insatser för att möta de rådande restriktionerna.

Inom integrationsuppdraget arbetar Länsstyrelsen för ett ökat jämställdhetsfokus, allt från att synliggöra och belysa skillnader mellan män och kvinnor statistiskt för mer välgrundande underlag vid prioriteringar av insatser och målgrupper. Länsstyrelsen ser dock ett fortsatt behov av att främja och stärka jämställdhetsperspektivet, att synliggöra maktstrukturer i samhället, både i ansökningar av statsbidrag till genomförande av

insatser för att öka vår kunskap och skapa förutsättningar till delaktighet i samhället för både kvinnor och män.

Den lagstadgade samhällsorienteringen på 102 timmar har under året bedrivits digitalt på grund av pandemin. Samhällsorienteringen är regionalt samordnad där samtliga 13 kommuner i länet ingår i samarbetet. ”Om Sverige” – ett material för samhällsorienteringen har under året reviderats nationellt bland annat med större fokus på jämställdhet och mänskliga rättigheter.

För att ytterligare främja den regionala samverkan har Länsstyrelsen bjudit in till två digitala mottagningsforum med deltagare från länets kommuner, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Region Östergötland och civilsamhället. Syftet med mötena har varit att skapa en gemensam mötesplats för kunskapsutbyte och dialog, tillsammans med de aktörer i länet som möter målgruppen asylsökande/nyanlända. Träffarna har varit uppskattade och de har bidragit till en större kunskap och förståelse för varandras uppdrag.

En utmaning för flertalet kommuner i länet är brister i samverkan med Arbetsförmedlingen och avsaknaden av lokal närvaro i vissa kommuner. Länsstyrelsen har gjort en mindre kartläggning över hur samverkan fungerar i kommunerna kring målgruppen nyanlända. Resultatet från kartläggningen har bidragit till en översyn av Arbetsförmedlingen över hur samverkan kan förbättras i länet.

Länsstyrelsen kan också se att långa handläggningstider vid Skattemyndigheten för folkbokföring har haft en negativ påverkan på den kommunala verksamheten och kommunernas ekonomi.

Länsstyrelserna fick i regleringsbrevet för 2021 ett nytt uppdrag om att samla in och sprida goda exempel på uppsökande och motiverande arbete för att nå utrikesfödda kvinnor som står långt från arbetsmarknaden och utbildning. I Östergötland har Länsstyrelsen bidragit med fem goda exempel på insatser i länet. En sammanställning kommer att göras nationellt med ett urval av insatser som sedan kommer att lanseras.

Coronapandemins effekter har ökat vikten av dialog med civilsamhället under året. Ett arbete med att bistå krisorganisationen på Länsstyrelsen i arbetet med förbättrade regionala lägesbilder kring covid-19 har pågått under första halvåret. Sex dialoger har genomförts med aktörer för civilsamhället.

RB 3B22 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända

Länsstyrelsens utgångspunkt har varit Migrationsverkets fördelningsmodell och myndigheten har fattat beslut om fördelning av anvisningar 2022 och gjort yttranden rörande andelstal. Som en del av länets regionala samverkan genomförde länets kommuner en dialog kring förslagen på kommun- och andelstal. Utifrån resultatet från dialogen fattade Länsstyrelsen beslut om en omfördelning av totalt 12 anvisningar, samt en omfördelning av andelstal för asylsökande ensamkommande barn. Omfördelningen bygger på information och dialog med kommunerna och ett aktivt arbete av den integrationssamordnare som är anställd på Länsstyrelsen, finansierad av länets kommuner. Som resultatet har kommunernas intresse väckts för att samverka mer på detta område och en fördjupad dialog kommer att inledas redan i februari 2022, för att

även kunna finnas med som en förutsättning under kommunernas lokala budgetprocesser.

Kommunerna har klarat uppdraget med att ta emot nyanlända enligt bostättningslagen. Länetts kommuner har förmågan att anpassa beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända, både vid ett ökat och minskat mottagande. Trots stora utmaningar för kommunerna att anpassa behovet av insatser och boenden för nyanlända alltsedan 2015, så finns idag en större kapacitet att parera skiftningar i mottagandet, där erfarenhet, utarbetade rutiner och den regionala samverkan har varit bidragande faktorer. En stor utmaning för flertalet kommuner vid ett ökat mottagande är dock förmågan att möta behovet av bostäder, framför allt stora och små lägenheter. Detta tillsammans med osäkra planeringsförutsättningar vid mottagande av kvotflyktingar, med akuta överföringar och ett koncentrerat mottagande under senare delen av året, som ställer höga krav på kommunernas flexibilitet. Samtidigt som ett lågt mottagande av nyanlända under 2021 och en avveckling av Migrationsverkets tillfälliga bostäder i länet har bidragit till en bättre balans på bostadsmarknaden i flertalet kommuner, i jämförelse med föregående år.

Flera kommuner uttrycker att det låga mottagandet av ensamkommande barn är ett hinder för att bevara eller bygga en bra beredskap och kapacitet, även om några även upplever att det låga mottagandet underlättar sådant som att hitta god man och att anpassa insatser till individerna. De rutiner och den kunskap som upparbetades under tiden när mottagandet var större har varit svårt att behålla lokalt och det finns inget tecken på någon förändring av denna trend. När anvisningar kommer sporadiskt påverkas till exempel systematiken i boendeplaceringar och stöd till barnen även i större kommuner och de små kommunerna kan i dag ofta helt sakna erfarenhet av att ta emot ensamkommande barn och unga på grund av att någon anvisning inte kommit på flera år. De små kommunerna uttrycker också en sårbarhet inför en situation då de skulle behöva utöka kapaciteten i mottagandet, då även små förändringar i antalet anvisade barn i dagsläget innebär utmaningar i en mindre organisation. Något som eventuellt kan påverka kapaciteten positivt är om den samverkan kring omfördelning av anvisningsandelar och kommuntal som skett i länet under 2021 kan fortsätta att utvecklas i lite större skala. Det möjliggör för kommunerna att bygga vidare på de styrkor som finns i den egna organisationen.

RB 1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering

Inom ramen för uppdraget i regleringsbrevet har Länsstyrelsen arbetat både internt och externt.⁴ Länsstyrelsens interna arbete utgår från Råd för lika villkor och en framtagen handlingsplan för Länsstyrelseinstruktionen paragraf 5 som styr och prioriterar arbetet. Rådet följer upp detta arbete. På Länsstyrelsen finns en tvärsektoriell grupp för de sektorsövergripande uppdragen i paragraf 5-6 länsstyrelseinstruktionen. Syftet är att förbättra planering, uppföljning och integrering av uppdragen av länsstyrelseinstruktionen paragraf 5-6. Den tvärsektoriella gruppen för paragraf 5-6 har bland annat anordnat drop-in möten för enhetschefer inför årsredovisningen 2021 och

⁴ Det går att läsa mer om om de åtgärder som vidtagits för att utveckla Länsstyrelsens arbete med mänskliga rättigheter i enlighet med 5§ Länsstyrelseinstruktionen under avsnitt 9 "Integrering av sektorsövergripande områden".

verksamhetsplaneringen 2022. Det gjordes även textförtydliganden i verksamhetssystemet LISA gällande paragraf 5 och mänskliga rättighetersperspektivet för att underlätta förståelsen för frågan och dess verksamhetsintegrering. Bedömningen är att arbetssättet leder till en allmän kunskap om rättighetsbaserat arbetssätt samt att sakkunniga i andra verksamheter får ett bättre stöd när de ska koppla mänskliga rättigheter till deras respektive verksamhet.

Inom ramen för det interna arbetet med verksamhetsintegrering av mänskliga rättigheter har flera utbildningar genomförts på myndigheten. Utöver detta har alla chefer på myndigheten erbjudits digital grundutbildning och fördjupande webinarium kring att motverka rasism i arbetslivet samt aktiva åtgärder mot diskriminering. Alla chefer har dessutom fått en föredragning och ett powerpointmaterial rörande den statliga värdegrunden och demokrati. Effekterna av detta arbete förväntas vara ökad förståelse och kunskap om olika rättighetsperspektiv.

För att lyfta in mänskliga rättigheter i myndighetens planarbete ingår samordnaren för mänskliga rättigheter i planberedningsgruppen. Arbetet har resulterat i sex yttranden vid aktualitetsprövningar av översiktsplaner för kommuner där mänskliga rättigheter och social hållbarhet lyfts. Länsstyrelsens samordnare i mänskliga rättigheter deltog även i två samråd med planhandläggare från Linköpings kommun inför kommunens aktualitetsprovning av översiktsplanen. Länsstyrelsen kan se effekter av planberedningsgruppens arbete där flera kommuner reflekterar över synpunkterna och tar hänsyn till dessa i kommande planer, exempelvis i Motala och Kinda.

För att ytterligare stärka Planberedningsgruppen i frågor som rör mänskliga rättigheter och social hållbarhet har kunskapshöjande insatser kring bland annat demokrati, brottsförebyggande och tillgänglighet genomförts av sakkunniga på myndigheten. Resultat av dessa regelbundna kunskapshöjande insatser är en höjd kompetens gällande mänskliga rättigheter där förväntad effekt blir bättre stöd för kommuner och i slutändan större medborgardeltaktighet i samhällsplaneringen.

I det externa arbetet har Länsstyrelsen samarbetat med myndigheter, kommuner och det civila samhället. En stor del har genomförts i nätverksform. De regionala nätverken har till syfte att skapa en mötesplats för frågan mänskliga rättigheter, utbyte av erfarenheter, höja kunskap om frågorna samt arbeta praktiskt med dess verksamhetsintegrering.

Länsstyrelsen driver flera nätverk i syfte att uppmärksamma mänskliga rättigheter. Ett myndighetsnätverk som består av 14 deltagande organisationer, ett nätverk för mänskliga rättigheter riktat till kommuner och det civila samhället, ett barnrättsnätverk samt ett nätverk med syfte att uppmärksamma Förintelsen där även kommuner och civila samhället deltar.

Inom ramen för arbetet med nationella minoriteter har det genomförts två möten under året med tre kommuner som ingår i det finska förvaltningsområdet. Länsstyrelsen träffar Judiska minoriteten regelbundet genom ett nätverk för Förintelsen. Under året har Länsstyrelsen även etablerat kontakten med en nybildad samisk föreningen i Östergötland. Mötena är viktiga för att få inspel hur uppdraget rörande nationella minoriteter kan förbättras och utvecklas.

Länsstyrelsen har på olika sätt erbjudit och spridit utbildningar och kompetenshöjande insatser kring mänskliga rättigheter. Ovan nämnda nätverk har bjudits in men även

andra målgrupper beroende på tema. Ett exempel på föreläsning samarrangerades med Linköpings universitet på temat demokratin i förhållande med fake news. Andra utbildningar har genomförts av organisationer i nätverket för mänskliga rättigheter i Östergötland. Till exempel har Funktionsrätt i Östergötland genomfört en utbildning om universell utformning och Byrån mot diskriminering lunchföreläsningar på temat Vad är diskriminering.

Länsstyrelsen har på olika sätt lyft olika frågor inom ramen för mänskliga rättigheter. Till exempel kopplat till demokrati och den nationella kampanjen Jag är rom som vände sig till ungdomar. Länsstyrelsen har även flaggat, både fysiskt och digitalt under året på våra nationella minoriteters högtider samt på Pridedagen.

Länsstyrelsen har genom remissyttranden bidragit till att stödja länets aktörer gällande mänskliga rättigheter, till exempel den regionala utvecklingsstrategin som Region Östergötland arbetat fram.

När länsledningen gör kommunbesök förbereds underlag för att länsledningen ska kunna lyfta och följa upp frågor kring mänskliga rättigheter.

Under året har Länsstyrelserna haft uppdrag att initiera samverkan mellan kommuner för att motverka aktiv medverkan till bosättning i annan kommun. Ett uppdrag där Länsstyrelsen Östergötland samordnat uppdraget och gett stöd till övriga länsstyrelser genom bland annat nätverksmöten samt sammanställt en nationell rapport.

RB 1C5 Förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck

Länsstyrelsen har, inom ramen för uppdraget att förbereda inrättandet av ett nationellt kompetenscentrum, anlitat konsulter för att genomlysna och sedermera sammanställa och presentera underlag utifrån de uppgifter som ankommer på det nya centret i enlighet med uppdragsbeskrivningen. De underlag som tagits fram inom ramen för respektive konsultuppdrag utgörs av rapporter och sammanställningar från genomförandet av flertalet workshops tillsammans med såväl synpunktsaktörer som andra relevanta samverkansaktörer.

Med anledning av uppdraget att förbereda inrättandet av ett nationellt kompetenscentrum genomförde Länsstyrelsen en genomlysning samt kartläggning av nuvarande organisation inom Nationella kompetensteamet. Detta resulterade i ett beslut om att inrätta en ny avdelning med två underliggande enheter för organisering och styrning av det kommande kompetenscentret. För att skapa förutsättningar för en gynnsam implementering av en ny organisationsstruktur har det även varit nödvändigt att genomföra riktade insatser i/genom det systematiska arbetsmiljöarbetet för en god psykosocial arbetsmiljö och ett hållbart arbetsliv. Under 2021 har således åtskilliga insatser genomförts för att kartlägga orsaken till de brister som förevarit i den psykosociala arbetsmiljön för att söka komma tillrätta med dessa.

Vad avser uppdraget att fortsatt utveckla regionala resurscentrum har Länsstyrelsen under 2021 fördelat medel till ytterligare fyra län för att stödja utvecklingen av regionala, kommun- och myndighetsgemensamma resurscentra. Denna process initierades genom en uppstart- och förankringskonferens med syfte att sprida information om regeringsuppdraget, presentera följeforskningens resultat och möjliggöra för intresserade aktörer/län att få del av relevant information inför utlysning av medel och kommande ansökningsförfarande. Till denna konferens inviterades företrädare för pilotlänen för att berätta om sina erfarenheter kring uppbyggnaden och

utvecklandet av och det fortsatta arbetet med respektive resurscentraverksamhet. Målgrupp för konferensen var representanter från de län som var intresserade av att utveckla regionala resurscentra med start 2021, det vill säga representanter från länsstyrelserna både på handläggare- och chefsnivå samt strateger, chefer och politiker inom övriga myndigheter/organisationer på lokal och regional nivå. De fyra län som, efter ansökningsförfarande, sedermera tilldelades medel under 2021 var Dalarna, Skåne, Västernorrland och Västmanland. Sammantaget ingår nu åtta län i arbetet med att utveckla regionala resurscentra.

Under 2021 genomförde Länsstyrelsen även en nationell konferens om resurscentrasatsningen tillsammans med länsstyrelserna i Norrbotten, Gävleborg, Kronoberg och Västra Götaland. Syftet med konferensen var att sprida kunskap om resurscentrauppdraget, visa på nationella och internationella exempel, ge inspiration och förbättra samverkan mellan olika aktörer. Målgrupp för konferensen var tjänstepersoner inom länsstyrelserna, chefer och politiker inom kommun och region, yrkesverksamma inom pilotlänen, relevanta myndigheter och riksorganisationer för idéburen sektor som arbetar med/gentemot målgruppen.

Vidare har Länsstyrelsen under 2021 genomfört flertalet nätverksträffar och handledningstillfällen för företrädare vid befintliga/etablerade resurscentraverksamheter och en nätverksträff för företrädare vid såväl befintliga/etablerade resurscentraverksamheter (s.k. pilotlän) som nya resurscentraverksamheter.

Under 2021 genomförde Länsstyrelsen åtskilliga utbildnings- och utvecklingsinsatser (däribland i form av handledningstillfällen) gentemot företrädare vid befintliga/etablerade resurscentraverksamheter. Syftet med dessa insatser har varit att omhänderta uppkomna frågor från länen utifrån det i uppdraget formulerade målet att fortsatt bidra i arbetet med att utveckla regionala resurscentrum. Samt sträva mot att tillse att företrädare vid befintliga resurscentraverksamheter förses med verktyg för att såväl självständigt bedriva arbetet med, som att stötta andra län, vid utvecklandet av nya regionala resurscentra.

För att stärka statliga och kommunala verksamheters förmåga att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck, barnåktenskap, tvångsäktenskap och könsstämpning har Länsstyrelsen under 2021 genomfört åtskilliga utbildningsinsatser i form av föreläsningar, internat, föredrag med mera. Målgrupp för dessa insatser var företrädesvis statliga och kommunala aktörer men även relevanta organisationer.

Vidare förekommer kontinuerlig samverkan med relevanta aktörer utifrån en framtagen arbetsstruktur för samverkan. Effekten av en sådan strukturerad samverkan utgörs av en mer kvalitativ, det vill säga effektiv och rättssäker, samverkan.

Resultatbedömning

Coronapandemin har påverkat den verksamhet som genomförts inom folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter, nationella minoriteter och integration. En stor utmaning har varit att genomföra välfungerande digitala möten och utbildningar då funktionella och säkra digitala verktyg saknats. Exempel på detta är att samverkan mellan aktörer påverkas negativt, utbildningsinsatser går inte att genomföra till önskvärd kvalitet och omfattning och inte minst påverkas medarbetarnas arbetsmiljö. Delar av verksamheten har fått ställa om för att möta pandemins effekter. Men den samlade bedömningen är att Länsstyrelsen genom att löpande anpassa

verksamheten lyckats genomföra årets verksamhet med ett samlat gott resultat. Resultat skulle dock kunna varit ännu bättre om ändamålsenliga digitala verktyg funnits.

Delar av verksamheten har fått ställa om för att möta pandemins effekter. Men den samlade bedömningen är att Länsstyrelsen genom att löpande anpassa verksamheten lyckats genomföra årets verksamhet med ett samlat gott resultat. Goda möjligheter till samverkan och kompetenshöjning genomsyrar samtliga områden. Som en del av Agenda 2030 utvecklas och förbättras den interna samverkan i en positiv riktning och ger bättre möjligheter till att lösa komplexa samhällsutmaningar.

Länsstyrelsens tvärsektoriella utvecklingsarbete med Alla barn i Östergötland (preventionspaketet) bidrar starkt till det goda resultatet. Utvecklingsarbetet bidrar till en ökad samverkan mellan uppdrag internt på myndigheten samt till en ökad samverkan mellan uppdrag inom kommuner i syfte att minska riskfaktorer och stärka skyddsfaktorer för barn och unga i länet. Alla barn i Östergötland bidrar till att nå de nationella folkhälsomålen såväl som målen inom jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration.

Länsstyrelsen bedömer verksamhetens resultat inom *folkhälsa* i relation till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål som gott. Genom god samverkan med länets kommuner, Region Östergötland och andra myndigheter och organisationer i länet finns förutsättningar att den nationella folkhälsopolitiken ska få genomslag. Med de strategier och överenskommelser som tagits fram och är under framtagande inom bland annat folkhälsa, ANDTS, suicidprevention, brottsförebyggande och integration med syfte att utveckla det regionala arbetet och stärka samverkan mellan aktörer finns förutsättningar för en fortsatt god trend. Det interna folkhälsoarbetet på myndigheten har en oförändrad trend. Det finns ett behov av att ytterligare systematisera arbetet samt ytterligare öka kunskap hos medarbetare och chefer.

Inom *jämställdhetsområdet* bedömer Länsstyrelsen resultatet som gott och med en fortsatt positiv utvecklingstrend. Länets stödjande strukturer inom jämställdhet har etablerats både internt och externt och fortsätter att utvecklas.

Länsstyrelsen bedömer resultatet inom *mänskliga rättigheter* som gott. Myndigheten har höjt kunskapen i frågor om mänskliga rättigheter och diskriminering samt på ett tydligare sätt strukturerat och implementerat dessa perspektiv i verksamhetsplaneringen samt uppföljningen genom årsredovisningen. Länsstyrelsen bedömer att det internt finns en positiv utveckling där intresset för frågorna och efterfrågan av stöd ökar. Externt syns en positiv utveckling inom de särskilda områden där länsstyrelserna fått specifika uppdrag, men att det sker på bekostnad av det generella arbetet som bedöms som oförändrat. Dock ser vi att Länsstyrelsen ses mer och mer som en självklar och naturlig aktör i länet för stöd, samarbete och samverkan kring frågan mänskliga rättigheter. Inom nationella minoriteter ser länsstyrelsen fortfarande utvecklingsbehov för att uppnå önskvärt resultat.

Genom att främja samverkan och öka kunskap på *integrationsområdet* har Länsstyrelsen bidragit till ett utmärkt resultat. Länsstyrelsens arbete med att erbjuda samverkan genom Östergötlands integrationsråd är central. Länsstyrelsen bedömer att de beviljade statsbidragen inom ramen för tidiga insatser för asylsökande, paragraf 37 och 37a bidrar till att fylla behoven i länet. Den samlade bedömningen är att länets beredskap och kapacitet avseende mottagande av nyanlända och ensamkommande barn

har varit god och att kommunerna har klarat av sitt åtagande 2021, trots utmaningar med coronapandemin och ett högt kvotmottagande. Länsstyrelsen ser en oförändrad utveckling i länet med en osäkerhet kring beredskap och kapaciteten vid en kraftig förändring i mottagandet.

Länsstyrelsen bedömer verksamhetens resultat inom området att *förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck* som otillfredsställande. Bedömningen har sin grund i de prestationer som genomförts avseende tilldelade uppdrag, tillsammans med det arbete som utförts i/genom det systematiska arbetsmiljöarbetet beträffande den interna kulturen för att komma tillrätta med de brister som förevarit i den psykosociala arbetsmiljön. Under hösten fattades även beslut om ned- och omprioriteringar i verksamheten utifrån rådande arbetsmiljösituation.

Vad avser de utbildnings- och utvecklingsinsatser som genomförts under 2021 inom ramen för arbetet med att stärka statliga och kommunala verksamheters förmåga att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck, barnnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstämpning, har coronapandemin inverkat menligt på genomförandet. Genomförande av den övervägande andelen utbildnings- och utvecklingsinsatser har anpassats utifrån pandemin, och begränsats av de digitala verktyg som finns att tillgå, vilket har påverkat kvaliteten (och därigenom till viss del utfall samt resultat) avseende insatserna. De digitala verktyg som finns att tillgå motsvarar endast i mycket liten del verksamhetens behov och det finns ett mycket stort behov av utveckling av för verksamheten adekvata digitala verktyg. Bedömningen är dock att denna del av verksamheten genomförts med gott resultat utifrån rådande omständigheter.

Resterande delar av den verksamhet som nu är aktuell för bedömning avseende resultat, bedöms av Länsstyrelsen – med utgångspunkt i verksamhetens resultat i relation till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål – överlag inneha ett otillfredsställande resultat. Bedömningen baseras på det som beskrivs ovan gällande arbetsmiljösituationen och de ned- och omprioriteringar som gjorts under året.

Vad avser resultatbedömning i förhållande till trend och riktning bedöms utvecklingen vara positiv. En del i denna bedömning utgörs av den genomlysning samt kartläggning av nuvarande organisation inom Nationella kompetensteamet som sedermera resulterade i ett beslut om en ny organisationsstruktur. Den nya organisationsstrukturen ligger i linje med och tillvaratar de behov som identifierats avseendes både rekrytering av kompetenser som kompletterar befintlig kompetenspalett och utformningen av en ändamålsenlig struktur med förmåga till omhändertagande av uppgifter i förhållande till uppdraget.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3E1 Systematisk användning och analys av data och statistik	Regleringsbrev
2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 2§ i samma förordning.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med systematisk användning och analys av data och statistik

Syftet med uppdraget under 2021 har varit att utöka antalet medverkande länsstyrelser och etablera en mer systematisk användning och analys av data och statistik som kan användas i verksamhetsutveckling och uppföljning, för att bidra till högre effektivitet i myndigheterna.

Genom att skapa förutsättningar för en gemensam förståelse av läget ökas förmågan att fatta mer välgrundade beslut och vidta samordnade åtgärder för att på ett effektivt sätt bedöma verksamhetens riktning framåt. Under året har utvecklingsarbetet fokuserat på att anpassa datalager och applikationer för visualisering av lägesbilder och verksamhetsstatistik kopplat till indikatorer och nyckeltal för deltagande län. Därutöver var målet också en anpassning av infrastrukturen som uppfyller kraven för IT-standarder och dataskydd för alla länsstyrelser.

Bedömningen är att de målen som satts upp för 2021 är uppfyllda och grunden för ett mottagande av ytterligare länsstyrelsernas data är etablerad. Förutsättningar för synergier med andra centrala utvecklingsuppdrag där användning och analys av data och statistik är central för uppdragen har skapats. Därtill har förmågan till jämförbarhet mellan länen geografiska lägesbilder och indikatorer ökat. Måluppfyllelse bedöms därför vara god.

Information av väsentlig betydelse

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med covid-19

2020 etablerade länsstyrelserna, efter beslut från landshövdingarna, gemensamt ett samordningskansli med syfte att möjliggöra länsövergripande samordning och en effektiv samverkan med myndigheter på nationell nivå under hanteringen av pandemin.

Den gemensamma hanteringen genom samordningskansliet har resulterat i en effektiv fördelning och samordning av information och uppdrag mellan de 21 länsstyrelserna och mellan den regionala nivån och andra centrala aktörer i pandemihanteringen.

Regeringens uppdrag till länsstyrelserna under pandemin har bland annat omfattat att:

- Löpande upprätta samlade lägesbilder med anledning av covid-19

- Bistå Socialstyrelsen i arbetet med att samordna tillgången till skyddsutrustning och annat sjukvårdsmaterial
- Bistå regionerna i att säkerställa flöden för storskalig testning för covid-19
- Bistå regionerna med genomförandet av vaccinationen mot covid-19 inom sina respektive geografiska områden
- Följa efterlevnaden av rekommendationer, råd och riktlinjer som utfärdats för att minska smittspridning av det virus som orsakar sjukdomen covid-19
- Samordna, stärka och utveckla kommunikationsinsatserna till allmänheten med anledning av coronapandemin
- Ge stöd och råd till kommunerna gällande tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen
- Ta fram förslag på insatser vid olika smittspridningsscenarier av det virus som orsakar sjukdomen covid-19
- Tillsyn enligt nya tillfälliga pandemilagen covid-19
- Uppdrag att redovisa och vidareutveckla formerna för regional och lokal samverkan inför eventuella smittutbrott av covid-19
- Uppdrag till länsstyrelserna att i samarbete med regionerna bistå i arbetet att nå en högre vaccinationstäckning mot covid-19

Länsstyrelserna initierade under våren 2020 en följeforskning för att belysa och tillvarata erfarenheterna från länsstyrelsernas gemensamma hantering av pandemin och Lunds universitet har under hösten lämnat sin slutrapport (Lund: LTH, Avdelningen för Riskhantering och Samhällssäkerhet, 2021-09-16, Diarienummer: F 2021/1603). Bedömningen är att resultatet är gott och studien visar att länsstyrelserna har spelat en betydande roll för hur samhället har lyckats i hanteringen av pandemin.

Länsstyrelsernas arbete med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen

Från den 10 januari 2021 gäller en tillfällig covid-19-lag i Sverige. Enligt lagen kan regeringen och myndigheter besluta om begränsningar och åtgärder för att förhindra smittspridning. Länsstyrelserna är utsedda till tillsynsmyndigheter och har i uppdrag att kontrollera att lagen och tillhörande föreskrifter följs. Tillsyn bedrivs genom information, rådgivning och tillsynsbesök. Verksamheter som omfattats av länsstyrelsernas tillsyn är allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, platser för fritids- och kulturverksamhet, handelsplatser, kollektivtrafik och platser för privata sammankomster. Tillsynen bedrivs där den bedöms minska smittspridningen i störst omfattning. I första hand strävar länsstyrelserna efter att verksamheter ska rätta till eventuella brister frivilligt men om de inte genomför de åtgärder som krävs kan länsstyrelserna fatta beslut om vitesföreläggande. Länsstyrelsen i Dalarnas län har i uppdrag att samordna länsstyrelsernas tillsynsarbete. Varje länsstyrelse rapporterar regelbundet hur tillsynsarbetet fortskrider i länet och utifrån länens återkoppling tar Länsstyrelsen i Dalarnas län fram en gemensam nationell rapport som lämnas till Regeringskansliet.

Sedan lagens ikraftträdande den 10 januari 2021 har tillhörande föreskrifter förändrats utifrån aktuellt smittläge, ofta och med kort varsel. På grund av den snabbt föränderliga lagstiftningen har länsstyrelsernas inriktning varit att först möta verksamhetsutövarnas informationsbehov och bistå med rådgivning och sedan vid behov följa upp med övriga tillsynsåtgärder såsom platstillsyn. Den 29 september 2021 upphävdes

Folkhälsomyndighetens föreskrifter vilket innebar att länsstyrelserna sattes i beredskapsläge med bibehållen kapacitet för att återigen bedriva tillsyn om smittläget försämrades och föreskrifter meddelades. Den 1 december 2021 återinfördes föreskrifter vilket innebar att länsstyrelserna åter började bedriva tillsynsarbete i större skala.

Av länsstyrelsernas regelbundna redovisning till Regeringskansliet har det framgått hur länsstyrelserna anpassat tillsynsarbetet efter smittspridningens utveckling och de områden där länsstyrelserna identifierat störst brist på efterlevnad. Länsstyrelsen har även redogjort för vilka eventuella tillämpningsproblem som har identifierats i tillsynsarbetet och vid behov lämnat förslag på hur de identifierade problemen skulle kunna lösas. Länsstyrelserna har i stor utsträckning informerat verksamhetsutövare om gällande regler och bistått med rådgivning, vilket har gett god effekt för efterlevnaden. Vid påtalade brister har de flesta verksamhetsutövare valt att åtgärda bristerna redan vid tillsynsbesöket och i övriga fall har länsstyrelserna kunnat kräva att smittskyddsåtgärder vidtas genom föreläggande.

Länsstyrelsen Östergötlands arbete med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen redovisas i avsnittet övrig förvaltning och trafikföreskrifter.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Beviljad Låneram i Riksgälden	9 000	9 500	8 500	8 500	6 000
Utnyttjad Låneram i Riksgälden	6 147	4 988	5 289	5 287	3 827
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000
Utnyttjad Räntekontokredit i Riksgälden	0	0	0	0	0
Ränteintäkter Räntekonto	0	0	13	23	16
Räntekostnader Räntekonto	0	0	-166	-354	-308
Budget Avgiftsintäkter som disponeras	0	0	0	0	0
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	14 017	12 827	13 948	17 918	12 882
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	13 350	14 450	14 070	10 545	9 970
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	13 401	12 970	13 752	13 519	13 190
Antal årsarbetskrafter ¹⁾	315	282	255	243	218
Medeltal anställda ²⁾	341	303	285	271	240
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 061	1 063	1 097	1 097	1 065
Årets kapitalförändring	9 803	23 685	14 577	6 199	-11 432
Balanserad kapitalförändring	73 341	49 656	34 687	27 495	38 872

¹⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar.

²⁾ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 004 Länsstyrelserna m.m. Östergötlands län	4 521	4 020	4 024	4 028	4 028
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 004 Länsstyrelserna m.m. Östergötlands län	0	683	0	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering 13 03 001 001 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Östergötlands län	-	-	-	-	-
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering 13 03 001 001 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Östergötlands län	-	-	-	-	-
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelserna Östergötlands län	63	63	114	114	114

LÄNSSTYRELSEN I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelserna Östergötlands län	0	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande/intecknade åtaganden	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 004 Länsstyrelserna m.m. Östergötlands län	4 044	0	707	8 640	4 136
Däruv intecknade åtaganden med stöd av anslagssparande: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 004 Länsstyrelserna m.m. Östergötlands län	-	-	-	-	-
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering 13 03 001 001 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Östergötlands län ¹⁾	9 738	3 707	3	2 806	40
Däruv intecknade åtaganden med stöd av anslagssparande: Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering 13 03 001 001 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Östergötlands län ¹⁾	-	-	-	-	-
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelserna Östergötlands län ¹⁾	220	26	4	97	36
Däruv intecknade åtaganden med stöd av anslagssparande: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelserna Östergötlands län ¹⁾	-	-	-	-	-

¹⁾Anslaget UO13 och UO 19 saknar anslagssparande. Här redovisas utgående överföringsbelopp 2021 vilket indragning beräknas ske för 2022. Inga intecknade åtaganden finns därmed heller.

Sammanställning väsentliga uppgifter tilldelade bemyndigande/åtaganden inom bemyndigade	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Tilldelade bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelserna Östergötlands län	700	2 000	3 000	3 000	1 500
Åtaganden inom bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelserna Östergötlands län ¹⁾	935	1 881	3 099	651	1 322

¹⁾ Åtagande bemyndigande 2019 är upprättad mot årsredovisningen 2019 där 100 tkr för lågt värde redovisade pga summeringsfel. Korrekt värde redovisas här (3 099 tkr). År 2021, se kommentar vid not 40 vid anslagsredovisningen.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Belopp angivna i tkr.

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Verksamhet	År 2019: Ack. utfall	År 2020: Utfall intäkter	År 2020: Utfall kostnader	År 2020: Netto utfall	År 2021: Budget intäkter	År 2021: Utfall intäkter	År 2021: Budget kostnader	År 2021: Utfall kostnader	År 2021: Netto budget	År 2021: Netto utfall	År 2021: Ack. utfall
Registreringsavgift för jaktområden	0	350	350	0	250	341	250	341	0	0	0
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	0	179	179	0	750	257	750	257	0	0	0
Delgivning	0	17	17	0	25	22	25	22	0	0	0
Övrig offentligrättslig verksamhet	58	523	581	-58	975	500	975	500	0	0	0
Summa offentligrättsliga avgifter	58	1 069	1 127	-58	2 000	1 120	2 000	1 120	0	0	0

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet	År 2019: Ack. utfall	År 2020: Utfall intäkter	År 2020: Utfall kostnader	År 2020: Netto utfall	År 2021: Budget intäkter	År 2021: Utfall intäkter	År 2021: Budget kostnader	År 2021: Utfall kostnader	År 2021: Netto budget	År 2021: Netto utfall	År 2021: Ack. utfall
Resurs-samordning	0	1 017	1 017	0	1 200	1 725	1 200	1 725	0	0	0
Övrig uppdragsverksamhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fjällförvaltning											
Summa avgift uppdragsverksamhet	0	1 017	1 017	0	1 200	1 725	1 200	1 725	0	0	0

Kommentar till tabeller avgiftsbelagd verksamhet

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall av Länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet i jämförelse mot budget. Uppställningen utgår från indelningen av avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras enligt punkt 6.1 i länsstyrelsernas regleringsbrev. Budgetvärden för Östergötland har hämtats från prognos enligt budgetunderlaget 2022-2024 för myndigheten då budgetramar inte angetts per länsstyrelse i regleringsbrevet för 2021. Kostnaderna för år 2021-2020 redovisas i samma storleksordning som intäkterna.

Uppgifter om rådsledamöter

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning	Andra uppdrag
Landshövding		
Graf, Carl Fredrik	1 553 598 kr	Ledamot i insynsrådet för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap Styrelseledamot AB Alexander Graf (bolaget ej aktivt)
Länsråd/Länsöverdirektör		
Holmlid, Ann	1 056 825 kr	-
Insynsråd		
Angervåg, Torsten	7 600 kr	-
Borring, Peter	7 600 kr	Vice ordförande i styrelsen för Vinnovainitiativet Agtech 2030 (Linköpings universitet huvudman)
Germundsson, Jan	3 800 kr	Styrelseordförande för SKILL Scandinavia AB, Styrelseordförande för Saab Airport AB, Ledamot i Combitech AB, Vice ordförande för Östsvenska Handelskammarens Service AB (samtliga uppdrag avslutade juni 2021)
Kristensson, Margareta	5 700 kr	-
Löfstrand, Johan	5 700 kr	Ledamot i Boverkets insynsråd, Styrelseledamot Tekniska Verken AB
Malmberg, Betty	5 700 kr	Ledamot i Statens veterinärmedicinska anstalts insynsråd Ledamot Kemikalieinspektionens insynsråd
Sandborg, Stefan	7 600 kr	Ordförande Rikshemsvärnsrådet (nämnd under Försvarsdepartementet)
Ståhl, Monica	3 800 kr	-

Kommentar till uppgifter om rådsledamöter

Förordnande av rådsledamöter till Länsstyrelsens insynsråd finns från den 1 mars 2020, och gäller fram till den 28 februari 2022.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2019–2021

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	År 2021	År 2020	År 2019
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	18 463	11 105	9 806
201 Allmänna val	225	40	1 073
25 Trafikföreskrifter	896	808	732
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	13 793	11 408	11 741
30 Regional tillväxt	8 526	4 388	4 963
34 Infrastrukturplanering	1 442	1 368	873
40 Hållbar samhällsplanering och boende	6 980	6 662	5 709
41 Stöd till boende och energiåtgärder	6 486	6 954	3 274
42 Energi och klimat	5 719	5 305	5 877
43 Kulturmiljö	8 566	11 360	10 935
45 Samhällsskydd och beredskap	15 898	18 334	12 874
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15 359	12 233	11 480
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	54 437	45 632	41 074
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 353	2 853	2 463
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	14 288	16 445	13 178
54 Mineralfyndigheter	32	11	50
55 Miljöfarlig verksamhet	9 443	9 869	10 677
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	240	366	274
57 Förorenade områden, efterbehandling	6 338	5 770	6 270
58 Restaurering	2 421	1 324	2 007
60 Lantbruk och landsbygd	22 054	21 670	26 950
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)			
62 Fiske	2 502	1 356	1 251
70 Folkhälsa	3 694	3 377	3 593
80 Jämställdhet	24 949	19 031	16 688
81 Nationella minoriteter	67	80	61
82 Mänskliga rättigheter	2 713	2 227	2 180

Verksamhetsområde	År 2021	År 2020	År 2019
85 Integration	4 238	3 723	4 464
10 Myndighetsövergripande verksamhet	16 243	15 461	15 083
11 Administration och intern service	65 040	62 357	54 889
99 Resurssamverkan ²⁾	2 120	1 425	1 817
20-85 Summa produktion	253 119	223 698	210 518
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl resurssamverkan	334 403	301 516	280 491
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	336 523	302 941	282 308

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell A – Verksamhetskostnader 2019–2021

Myndighetens verksamhetskostnader har ökat i jämförelse med föregående år. Störst ökning har skett inom område 51; Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden där ökningen beror på fortsatt satsning av medel inom området. Vidare har större ökning skett inom område 80 Jämställdhet (5 917 tkr) där ökad anslagstilldelning skett för år 2021 samt område 30 Regional tillväxt (4 139 tkr) där ökning beror på handläggning av omsättningsstöd till följd av coronapandemin.

Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2021

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	18 463	5,52%	6 775	8,42%	25 238	7,56%
201 Allmänna val	225	0,07%	86	0,11%	311	0,09%
25 Trafikföreskrifter	896	0,27%	371	0,46%	1 267	0,38%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	13 793	4,12%	4 950	6,15%	18 744	5,62%
30 Regional tillväxt	8 526	2,55%	3 139	3,90%	11 666	3,50%
34 Infrastrukturplanering	1 442	0,43%	601	0,75%	2 043	0,61%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	6 980	2,09%	2 820	3,50%	9 799	2,94%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	6 486	1,94%	2 553	3,17%	9 039	2,71%
42 Energi och klimat	5 719	1,71%	2 304	2,86%	8 022	2,40%
43 Kulturmiljö	8 566	2,56%	2 666	3,31%	11 232	3,37%
45 Samhällsskydd och beredskap	15 898	4,75%	5 426	6,74%	21 323	6,39%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15 359	4,59%	4 964	6,17%	20 323	6,09%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	54 437	16,28%	11 186	13,89%	65 623	19,67%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 353	1,00%	1 389	1,73%	4 743	1,42%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	14 288	4,27%	4 997	6,21%	19 285	5,78%
54 Mineralfyndigheter	32	0,01%	13	0,02%	45	0,01%
55 Miljöfarlig verksamhet	9 443	2,82%	3 771	4,68%	13 214	3,96%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	240	0,07%	100	0,12%	339	0,10%
57 Förorenade områden, efterbehandling	6 338	1,90%	1 853	2,30%	8 191	2,46%
58 Restaurering	2 421	0,72%	398	0,49%	2 819	0,85%
60 Lantbruk och landsbygd	22 054	6,60%	8 230	10,22%	30 284	9,08%
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)						
62 Fiske	2 502	0,75%	373	0,46%	2 874	0,86%
70 Folkhälsa	3 694	1,10%	1 459	1,81%	5 152	1,54%
80 Jämställdhet	24 949	7,46%	7 346	9,13%	32 295	9,68%
81 Nationella minoriteter	67	0,02%	25	0,03%	91	0,03%
82 Mänskliga rättigheter	2 713	0,81%	1 061	1,32%	3 774	1,13%
85 Integration	4 238	1,27%	1 651	2,05%	5 889	1,77%

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
10 Myndighetsövergripande verksamhet	16 243	4,86%				
11 Administration och intern service	65 040	19,45%				
99 Resurssamverkan ²⁾	2 120		777		2 897	
20-85 Summa produktion	253 119	75,69%	80 506	100,00%	333 626	100,00%
20-85 varav personalkostnad kontoklass 4	192 680					
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	334 403	100,00%			333 626	100,00%
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	336 523				336 523	

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2021

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)
113-115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet ¹⁾	48 803	25,33%
110-112, 116-119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration ¹⁾	16 237	8,43%
100-109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion ¹⁾	16 243	8,43%

¹⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader 2020 och myndighetsgemensam verksamhet 2020

De totala verksamhetskostnaderna har ökat. Myndighetens OH, det vill säga myndighetsövergripande verksamhet, administration och intern service har också ökat i jämförelse med föregående år samt även kostnader för resurssamverkan. Orsak till förändrad OH-kostnad härrör bland annat från ökade IT-kostnader. Den sammantagna procentsatsen för OH år 2021 summeras till 42,19 procent. I jämförelse med föregående år har procentsatsen för OH:n minskat (2020: 46,89 procent) då kostnaderna för personal stigit mer i relation än vad kostnaderna för OH har ökat. Dock tillämpas Örebromodellen som är länsstyrelsegemensam och bygger på ett genomsnitt för samtliga länsstyrelser. Under år 2021 var länsstyrelsegemensamma procentsatsen 47 procent vilket innebär att myndighetens verkliga OH-påslag understiger den tillämpade procentsatsen.

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2019–2021

Verksamhetsområde	2021 ÅA totalt	2021 ÅA kvinnor	2021 ÅA män	2020 ÅA totalt	2019 ÅA totalt
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	22,2	14,5	7,6	13,9	12,9
201 Allmänna val	0,3	0,3	0,0	0,1	2,1
25 Trafikföreskrifter	1,5	1,3	0,1	1,4	1,3
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	16,0	15,0	1,0	13,9	14,0
30 Regional tillväxt	11,4	8,8	2,6	5,5	4,5
34 Infrastrukturplanering	2,1	0,6	1,5	2,0	1,1
40 Hållbar samhällsplanering och boende	8,4	4,8	3,7	8,5	7,3
41 Stöd till boende och energiåtgärder	10,2	6,7	3,5	10,0	3,9
42 Energi och klimat	7,8	5,9	1,9	7,4	5,5
43 Kulturmiljö	8,9	7,2	1,7	8,9	8,4
45 Samhällsskydd och beredskap	15,4	8,7	6,6	18,7	11,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15,3	10,9	4,4	11,9	12,1
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	39,9	19,0	20,6	33,3	28,9
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	5,1	2,9	2,3	4,7	4,0
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	17,9	13,7	4,2	17,8	14,3
54 Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
55 Miljöfarlig verksamhet	12,5	9,1	3,4	13,7	14,7
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,4	0,4	0,1	0,5	0,5
57 Förorenade områden, efterbehandling	6,0	3,5	2,4	6,6	8,9
58 Restaurering	1,5	0,9	0,5	0,7	0,9
60 Lantbruk och landsbygd	31,4	22,2	9,1	29,9	35,2
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)					
62 Fiske	1,3	0,1	1,1	1,0	0,8
70 Folkhälsa	4,8	4,8	0,0	4,0	3,5
80 Jämställdhet	20,5	17,4	3,1	16,8	14,2
81 Nationella minoriteter	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
82 Mänskliga rättigheter	3,2	3,2	0,0	2,5	1,9
85 Integration	5,1	4,9	0,2	4,8	5,5
10 Myndighetsövergripande verksamhet	15,3	9,6	5,8	14,5	13,4
11 Administration och intern service	27,9	22,3	5,6	27,6	22,7
99 Resurssamverkan	2,6	2,2	0,4	1,7	1,6
20-85 Summa årsarbetskrafter produktion	269,2	187,0	81,9	238,7	217,5
10-85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	312,4	218,8	93,3	280,8	253,5
10-99 Summa årsarbetskrafter totalt	315,0	221,0	93,7	282,5	255,1

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20-21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2019–2021

Antalet medarbetare och årsarbetskrafter har ökat de senaste åren och i jämförelse med 2020 är ökningen 32,5 årsarbetare (11,51 procent). Ökningen härrör främst till ökade uppdrag till följd av coronapandemin för verksamhet inom både tillsyn och handläggning av omsättningsstöd, verksamhetsområde 20-21 (+8,3 årsarbetskrafter) respektive 30 (+5,8 årsarbetskrafter). Vidare återfinns även ökning inom område 51 (+6,7 årsarbetskrafter) för verksamhet inom skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden.

Minskning har skett inom samhällsskydd och beredskap (-3,4 årsarbetskrafter) där stabsarbetet inte varit i samma omfattning som under föregående år samt inom miljöfarlig verksamhet (-1,2 årsarbetskrafter).

Tabell D – Representation

Nyckeltal	År 2021 totalt (tkr)	År 2021 per ÅA (kr)	År 2020 totalt (tkr)	År 2020 per ÅA (kr)	År 2019 totalt (tkr)	År 2019 per ÅA (kr)
Intern representation	209	663	225	797	395	1 547
Extern representation	121	385	209	738	768	3 010

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell D – Representation

Kostnaden för representation har under åren 2020-2021 varit låga till följd av coronapandemin som lett till förändrade arbetssätt när det gäller framför allt möten. Den externa representationen är normalt ett forum för internationella, nationella och regionala kontakter, vilket bidrar till en viktig arena i länet för att främja nationella måls genomslag, samverkan, länets och näringslivets utveckling. Nivån på representationen bedöms rimlig med hänsyn till uppkommen samhällssituation. Normalår skulle representationen varit mer i linje med år 2019 års värde.

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	År 2021	År 2020	År 2019
Lokalkostnader (tkr), VÄS 103 ²⁾	Residens	2 383	2 277	2 228
Lokalyta (m ²)	Residens	1 493	1 493	1 493
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	1 596	1 525	1 492
Lokalkostnader (tkr), VÄS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	14 993	14 564	13 288
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	8 555	8 272	8 272
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	1 753	1 761	1 606
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	48	52	52
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	27	29	32
Kontorslokalyta (m ²) ⁴⁾	Kontorslokaler	8 555	8 272	8 272
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	27	29	32
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	17 376	16 841	15 516

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÄS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÄS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell E – Lokaler

Lokalkostnader i denna tabell har viss ökning i jämförelse med tidigare år. Främst till följd av sedvanlig indexreglerad hyra. Lokalytan är utökad med knappt 300 kvm under året. Antalet anställda har ökat succesivt med flera årsarbetskrafter under de senaste åren. Det har fått till följd att lokalyta per årsarbetskraft och lokalkostnad per årsarbetskraft har sjunkit jämfört mellan tidigare år.

Planerade större lokalförändringar

Länsstyrelsen Östergötlands kontorslokaler i Linköping är placerade på Östgötagatan 3 i en fastighet som myndigheten har varit placerad i sedan den byggdes på 1970-talet. Länsstyrelsen bedriver en verksamhet som ofta är utsatt för förändringar, vilket ställer höga krav på anpassning av lokalerna. Nuvarande lokaler är byggda och utformade på så sätt att de ger ett begränsat handlingsutrymme för större anpassningar vad gäller planlösning, förtätning och utökning av arbetsplatser, möblering, nya arbetssätt och omflyttningar. Där utöver är fastighetens klimatanläggning i dagsläget inte anpassad för den förtätning av medarbetare som Länsstyrelsen gjort. Länsstyrelsen startade därför upp ett lokalprogram under 2019 med ambition att tillsammans med medarbetarna skapa en stimulerande och kreativ arbetsmiljö. Under pandemin där distansarbete skett för merparten av medarbetarna har projektarbetet med nya lokaler till viss del fått ske i annan form än först planerat. Under 2021 har arbetet med nya lokaler intensifierats, projektledare tillsatts och projektplan uppdaterats.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2021

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	55	974	806	1 525	310	1
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	960	5 281	2 424	7 660	1 005	225
201 Allmänna val	7	119	1	112	15	0
25 Trafikföreskrifter	80	191	39	220	90	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	224	1 966	614	2 620	184	4
30 Regional tillväxt	137	2 040	4	2 103	78	0
34 Infrastrukturplanering	15	40	6	47	14	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	221	581	15	508	309	23
41 Stöd till boende och energjätgärder	717	1 917	4	2 430	208	7
42 Energi och klimat	165	108	12	160	125	25
43 Kulturmiljö	521	1 109	34	1 148	516	28
45 Samhällsskydd och beredskap	154	150	69	253	120	15
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	256	283	38	287	290	48
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	191	207	419	536	281	52
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	140	906	54	939	161	1
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	158	282	68	325	183	11
54 Mineralmyndigheter	0	3	0	3	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	353	573	78	596	408	53
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	22	276	3	252	49	3
57 Förorenade områden, efterbehandling	102	53	13	77	91	38
58 Restaurering	10	9	9	14	14	0
60 Lantbruk och landsbygd ¹⁾	6 046	12 621	49	13 048	5 612	3 651
61 Rennäring och fjällförvaltning						
62 Fiske	31	173	13	181	36	0
70 Folkhälsa	36	67	61	24	140	10
80 Jämställdhet	17	39	26	35	47	1
81 Nationella minoriteter	0	1	0	1	0	0
82 Mänskliga rättigheter	9	17	3	18	11	0
85 Integration	35	33	4	48	24	6

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10-85 Totalt antal ärenden	10 664	30 019	4 866	35 169	10 222	4 204
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	58	60	0	41	77	14

¹⁾ Under 2021 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är till största delen färdigbyggda men rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skyddszoner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej. För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2021 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell F – Redovisning av ärenden 2021

Antalet ärenden har ökat inom vissa verksamhetsområden på grund av uppdrag kopplade till coronapandemin. Det gäller tillsyn enligt covid-19-lagen (väs 20-21) och omsättningsstöd till näringsidkare (väs 30).

För stöd till boende och energiåtgärder (väs 41), inom vilket lokalhyresstödet hanteras så har antalet inkomna ärenden minskat jämfört med föregående år på grund av färre ansökningar under 2021.

Tabell G – Överklagade beslut

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	1 525	0,0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	21	7 660	0,3
201 Allmänna val	0	112	0
25 Trafikföreskrifter	14	220	6,4
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	21	2 620	0,8
30 Regional tillväxt	13	2 103	0,6
34 Infrastrukturplanering	0	47	0,0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	28	508	5,5
41 Stöd till boende och energiåtgärder	34	2 430	1,4
42 Energi och klimat	0	160	0,0
43 Kulturmiljö	1	1 149	0,1
45 Samhällsskydd och beredskap	1	253	0,4
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	9	287	3,1
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	1	536	0,2
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	24	939	2,6
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	5	325	1,5
54 Mineralfyndigheter	0	3	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	10	596	1,7
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	1	252	0,4
57 Förorenade områden, efterbehandling	1	77	1,3
58 Restaurering	0	14	0,0
60 Lantbruk och landsbygd	40	518	7,7
61 Rennäring och fjällförvaltning			
62 Fiske	0	181	0,0
70 Folkhälsa	0	24	0,0
80 Jämställdhet	0	35	0,0
81 Nationella minoriteter	0	1	0,0
82 Mänskliga rättigheter	0	18	0,0
85 Integration	0	48	0,0
10-85 Totalt antal ärenden	224	22 641	1,0
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	<i>8</i>	<i>57</i>	<i>14,0</i>

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans år 2021, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under år 2021.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under år 2021 dividerat med antalet beslut under år 2021.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	0	0,0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	23	2	8,7
201 Allmänna val	0	0	0,0
25 Trafikföreskrifter	15	3	20,0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	21	3	14,3
30 Regional tillväxt	10	1	10,0
34 Infrastrukturplanering	0	0	0,0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	26	7	26,9
41 Stöd till boende och energiåtgärder	16	4	25,0
42 Energi och klimat	0	0	0,0
43 Kulturmiljö	1	0	0,0
45 Samhällsskydd och beredskap	3	2	66,7
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	14	7	50,0
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	2	0	0,0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	10	4	40,0
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	5	1	20,0
54 Mineralfyndigheter	0	0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	6	3	50,0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	0	0,0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	0	0,0
58 Restaurering	0	0	0,0
60 Lantbruk och landsbygd	18	4	22,2
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)			
62 Fiske	0	0	0,0
70 Folkhälsa	0	0	0,0
80 Jämställdhet	0	0	0,0
81 Nationella minoriteter	0	0	0,0
82 Mänskliga rättigheter	0	0	0,0
85 Integration	0	0	0,0
10-85 Totalt antal ärenden	170	41	24,1
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>66,7</i>

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till Länsstyrelsen under 2021.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2021 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under år 2021 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under år 2021.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Tabell I – Handläggningstider

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2019–2021	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Utfall (%) 2019	Medel-antal dagar 2021	Medel-antal dagar 2020	Medel-antal dagar 2019
202 Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45	95	95	92	16	16	21
204 Begravningsfrågor ¹⁾	45	97	93	92	12	17	17
212 Auktorisation av bevakningsföretag ^{1) 8)}	180	-	-	-	-	-	-
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	93	98	98	27	18	17
282 Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	97	94	100	24	30	17
282 Anmälningsärenden djurskydd	90	95	96	95	26	21	25
403 Överklagade av lov, förhandsbesked	150	53	77	67	194	131	139
403 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder ³⁾	120	-	53	69	-	154	121
403 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	17	25	18	663	511	504
505 Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. föfattn	180	22	8	12	538	493	401
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	81	81	69	38	39	56
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	98	98	97	9	7	10
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180	41	74	67	204	163	179
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	50	47	53	184	144	228
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	86	47	76	30	58	31
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	94	86	94	14	22	10
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Företagsstöd ^{5, 6)}	180	62	56	32	142	235	421
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{5, 6)}	180	57	80	46	203	144	488
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{5, 6)}	180	83	86	85	71	71	72
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Företagsstöd ^{5, 6) 8)}	180	-	-	-	-	-	-
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Projektstöd ^{5, 6) 8)}	180	-	-	-	-	-	-

VÅS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2019–2021	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Utfall (%) 2019	Medel-antal dagar 2021	Medel-antal dagar 2020	Medel-antal dagar 2019
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Företagsstöd ^{6, 7)}	120	94	98	97	52	52	49
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{6, 7)}	120	53	95	74	173	59	98
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{6, 7)}	120	87	90	97	77	63	34
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Företagsstöd ^{6, 7) 8)}	120	-	-	-	-	-	-
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Projektstöd ^{6, 7) 8)}	120	-	-	-	-	-	-
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	67	94	74	31	17	25
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	100	95	97	17	22	11

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

⁸⁾ Eftersom antalet ansökningar understiger tio redovisas inte målpuffyllelsen i tabellen.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell I – Handläggningstider

602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder

Uppstarten av nuvarande programperiod där IT systemen och regelverket inte var klara medförde en anhopning av ärenden från 2014-2017. De första besluten kunde fattas först under början av 2016 vilket föranledde en lång handläggningstid. Beslutsomgångar där ärenden kunde konkurrera i två beslutsomgångar innan beslut, bifall eller avslag gör att ärendebalansen är skev och inte ger en sann bild över handläggningsläget totalt sett under hela perioden fram till 2021-12-31. Vid ingången på 2021-01-01 hade Länsstyrelsen Östergötland inga äldre ansökningar eftersom samtliga ansökningar har hanterats utifrån befintliga budgetar och inte hållits öppna i väntan på nya

budgetmedel. Samtliga budgetar för övergångsperioden har nyinkomna ansökningar från 2021-01-01. Under 2021 har således ärendebalanser ackumulerats i väntan på besked om nya budgetar för övergångsåren 2021-2022. Utvidgade obligatoriska handläggningsrutiner kommer att visa sig i längre handläggningstider framöver.

602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder

Under hela nuvarande programperiod har Länsstyrelsen Östergötland fokuserat och prioriterat handläggning av utbetalningar. Pengar ut till stödsökande är viktigt för måluppfyllelse med landsbygdsprogrammet. Handläggningstiderna har generellt god måluppfyllnad men nya och mer omfattande handläggningsrutiner som beslutades under hösten 2021 riskerar att öka handläggningstiderna 2022, jämfört med föregående år.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	2021	2020	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	169 660	162 278	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	14 017	12 827	2
Intäkter av bidrag	153 444	128 176	3
Finansiella intäkter	0	0	4
Summa	337 121	303 281	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-227 619	-196 003	5
Kostnader för lokaler	-18 282	-17 193	6
Övriga driftskostnader	-88 162	-87 187	7
Finansiella kostnader	-23	-9	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-2 437	-2 549	9
Summa	-336 523	-302 941	
Verksamhetsutfall	599	340	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	13 401	12 970	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-13 401	-12 970	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	11 489	3 090	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	162 905	293 833	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	70 568	50 109	14
Finansiella intäkter	0	0	
Finansiella kostnader	0	0	
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	595	457	15
Lämnade bidrag	-236 352	-324 145	16
Saldo	9 204	23 345	
Årets kapitalförändring	9 803	23 685	17

Balansräkning

Tillgångar (tkr)	2021-12-31	2020-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	0	0	
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	0	0	
Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar	0	0	
Summa	0	0	18
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	2 739	2 634	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	3 407	2 354	
Pågående nyanläggningar	0	0	
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	0	0	
Summa	6 147	4 988	19
Utlåning			
Utlåning	846	892	
Summa	846	892	20
Varulager m.m.			
Summa	0	0	0
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	1 564	1 922	21
Fordringar hos andra myndigheter	17 883	22 820	22
Övriga kortfristiga fordringar	85 267	78 771	23
Summa	104 715	103 514	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	4 283	3 650	
Upplupna bidragsintäkter	32 912	27 987	
Övriga upplupna intäkter	1 809	1 364	
Summa	39 004	33 001	24
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	100 106	99 646	
Summa	100 106	99 646	25
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	69 848	70 041	26
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	7 559	7 995	27
Kassa och bank	1 441	1 343	28
Summa	78 847	79 379	
Summa tillgångar	329 666	321 419	

LÄNSSTYRELSEN I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

Kapital och skulder (tkr)	2021-12-31	2020-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	1 693	1 783	
Donationskapital	0	0	
Balanserad kapitalförändring	73 341	49 656	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	9 803	23 685	
Summa	84 837	75 124	29
Fonder			
Fonder	3 289	3 884	
Summa	3 289	3 884	15
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	0	4	30
Övriga avsättningar	1 128	723	31
Summa	1 128	727	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	6 147	4 988	32
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	35
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	14 425	16 463	33
Leverantörsskulder	11 401	12 773	34
Övriga kortfristiga skulder	4 903	6 076	35
Depositioner	7 559	7 732	36
Summa	44 434	48 032	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	19 443	17 433	
Oförbrukade bidrag	176 536	176 220	
Övriga förutbetalda intäkter	0	0	
Summa	195 979	193 653	37
Summa kapital och skulder	329 666	321 419	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	NOT
Utgiftsområde 1									
Rikets styrelse									
01 05 001 004 Länsstyrelserna m.m.	-683	150 705	-137	0	0	149 885	-145 841	4 044	38
Utgiftsområde 13									
Jämställdhet och nyanlända invandras etablering									
13 03 001 001 Särskilda jämställhetsåtgärder E-län (Östergötlands län)	3 707	40 000	4 000	0	-3 707	44 000	-34 262	9 738	39
Utgiftsområde 19									
Regional tillväxt									
19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder	26	1 267	0	0	-26	1 267	-1 047	220	40
Summa	3 050	191 972	3 863	0	-3 733	195 152	-181 149	14 003	

Redovisning mot inkomstitel

Belopp i tkr

Inkomstitel	Beräknat belopp	Inkomster	NOT
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	700	1 423	
2537 Miljöskyddsavgift Tåktavgift	8 900	10 484	
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	1 750	1 129	
varav			
2552 01 Stiftelser, tillsynsavgift		361	
2552 02 Stiftelser, registerhållningsavgift		514	
2552 03 Avgifter enligt avfallsförordningen		254	
2552 04 Övriga avgifter vid länsstyrelserna		0	
2714 Sanktionsavgifter	1 700	400	
2811 9 Övriga inkomster	300	55	
Summa	13 350	13 491	10

Kommentar till Redovisning av inkomsttitel

Beräknat belopp är hämtat från Länsstyrelsen Östergötlands budgetunderlag 2022-2024 då ej fastställda värden finns i regleringsbrev för myndigheten 2021. Avvikelser finns mot beräknat belopp. Sanktionsavgifter (2714) är mycket svåra att beräkna, då dessa avser beslut fattade av Arbetsmiljöverket eller domstol. Länsstyrelsen fakturerar sedan berörda parter för beslutade avgifter. Övriga inkomster (2811 9) är beräknade på bland annat nedsatta medel som tillfallit staten, men inkluderar sedan år 2020 även amortering och ränta för så kallade såddlån i enlighet med ändring av Regleringsbrevet för utgiftsområde 19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder (tidigare redovisat mot anslag). Här finns variationer jämfört beräknat belopp till följd av eventuella amorteringsansänd för dessa såddlån. Länsstyrelsen har under 2021 gjort en översyn av inkomsttitlar. Det har lett till korrigeringar och omklassificering av avgifter mellan inkomsttitlarna expeditions- och ansökningsavgifter samt övriga offentligrättsliga avgifter. Det ger skillnad mot beräknat belopp som grundat sig i tidigare klassificering. Ökningen av inkomster för miljöskyddsavgifter är härledd till faktureringen av dessa avgifter från slutet av 2020, vilket gett ökad inbetalning 2021. Normalvärdet för inkomsttiteln är mer i likhet med beräknat belopp.

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Belopp i tkr

Anslag / Anslagsbenämning	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år			NOT
				2022	2023	2024	
19 01 001 004	2021	2021	2021				
Regionala tillväxtåtgärder	700	1 881	935	935	0	0	40
Länsstyrelsen Östergötlands län							

Kommentar till Redovisning av beställningsbemyndiganden

Inga nya projektbeslut har tagits under år 2021 i enlighet med regleringsbrevet utan avser endast tidigare fattade beslut i enlighet med tidigare tilldelad bemyndiganderam. Under året har dock på grund av pandemin, projektförseningar uppstått därav har inte den beräknade utbetalningstakt kunnat hållas, vilket har resulterat i ett överskridande av bemyndiganderam inför 2022. Utestående åtagande ryms dock enligt Regeringsbeslutet 2022 för aktuella anslagsposten (1 000 tkr). Besluten från 2019 som bildar de utestående åtagarna kommer därför kunna verkställas inom tilldelat anslag 2022.

Sammanställning av anslagsfinansierad utlåning mot inkomsttitel

Redovisning mot inkomsttitel	Utfall	NOT
2811 Övriga inkomster		
Såddlån	92	10 & 20

Kommentar till Sammanställning av anslagsfinansierad utlåning mot inkomsttitel

Beloppet avser amortering (90 tkr) och ränta (2 tkr) mot inkomsttitel under 2021 (2020: 292 tkr). Minskningen för året beror på att samtliga återstående (sju stycken) beviljades anstånd helt eller delvis under 2021 på grund av coronapandemin, ett lån slutamorterades.

Anslagsfinansierad utlåning	Lånefodringar IB	Nyutlåning	Amortering av lån	Avskrivning av lån	Lånefodringar UB	NOT
<i>Lånefodringar med villkorad återbetalningsskyldighet</i>						
19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen Östergötlands län						
Såddlån	1 783	0	90	0	1 693	20

Reserveringar för låneförluster	IB	Årets förändring	UB	Lånefodringar efter reserveringar UB	NOT
<i>Värderegleringar (50%)</i>					
19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen Östergötlands län					
Såddlån		892	-45	847	20

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt paragraf 6 förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2022.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2021 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”
- ”Länsstyrelserna undantas enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras.”

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor till och med brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningsposter. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till halvt prisbasbelopp (23 800 kr fg år).

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderegleras i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst ett halvt basbelopp.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån, bärbara datorer dessutom för de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis över tillgångens nyttjandeperiod enligt nedan.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	3 år
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 5 år
Maskiner	4 år
IT-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	4 år tom 2020, därefter 5 år från 2021
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Lönegarantifordran värderegleras kollektivt med 88,6 procent, vilket motsvarar det erfarenhetsmässiga sambandet mellan utbetalningar och utdelningar under de senaste fem åren. Princip för värdereglering är framtagen gemensamt mellan de länsstyrelser som hanterar lönegaranti.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Verksamhetens intäkter och kostnader

Intäkt från anslag har ökat sedan föregående år (+ 7 383 tkr). Länsstyrelsen Östergötland har tre anslag och ökningen är främst från anslaget Särskilda jämställdhetsåtgärder. Detta anslag har haft en ökad anslagstilldelning under året. Ökningen av bidrag från Länsstyrelsen i Örebro län har gett genomslag när det gäller intäkter av bidrag. Detta med anledning av nya dispositionsrätter och uppdrag som tillkommit på grund av coronapandemin, såsom handläggning av omsättningsstöd och lokalhyresstöd.

Myndigheten har vuxit i antalet medarbetare, vilket bidrar till ökad personalkostnad. Antal årsarbetskrafter har ökat med 32,5 i jämförelse med föregående år. Det innebär att myndigheten har vuxit betydligt under de senaste två åren (2020: +27,4 årsarbetskrafter jämfört med 2019) vilket skapar genomslag i den finansiella redovisningen. När det gäller andra kostnader märks främst en viss ökning för lokalkostnader (+1 089 tkr) som bland annat beror på indexuppräknning av hyra för kontorslokaler.

För mer verksamhetsbaserad förändring se Tabell A och B.

Transfereringar

Främst lönegarantiverksamheten och efterbehandling av förorenade områden har under året påverkat de medel som erhållits och utbetalats som bidrag. I båda fallen har lämnade bidragen minskats i förhållande till tidigare år. Större saneringsprojekt har avslutats samt att lönegaranti varierar naturligt mellan år beroende på antalet konkurser.

Ett område där lämnade bidrag har ökat är inom jämställdhetsområdet (+ 8 036 tkr), detta som följd av det utökade anslaget för särskilda jämställdhetsåtgärder. Även inom förvaltning och skötsel av skyddade områden har det ökat (+28 319 tkr).

Noter till resultaträkning

Belopp i tkr.

Not 1	Intäkter av anslag	2021	2020
	01 05 001 000 Förvaltningsanslag	143 209	145 245
	13 03 001 001 Särskilda jämställdhetsåtgärder E-län	26 016	16 283
	19 01 001 000 Regionala tillväxtåtgärder	436	750
	Summa intäkter av anslag	169 660	162 278

Ökad intäkt från anslag Särskilda jämställdhetsåtgärder härrör till ökad anslagstilldelning. Anslaget Regionala tillväxtåtgärder är under utfasning.

Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2021	2020
	Offentligrättsliga avgifter	1 980	2 020
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	8 264	6 257
	Intäkter av andra ersättningar	3 772	4 550
	Summa	14 017	12 827

Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av

Intäkter uthyrning	797	808
Intäkter utbildning/konferenser	548	831
Intäkter konsultuppdrag	5 808	3 386
Intäkter övriga 4 § avgifter	1 111	1 233
	8 264	6 257

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bland annat i anslagsredovisningen, ålgårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter. I intäkter från andra ersättningar ingår bland annat ersättning försålda djur, där ersättningar varierar mellan åren. Ökade intäkter från främst inomstatliga konsultuppdrag ger förändringen jämfört med föregående år detta främst genom uppdrag gentemot Naturvårdsverket.

Not 3	Intäkter av bidrag	2021	2020
	Bidrag från statliga myndigheter	142 716	129 722
	varav		
	<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	56 759	38 873
	<i>Naturvårdsverket</i>	45 619	51 100
	<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	9 808	8 709
	<i>Statens jordbruksverk</i>	7 778	7 938
	<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	5 239	5 507
	<i>Trafikverket</i>	4 268	3 549
	<i>Kammarkollegiet</i>	2 816	1 112
	<i>Riksantikvarieämbetet</i>	2 368	6 866
	<i>Tillväxtverket</i>	1 714	1 458
	<i>Övriga</i>	6 347	4 610
	Bidrag från övriga	10 729	-1 546
	varav bidrag från EU:s fonder	7 402	-3 245
	Summa	153 444	128 176

Intäkter av bidrag har ökat i jämförelse med föregående år, liksom året innan. Ökningen av bidrag från Länsstyrelsen Örebro län är till följd av nya dispositionsrätter med anledning av coronapandemin, exempelvis handläggning av omsättningsstöd och lokalhyresstöd. Minskade bidrag Naturvårdsverket beror på särskilda utökade medel 2020 till olika naturvårdsprojekt. En retroaktiv justering av samfinansierade EU-projekt påverkade utfallet 2020 och gjorde att bidrag från EU institutioner minskade väsentligt. Tidigare år har värdet legat kring 10 miljoner eller mer. Något färre EU-projekt har bedrivits under året på myndigheten. Vidare varierar bidrag från Havs- och vattenmyndigheten för olika vattenvårdsprojekt.

Not 4 Finansiella intäkter	2021	2020
Räntekonto i Riksgälden	0	0
Övriga finansiella intäkter	0	0
Summa	0	0

Nollränta ger inget utfall för finansiella intäkter.

Not 5 Kostnader för personal	2021	2020
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-153 404	-133 015
<i>varav</i>		
<i>Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)</i>	<i>-1 088</i>	<i>-1 525</i>
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-74 215	-62 989
Summa	-227 619	-196 003

Kostnader för personal har ökat till följd av fler antal anställda. Antal årsarbetskrafter har fortsatt att öka på myndigheten +32,5 i jämförelse med föregående år (2020:+27,4 jämfört med 2019). Arvoden har minskat främst inom hedersrelaterat våldsuppdrag, där ersättningar 2021 motsvarar 4 tkr jämfört med 2020 98 tkr. Detta som en följd av att ersättningsform har setts över inom denna verksamhet.

Not 6 Kostnader för lokaler	2021	2020
Kostnader för lokaler	-18 282	-17 193

Ökade kostnaden för främst hyra av kontorslokaler samt för parkering och till följd av bland annat tillgänglighetsanpassning receptionsområdet. Dessutom luftprovtagning av lokal. Lokalkostnaderna som redovisas i tabell i resultatredovisningen överensstämmer inte med denna not. I tabellen ingår kostnader för enbart kontorslokaler och för residenset, samt kostnader för bevakning samt avskrivningar för förbättringar på annans fastighet. I not 6 redovisas samtliga lokalkostnader men här bokförs inte kostnader för bevakning och avskrivningar.

Not 7 Övriga driftskostnader	2021	2020
Övriga driftskostnader	-88 162	-87 187

De ökade driftskostnaderna sedan föregående år består främst av ökade datatjänster som en följd av fler medarbetare. Kostnadsökningar finns även bland annat av hyra av möbler hemarbetsplatser och för transporter i samband med omställning av lokaler. Samtidigt finns även kostnadsminskningar så som pappersvaror och tryck.

Not 8 Finansiella kostnader	2021	2020
Räntekostnader i Riksgälden	0	-0
Övriga finansiella kostnader	-23	-9
Summa	-23	-9

Räntan hos Riksgälden har under åren 2020 och 2021 varit noll. Övriga finansiella kostnader består av främst räntekostnader på leverantörsfakturor.

Not 9 Avskrivningar och nedskrivningar	2021	2020
Avskrivningar och nedskrivningar	-2 437	-2 549

Not 10 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2019	2020	2021	2021
	utfall	utfall	budget	utfall
	intäkter	intäkter	intäkter	intäkter

Avgifter med bestämt ekonomiskt mål

Enligt 2021 års regleringsbrev undantas länsstyrelserna enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. Som en följd av det ändras notens uppställning till att endast omfatta intäkter för 2019, 2020 och 2021.

<i>Medborgarskap</i>	62	98		107
<i>Pantbanksverksamhet</i>	13	0		10
<i>Auktorisation av bilskrotare</i>	25	9		6
<i>Tillstånd inom kameraövervakning</i>	4	7		0
<i>Auktorisation</i>	503	446		593
<i>Godkännande för anställning i bevakningsföretag</i>		0		48
<i>Godkännande av skyddsvakt</i>	-4	-9		-3
<i>Auktorisation av delgivningsföretag</i>	-1	0		-1
<i>Tillstånd jakt på allmänt vatten</i>	4	10		8
<i>Dispenser</i>	13	15		61
<i>Tävling på väg</i>	90	79		73
<i>Sjötrafik</i>	4	0		0
<i>Tillstånd metallsökare</i>	4	7		14
<i>Strandskyddsdispenser</i>	35	86		84
<i>Biotopskyddsområden</i>	103	89		52
<i>Nationalparker</i>	0	6		4
<i>Fridlysta arter</i>	14	1		0
<i>Preparering, handel och förevisning</i>	0	1		0
<i>Markavvattningsprovning av vattenverksamhet</i>	155	199		5
<i>Anmälan enligt 11 kap 9a § miljöbalken</i>	177	2		168
<i>Förvärv av jordbruksfastigheter</i>	191	182		194
<i>Övriga avgifter</i>	18	10		

2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 410	1 239	700	1 423
<i>Planerad/egeninitierad tillsyn av Sevesoverksamhet</i>	1 022	1 157		1 076
<i>Avgifter för prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet</i>	9 251	7 712		9 395
<i>Avslutade verksamheter</i>	0	0		13
2537 Miljöskyddsavgift	10 273	8 869	8 900	10 484
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	1 077	1 161	1 750	1 127
<i>varav</i>				
<i>Registreringsanmälan för stiftelser</i>	496	513		514
<i>Ändringsanmälan av registrerade stiftelser</i>	9	8		0
<i>Tillsyn av stiftelser</i>	374	360		361
<i>- Avgifter enligt stiftelseförordning</i>	879	881		874
<i>Tillstånd till transport av avfall och farligt avfall m.m.</i>	15	6		0
<i>Anmälan om transport av avfall och producentansvar</i>	184	273		253
<i>- Avgifter enligt avfallsförordningen</i>	198	280		253
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	991	1 988		365
2714 Sanktionsavgifter	991	1 645	300	400
2714 Brott mot utlänningslagen	0	47	300	0
2811 Övriga inkomster	0	297	300	-35
Summa avgifter redovisade mot inkomsttitel	13 752	13 257	12 250	13 491
Varav redovisade via Balansräkning (2811)		288		90
Varav redovisade via Resultaträkningen		12 970		13 401

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål. Tabellen är delvis manuellt bearbetad bland annat till följd av inkomsttiteln övriga inkomster för såddlän redovisas mot balansräkningen. Expeditions- och ansökningsavgifter består bland annat av medborgarskap, auktorisation, tävling på väg, vattenverksamhet och förvärv av jordbruksfastigheter. Föregående års siffror är redigerade mot årsredovisning 2020, då siffror är upprättade.

Not 11	Medel som tillförts statens budget från uppborndsverksamhet	2021	2020
	Medel som tillförts statens budget från uppborndsverksamhet	-13 401	-12 970
Not 12	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2021	2020
	01 05 001 000 Förvaltningsanslag	2 632	2 589
	19 01 001 000 Regionala tillväxtåtgärder	611	491
	13 03 001 001 Särskilda jämställdhetsåtgärder E-län	8 246	10
	Summa	11 489	3 090

Under 2021 utökades medel gällande särskilda jämställdhetsåtgärder. Dessa betalades ut till övriga organisationer och ideella föreningar, statliga myndigheter, kommuner och regioner. När det gäller regionala tillväxtåtgärder avser medlen utbetalningar enligt tidigare beslut då ej nya beslut om medel kan tas. Medel till förvaltningsanslag avser bidrag till Region Östergötland för finansiering av deras förvaltningskostnader enligt länsstyrelsernas regleringsbrev.

Not 13	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2021	2020
	Från myndighet		
	Kammarkollegiet	80 190	186 693
	Naturvårdsverket	50 780	70 659
	Havs- och vattenmyndigheten	16 661	18 708
	Riksantikvarieämbetet	7 125	9 576
	Socialstyrelsen	4 652	4 469
	Tillväxtverket	2 380	1 587
	Länsstyrelsen i Örebro län	1 029	300
	Övriga myndigheter	87	1 840
	Summa	162 905	293 833

Medel från Kammarkollegiet avser i första hand lönegarantiverksamheten, vilket varierar med omfattningen på verksamheten. Naturvårdsverkets medel avser främst åtgärder gällande förvaltning och skötsel av skyddade områden, där minskningen delvis beror på att projekt Brandsnäs såg avslutats och att Norrköpings Gasverk haft mindre bidrag. Medel från Havs och vattenmyndigheten har betalats ut främst som lokala vattenvårdsprojekt (LOVA-stöd) till kommuner, företag och sektorer inom miljömål. Medel från Riksantikvarieämbetet (RAÄ) har betalats ut till byggnadsvård.

Not 14	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2021	2020
	Landsting eller regioner	156	253
	EU institutioner eller andra organ	29 964	1 232
	EU/ Övrigt	55	43
	Älgvårdsfonden	-481	-507
	Bygdemedel	69	69
	Lönegaranti konkurser	24 678	-24 976
	Lönegaranti rekonstruktioner	16 127	73 996
	Summa	70 568	50 109

Ökningen avseende EU institutioner beror på att LIFE Restored startade upp som nytt projekt 2021, men posten innehåller också medel gällande projektet LIFE Bridging the Gap (BTG). Under året noteras en minskning av rekonstruktioner gällande lönebidrag, vilket visar sig i jämförelsen mot 2020. Upprättning av 2020 års not är gjord, då den var felsummerad i årsredovisningen 2020.

Not 15	Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2021	2020
	Ingående balans	3 884	4 341
	Årets förändring	-595	-457
	Utgående balans	3 289	3 884
	Uppdelat på		
	Älgårdsfonden		
	<i>Ingående balans</i>	2 890	3 401
	<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	-481	-507
	<i>Lämnade bidrag</i>	-150	-3
	<i>Utgående balans</i>	2 259	2 890
	Bygdemedel		
	<i>Ingående balans</i>	993	939
	<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	69	69
	<i>Finansiella kostnader</i>	-0	0
	<i>Lämnade bidrag</i>	-33	-15
	<i>Utgående balans</i>	1 030	993
Not 16	Lämnade bidrag	2021	2020
	Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-110 016	-90 347
	Lämnade bidrag till internationella organisationer	-7	0
	Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-126 329	-233 797
	Summa Lämnade bidrag	-236 352	-324 145
	inom verksamhetsområden		
	<i>Lönegaranti</i>	111 836	212 504
	<i>Efterbehandling av förorenade områden</i>	38 706	60 189
	<i>Förvaltning och skötsel av skyddade områden</i>	34 767	6 448
	<i>Miljömål</i>	18 786	17 030
	<i>Jämställdhetsfrågor</i>	8 346	310
	<i>Byggnadsvård</i>	6 627	8 807
	<i>Frågor inom mänskliga rättigheter</i>	4 652	4 469
	<i>Företagsstöd inom regional tillväxt</i>	2 804	588
	<i>Allmänt och övergripande inom myndighetsövergripande verksamhet</i>	2 632	2 589
	<i>Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön</i>	2 442	4 102
	<i>Övriga områden</i>	4 753	7 108
	Summa Lämnade bidrag	236 352	324 145
	<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	-29 964	-1 231

Minskningen beror till stor del på förändringen av lönegarantin mellan åren. Lämnade bidrag gällande efterbehandling av förorenade områden har minskat och beror främst på att Brandsnäs såg avslutats och att Norrköpings Gasverk haft mindre bidrag. Däremot har förvaltningen och skötsel av skyddade områden ökat och det beror till stor del på att LIFE Restored startade år 2021. Ökning mellan åren har skett gällande jämställdhetsfrågor bland annat till följd av utökat sakanslag.

Not 17 Årets kapitalförändring	2021	2020
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	599	340
Summa verksamhetsutfall	599	340
Uppbörd		
Transfereringar		
Lönegaranti konkurser	14 614	-44 271
Lönegaranti rekonstruktioner	-5 455	67 480
Övriga periodiserade kostnader SCR	45	136
Summa transfereringar	9 204	23 345
Summa årets kapitalförändring	9 803	23 685

Årets kapitalförändring härrör i allt väsentligt från verksamhet gällande handläggning av lönegaranti. Förra årets angivna justeringspost i årsredovisningen (78tkr) har rättas under 2021 med undantag för en mindre post.

Noter till balansräkning

Belopp i tkr.

Not 18	Immateriella anläggningstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
	Balanserade utgifter för utveckling		
	Bokfört värde	0	0
	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Bokfört värde	0	0
	Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	0	0
Not 19	Materiella anläggningstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	10 936	9 107
	Årets anskaffning	899	1 829
	Utgående anskaffningsvärde	11 835	10 936
	Ingående avskrivningar	-8 302	-7 738
	Årets avskrivningar	-793	-564
	Utgående avskrivningar	-9 095	-8 302
	Bokfört värde	2 739	2 634
	Maskiner, inventarier, installationer mm.		
	Ingående anskaffningsvärde	25 601	25 495
	Årets anskaffning	2 697	419
	Årets försäljning, utträngning	0	-313
	Utgående anskaffningsvärde	28 298	25 601
	Ingående avskrivningar	-23 247	-21 576
	Årets avskrivningar	-1 644	-1 985
	Årets försäljning, utträngning	0	313
	Utgående avskrivningar	-24 891	-23 247
	Bokfört värde	3 407	2 354
	Pågående nyanläggningar		
	Bokfört värde	0	0
	Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	6 147	4 988

Årets anskaffning omfattas främst av säkerhetshöjande åtgärder (1 663 tkr) och iordningställande av lokaler (530 tkr). Länsstyrelsen har även investerat i övriga anläggningar (1 024 tkr).

Not 20 Utlåning	2021-12-31	2020-12-31
Såddlån		
Ingående balans lånefordringar	1 783	2 071
Amortering	-90	-288
Avskrivning	0	0
Summa utlåning- utgående balans lånefordringar	1 693	1 783
Värdereglering (50%) - reservering låneförlust	-847	-892
Summa nettovärderad utlåning	847	892

Inga nya lån har beslutats sedan 2015, endast amortering av äldre lån. Såddlånen har löptider på 2 till 6 år. Ett fåtal lån (sju stycken) löper fortfarande. Samtliga såddlån har helt eller delvis amorteringsansånd under 2021. Ett lån slutamorterades under 2021. För mer information se även rubrik Sammanställning över utlåningsverksamheten mot anslag.

Not 21 Kundfordringar	2021-12-31	2020-12-31
Kundfordringar - utomstatliga	1 564	1 922
Summa	1 564	1 922

Kundfordringar har minskat mellan åren, bland annat Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen med 518 tkr. Osäkra kundfordringar har minskat mellan åren.

Not 22 Fordringar hos andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	13 567	17 903
Mervärdesskatt	4 316	4 917
Summa	17 883	22 820

Merparten av minskningen i diverse fordringar andra myndigheter avser skillnad i rekvisering av lönegarantimedel från Kammarkollegiet (5 808 tkr lägre 2021), beroende på skillnad i den aktuella verksamheten. Minskning i fordran mervärdesskatt beror på färre leverantörsfakturor betalats ut under sista redovisningsperioden.

Not 23 Övriga kortfristiga fordringar	2021-12-31	2020-12-31
Lönegarantifordringar	84 717	75 560
Uppbördsfordringar	531	3 210
Övriga kortfristiga fordringar	20	1
Summa	85 267	78 771

Merparten avser fordran avseende lönegaranti och rekonstruktioner mot företag. Lönegarantifordringar avser värde exklusive sociala avgifter och är statens fordran på företag som genomgått en rekonstruktion eller gått i konkurs. Fordran värderegleras utifrån historiska utdelningar och återbetalningar de senaste fem åren. Värderegleringen uppgår till 89 % (avrundat), vilket bedöms ge en rättvisande bild av aktuella fordringar. Värderingen är en modell som tillämpas huvudsakligen för alla sju län som handlägger lönegarantiärenden. Ökningen av uppbördsfordringar består av att miljö- och sevesoavgifter fakturerade i slutet av 2020. Mer normalt värde för övriga kortfristiga fordringar är att ca 530 tkr inte är inbetalt vid årsskiftet

Not 24	Periodavgränsningsposter	2021-12-31	2020-12-31
	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyror	3 996	3 585
	Övriga förutbetalda kostnader	287	65
	Summa förutbetalda kostnader	4 283	3 650
	Förutbetalda hyror är högre 2021. Orsak till differensen är ojämn periodisering från 2020. Övrigt förutbetalda kostnader avser årsabonemang, och licenser.		
	Upplupna bidragsintäkter		
	Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	16 541	14 058
	<i>varav</i>		
	Statens jordbruksverk	11 472	8 864
	Naturvårdsverket	3 150	3 317
	Länsstyrelsen i Jönköpings län	925	853
	Havs- och vattenmyndigheten	334	189
	Trafikverket	305	295
	Länsstyrelsen i Örebro län	242	43
	Tillväxtverket	108	218
	Lantmäteriet	6	6
	Länsstyrelsen i Stockholms län	0	8
	Riksantikvarieämbetet	0	264
	Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	16 371	13 929
	<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	13 560	13 588
	Totala upplupna bidragsintäkter	32 912	27 987
	Övriga upplupna intäkter	1 809	1 364
	Summa periodavgränsningsposter	39 004	33 001

Ökningen i upplupna intäkter för 2021 består av teknisk assistansmedel (TA-medel) som utbetalas av Statens jordbruksverk. Inom EU finansierade bidrag har LIFE RestoRED startats upp sin verksamhet. Projektet LIFE Bridging the Gap (BTG) har finansiering både från EU och Naturvårdsverket. Justering mellan finansiärer kommer ske under projektets avslutningsår 2022.

Not 25	Avräkning med statsverket	2021-12-31	2020-12-31
	Uppbörd		
	Ingående balans	-3 210	-727
	Redovisat mot inkomstitel (-)	-13 491	-13 257
	Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	16 161	10 775
	Skulder avseende uppbörd	-540	-3 210
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	5 297	3 340
	Redovisat mot anslag (+)	35 308	17 534
	Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-40 538	-15 577
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	67	5 297
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	683	-707
	Redovisat mot anslag (+)	145 841	147 834
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-150 568	-146 444
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-4 044	683
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	0
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	96 875	116 882
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	376 662	399 624
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-393 293	-424 433
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	24 378	4 802
	Övriga fordringar på statens centralkonto	104 623	96 875
	Summa utgående balans avräkning med statsverket	100 106	99 646

Not 26	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
	Räntekonto i Riksgälden	69 848	70 041

Behållningen på räntekontot 2021 är jämförbar med 2020. Avstämning och justering mellan betalflödena sker löpande. De medel som finns bokförda på räntekontot vid bokslutsdagen kan variera beroende på hur stora betalningar som gått ut i december och i vilket flöde.

Not 27	Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
	Övriga tillgodohavanden i Riksgälden deponeringar	7 559	7 995

Medel som avser huvudsakligen arrende- och hyrestvister enligt jordabalken samt nedsättning enligt lagen 1927:56 om nedsättning av pengar hos myndighet.

Not 28 Kassa och bank	2021-12-31	2020-12-31
Bygdemedel Fond Sjön Sommen	388	361
Bygdemedel Fond Motala ström (Vättern)	642	577
Valutakonto	411	405
Övriga medel - dagkassa naturum	0	0
Summa	1 440	1 343

Bankmedel avser fonderna för bygdemedel. Valutakontots verkliga behållning är 39 893,19 EUR, vilket har värderats till växelkursen 10,292. Kontantkassahanteringen vid naturum Tåkern har avslutats under 2020.

Not 29 Förändring av myndighetskapitalet

	Stats- kapital	Dona- tions- kapital	Balanserad kapital- förändring, anslags- finansierad verksamhet	Balanserad kapital- förändring, avgifts- belagd verksamhet	Balanserad kapital- förändring, bidrags- finansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2020	1 783	0	-1 035	58	50 634	23 685	75 124
<i>varav</i>							
Såddfinansiering	1 783	0	0	0	0	0	1 783
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	58	0	0	58
Lönegaranti konkurser	0	0	0	0	36 665	0	36 665
Lönegaranti rekonstruktioner	0	0	0	0	13 968	0	13 968
Övriga periodiserade kostnader SCR	0	0	-1 035	0	0	23 685	22 649
Ingående balans 2021	1 783	0	-1 035	58	50 634	23 685	75 124
Föregående års kapitalförändring	0	0	144	402	23 139	-23 685	0
Årets förändring							
<i>varav</i>							
Såddfinansiering	-90	0	0	0	0	0	-90
Övriga periodiserade kostnader SCR	0	0	0	0	0	9 803	9 803
Summa årets förändring	-90	0	0	0	0	9 803	9 713
Utgående balans 2021	1 693	0	-892	460	73 772	9 803	84 837

Kapitalförändringen består av den avgiftsfinansierade verksamheten som avser resurssamverkan mellan länsstyrelserna, bidragsfinansierad verksamhet inom lönegarantin samt såddlån mot statskapital. Avrundningsdifferens på summa UB 2020 jämfört med årsredovisning 2020.

Not 30	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2021-12-31	2020-12-31
	Ingående avsättningar	4	4
	Årets pensionskostnader	15	0
	Årets pensionsutbetalningar	-19	0
	Utgående avsättning	0	4

En resurs inom myndigheten har erhållit avtal för förtidspensionering som har utbetalats under innevarande år.

Not 31	Övriga avsättningar	2021-12-31	2020-12-31
	Lokalt omställningsarbete		
	Årets förändring	405	378
	Utgående balans	1 128	723
	Omstruktureringsåtgärder		
	Årets förändring	0	0
	Summa övriga avsättningar	1 128	723

Avser kompetenshöjande åtgärder för personalen. På grund av coronapandemins fortsatta utveckling har planerade insatser under 2021 skjutits upp ytterligare. Under 2021 genomfördes en större satsning av "Effektiva digitala möten" för hela personalen samt en föreläsning om förändringsarbete. Cirka 500 tkr beräknas utnyttjas under 2022.

Not 32	Lån i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
	Ingående balans	4 988	5 289
	Under året upptagna lån	3 596	2 248
	Årets amorteringar	-2 437	-2 549
	Utgående balans	6 147	4 988
	Beviljad låneram	9 000	9 500
	Beviljad kreditram	18 000	18 000

Not 33	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
	Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	8 759	9 859
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter	5 249	6 051
	Mervärdesskatt	418	553
	Summa	14 425	16 463

Lagstadgade arbetsgivaravgifter innefattar både anställd personal 4 135 tkr (2020; 3 566 tkr) samt lönegaranti 1 114 tkr (2020; 2 485 tkr).

Not 34	Leverantörsskulder	2021-12-31	2020-12-31
	Leverantörsskulder	11 401	12 773
Not 35	Övriga kortfristiga skulder	2021-12-31	2020-12-31
	Personalens källskatt	3 557	3 098
	Övriga kortfristiga skulder	1 346	2 978
	<i>Bestående av</i>		
	<i>Preliminärskatt lönegaranti</i>	907	2 189
	<i>EU-medel för vidarebefordran</i>	411	405
	<i>Övrigt</i>	29	384
	Summa	4 903	6 076

Skillnaden mellan åren på personalens källskatt beror på ökad bemanning och personal. På övriga kortfristiga skulder beror skillnaden på lönegarantiutbetalningar samt övrigt där outredda medel har utretts och rättats upp. EU-medel för vidarebefordran härrörs från projektverksamhet.

Not 36	Depositioner	2021-12-31	2020-12-31
	Depositioner	7 559	7 732

Deponerade medel (arrende- och hyrestvister samt nedsättning) beräknas till 90 procent av inkomna ärenden regleras inom 12 månader. Nivån på deponering kvarstår då det av de resterande cirka 10 procenten består av en del äldre ärenden på större belopp samt att två större nedsättningar inkom under 2021 (1 454 tkr och 1 080 tkr). Utbetalning sker när gäldenären kräver det eller efter dom i Tingsrätt.

Not 37	Periodavgränsningsposter	2021-12-31	2020-12-31
	Upplupna kostnader		
	Upplupna löner, arvoden inkl social avg	714	1 879
	Upplupna semesterlöner inkl social avg	15 670	14 328
	Övriga upplupna kostnader	3 060	1 226
	Summa upplupna kostnader	19 443	17 433
	Öförbrukade bidrag från annan myndighet	143 319	112 699
	varav		
	Länsstyrelsen i Örebro län	45 397	24 878
	Naturvårdsverket	42 848	33 501
	Havs- och vattenmyndigheten	11 187	10 129
	Statens jordbruksverk	8 577	7 153
	Kammarkollegiet	6 856	8 598
	Riksantikvarieämbetet	6 413	3 097
	Länsstyrelsen i Uppsala län	3 584	3 994
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2 775	4 445
	Länsstyrelsen i Dalarnas län	2 360	2 140
	Socialstyrelsen	2 017	2 180
	Post- och telestyrelsen	1 404	1 231
	Arbetsförmedlingen	1 257	1 257
	Svenska institutet	1 132	1 962
	Länsstyrelsen i Stockholms län	1 088	1 098
	Tillväxtverket	1 020	1 258
	Statens energimyndighet	719	1 241
	Övriga myndigheter	4 685	4 538
	Öförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:		
	- Inom tre månader	51 218	9 015
	- mer än tre månader till ett år	57 308	84 524
	- mer än ett år till tre år	30 024	11 270
	- mer än tre år	4 769	7 890
	Öförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	33 217	63 520
	varav finansiering genom EU-fonder	14 414	46 936
	Summa oförbrukade bidrag	176 536	176 220

En ökning av oförbrukade bidrag från Länsstyrelsen Örebro består av pandemirelaterade nya uppdrag såsom Lokalhyresstöd (14 030 tkr) samt Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag (22 615 tkr, 2020 10 890 tkr). Även en ökning från Naturvårdsverket på grund av personalbrist och större ramavtal med viktiga entreprenörer som löpte ut under andra halvåret 2021. Medel motsvarande 16 856 tkr kommer att avräknas 2022:s tilldelning av anslag från Naturvårdsverket. De oförbrukade bidragen från ickestatliga organisationer har minskat till följd EU LIFE-projekt, RESTORED fördelade ut EU-bidraget till övriga partners under 2021.

Övriga förutbetalda intäkter

Summa förutbetalda intäkter

0

0

Summa periodavgränsningsposter

195 979

193 653

Noter till anslagsredovisning

Belopp i tkr.

	Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
NOT 38	01 05 001 004	Anslagskredit	4 521	0
	Länsstyrelserna	Anslagsbehållning som disponeras, 3		
	m.m., Länsstyrelsen i	%	4 497	4 044
	Östergötlands län	Kredit på räntekonto	18 000	0
		Låneram för anläggningstillgångar	9 000	6 147
		Finansiering av förvaltningskostnader hos Region Östergötland	2 632	2 632
	<p>Länsstyrelsen har bedömt stor osäkerhet kring finansiering efterföljande år då det gäller ersättningar för krisstabskostnader än vad som i normalläge budgeteras för. Detta både med anledning av pandemi och fågelinfluensa. Anslagssparandet 2021 avser att ta höjd för detta och har möjliggjorts genom de extra tillskott för liknande verksamhet som erhållits under årets. Förbrukning av anslagssparandet kommer påverkas av olika pandemirelaterade scenarier och ev andra tillskott för fortsatta uppgifter givna myndigheten till följd av pandemin.</p> <p>Nyttjandet av låneramen har ökat något mot föregående år, samtliga investeringar enligt plan har dock inte genomförts vilket lämnar ett visst utrymme kvar i låneramen.</p>			
NOT 39	13 03 001 001	Anslagskredit	0	0
	Särskilda	Anslagsbehållning som disponeras	inget	-
	jämställdhetsåtgärder	Medlen får användas för att förbereda inrättandet av ett nationellt sektorsövergripande kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.	30 000	23 007
	- del till	Arbetet ska fortsätta med att utveckla regionala resurscentrum för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet ska utvecklas mot bakgrund av de utvärderingar som gjorts av arbetet hittills samt samordnas av Nationella Kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck som finns vid Länsstyrelsen Östergötland.	10 000	9 997
		Länsstyrelsen i Östergötlands län (Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck) har tilldelats 2 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut från den 17 december 2020 (A2020/02649) samordna gemensamma myndighetsinsatser för att främja tillämpningen av nya bestämmelser mot hedersrelaterad brottslighet som trädde i kraft den 1 juli 2020.	2 000	221

	Länsstyrelsen i Östergötlands län (Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck) har tilldelats 2 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut från den 29 april 2021 (A2021/01029) genomföra insatser avseende könsstympling av flickor och kvinnor.		2 000	1 036
	För att skapa en gynnsam implementering av inrättandet av nationellt sektorsövergripande kompetenscentrum har vi under 2021 fokuserat på systematiskt arbetsmiljöarbete. Detta har medfört att rekrytering av planerat antal medarbetare inte har uppnåtts eller kunnat prioriteras vilket skapat lägre anslagsförbrukning inom samtliga områden utom Resurscentra. Effekterna för dessa verksamheter blir dels att icke nyttjade medel återlämnas, dels att numerären medarbetare som finns inom myndigheten för att hantera befintliga uppdrag är fortsatt låg utifrån vad som får anses adekvat i förhållande till uppdragets omfattning.			
NOT 40	19 01 001 004	Anslagskredit	63	0
	Regionala	Anslagsbehållning som disponeras	inget	-
	tillväxtåtgärder,	Uppföljning och utvärdering	100	100
	Länsstyrelsen i	Beställningsbemyndigande	700	935
	Östergötlands län			
	Inga nya projektbeslut har tagits under år 2021 i enlighet med regleringsbrevet utan avser endast tidigare fattade beslut i enlighet med tidigare tilldelad bemyndiganderam. Under året har dock på grund av pandemin, projektförseningar uppstått därav har inte den beräknade utbetalningstakt kunnat hållas, vilket har resulterat i ett överskridande av bemyndiganderam inför 2022. Utestående åtagande ryms dock enligt Regeringsbeslutet 2022 för aktuella anslagsposten (1 000 tkr). Besluten från 2019 som bildar de utestående åtagandena kommer därför kunna verkställas inom tilldelat anslag 2022.			

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Årsredovisningen är beslutad den 21 februari 2022.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Linköping den 21 februari 2022

Carl Fredrik Graf

Landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p3	Följa tillståndet i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p4	Främja samverkan	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p5	Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar
3§ p11	Fiske	Areella näringar
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar
4§ p2	Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar

LÄNSSTYRELSEN I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
4§ p4	I utpekade län vara förvaltande och attesterande myndighet för vissa program inom EU:s strukturfonder	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p5	I utpekade län vara behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats enligt...	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p6	I utpekade län vara ansvarig för kontroller enligt ...	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård och miljöskydd
7§	Geografiskt områdesansvar enligt förordningen (2015:1052)	Samhällsskydd och beredskap
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd
16§	Delegation för rennäringsfrågor	Areella näringar
17§	Kampsportsdelegation	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
19§	Fjälldelegation	Naturvård och miljöskydd

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller återrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsernas regleringsbrev 2021.

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	1 Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	1 Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Målsättningar för hantering av EU-stöd	1 Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A4 Handlingsplan för grön infrastruktur	1 Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Nationella målen för kulturmiljöarbetet	1 Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Kulturmiljö	Alla län
1A6 Föreerade områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Cirkulär ekonomi	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla Län
1A8 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Berörda län
1A9 Nationella planen för moderna miljövillkor	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A10 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A11 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
1B2 IT- incidenter	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Samhällsskydd och beredskap	Västra Götaland
1B3 Invasiva främmande arter	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1B4 Naturvård, artbevarande m.m.	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter/ Naturvård, artbevarande m.m.	Alla län
1C1 Regionalt tillväxtarbete och samverkan med regionerna	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C2 Mål i regionala utvecklingsstrategin	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län

LÄNSSTYRELSEN I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1C3 Förenkla för företag	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
1C4 Omarrondering i Dalarnas län	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Areella näringar	Dalarna
1C5 Förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Östergötland
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla
1D2 Kontroll av livsmedel och foder i primärproduktionen	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla
1D3 Markärenden ovanför odlingsgränsen	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D4 En hållbar rennäring och en gynnsambevarandestatus för stora rovdjur	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D5 Hållbar rennäring	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Berörda län
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Alla län
1D7 ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
1E1 Struktur för återrapportering enligt 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion	Mål och återrapporteringskrav / E. Övrigt	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÄS m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B5 Samverkansråd vid Statens kulturråd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Kulturmiljö	Halland
3B22 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3E1 Systematisk användning och analys av data och statistik	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	Övrig redovisning	Södermanland
3E4 Kompetensinsats riskbaserat informationssäkerhetsarbete	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	Samhällsskydd och beredskap	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsfinansierad verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18	Utveckling av hållbara städer	Hållbar samhällsplanering och boende

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2021 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Rapporteringsdatum	Rapporterat till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2022-02-22	Lst Örebro
2.3 Redovisa antalet årsarbetskrafter	Organisationsstyrning	2021-03-15	Miljödepartementet
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-25	Näringsdepartementet
3A2 Naturnära jobb	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-15	Näringsdepartementet
3A3 Energi- och klimatpolitiska målen	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-25	Lst Dalarna redovisar till Miljödepartementet (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3A5 Stöd till kommunernas kontinuitetsplanering	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2021-04-15 2021-09-30 2022-02-28 2023-02-22	Dricksvatten Lst Jönköping redovisar till Näringsdepartementet Avloppsrening Lst Västernorrland redovisar till Miljödepartementet
3A6 Resultat och effekter av arbetet med att skydda dricksvatten	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet)
3A7 Kostnader för hantering av EU-stöden	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2021-02-01	Näringsdepartementet
3A8 Föregående års fisketillsyn	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-01	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Näringsdepartementet)
3B1 Aktiviteter på demokratiområdet	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B2 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3B3 Stödja kommunerna i deras arbete med att motverka vräkningar	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-06-15	Boverket i enlighet med förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar
3B4 Planeringsunderlag för kulturmiljöer inom havspanering	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-01-31	Lst Västra Götaland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B6 Civilt försvar och krisberedskap	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-10-31	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (kopia till Justitiedepartementet)
3B7 Restaurering och anläggning av våtmarker	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Lst Gotland redovisar till Miljödepartementet
3B8 Regionala arbetet med friluftspolitiken	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)

LÄNSSTYRELSEN I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Rapporteringsdatum	Rapporterat till
3B9 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B10 Naturvård m.m.	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B11 Förutsättningar för vilda pollinatörer i landskapet	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3B12 Skydd av tätortsnära natur	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2025-09-30	Lst Stockholm, Skåne och Västra Götaland redovisar till Miljödepartementet
3B13 Förslag på Natura 2000-områden för gräsäl	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-09-30	Havs- och vattenmyndigheten
3B14 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-12-01	Lst Kronoberg redovisar till Näringsdepartementet
3B15 Statlig närvaro och service i länet	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	-	Lst Örebro redovisar till Finansdepartementet
3B16 Funktionshinderpolitiska strategier och planer	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-12-14 2022-12-13 2024-03-01	Socialdepartementet
3B17 Tillämpningen av barns rättigheter	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-03-01 2022-03-01 2023-03-31	Lst Dalarna redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B18 Tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-11-12	Lst Stockholm och Sametinget (kopia till Kulturdepartementet)
3B19 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-04-06	Lst Stockholm redovisar till Kulturdepartementet
3B20 Utveckla utbildningsmaterialet inom samhällsorienteringen	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-06-30	Lst Västra Götaland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B21 Lägesbilder om mottagandet av nyanlända och asylsökande	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B23 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för mottagandet av vissa nyanlända invandrare	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B24 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för ensamkommande barn och unga	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B25 Insatser för asylsökande m.fl.	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B26 Redogöra för vilka insatser som ersättning lämnats enligt 37 och 37 a §§	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B27 Redovisning om samhällsorientering för vissa	Uppdrag / B. Samordnande och	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet

LÄNSSTYRELSEN I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Rapporteringsdatum	Rapporterat till
nyanlända invandrare	sektorsövergripande		
3B28 Redovisning om portalen informationsverige.se	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Västra Götaland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B29 goda exempel på uppsökande och motiverande arbete för att nå utrikes födda kvinnor	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C1 redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2021-03-31	Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten redovisar till Näringsdepartementet
3C2 redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2021-03-31	Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten redovisar till Näringsdepartementet
3C3 Lämna utgiftsprognoser m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Tillväxtverket
3C4 Bredbandsutbyggnad	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-01-31	Post- och telestyrelsen (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3C5 Grundläggande betaltjänster	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2021-12-01	Lst Dalarna redovisar till Infrastrukturdepartementet
3C6 Plan för det fortsatta arbetet med omarrondering av mark	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2021-04-01	Lst Dalarna redovisar till Näringsdepartementet
3C7 Länsstrategier för jämställdhetsintegrering	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-02-22	Arbetsmarknadsdepartementet
3C8 förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-11	Arbetsmarknadsdepartementet
3D1 Byggnadsnämndernas tillsynsarbete	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-01-31	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D2 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-02-15	Naturvårdsverket
3D3 Förberedelse för uppgiftslämnande till Naturvårdsverket	Uppdrag / D. Tillsyn	2021-11-30	Lst Skåne redovisar till Miljödepartementet
3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-03-31	Lst Västernorrland redovisar till Miljödepartementet
3D5 Beslut om upphävande av och dispens från strandskyddet	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3D6 Effektiv och rättssäker tillsyn	Uppdrag / D. Tillsyn	2021-10-01	Lst Västernorrland redovisar till Finansdepartementet
3D7 Effektivisera prövningsverksamheten	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-10-03	Lst Blekinge redovisar till Finansdepartementet
3E2 Indelning av hur länsstyrelserna ska redovisa avgiftsbelagd verksamhet	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2021-09-30	Lst Örebro redovisar till Finansdepartementet
3E3 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2021-02-05 2021-04-29 2021-06-30 2021-10-25	Hermes

**Länsstyrelsen i Östergötlands län årsredovisning 2021
Rapport 2022:8**

Författare	Länsstyrelsen Östergötland
Foto	Fredrik Schlyter/Scandinav bildbyrå
Diarienummer	106-2642-2022

© Länsstyrelsen Östergötland 2022

Länsstyrelsen Östergötland
Östgötagatan 3, 581 86 Linköping
Växel: 010-223 50 00
E-post: ostergotland@lansstyrelsen.se

lansstyrelsen.se/ostergotland